

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2003

**Úřad vlády České republiky
Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny**

Praha 2004

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2003

Vydal: Úřad vlády ČR

Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny

ISBN 80-86734-27-7

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 30. června 2004 č. 663

ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2003

V l á d a

I. b e r e n a v ě d o m í Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2003, obsaženou v části III materiálu č. j. 870/04 a upravenou podle připomínky vlády (dále jen „Zpráva“);

II. m ě n í

1. usnesení vlády ze dne 12. června 2002 č. 600, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2001, ve znění usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 822, tak, že se zrušuje bod II/1 uvedeného usnesení,

2. usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 822, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2002, tak, že se

a) zrušuje bod III/1b,c, III/2 a III/3 uvedeného usnesení,

b) dosavadní bod III/4 uvedeného usnesení označuje jako III/2 a dosavadní bod III/5 uvedeného usnesení jako bod III/3;

III. u k l á d á

1. místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem financí do návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2005, rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položku na rekonstrukci objektu pro zřízení Domu národnostních menšin v Praze, a to ve výši 20 000 tis. Kč, která bude použita jako investiční dotace určená hlavnímu městu Praze podle části 2.3. Zprávy,

2. místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem financí a ministryní školství mládeže a tělovýchovy do návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2005, rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položku na rekonstrukci základní školy Henryka Sienkiewicze s polským vyučovacím jazykem v Jablunkově, a to ve výši 65 000 tis. Kč, která bude použita jako investiční dotace určená městu Jablunkov podle části 4.3. Zprávy s tím, že město Jablunkov zajistí plné dofinancování rekonstrukce,

3. místopředsedovi vlády a ministru financí zpracovat ve spolupráci s ministrem kultury a místopředsedou vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje do návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2005, rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury, zvýšení limitu výdajů rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury o 15 500 tis. Kč na činnost Muzea romské kultury v Brně a na vybudování jeho stálé muzejní expozice v roce 2005 a v dalších letech na provoz tohoto muzea ve výši 7 500 tis. Kč a zajistit zvýšení závazného ukazatele rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury - Objem prostředků na platy - o částku 3 750 tis. Kč a navýšení limitu počtu zaměstnanců příspěvkových organizací o 23 osob, a to podle části 2.1. Zprávy,

4. místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje

a) vypracovat konečné znění Zprávy podle bodu I tohoto usnesení,

b) předložit vládě do 31. května 2006 v návaznosti na předkládání Zprávy o situaci národnostních menšin za rok 2005, zprávu o využití finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky vynaložených podle bodu III/1 až 3 tohoto usnesení,

c) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;

IV. p o v ě ř u j e předsedu vlády předložit Zprávu podle bodu I a III/4a tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu Parlamentu České republiky pro informaci příslušných výborů obou komor Parlamentu České republiky;

V. d o p o r u č u j e hejtmanům, primátorům statutárních měst, starostům obcí s pověřenými obecními úřady a obcí, v nichž byl zřízen Výbor pro národnostní menšiny, zajistit podle nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, systémové poskytování účelových dotací z veřejných financí na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunit

Provedou:

předseda vlády,

l. místopředseda vlády a

ministr vnitra,

místopředseda vlády a

ministr financí,

místopředseda vlády pro výzkum a

vývoj, lidská práva a lidské zdroje a

předseda Rady vlády

pro národnostní menšiny,

ministerně školství,

mládeže a tělovýchovy,

ministr kultury

Na vědomí:

hejtmani,

primátoři statutárních měst

Předseda vlády
PhDr. Vladimír Š p i d l a , v. r.

Obsah	Str.
1. Úvodem	1
2. Opatření stanovená usneseními vlády	2
2.1. Muzeum romské kultury	2
2.2. Světový romský festival KHAMORO Praha	3
2.3. Dům národnostních menšin v Praze	6
2.4. Humanitární gesto vůči aktivním odpůrcům nacismu a příslušníkům národnostních menšin	7
2.5. Podpora projektů příslušníků národnostních menšin	8
3. K vybraným legislativním opatřením vztahujícím se k právům příslušníků národnostních menšin a otevřeným otázkám v působnosti orgánů veřejné správy	13
4. Opatření v oblasti vzdělávání ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin	17
5. Opatření zaměřená na zajištění podmínek pro uchování a rozvoj kultury národnostních menšin	24
5.1. Podpora kulturních aktivit jednotlivých národnostních menšin	25
5.2. Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin	29
5.3. Program na podporu integrace příslušníků romské komunity	37
6. Činnost orgánů samosprávy	38
6.1. Zastupitelstva obcí	38
Albrechtice	39
Bocanovice	40
Bukovec	40
Bystřice	41
Horní Lomná	42
Horní Suchá	42
Hradec – Nová Ves	43
Hrádek	44
Chomutov	44
Chotěbuz	45
Jablunkov	46
Komorní Lhotka	47
Milíkov	47
Mosty u Jablunkova	48
Návsí	49
Nýdek	49
Řeka	50
Těrlicko	50
Vělopolí	51
6.2. Zastupitelstva statutárních měst	52
Brno	52
České Budějovice	54

Havířov	56
Jihlava	56
Karviná	57
Kladno	61
Liberec	62
Mladá Boleslav	63
Olomouc	64
Ostrava	65
Pardubice	68
Plzeň	71
Ústí nad Labem	74
Zlín	75
6.3. Krajská zastupitelstva	76
Jihočeský kraj	76
Jihomoravský kraj	77
Karlovarský kraj	80
Královéhradecký kraj	81
Moravskoslezský kraj	83
Olomoucký kraj	86
Pardubický kraj	91
Plzeňský kraj	94
Praha	94
Ústecký kraj	97
Zlínský kraj	97
7. Národnostní menšiny ve vlastním pohledu	99
Bulharská menšina	99
Chorvatská menšina	103
Maďarská menšina	103
Německá menšina	104
Polská menšina	106
Romská menšina	107
Rusínská menšina	107
Ruská menšina	110
Řecká menšina	112
Slovenská menšina	115
Srbská menšina	120
Ukrajinská menšina	127

Přílohy

1. Výběrové řízení 2003 - Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin
2. Přehled projektů v programu na podporu integrace příslušníků romské komunity v roce 2003
3. Odbor umění a knihoven - přehled poskytnutých dotací
4. Vyúčtování dotací na vydávání periodického tisku národnostních menšin za rok 2003
5. Seznam škol a žáků polského národnostního školství – školní rok 2002/2003 a 2003/2004
6. Seznam projektů přijatých v programu podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy pro rok 2003 - I. – III. kolo
7. Projekty programu na podporu integrace romské komunity v roce 2003

8. Dotace z kapitoly 313 – MPSV na problematiku národnostních (etnických) menšin v roce 2003
9. Obce s více než 10 % obyvatel – příslušníků národnostních menšin
10. Přehled obcí s povinností zřídit výbor pro národnostní menšiny – podle národnosti

1. Úvodem

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2003 (dále jen „Zpráva“) je po přijetí zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „menšinový zákon“), v pořadí třetí dokument, který ve smyslu článku 2 odst. 2 písm. e) Statutu Rady vlády pro národnostní menšiny přináší aktuální informace o situaci národnostních menšin v České republice za období předcházejícího kalendářního roku. Dokument zpracoval sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny na základě podkladů mj. zástupců národnostních menšin, jejichž participace představuje jednu z forem aktivní spoluúčasti na řešení věcí jich se týkajících.

Oproti předešlým letům je Zpráva uspořádána odlišně, což souvisí s tím, že zpracování podkladů příslušných orgánů veřejné správy a zástupců národnostních menšin probíhalo paralelně s přípravou *Druhé periodické zprávy o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin*.¹⁾ Předložená Zpráva za rok 2003, byť je podrobně strukturována do více oddílů, tvoří tři tematické celky:

- a) shrnutí poznatků o učiněných opatřeních, která vyplývají z dosavadních usnesení vlády ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin v roce 2003, včetně poznatků o působnosti příslušných resortů,
- b) informace o aktivitách orgánů samosprávy v oblasti národnostně menšinové politiky,
- c) sebereflexe národnostních menšin.

Akcent je přitom kladen na podrobný přehled postojů orgánů samosprávy na úrovni krajů a obcí v oblasti národnostně menšinové politiky. Z tohoto pohledu je třeba upozornit zejména na informace poskytnuté zastupiteli obcí, statutárních měst a krajů, které až na výjimky dokládají překvapivě proaktivní postoje na úrovni samosprávy v oblasti národnostně menšinové politiky, ačkoliv obce mnohdy nemají zřízen výbor pro národnostní menšiny.

Je třeba zdůraznit, že zástupci příslušníků národnostních menšin, zejména polské menšiny, pozitivně hodnotí změnu, která nastala v roce 2003 v mediální oblasti. Týká se především programové skladby vysílání ostravského studia České televize, jež od září 2003 pravidelně vysílá zpravodajsko publicistický týdeník pro polskou menšinu. Příznivé ohlasy také zaznamenal nový televizní magazín *Babylon*, který během roku 2003 připravovalo ostravské studio České televize. Tento týdeník, vysílaný od začátku roku 2004, se zabývá problematikou života národnostních menšin a cizinců v České republice. Jeho přínos je zvláště v tom, že ve veřejnoprávní České televizi je poprvé dán prostor pro uplatnění menšinových jazyků. Jde o televizní magazín „pro národnostní menšiny a o národnostních menšinách“, tj. rovněž pro většinovou společnost.

V oblasti národnostně menšinové politiky v roce 2003 je významným počinem též vydání publikace *Národnostně menšinová politika České republiky. Základní dokumenty - National Minority Policy of the Czech Republic. Key documents*,²⁾ která prezentuje právní rámec postavení národnostních menšin. V této souvislosti Zpráva souhrnně hodnotí zvláště opatření státu v oblasti dotační politiky s ohledem na podporu uchování a rozvoje menšinových kultur. Oproti tomu negativně hodnotí situaci v oblasti vzdělávání příslušníků národnostních menšin, konkrétně možnosti vzdělávání v jejich mateřských jazycích, dále užívání menšinových jazyků ve veřejném životě a - v případě polské národnostní menšiny - možnosti uplatnění dvojjazyčných názvů apod.

¹⁾ Zpráva postihuje časové období 1999-2003. Viz usnesení vlády ze dne 16. června 2004 č. 618, k Druhé periodické zprávě o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin, kterým vláda tento materiál schválila. Česká republika je povinna předložit tento dokument generálnímu tajemníkovi Rady Evropy v termínu do 30. června 2004.

²⁾ Vydal Úřad vlády ČR – sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny. Praha 2003, 114 + 42 s. Viz též <http://www.vlada.cz/1250/vrk/vrk.htm>.

O souladu národnostně menšinové politiky České republiky s mezinárodními standardy stanovenými *Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin*, jakož i o otevřených otázkách ve vztahu k právům národnostních menšin, vypovídá aktuálně zejména soubor příspěvků přednesených na semináři o implementaci zásad stanovených touto Úmluvou dne 2. prosince 2003 na zámku v Kolodějích.³⁾

2. Opatření stanovená usneseními vlády

2. 1. Muzeum romské kultury

Činností Muzea romské kultury v Brně a jeho institucionální transformací se podrobně zabývala již Zpráva za rok 2002. Usnesením vlády bylo v této souvislosti uloženo ministru kultury ve spolupráci s místopředsedou vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat a vládě předložit do 30. září 2003 návrh zákona o zřízení Muzea romské kultury v Brně jako státní příspěvkové organizace.⁴⁾ Návrh zákona byl zpracován s tím, že se předpokládalo zajištění částky ve výši 8 000 tis. Kč ze státního rozpočtu na rok 2004 jako investiční dotace určené městu Brnu na realizaci stálé expozice muzea, dále částky 7 500 tis. Kč na činnost muzea a navýšení limitu počtu zaměstnanců resortu o 23 osob, tj. pracovníků nové příspěvkové organizace Muzeum romské kultury, a mzdových prostředků v kapitole 334-Kultura „mzdové náklady“ ve výši 3 750 tis. Kč. V rámci meziresortního připomínkového řízení vznesla k uvedeným finančním požadavkům zásadní připomínky ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a financí. Vypořádání připomínkového řízení však neodstranilo rozpor s Ministerstvem financí, které s navýšením počtu zaměstnanců Ministerstva kultury (a s tím související každoroční navýšení limitu mzdových prostředků v rozpočtové kapitole 334 - Kultura o částku 7 500 tis. Kč) nesouhlasilo. Rovněž nesouhlasilo s jednorázovým navýšením investičních prostředků na vybudování stálé expozice. Řešení uvedeného rozporu proto posunulo legislativní proces přípravy návrhu zákona do 30. listopadu 2003.

Návrh zákona o zřízení Muzea romské kultury projednaly pracovní komise Legislativní rady vlády, a to komise pro finanční právo (dne 17. prosince 2003) a komise pro správní právo (dne 5. ledna 2004). Legislativní připomínky jsou obsaženy ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády ze dne 14. ledna 2004, který doporučil vládě schválit návrh zákona o zřízení Muzea romské kultury a přijmout k němu usnesení vlády bez specifikace finančních závazků. Předkladatel návrhu zákona s tímto stanoviskem nesouhlasil, protože spolu se schválením návrhu zákona je třeba finanční prostředky zajistit. Pro schůzi vlády dne 21. ledna 2004 byl tedy předložen předmětný návrh zákona s rozporem. Jeho projednávání vláda přerušila s doporučením, aby bylo provedeno nové připomínkové řízení.

Po konzultacích o možnostech řešení transformace Muzea romské kultury na státní příspěvkovou organizaci mezi náměstkou ministra kultury, financí a místopředsedy vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zůstává otázkou dalšího postupu otevřena. Ministerstvo financí má za to, že realizace úkolu usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 822 je v současné době v důsledku reformy veřejných financí obtížná. Tato změněná situace je podle Ministerstva financí důvodem k úvaze o zrušení úkolu. Konstatovalo se, že reforma veřejných financí je důvodem pro to, aby vláda za těchto změněných podmínek o nejvhodnějším způsobu financování Muzea romské kultury znovu rozhodla.

³⁾ Sborník příspěvků z tohoto semináře vydal sekretariát Rady ve spolupráci se sekretariátem Poradního výboru pro Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin Rady Evropy, Praha 2004, 72 s. Viz též <http://www.vlada.cz/1250/vrk/vrk.htm>.

⁴⁾ Viz bod III/1/a) usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 822, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2002.

Zástupci Ministerstva financí při jednáních dále uvedli, že sledují současný legislativní proces, týkající se návrhu na změnu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých dalších zákonů, kde byl na návrh Legislativní rady vlády doplněn nový paragraf, který umožňuje Ministerstvu kultury zřizovat muzea jako příspěvkové organizace. Pokud by se tak stalo v druhém pololetí 2004, bylo by možno zřídit Muzeum romské kultury jako příspěvkovou organizaci bez nutnosti speciálního zákona. To však hlavní příčinu rozporu - nutné navýšení počtu pracovních míst a mzdových prostředků v rozpočtové kapitole Ministerstva kultury - neřeší.

Ministerstvo kultury požádalo o posunutí termínu předložení nového materiálu pro schůzi vlády do 30. června 2004 s tím, že nově vyhodnotí navrhovaná řešení transformace Muzea romské kultury v Brně. V této souvislosti ministr kultury dopisem ze dne 27. května 2004 zaslal do meziresortního připomínkového řízení nový návrh materiálu pro schůzi vlády „Návrh zákona o zřízení Muzea romské kultury“, který jasně ukazuje, že v podobě stávající obecně prospěšné společnosti nemůže muzeum plnohodnotně rozvíjet svou činnost. Z vyhodnocení dané situace je zřejmé, že optimálním řešením z hlediska ekonomického zajištění muzea i jeho odborného postavení je transformace na příspěvkovou organizaci zřizovanou Ministerstvem kultury. Muzeum plní při řešení romské problematiky nezastupitelnou úlohu, a proto i institucionální transformace se jeví jako nanejvýš aktuální. Zvažovány byly přitom čtyři varianty řešení:

- a) ponechat stávající formu působení muzea jako obecně prospěšné společnosti,
- b) zřídit muzeum jako novou organizační složku státu,
- c) rozšířit činnost některé stávající státní příspěvkové organizace a muzeum začlenit do její organizační struktury jako novou součást,
- d) zřídit muzeum jako novou státní příspěvkovou organizaci.

S první variantou souvisejí existenční problémy fungování muzea, protože v rámci standardních dotačních programů nelze kontinuálně zajistit pokrytí nevyhnutelných provozních nákladů, nákladů na odbornou činnost muzea, vybudování stálé muzejní expozice apod. Svědčí o tom skutečnost, že například ve druhém pololetí roku 2004 hrozí z důvodu nedostatku finančních prostředků na provoz uzavření muzea. Druhou variantu - zřídit muzeum jako novou organizační složku státu - odmítlo jako nevhodnou Ministerstvo kultury i stávající vedení muzea. Třetí variantu kategoricky odmítlo stávající vedení muzea z důvodu obavy ze ztráty vlastní profilace muzea. Znamená to, že nejvhodnějším řešením je zřízení státní příspěvkové organizace, varianty, kterou podporuje Ministerstvo kultury i stávající vedení muzea. I když s každou z uvedených variant se pojí požadavky vůči státnímu rozpočtu, z hlediska možných úsporných opatření přijímaných v návaznosti na reformu veřejných financí, lze podmínky fungování muzea zajistit v případě, že bude mít statut státní příspěvkové organizace. Proto se navrhuje, aby byly do návrhu státního rozpočtu na rok 2005 a další roky zapracovány finanční prostředky na státní příspěvkovou organizaci Muzeum romské kultury, jak vyplývá z návrhu usnesení k předložené Zprávě.

2. 2. Světový romský festival KHAMORO Praha

Usnesením ze dne 7. dubna 2003 č. 347 vláda schválila uvolnění rozpočtových prostředků v roce 2003 ve výši 1 379 tis. Kč z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položky Vládní rozpočtová rezerva, do rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury, na uskutečnění projektu 5. ročníku Světového romského festivalu KHAMORO 2003 v Praze. V bodu III/4 tohoto usnesení vláda současně uložila místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat ve spolupráci s ministrem kultury a vládě do 31. května 2004 předložit (ve smyslu § 12 nařízení vlády č. 98/2002 Sb.) zprávu o využití finančních prostředků uvolněných na konání uvedeného festivalu.

Světový romský festival KHAMORO Praha, který organizuje *Občanské sdružení Slovo 21* (dále jen „Slovo 21“), představuje aktivitu, která již od roku 1999 klade důraz nejenom na prezentaci romských hudebních tradic v evropských i mimoevropských zemích, ale rovněž na odborná setkání, diskuse ke klíčovým problémům života Romů v českých zemích a v zahraničí, a to za aktivní účasti představitelů tuzemského i zahraničního politického života. Pátý ročník festivalu se konal v roce 2003 ve dnech 26. - 31. května pod záštitou tehdejšího velvyslance a vedoucího Delegace Evropské komise v České republice, Ramiro Cibriana, a prezidenta International Romani Union, Emila Ščuky. Podobně jako v uplynulých letech program festivalu obsahoval nejen hudební a taneční vystoupení, koncerty, ale i odborné semináře a výstavy.

V rámci samotných hudebních produkcí vystoupilo deset hudebních skupin s tradiční romskou hudbou a tři jazzové formace, celkem ze třinácti zemí (Bulharsko, ČR, Francie, Chile, Kazachstán, Maďarsko, Nizozemsko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Slovensko, SRN, Španělsko).

Tematické zaměření odborných seminářů KHAMORO 2003:

- *Tradiční a současná romská hudba - hudba na přelomu tisíciletí* (26. května 2003, Hudební fakulta Akademie múzických umění, Lichtenštejnský palác, Praha). Gestor Zuzana Jurková, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy. Jednání se zúčastnili přední evropští muzikologové a etnomuzikologové, kteří se věnují romské hudbě. Přednesené příspěvky byly vydány v samostatném sborníku.⁵⁾
- *Genocida Romů během druhé světové války* (27. května 2003, Židovská obec, Praha). Odborná spolupráce Jana Horváthová, Muzeum romské kultury v Brně, a Helena Dluhošová, tehdejší pracovnice Kanceláře prezidenta republiky. Seminář navázal na konferenci, kterou uspořádal přípravný výbor pro odhalení památníku v Letech u Písku spolu s Muzeem romské kultury v Brně v roce 1995 v Písku. Toto jednání vyplnilo mezeru, která nastala po píseckém semináři. Jednání se zúčastnili evropští i mimoevropští romisté, kteří se zabývají problematikou holocaustu Romů v době druhé světové války.
- *Neziskové organizace pro EU - integrace sociálně vyloučených romských komunit* (28. května 2003, Palác YMCA, Praha). Odborná spolupráce Hana Frištenská, tajemnice Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Seminář reagoval na aktuální téma, které patří mezi priority EU.

Doprovodné akce festivalu KHAMORO 2003:

- výstava fotografií s romskou tematikou novinářky Jany Tržilové (vernisáž 28. května, Obchůdek Romen, Praha),
- *Co mi doma vyprávěli* - výstava kreseb a maleb dětí ZŠ Jarovnice z východního Slovenska (27. května, Francouzský institut, Praha),
- *To jsou těžké vzpomínky* - promítání dokumentů (27. května, Židovská obec, Praha).

Organizátor *Slovo 21* předložil návrh rozpočtu na konání Světového romského festivalu KHAMORO v roce 2003 v následujícím členění:

I. Osobní náklady	2 152 000,-
1. Odborný tým na přípravu a realizaci odborných seminářů	222 000,-
Odborní poradci (5 osob x 8 měsíců) z ČR	80 000,-
Odborní poradci ze zahraničí	40 000,-
Přednášející (34 osob)	102 000,-
2. Produkce	300 000,-
Producent, koordinátor, 4 produkční, 8 asistentů, pomocné práce	300 000,-
3. Autorské odměny (scénář, režie, dramaturgie, grafické návrhy, odměna účinkujícím v TV a rozhlasových pořadech)	230 000,-

⁵⁾ Romská hudba na přelomu tisíciletí: Sborník referátů z etnomuzikologické konference – Praha, 26. 5. 2003. Editor Zuzana Jurková. Praha 2003, 133 s.

4. Umělecké honoráře	1 020 000,-
Tradiční hudba (10 skupin – ČR, SR, Španělsko, Kazachstán, Chile, Rusko, Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko, Řecko)	740 000,-
Gypsy jazz (3 koncerty – skupiny z Nizozemí, Francie a Německa)	170 000,-
Prezentace romské literatury	10 000,-
Defilé účinkujících – Staré město	60 000,-
Výstava fotografií	40 000,-
5. Diety	380 000,-
II. Materiální náklady	330 000,-
1. Technika a vybavení (telefon, fax, e-mail, xerox)	120 000,-
2. Kancelářské potřeby	80 000,-
3. Audio a videokazety, filmová technika	70 000,-
4. Speciální technika	60 000,-
III. Nemateriální náklady	2 520 000,-
1. Pronájem produkčních prostor (10 měsíců)	180 000,-
2. Pronájem festivalových prostor (velký sál Lucerna, Lucerna Music Bar, Jazz Club Reduta, Palác YMCA aj.)	330 000,-
3. Scénografie, kostýmy, masky	140 000,-
4. Světlo, zvuk, speciální efekty	180 000,-
5. Cestovné (13 skupin – ČR, SR, Španělsko, Kazachstán, Chile, Rusko, Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko, Řecko, Německo, Francie a Nizozemsko)	800 000,-
6. Ubytování (13 skupin – ČR, SR, Španělsko, Kazachstán, Chile, Rusko, Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko, Řecko, Německo, Francie a Nizozemsko)	450 000,-
7. Propagace (plakáty, city-lights, katalog, letáky, pozvánky, panely)	440 000,-
8. Mediální kampaň	100 000,-
IV. Ostatní náklady	310 000,-
Pojištění, víza, foto a video-dokumentace, bezpečnostní služba, pronájem nástrojů atd.	110 000,-
Vydání dvou sborníků	200 000,-
CELKEM	5 312 000,-

Rozhodnutím Ministerstva kultury o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na rok 2003 ze dne 25. dubna 2003 byla *Slovu 21* poukázána částka ve výši 200 tis. Kč na uskutečnění projektu v rámci programu podpory kulturních aktivit národnostních menšin, a následně rozhodnutím ze dne 13. května 2003 na konání Světového romského festivalu KHAMORO 2003 ve výši 1 379 tis. Kč.

Kontrolu čerpání a užití prostředků státního rozpočtu poskytnutých v rámci dotací na konání Světového romského festivalu KHAMORO 2003 provedlo samostatné oddělení kontroly Ministerstva kultury. Kontrola byla provedena v době od 17. března 2004 do 19. března 2004. Podle Kontrolního nálezu - Protokolu o výsledku veřejnosprávní kontroly na místě ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), s odkazem na § 15 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, u organizace *Slovo 21* (Blanická 4, 120 00 Praha 2), nebyly zjištěny podstatné závady v čerpání a užití dotací, určených na konání Světového romského festivalu KHAMORO 2003.

Kontrolou byly prověřeny všechny prvotní účetní doklady, jimiž kontrolovaná organizace vyúčtovala poskytnuté dotace Ministerstvu kultury. Z poskytnutých dotací byly uhrazeny

- a) faktury za přípravu a organizaci festivalu, pronájem prostor, ozvučení koncertů, elektrikářské práce, doprava účinkujících, ubytování účinkujících, kancelářské potřeby, předtisková příprava a výroba tiskovin pro festival, překlad přednášek apod.,
- b) hotovostními platbami byly uhrazeny cestovní náklady zahraničních souborů na území ČR, honoráře, kancelářské potřeby apod.,

c) dohody o provedení práce - asistenti produkce festivalu, organizační práce, odborná spolupráce na přípravě a realizaci semináře apod.

Provedenou kontrolou vyúčtování dotací bylo zjištěno, že dotace na konání Světového romského festivalu KHAMORO 2003 byly užity v souladu s nařízením vlády o poskytování dotací, včetně podmínek stanovených příslušným Rozhodnutím Ministerstva kultury o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu.

2. 3. Dům národnostních menšin v Praze

Zpráva za rok 2001 se mj. zabývala otázkou zřízení Domu národnostních menšin v Praze, který by měl sloužit jako multikulturní středisko a sídlo menšinových organizací. Vláda v této souvislosti rozhodla, aby místopředseda vlády a předseda Legislativní rady vlády (tehdy také plnící funkci předsedy Rady vlády pro národnostní menšiny) ve spolupráci s ministrem financí zapracovali do návrhu státního rozpočtu České republiky na rok 2003, rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položku na rekonstrukci objektu pro zřízení Domu národnostních menšin ve výši 20 000 tis. Kč, která bude použita jako investiční dotace určená hlavnímu městu Praze. Vláda současně uložila místopředsedovi vlády a předsedovi Legislativní rady vlády, aby ve spolupráci s vedoucím Úřadu vlády ČR předložil vládě do 31. ledna 2004 informaci o realizaci projektu.⁶⁾ Termín předložení této zprávy byl posunut do 31. května 2004 v návaznosti na předkládanou Zprávu o situaci národnostních menšin za rok 2003. Důvodem byla skutečnost, že rekonstrukce objektu určeného pro Dům národnostních menšin (Vocelova ul. 602/3, Praha 2), který byl v rámci likvidace majetku Fondu dětí a mládeže převeden do vlastnictví hlavního města Prahy a zaevidován v katastru nemovitostí, se v roce 2003 neuskutečnila.

Dopisem ze dne 20. ledna 2004 informovala Hana Halová, radní Hlavního města Prahy, místopředsedu vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje, že v polovině roku 2003 podal Elektrotechnický svaz český žalobu na hlavní město Prahu s cílem získat zmíněný objekt ve Vocelově ul. 602/3, Praha 2 do svého vlastnictví. I když je připravena architektonická studie rekonstrukce budovy (ve spolupráci se zástupci národnostních menšin, členy Komise Rady hlavního města Prahy pro oblasti národnostních menšin) a jsou učiněny všechny přípravné práce ze strany odboru městského investora, včetně vybrání firmy, která má objekt rekonstruovat, nemohly být z důvodu podání žaloby rekonstrukční práce budovy zahájeny.

Vzhledem k podání žaloby o určení vlastnictví objektu hlavní město Praha nečerpalo na uvedený účel finanční prostředky ze státního rozpočtu ČR 2003 (kapitola Všeobecná pokladní správa, položka 398092 00 01 Dům národnostních menšin). Město sice v závěru roku 2003 usilovalo o to, aby částka 20 000 tis. Kč, určená na rekonstrukci budovy, byla deponována do doby vyřešení sporu o určení vlastnictví budovy, ale Ministerstvo financí tomuto požadavku nemohlo vyhovět, protože to neumožňují rozpočtová pravidla. Předpokládá se přitom, že soudní spor o určení vlastnictví budovy bude uzavřen v roce 2004, a proto hlavní město Praha ve spolupráci s místopředsedou vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje požaduje opětovně o zapracování finanční částky ve výši 20 000 tis. Kč do návrhu státního rozpočtu na rok 2005, a to jako investiční dotaci na rekonstrukci budovy pro zřízení Domu národnostních menšin v Praze.

Hlavní město Praha usiluje o zřízení Domu národnostních menšin v zájmu zajištění podmínek pro činnost organizací příslušníků národnostních menšin, které jsou soustředěny především

⁶⁾ Viz bod II/1 a bod II/3 usnesení vlády ze dne 12. června 2002 č. 600, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2001. Zpracování zprávy o realizaci projektu ve spolupráci s vedoucím Úřadu vlády ČR vyplynulo z jeho tehdejší podpory projektu zřízení Domu národnostních menšin v Praze.

v Praze. Vychází z usnesení vlády ze dne 19. února 2001 č. 173, o souhlasu s udělením výjimky pro výběrové řízení k převodu nemovitosti ze správy Fondu dětí a mládeže pro účely zřízení Domu národností v Praze. Rozhodnutí vlády o souhlasu s udělením výjimky je podloženo konkrétním projektem činnosti Domu národnostních menšin v Praze (usnesením uvedeným v bodu I vzala vláda projekt na vědomí). Podrobná specifikace projektu, funkce Domu národnostních menšin a obsahová náplň jeho činnosti je dále obsažena v materiálu, který projednala a schválila Rada hlavního města Prahy usnesením ze dne 17. října 2002 č. 7/11, k návrhu Koncepce politiky hl. m. Prahy ve vztahu k národnostním menšinám. Z tohoto projektu vyplývá, že hlavní město Praha zřídí Dům národnostních menšin v Praze jako účelové kulturní zařízení pro činnost jejich organizací. Znamená to, že zajistí také veškeré provozní náklady tohoto zařízení. Otevřenou otázkou je však zajištění investičních nákladů na náročnou rekonstrukci objektu. I když se v roce 2003 záměr nepodařilo uskutečnit, hlavní město Praha je připraveno projekt finančně podpořit v roce 2005, očekává však spoluúcast státu s ohledem na zajištění podmínek výkonu národnostně menšinových práv. V rámci rozšířeného připomínkového řízení k předložené Zprávě tento postoj také aktuálně potvrdila ve svém stanovisku radní hlavního města - předsedkyně Komise Rady hlavního města Prahy pro oblast národnostních menšin. Projekt předpokládá podíl finančního zajištění státu na rekonstrukci budovy ve výši 50 % celkových nákladů.

2. 4. Humanitární gesto vůči aktivním odpůrcům nacismu a příslušníkům národnostních menšin

Otázce humanitárního gesta vůči příslušníkům národnostních menšin, kteří utrpěli osobní újmy v důsledku druhé světové války, byla v roce 2003 věnována pozornost v materiálu *Informace o aktuální situaci německé národnostní menšiny a o vybraných otázkách chorvatské a polské národnostní menšiny v České republice*, který předložil místopředseda vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje a předseda Rady vlády pro národnostní menšiny na schůzi vlády dne 12. února 2003 jako informaci členům vlády (č.j. 138/03), a ve Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2002. Ke Zprávě přijala vláda usnesení ze dne 6. srpna 2003 č. 822, které v bodu III/4 ukládá místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat ve spolupráci s 1. místopředsedou vlády a ministrem vnitra, ministry spravedlnosti, práce a sociálních věcí, ministryní školství, mládeže a tělovýchovy a předsedou Legislativní rady vlády a do 31. října 2003 vládě předložit návrh opatření směřujících k řešení problémů, které vyplynuly z podání Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a z podání Sdružení občanů chorvatské národnosti v roce 2002. Vzhledem k politickým jednáním o této problematice byl termín plnění úkolu posunut do 31. prosince 2003. V tomto termínu připravila také skupina expertů návrh materiálu *Humanitární gesto vůči aktivním odpůrcům nacismu a příslušníkům národnostních menšin v ČR, kteří utrpěli osobní újmy v důsledku opatření uplatněných po druhé světové válce proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu na území dnešní České republiky*. Materiál je připraven pro schůzi vlády v roce 2004, avšak k jeho projednání dosud nedošlo.

Návrh opatření směřující k uskutečnění humanitárního gesta počítá s tím, že rozhodující skutečností pro zařazení mezi adresáty humanitárního gesta je prokázání přímé souvislosti mezi utrpěnou osobní újmou a opatřeními, jež byla přijata po druhé světové válce na území dnešní České republiky proti osobám z řad tzv. nepřátelského obyvatelstva. Konkrétně jde o aktivní odpůrce nacionálně socialistického režimu, kteří prokázali věrnost Československé republice tím, že se účinně zúčastnili boje za její osvobození nebo trpěli pod nacistickým nebo fašistickým terorem, avšak bezprostředně po válce byli zbaveni československého státního občanství a bylo s nimi zacházeno jako s tzv. nepřátelským obyvatelstvem. Dále jde o příslušníky německé menšiny, vůči nimž byla zejména v letech 1945-1948, resp. do roku 1953, kdy byl dokončen proces úpravy jejich občanského postavení, uplatněna řada

vnitrostátních opatření, která měla nezřídka rysy individuální persekuce. Podobně represivní opatření se týkala občanů z řad jihomoravských Chorvatů, zejména po roce 1948, či analogicky i dalších jinak definovaných skupin občanů (např. příslušníků maďarské menšiny apod.).

Humanitární gesto, ve formě jednorázové finanční dávky, je adresováno bezvýhradně přímým obětem a je nepřenositelné. Platby poskytované v jeho rámci nelze vymáhat soudní cestou. Uskutečnění humanitárního gesta by se mělo realizovat na základě projektu předloženého nestátní neziskovou organizací v České republice, prostřednictvím Česko-německého fondu budoucnosti. Tento fond je považován za subjekt, který disponuje vedle věcné příslušnosti též nejrozsáhlejšími zkušenostmi s obdobně technicky a organizačně náročnými projekty. Bližší specifikace kritérií a postupů pro uskutečnění humanitárního gesta je obsažena ve výše citovaném návrhu materiálu.

Uskutečnění humanitárního gesta je jedním z aktuálních úkolů, jehož naplnění očekávají zástupci německé i chorvatské menšiny či jinak definovaných skupin příslušníků národnostních menšin jako významný symbolický akt, výraz dobré vůle, přispívající k vytváření podmínek harmonického soužití příslušníků národnostních menšin a většinové společnosti.

Připravený návrh materiálu na uskutečnění humanitárního gesta počítá s náklady ve výši 60 000 tis. Kč. V rámci zúženého připomínkového řízení k návrhu materiálu pro schůzi vlády také ve stanovisku ze dne 10. února 2004 (č.j. 103/12 968/2004-143) vyslovil místopředseda vlády a ministr financí souhlas s uvolněním uvedené částky z rozpočtové kapitoly 398 Všeobecná pokladní správa, položka Vládní rozpočtová rezerva, na rok 2004. Nerozhodne-li vláda o uskutečnění humanitárního gesta v roce 2004, je aktuální, aby v návrhu státního rozpočtu na rok 2005 byla zapracována částka pro tento účel v uvedené výši.

2.5. Podpora projektů příslušníků národnostních menšin

Usnesením ze dne 6. srpna 2003 č. 822 v bodu III/5/a uložila vláda místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje zpracovat rozbor podpory projektů zaměřených na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity z veřejných financí a vyhodnocení předložit vládě do 31. května 2004 v rámci Zprávy o situaci národnostních menšin za rok 2003. Vyčerpávající přehled o podpoře projektů z veřejných financí na aktivity příslušníků národnostních menšin je uveden v oddílech 4, 5 a 6 Zprávy, včetně věcného hodnocení.

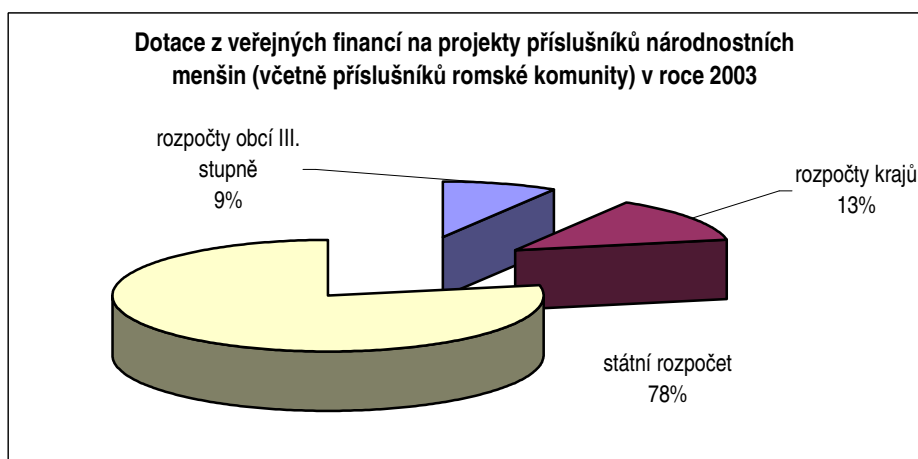
Postup při poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci projektů příslušníků národnostních menšin, resp. projektů organizací působících ve prospěch národnostních menšin, stanoví nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity (dále jen „nařízení vlády o poskytování dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin“). Podpora aktivit příslušníků národnostních menšin a jejich programů patří přitom mezi hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Pro rok 2003 byla stanovena usnesením vlády ze dne 19. června 2002 č. 642. Dotační programy ze státního rozpočtu se v tomto případě tematicky člení do čtyř programů:

- a) podpora uchování, rozvoje a prezentace kultur národnostních menšin,
- b) podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin,
- c) podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy,
- d) podpora projektů integrace příslušníků romské komunity.

Přehled o podpoře projektů příslušníků národnostních menšin (nebo v jejich prospěch) ze státního rozpočtu je uveden v oddílech 4 a 5 této Zprávy a příslušných přílohách. Podporu menšinových projektů z veřejných financí v působnosti orgánů samosprávy uvádí oddíl 6, a to v příslušných pasážích o činnosti zastupitelstev obcí, statutárních měst a krajů.

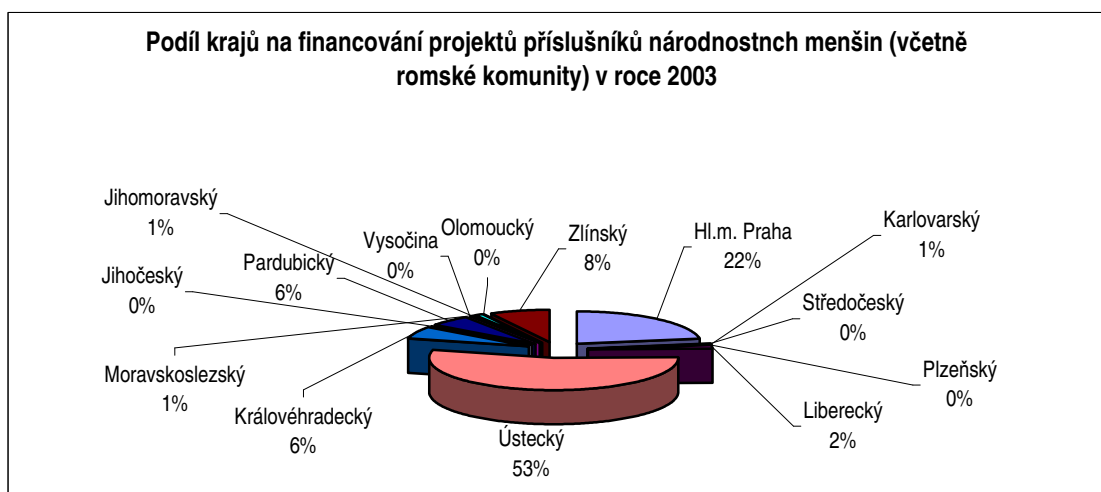
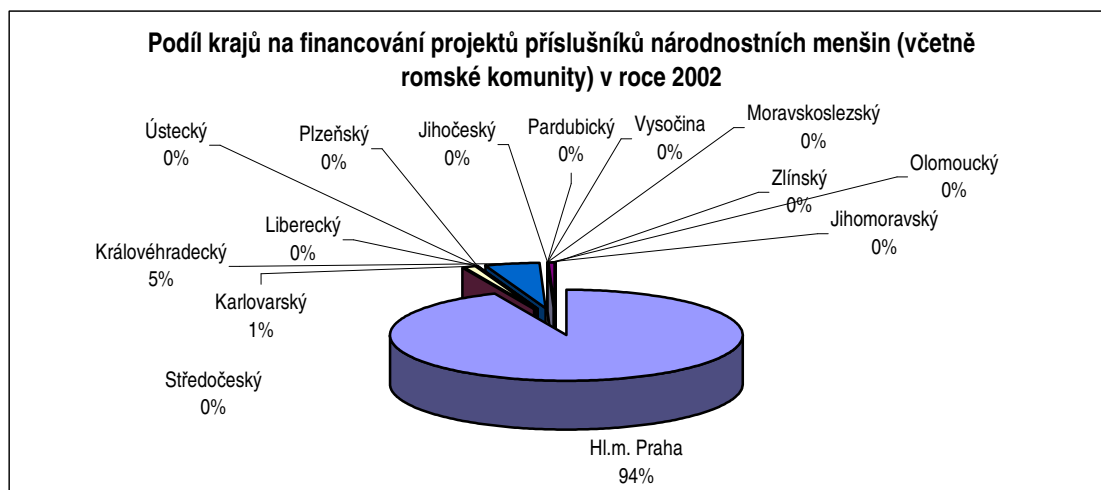
Poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím z rozpočtů krajů se rámcově řídí základními principy, které schválil Výbor Rady vlády pro nestátní neziskové organizace pro spolupráci s regiony dne 13. března 2003.⁷⁾ Administraci jednotlivých programů ve vztahu k menšinovým aktivitám zajišťují referáty kultury, školství či sociálních věcí. Podíl výše dotací v programu na podporu projektů příslušníků národnostních menšin či projektů organizací působících v jejich prospěch lze ve srovnání s ostatními programy jen obtížně přesně specifikovat, nicméně vynaložená finanční částka se omezuje cca na podíl 1 %. Explicitně však dotační program podpory aktivit národnostních menšin v roce 2003 měly pouze kraje Moravskoslezský a Zlínský a hlavní město Praha. V dotační politice ostatních krajů se podpora menšinových projektů objevuje v programu rozvoje kultury a umění, zachrany kulturního dědictví, podpory významných kulturních akcí či volného času dětí a mládeže.

Ze srovnání podílu státního rozpočtu a rozpočtů krajů a obcí III. stupně na financování projektů příslušníků národnostních menšin, včetně romské komunity, v letech 2002 a 2003 vyplývá pokles výše finančních dotací na centrální úrovni, což svědčí o postupujícím procesu transformace veřejné správy.

⁷⁾ Viz usnesení vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 807, ke Zprávě o stavu decentralizace finančních prostředků určených na státní dotace na projekty nestátních neziskových organizací na úroveň krajů. V této souvislosti vláda mj. doporučila zastupitelstvům krajů, aby použila v dotační politice kraje v roce 2004 Doporučení základních principů pro poskytování dotací na projekty nestátních neziskových organizací uvedených v příloze k tomuto materiálu.

Srovnáme-li podíl krajských rozpočtů na financování projektů příslušníků národnostních menšin, včetně romské komunity, v letech 2002 a 2003 je patrný nárůst krajů, které zahrnuly uvedenou problematiku do svých dotačních kapitol. Zatímco v roce 2002 to byly celkem tři kraje, které ve svých rozpočtech program podpory financování projektů příslušníků národnostních menšin (včetně romské komunity) zmiňovaly, v roce 2003 to je již krajů devět (hl. m. Praha, Jihomoravský, Karlovarský, Královéhradecký, Liberecký, Moravskoslezský, Pardubický, Ústecký a Zlínský kraj). I to je důkazem zdárně probíhající transformace veřejné správy.

Rozbor provedený Radou pro nestátní neziskové organizace ukazuje, že dotace z rozpočtu obcí v roce 2003 na projekty příslušníků národnostních menšin, včetně příslušníků romské komunity, představovaly částku 7 299 tis. Kč (z celkového úhrnu poskytnutých dotací jde o 0,76 %), z rozpočtů krajů 11 280 tis. Kč (z celkového úhrnu poskytnutých dotací 1,78 %) a ze státního rozpočtu prostřednictvím ministerstev celkem 65 703 tis. Kč (z celkového úhrnu poskytnutých dotací všech resortů jde o 1,72 %). Dotace ze státního rozpočtu v působnosti jednotlivých ministerstev představují rozdílný ukazatel: v případě resortu kultury je to 9 %, práce a sociálních věcí 1,3 %, vnitra 10 % a školství, mládeže a tělovýchovy 1,0 % z dotací na hlavní oblasti.

Podpora projektů na aktivity národnostních menšin je však závislá především na dotacích ze státního rozpočtu. Údaje za rok 2003 jsou následující:

<i>oblast</i>	<i>specifikace</i>	<i>poskytovatel dotace (typ dotace)</i>	<i>výše dotace (Kč)</i>
a)	Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin	Ministerstvo kultury (dotační program)	11 071 214,-
	Světový romský festival KHAMORO Praha	Ministerstvo kultury (dotace daná usnesením vlády)	1 379 000,-
	Divadlo, hudba, literatura, výtvarné umění (granty odboru umění a knihoven)	Ministerstvo kultury, odbor umění a knihoven (dotační program)	1 245 000,-
	grant Knihovna 21. století	Ministerstvo kultury (dotační program)	190 000,-
b)	Vydávání periodického tisku národnostních menšin	Ministerstvo kultury (dotační program)	30 370 313,-
c)	Vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dotační program)	9 567 100,-
d)	Integrace příslušníků romské komunity	Ministerstvo kultury (dotační program)	1 985 000,-
	Integrace příslušníků romské komunity - podpora vybavení přípravných tříd	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (PHARE program)	3 728 000,-
	Integrace příslušníků romské komunity	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dotační program)	5 586 000,-
	Integrace příslušníků romské komunity - podpora romských žáků středních škol	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dotační program)	9 995 250,-
	Problematika národnostních (etnických) menšin	Ministerstvo práce a sociálních věcí	21 187 620,-

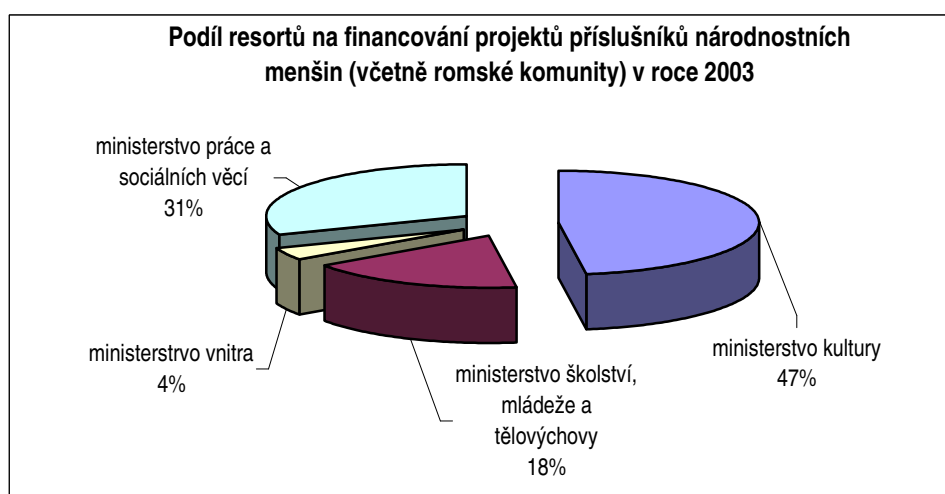
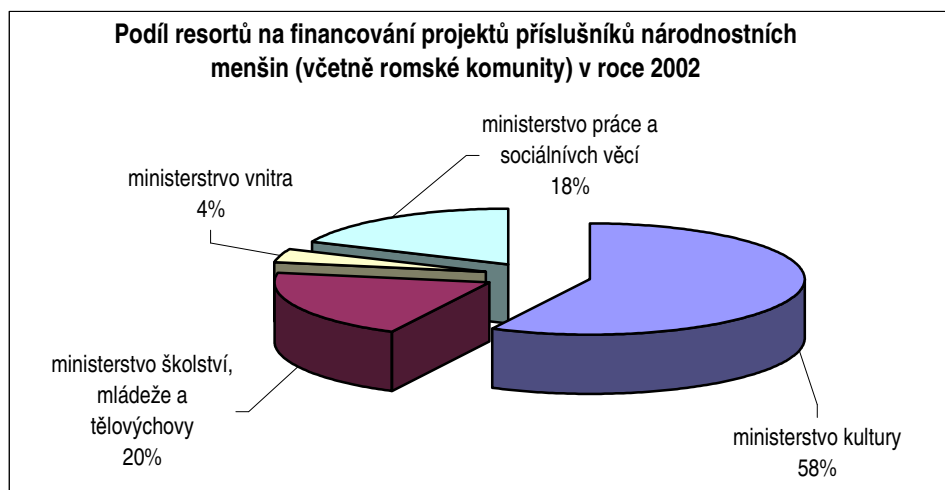
Rámcový přehled o financování aktivit příslušníků národnostních menšin v roce 2003 je obsažen v materiálu Rady vlády pro nestátní neziskové organizace o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2005 a rozboru financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů v roce 2003.⁸⁾ Tento rozbor ukazuje v rámci priorit v oblasti dotační politiky na poměr podpory programů příslušníků národnostních, včetně příslušníků romské komunity, v celkovém objemu dotací z veřejných rozpočtů vůči nestátním neziskovým organizacím takto:

Dotace z veřejných finančních zdrojů na projekty příslušníků národnostních menšin (včetně romské komunity) – srovnání roku 2002 a 2003

	<i>rok 2002</i>		<i>rok 2003</i>	
	<i>absolutně</i>	<i>v %</i>	<i>absolutně</i>	<i>v %</i>
rozpočty obcí III. stupně	2 737 900	0,32	7 299 000	0,76
rozpočty krajů	3 422 000	0,96	11 280 000	1,78
státní rozpočet	63 278 600	1,86	65 703 000	1,72

Podíl jednotlivých resortů na celkovém objemu dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin, včetně integrace romské komunity, je následující:

⁸⁾ Viz usnesení vlády ze dne 9. června 2004 č. 586, o Hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2005.

Z ukazatele podílů resortů na financování projektů příslušníků národnostních menšin, včetně romské komunity, v letech 2002 a 2003 je patrný výrazný vzestup objemu dotací Ministerstva práce a sociálních věcí, což svědčí o nárůstu finančních prostředků zaměřených na oblast sociální intervence vůči příslušníkům romské komunity.

3. K vybraným legislativním opatřením vztahujícím se k právům příslušníků národnostních menšin a otevřeným otázkám v působnosti orgánů veřejné správy

3.1. Situací platné právní úpravy v oblasti zajištění vzdělávání žáků příslušejících k národnostním menšinám v mateřském jazyce, která je také předmětem kritiky zástupců národnostních menšin, se podrobně zabývala Zpráva za rok 2002. Po zamítnutí vládního návrhu nového školského zákona Poslaneckou sněmovnou v roce 2002 (ve druhém čtení dne 25. dubna 2002) započal resort školství s přípravou nového návrhu zákona. Legislativní práce pokračovaly v roce 2003 a v současnosti je návrh „zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a o změně některých zákonů (školský zákon)“ ve fázi druhého čtení v Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk 602).⁹⁾ Časový harmonogram legislativního procesu předpokládá, že zákon by měl vstoupit v účinnost od 1. září 2004 s výjimkou některých ustanovení. Podmínky vzdělávání v jazyce národnostní menšiny upravuje § 14 navrhovaného zákona, který obsahuje ustanovení, že obec, kraj, popřípadě ministerstvo zajišťuje pro příslušníky národnostních menšin vzdělávání v jazyce národnostní menšiny v mateřských, základních a středních školách, a to v obcích, v nichž byl v souladu se zvláštním právním předpisem zřízen výbor pro národnostní menšiny,¹⁰⁾ pokud jsou splněny podmínky stanovené školským zákonem. Toto ustanovení je mylně vykládáno tak, že fungující škola s vyučovacím menšinovým jazykem může být zrušena, pokud v obci není z různých důvodů zřízen výbor pro národnostní menšiny. Pro upřesnění se proto ve druhém čtení předpokládá předložení pozměňovacího návrhu v tom smyslu, že v § 185 se vkládá nový odst. 12, který zní: „školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, které jsou zařazeny v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení ke dni účinnosti tohoto zákona, je možné zrušit pouze v případě, že nesplňují podmínky stanovené v § 14 odst. 2 a 3 (týkají se ustanovení o minimálním počtu žáků ve třídě či škole).“

Obecně je třeba říci, že návrh zákona o počátečním vzdělávání deklaruje rovný přístup všech osob ke vzdělávání a respektování individuálních potřeb jednotlivců při vzdělávání; obsahuje mimo jiné speciální ustanovení ke vzdělávání příslušníků národnostních menšin v mateřském jazyce, k vyučování náboženství a ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. možnost zřizování přípravných tříd pro děti sociálně a komunikačně nezralé. Zásadní systémovou změnou je zavádění nového pojetí maturitních zkoušek, které se v současnosti dotýká rovněž národnostně menšinového vzdělávání na středních školách s polským vyučovacím jazykem.

3.2. Dosavadní nevyhovující právní úpravu o zajištění užívání menšinového jazyka ve správním řízení upravuje nový návrh zákona o správním řízení.¹¹⁾ Návrh zákona v ustanovení § 16 odst. 4 stanoví, že občan ČR příslušející k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území ČR, má před správním orgánem právo činit podání a jednat v jazyce své národnostní menšiny. Nemá-li správní orgán úřední osobu znalou jazyka národnostní menšiny, obstará si tento občan tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků, přičemž náklady na tlumočení či pořízení překladu v tomto případě hradí správní orgán; ustanovení § 25 odst. 4 dále stanoví, že týká-li se veřejná vyhláška záležitostí práv příslušníků národnostních menšin a je-li ve správním obvodu správního orgánu zřízen výbor pro národnostní menšiny nebo jiný orgán pro záležitosti národnostních menšin, uveřejní správní orgán veřejnou vyhlášku též v jazyce příslušné národnostní menšiny; a konečně ustanovení

⁹⁾ První čtení návrhu školského zákona proběhlo 1. dubna 2004, druhé čtení je na programu 33. schůze Poslanecké sněmovny od 15. června 2004.

¹⁰⁾ § 117 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb.

¹¹⁾ Poslanecká sněmovna vyslovila dne 23. března 2004 souhlas s návrhem zákona (sněmovní tisk č. 201) a v dubnu 2004 ho postoupila k projednání Senátu. Návrh byl projednán dne 20. května 2004 na 15. schůzi Senátu, který jej vrátil sněmovně s pozměňovacími návrhy (jako tisk 201/6) k projednání na 33. schůzi.

§ 164 odst. 4 stanoví, že vyžaduje-li správní orgán překlad veřejnoprávní smlouvy vyhotovené v jazyce příslušníka národnostní menšiny a týkající se záležitostí národnostní menšiny, která tradičně a dlouhodobě žije na území ČR, hradí náklady na překlad správní orgán.

3.3. V oblasti antidiskriminační legislativy, která se významným způsobem dotýká výkonu práv příslušníků národnostních menšin, přináší zásadní změnu návrh nového zákona o zajištění rovného zacházení a ochraně před diskriminací (dále jen „antidiskriminační zákon“), připravený v roce 2003 v gesci zmocněnce vlády pro lidská práva. Ukončení legislativního procesu se předpokládá v roce 2004 tak, aby zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2005. Návrh zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení upravuje právo na rovné zacházení a ochranu před diskriminací z důvodu rasy nebo etnického původu, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženství či víry, nebo proto, že je někdo bez vyznání, jazyka, politického či jiného smýšlení, národnostní příslušnosti, členství nebo činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích a jiných sdruženích, sociálního původu, majetku, rodu, manželského a rodinného stavu, povinnosti k rodině nebo jiného postavení. Povinnost zajišťovat rovné zacházení a ochranu před diskriminací stanoví na oblasti v rozsahu čl. 3 směrnice č. 2000/43/ES, tj. na právo na zaměstnání a přístup k zaměstnání, přístup k povolání, podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, ve věcech pracovních, služebních a profesních věcech atd. Zákon dále stanoví výjimky, za kterých je rozdílné zacházení zákonné, a právní rámec pro uplatňování pozitivních opatření, jakož i nároky, jichž se mohou oběti diskriminace domáhat.

Z hlediska národnostně menšinové politiky oblast antidiskriminační legislativy doplnil s účinností od 1. ledna 2003 zákon č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního. Tímto zákonem byla do občanského soudního řádu doplněna některá ustanovení směřující ke kompatibilitě s komunitárním právem. Zákaz diskriminace pro příslušnost k národnostní menšině se rovněž odráží v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Ten v ustanovení § 77 odst. 2 stanoví, že ve služebním poměru je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodů pohlaví, sexuální orientace, jazyka, náboženského vyznání a víry, politického nebo jiného smýšlení, členství v odborových organizacích a jiných sdruženích, majetku, rodu, rasy, barvy pleti, národnosti, etnického nebo sociálního původu, věku, těhotenství a mateřství, manželského a rodinného stavu či povinností k rodině; za diskriminaci se rovněž považuje jednání zahrnující podněcování, navádění nebo vyvolávání nátlaku směřujícího k diskriminaci.

3.4. Jednou z významných oblastí života národnostních menšin je otázka sdružování. Svědčí o tom i databáze Ministerstva vnitra, z níž vyplývá, že v České republice bylo k 31. prosinci 2003 registrováno celkem 538 sdružení s národnostním prvkem. Nejpočetnější skupiny představují sdružení romská (375), německá (55), polská (27) a slovenská (22). Je přitom zřejmé, že stávající právní úprava sdružování je již nevyhovující, a proto resort vnitra zahájil v roce 2003 práce na přípravě novely zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Hlavním koncepčním záměrem v této oblasti je zjednodušení a zpřesnění současné právní úpravy a vytvoření shodných podmínek pro sdružování občanů a cizinců. Předpokládá se, že nová právní úprava nabude účinnosti k 1. červenci 2005.

3.5. Z předpisů připravovaných v roce 2003 lze dále uvést novelu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 274/2003 Sb., kterým se mění některé zákony na úseku veřejného zdraví, ve znění

pozdějších předpisů (v § 80 odst. 1 jde mj. o stanovení podmínky zveřejnění informací vyhlášením v televizním a celoplošném rozhlasovém vysílání se zaměřením na ochranu veřejného zdraví). Součástí návrhu je zákaz reklamy a teleshoppingu útočících na náboženské nebo politické přesvědčení a zákaz reklamy a teleshoppingu obsahujících diskriminaci na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, národního nebo sociálního původu či příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině.

3.6. Problematika výkonu práva na užívání příjmení žen v jazyce národnostní menšiny v matriční praxi a práva na vícejazyčné názvy a označení v obcích, je příslušníky národnostních menšin vnímána velmi citlivě. Forma příjmení žen v nepřechýlené podobě se totiž kromě slovenské menšiny týká všech národnostních menšin. S otázkou vícejazyčných názvů a označení obcí, přicházeli ve sledovaném období pouze příslušníci polské národnostní menšiny, kompaktně usídlené v oblasti Těšínska.

O užívání jména a příjmení v nepřechýlené podobě mohla podle právní úpravy, platné v hodnoceném období,¹²⁾ požádat pouze občanka České republiky, nebo zákonní zástupci nezletilé občanky České republiky, která nemá českou národnost a která učinila prohlášení o příslušnosti k národnostní menšině v České republice a z tohoto důvodu žádala o zápis svého příjmení v nepřechýlené podobě, tj. v mužském tvaru. V této souvislosti Ministerstvo vnitra vydalo metodický pokyn k postupu matričních úřadů ve věci užívání příjmení žen jiné než české národnosti.¹³⁾ Podle názorů příslušníků polské menšiny však v praxi matriční úřady v Moravskoslezském kraji nepostupovaly jednotně. Podněty se týkaly nejasnosti podoby příjmení žen polské národnosti (občanů ČR či jiné státní příslušnosti) v přechýlené či v nepřechýlené formě, uváděných v nově vydaných osobních dokladech. Uvádění jmen fyzických osob, které se hlásí k jiné než české národnosti, řešil nový metodický pokyn Ministerstva vnitra,¹⁴⁾ v němž se ukládá, že „fyzickým osobám, státním občanům České republiky, resp. zákonným zástupcům nezletilého dítěte, kteří se hlásí k jiné než české národnosti a jejichž jméno, popřípadě jména, byla v matriční knize zapsána v českém jazyce, musí být umožněno na základě prohlášení užívat jejich jméno, popřípadě jména, v jazyce národnostní menšiny. Nedodržení shora uvedeného může znamenat i případný postup podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)“. Ministerstvo vnitra současně v roce 2003 připravilo návrh novely zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, který sjednocuje postup uvádění příjmení žen občanek jiné než české národnosti, občanek, jejichž manžel je cizinec, občanek, které mají trvalý pobyt v cizině, a cizinek. Legislativní proces navrhované změny zákona byl ukončen v roce 2004.¹⁵⁾

¹²⁾ Viz § 69 a § 93 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin, uveřejněná ve sbírce zákonů pod č. 96/1998 Sb.) o zápis příjmení v nepřechýlené formě.

¹³⁾ Metodický pokyn č.j.: VS-319/60/2-200, ze dne 18. července 2002 uložen všem krajským úřadům, všem referátům vnitřních věcí okresních úřadů, všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a odboru občanskosprávních agend Magistrátu hl. m. Prahy.

¹⁴⁾ Metodický pokyn č.j.: VS-327/60/2-2003 ze dne 15. prosince 2003 uložen všem krajským úřadům, všem referátům vnitřních věcí okresních úřadů, všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a odboru občanskosprávních agend Magistrátu hl. m. Prahy.

¹⁵⁾ Dnem 16. dubna 2004 nabyl účinnosti zákon č. 165/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Podle této novely při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, již se uzavření manželství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství užívat, v mužském tvaru, jde-li nejen o státní občanku České republiky, která je jiné než české národnosti, ale i o cizinku, nebo státní občanku České republiky, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině, anebo o státní občanku České republiky, jejíž manžel je cizinec.

3.7. V obcích na Těšínsku, v nichž se podle sčítání lidu, domů a bytů 2001 přihlásilo více než 10 % obyvatelstva k polské národnosti (jde celkem o 31 obcí), se ve více případech v průběhu roku 2003 otevřela otázka užívání dvojjazyčných česko-polských názvů a označení. Na jedné straně užívání dvojjazyčných označení na obecních úřadech či jiných veřejných budovách nečiní vážnější problémy, v souladu s podmínkami stanovenými zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb., na straně druhé možnost zavedení dvojjazyčných názvů obcí, ulic či jiných veřejných prostranství je složitější a doposud se v příslušných obcích nepodařilo uskutečnit. Aktuálně zastupitelstva v obcích Chotěbuz, Petrovice a Návsí řeší organizačně technické problémy dvojjazyčného česko-polského označení obce. Uskutečnění záměru dvojjazyčného označení obcí ovlivňují též často negativní postoje příslušníků většinové společnosti, vyplývající buď z xenofobie nebo z oživování negativních stereotypů historicky podmíněných česko-polských vztahů na Těšínsku.

4. Opatření v oblasti vzdělávání ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin

4.1. Usnesením vlády ze dne 6. srpna 2003 č. 822, ke Zprávě o situaci národnostních menšin za rok 2003, bylo v bodě III/3 uloženo ministryni školství, mládeže a tělovýchovy zpracovat ve spolupráci s místopředsedou vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje a vládě do 31. prosince 2003 předložit návrh opatření ve věci vzdělávání příslušníků národnostních menšin v jejich mateřských jazycích v souvislosti s reformou veřejné správy. O odložení termínu plnění tohoto úkolu požádala ministryně školství, mládeže a tělovýchovy předsedu vlády dopisem ze dne 23. prosince 2003, a to do 31. května 2004. Dopisem ze dne 29. dubna 2004 (čj. 17 515/2004-22) pak ministryně školství, mládeže a tělovýchovy požádala předsedu vlády o zrušení výše uvedeného úkolu. Ve zdůvodnění se konstatuje, že reforma a modernizace cílů vzdělávání příslušníků národnostních menšin je komplexně řešena v návrhu zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a je zohledněna také v návrhu zákona o pedagogických pracovnících. Oba tyto návrhy zákonů jsou v současné době projednávány v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. V této souvislosti také připravovaná vyhláška o základní škole, která bude navazovat na nový školský zákon, bude podle resortu rovněž náležitě zohledňovat vzdělávání národnostních menšin. V souladu se změnami souvisejícími s rámcovými vzdělávacími programy a potřebou zpřesnění dotační politiky a zefektivnění přidělování dotací ve vztahu k národnostním menšinám, se ministryně současně zavázala, že resort navrhne novelizaci nařízení vlády o poskytování dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin. Cílem této novelizace je zajistit zvýšení efektivity poskytovaných finančních prostředků a jejich přesnější alokace a také umožnit MŠMT, aby mělo operativní možnost poskytnout vzdělávacímu subjektu finanční dotaci podle aktuálních potřeb a na konkrétní akci. Termín předložení návrhu změny nařízení vlády č. 98/2002 Sb., nebyl stanoven.

4.2. Ve snaze o zlepšení komunikace se zástupci národnostních menšin, jakož i zkvalitnění administrace dotačních programů a náležité kontrolní činnosti, zřídilo Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy s účinností od 21. listopadu 2003 samostatné oddělení pro vzdělávání národnostních menšin a multikulturní výchovu, které je součástí odboru předškolního, základního a uměleckého vzdělávání. Práci s mládeží z řad národnostních menšin také zohledňuje *Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007*.¹⁶⁾

4.3. V roce 2003 předložil Kongres Poláků v ČR zásadní podnět, materiál *Dlouhodobá koncepce polského národnostního školství v Moravskoslezském kraji*, který zpracovala školská komise Kongresu Poláků v ČR a předložila dne 12. května 2003 na schůzi výboru pro národnostní menšiny Moravskoslezského kraje. Současně jej dala na vědomí Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a příslušným ústavním činitelům.

Dlouhodobá koncepce polského národnostního školství v Moravskoslezském kraji vychází z premisy, že polské národnostní školství je svébytnou součástí politiky Moravskoslezského kraje. V historickém kontextu tradice polského školství znamená významný přínos pro rozvoj vzdělanosti a pěstování kulturních tradic v regionu Těšínska.

Z hlediska koncepce dalšího rozvoje škol s polským vyučovacím jazykem se konstatuje, že:

- optimalizace sítě škol s polským vyučovacím jazykem na začátku roku 2003 je funkční,
- v závislosti na populačním a demografickém vývoji je třeba hledat řešení pro zachování co nejvíce škol a školských zařízení s polským vyučovacím jazykem,

¹⁶⁾ Viz usnesení vlády ze dne 7. dubna 2003 č. 343, o Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007, a k Závěrečné zprávě o plnění Koncepce státní politiky ve vztahu k mladé generaci v České republice do roku 2002.

- seskupování výuky škol s polským vyučovacím jazykem do „střediskových“ škol je třeba zvažovat až jako poslední alternativu,
- vzhledem ke specifice postavení škol s polským vyučovacím jazykem je třeba zvažovat možnost přenesení zřizovatelské funkce těchto škol z obcí na Moravskoslezský kraj, a to i s vědomím potřeby iniciování příslušných legislativních změn,
- je žádoucí zachovat působnost Polského pedagogického centra v Českém Těšíně, protože jeho úloha ve vztahu k polskému národnostně menšinovému školství je nezastupitelná,
- je třeba, aby v rámci školské inspekce byla vyčleněna funkce inspektora pro polská školská zařízení,
- udělování výjimek Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy o minimálním počtu žáků ve třídě či škole vždy jen na jeden rok je nevýhodné, proto z důvodu koncepčního řízení školy je třeba lhůtu prodloužit na 3 roky.¹⁷⁾

Zástupci polské národnostní menšiny očekávají, že na uvedený podnět bude příslušným způsobem reagovat návrh opatření ve věci vzdělávání příslušníků národnostních menšin v jejich mateřských jazycích v souvislosti s reformou veřejné správy. Optimalizace sítě škol se dotýká rovněž i škol s polským vyučovacím jazykem a jejich aktuálního stavu ve školním roce 2003/2004 (viz PŘÍLOHA 5). Pedagogové působící na školách s polským vyučovacím jazykem nadále pozitivně hodnotí činnost Pedagogického centra pro polské národnostní školství se sídlem v Českém Těšíně, které významně přispívá k rozvoji dalšího vzdělávání pedagogů a tvorbě a distribuci metodických a učebních materiálů a pomůcek.

V uplynulých letech řada obcí na Těšínsku uskutečnila rekonstrukce školských budov za významné podpory státu - poskytnutí investičních dotací ze státního rozpočtu. Dosud se však nepodařilo uskutečnit generální rekonstrukci a dostavbu budovy základní školy Henrika Sienkiewicze s polským vyučovacím jazykem v Jablunkově. Aktuální potřeba rekonstrukce této školské budovy vyplývá i ze situace malotřídních škol z okolí Jablunkova, kdy obec očekává zvýšené nároky na prostory základní školy v Jablunkově. Na základě zpracovaného projektu a investičního záměru se obec opakovaně obrací na Ministerstvo financí se žádostí o poskytnutí investiční dotace ve výši 78 000 tis. Kč, určenou na rekonstrukci a dostavbu budovy základní školy s polským vyučovacím jazykem.

I když v letech 2001 až 2003 byla již ze státního rozpočtu poskytnuta investiční dotace na rekonstrukci a dostavbu školských zařízení v Jablunkově a rovněž pro rok 2004 je vyčleněno celkem 15 000 tis. Kč na pokračování rekonstrukčních prací, je v zájmu dokončení akce v souladu se schváleným projektem žádoucí zajistit potřebné finanční prostředky ze státního rozpočtu na rok 2005. Ministerstvo financí proto eviduje žádost města Jablunkova o investiční dotaci ve výši 78 000 tis. Kč, přičemž je vyžadováno, aby se město Jablunkov podílelo na zabezpečení financování akce ve výši alespoň 10 % až 15 % investičních nákladů. Z důvodu úsporných opatření přijímaných ve vazbě na reformu veřejných financí a také hledání úspornějších řešení daného projektu je proto v návrhu usnesení vlády ke Zprávě stanovena částka 65 000 tis. Kč.

4.4. V oblasti vzdělávání žáků z prostředí romských komunit jsou významnými pomocníky při výuce vychovatelé-asistenti učitele,¹⁸⁾ kteří pomáhají předcházet adaptačním a komunikačním obtížím a dalším výchovně vzdělávacím problémům romských žáků. Ve školním roce 2003/2004 pracuje ve školách a školských zařízeních celkem cca 340 vychovatelů-asistentů učitele. Vychovatelé-asistenti učitele jsou též zapojeni do systému dalšího vzdělávání

¹⁷⁾ Tento problém řeší příslušné ustanovení nového návrhu školského zákona (viz též oddíl 3.1. této Zprávy).

¹⁸⁾ Zřizování funkcí vychovatelů-asistentů učitele probíhá nadále podle Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z roku 2000 (č.j. 25484/2000).

pedagogických pracovníků. Jejich vzdělávání organizují rovněž pedagogická centra a nestátní vzdělávací organizace s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V této souvislosti byla v roce 2002 zahájena tvorba vzdělávacího programu pro studium romských asistentů, který jim má umožnit získat úplné střední odborné vzdělání a odbornou a pedagogickou způsobilost, a to v rámci programu Phare-NUTS pod názvem *Posun (Pomožme školám učit nově)*. Příprava na otevření prvního ročníku studijního oboru pedagogický asistent se uskutečnila v roce 2003. Studijní program je připraven od roku 2004.

Aktuálně probíhá ve 4 základních školách s výrazným zastoupením romských dětí experimentální projekt školy s celodenním programem (kompletní celodenní provoz školy a školského zařízení, včetně stravování a zřízení tzv. klubu matek). Jedná se o formu experimentálního ověřování po dobu dvou let. Vyhodnocení se uskuteční na konci školního roku 2004/2005.

Podobně jako v předešlých letech pokračuje v činnosti Romská střední škola sociální, s.r.o. v Kolíně. V roce 2003 maturovalo 27 žáků. Na Evangelické akademii - Vyšší odborné škole sociálně právní a střední sociální škole v Praze 4 pokračuje experimentální ověřování pětiletého dálkového studia v oboru sociální činnost v prostředí etnických minorit. V červnu 2002 vykonalo maturitní zkoušku prvních 26 absolventů tohoto oboru. Přes původní předpoklad, že studijní obor bude zařazen od školního roku 2003/2004 do soustavy oborů středních škol, probíhá výuka nadále na základě experimentu, neboť bylo potřebné dopracovat osnovy a přizpůsobit je aktuálním potřebám vzdělávání.

Novou iniciativou je zřízení Církevní husitské základní umělecké školy Harmonie, o.p.s. v Praze 6,¹⁹⁾ kterou zařadilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy do sítě škol. Na škole studuje čtyřicet žáků a personálně je zajištěna pěti pedagogy (z toho je jeden pedagog romské národnosti a jeden romský asistent). Činnost školy finančně podporuje resort školství.

V roce 2003 zajistilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydání následujících metodických materiálů pro školy se zaměřením na práci s romskými žáky:

- Kolektiv autorů: Školící manuál pro učitele druhého stupně ZŠ. Praha 2003;
- Kolektiv autorů: Školící manuál pro učitele prvního stupně ZŠ. Praha 2003;
- Kolektiv autorů: Školící manuál pro učitele přípravných ročníků pro děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Praha 2003;
- Kolektiv autorů: Metodická příručka pro učitele prvního stupně základních škol. Praha 2003;
- Kolektiv autorů: Metodická příručka pro učitele druhého stupně základních škol. Praha 2003;
- Kolektiv autorů: Metodická příručka pro učitele přípravného ročníku pro děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Praha 2003.

Za finanční spoluúčasti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se v roce 2003 uskutečnil mezinárodní projekt Phare - Podpora integrace Romů (*Support to Roma Integration*). Projekt se zaměřil na plošné vzdělávání učitelů základních škol, pedagogických asistentů základních škol a přípravných tříd v multikulturní tematice a vytváření specifických podmínek pro vzdělávání romských žáků.

Projekt obsahuje:

- zmapování situace ve vzdělávání Romů v základním školství,
- vytvoření učebních materiálů a plánů zaměřených na zlepšení vzdělávání romských žáků,
- školení učitelů a pedagogických asistentů, kteří vzdělávají romské žáky.

¹⁹⁾ Rozhodnutí MŠMT č.j. 25112/02-22 - vzdělávací koncepce školy

Bylo vyškoleno celkem 500 učitelů a 100 vychovatelů-asistentů učitele. Doplňujícím podprojektem byla Podpora vybavení přípravných tříd, jehož cílem bylo vytvoření příznivých materiálních podmínek pro činnost přípravných tříd, aby mohly co nejlépe vzdělávat romské žáky. V roce 2003 bylo na vybavení 33 základních škol vynaloženo 3 728 tis. Kč.

4.5. Národnostně menšinové školství funguje plnohodnotně ve vztahu k polské národnostní menšině. Vzdělávání v jazyce polské národnostní menšiny je ze strany resortu školství věnována náležitá pozornost, školy jsou v rámci platné legislativy financovány včetně dalšího vzdělávání učitelů a finanční podpory při vydávání učebnic. Ostatní národnostní menšiny žijící v ČR dosud nežádaly o výuku v jazyce národnostní menšiny, neboť koncentrace příslušníků jednotlivých menšin je zpravidla natolik nízká, že prakticky neumožní vznik typické národnostní školy.

Vzdělávací aktivity národnostních menšin podporuje MŠMT prostřednictvím dotačního programu Program podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

4.6. Ve školním roce 2003/2004 se rovněž nezměnily podmínky vzdělávání židovské komunity. Již několik let jsou do sítě škol zahrnuty tři subjekty se sídlem v Praze, které spravuje židovská komunita. Jde o mateřskou školu R. S. Laudera, základní školu Gur Arje a gymnázium Or Chadaš.

4.7. Oblasti vzdělávacích aktivit příslušníků národnostních menšin se významně dotýkala reforma multikulturního vzdělávání v rámci projektu *Reforma multikulturního vzdělání (Multicultural Education Reform)*. Prvky multikulturní výchovy měly prostoupit celým vzdělávacím procesem a nejvíce se projevit na vytváření kooperativních a komunikačních kompetencí dětí. Konečným cílem projektu bylo vytvoření a zavedení modelu multikulturního kurikula do systému vzdělávání v základní škole. Realizace projektu byla započata v lednu 2003 a ukončena v lednu 2004. Délka projektu byla stanovena na 16 měsíců. Realizační tým tvořil německý vzdělávací subjekt GET (*Germain Education and Training*) jako kontraktor, spoluřešiteli byly české vysoké školy - Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, Středisko pro výchovu k lidským právům Univerzity Karlovy v Praze, občanské sdružení *Humanitas Profes* a občanské sdružení *Partners Czech*.

Výsledků projektu multikulturního vzdělávání bylo použito v nově koncipovaném *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání*. Účinnost celého systému multikulturního vzdělávání bude posouzena v rámci komplexních inspekcí prováděných Českou školní inspekcí.

Plánované výsledky jsou tyto:

- výzkum týkající se změn a postojů současné populace; získané poznatky a data budou použity pro praktické využití při koncipování modelu multikulturního vzdělávacího kurikula;
- návrh modelového kurikula a jeho odzkoušení na 50 pilotních školách;
- vytvoření monitorovacího a evaluačního systému v oblasti základního vzdělávání;
- vytvoření školícího manuálu pro výcvik 50 školitelů-multiplikátorů (multiplikátory budou zejména pracovníci pedagogických center, vysokoškolští učitelé a pedagogové z profesních sdružení učitelů);
- výcvik 50 školitelů-multiplikátorů v práci s modelovým kurikulem pro základní školy;
- vyškolení 2000 učitelů základních škol výše uvedenými školiteli tak, aby dovedli pracovat ve škole s modelovým kurikulem a přizpůsobili výuku konkrétním potřebám.

Projekt realizovaly mezinárodní řešitelské týmy složené z českých a zahraničních odborníků na danou problematiku.

4.8. V souladu s nařízením vlády o poskytování dotací vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2003 dotační programy na podporu integrace romské komunity a program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovu.

V programu podpory integrace romské komunity (viz PŘÍLOHA 7), který je zaměřen na aktivity vzdělávání, multietnické kulturní akce, oblast sociálně patologických jevů, na aktivity volného času, letní a zimní tábory, víkendové pobyty, výlety, sportovní aktivity apod., byl výsledek výběrového dotačního řízení následující:

<i>projekty</i>	<i>počet projektů</i>	<i>celkové náklady projektů (Kč)</i>	<i>požadované prostředky z MŠMT (Kč)</i>	<i>poskytnuté prostředky (Kč)</i>
počet podaných projektů	108	50 070 160,-	19 119 389,-	-
počet schválených projektů poradou vedení	49	14 704 826,-	6 846 000,-	6 000 000,-
počet skutečně podpořených projektů ²⁰⁾	45	6 366 000,-	6 366 000,-	5 586 000,-

Organizační forma příjemců dotace:

<i>projekty</i>	<i>počet projektů</i>	<i>církevní organizace</i>	<i>obecně prospěšné společnosti</i>	<i>občanská sdružení</i>
počet schválených projektů poradou vedení	49	5	5	39
počet skutečně podpořených projektů	45	5	2	38

Na Program podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy bylo v roce 2003 vyčleněno celkem 16 672 tis. Kč. Jeho cílem je posilování vědomí obecné lidské sounáležitosti a kultury jiných národů, výchova k vzájemné toleranci a proti rasismu a xenofobii, je koncipován do tří tematických okruhů. V roce 2003 byl vyhlášen celkem třikrát.

	<i>počet podaných žádostí</i>	<i>požadavek na dotaci</i>	<i>počet vyřazených žádostí</i>	<i>počet přijatých projektů</i>	<i>Dotace (Kč)</i>
první kolo	42	11 448 714,-	13	29	4 954 550,-
druhé kolo	43	7 937 430,-	20	22	3 609 000,-
třetí kolo	18	5 908 350,-	11	7	1 003 550,-

Seznam všech 58 přijatých projektů z prvního, druhého a třetího kola je zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (viz PŘÍLOHA 6).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo v roce 2003 rovněž dotační program Podpora romských žáků středních škol, který administrativně převzalo od Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity. Finanční prostředky programu jsou určeny školám, aby mohly podpořit studium těch romským žáků, jejichž rodinám působí náklady spojené se středoškolským studiem značné potíže. Program se týká všech škol, které jsou zařazeny v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení, a to studijních i učebních oborů (učilišť a praktických škol), včetně vyšších odborných škol. V rámci programu není možno hradit studium v zahraničí, rekvalifikační kurzy a letní aktivity žáků. Na podporu není právní nárok. Prostředky jsou určeny na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků v těchto položkách: školné, stravné, ubytování, cestovné, školní potřeby, ochranné pomůcky. Dotace je vázána účelově a jmenovitě na konkrétní žáky, položky a období. V rámci tohoto programu byla v období leden - červen 2003 poskytnuta podpora 1 136 romským žákům v celkové výši 5 250 000,- Kč a v období září až prosinec 2003 celkem 1 443 romským žákům v sumě 4 745 250,- Kč.

4.9. Do oblasti vzdělávání ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin přísluší uvést též speciální vzdělávací program policejního vzdělávání s ohledem na tematiku národnostních

²⁰⁾ Rozdíl mezi počtem schválených projektů a počtem skutečně podpořených je dán tím, že tři subjekty odstoupily od realizace projektu a jeden subjekt nebyl podpořen, neboť řádně nevyúčtoval dotaci přidělenou v předešlém roce.

menšin. V roce 2003 byl zahájen projekt *Zařazení lidských práv, respektu k menšinám a jejich ochrany a profesní etiky do výcviku české policie a práce Policie České republiky*, který realizuje Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze ve spolupráci s Nizozemským helsinským výborem. Součástí projektu, který je plánován do roku 2005, bylo také vybudování Střediska pro lidská práva a profesní etiku jako expertního centra pro potřeby Policie České republiky v oblasti lidských práv, práv menšin a jejich ochrany a profesní etiky. Vzdělávací programy jsou zaměřeny nejen na řadové policisty, ale i na střední a vyšší management a na prosazování změn v policejní praxi. Středisko se dále věnuje publikační činnosti, tvorbě nových výukových materiálů, navazování spolupráce s nevládními organizacemi a zvyšování úrovně znalostí Policie České republiky v oblasti lidských práv.

Základním koncepčním materiálem, který se dotýká problematiky vztahu národnostních menšin a Policie v České republice je *Národní strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám* (dále jen „Strategie“). Návrh Strategie projednala vláda a usnesením ze dne 22. ledna 2003 č. 85 ji vzala na vědomí. Strategie prosazuje principy moderní policejní práce v multikulturní společnosti, vytváří institucionální rámec preventivních policejních aktivit, které jsou alternativou represivního pojetí policejní práce. Strategie se vztahuje na příslušníky národnostních menšin v ČR a na cizince ve všech zákonem definovaných pobytových režimech. Konkrétně vzdělávací aktivity Ministerstva vnitra v této souvislosti zahrnují:

- kurs pro pořádkovou policii *Multikulturní výchova – extremismus – rasismus*; kurs byl v roce 2003 pilotně zahájen ve školním policejním středisku v Červeném Hrádku; v roce 2004 bude kurs zařazen na všech Středních policejních školách;
- vyškolení týmu policistů a dále velitelů obvodních oddělení pro práci s Romy v Ostravě v rámci projektu Asistenti policie pro potírání lichvy;
- proškolení příslušníků Policie ČR v záchytném zařízení pro cizince v Balkové;
- vypracování metodiky provádění lektorské činnosti skupinou policistů - trenérů pro práci policie ve vztahu k menšinám;
- vydání tří publikací týkajících se práv menšin: *Chránit a sloužit, Policie v multikulturní společnosti* a *Průvodce rasistickou a extremistickou symbolikou* (MV 2003).

V rámci programu Strategie jsou od roku 2003 úspěšně rozvíjeny projekty:

- *Asistent policie ČR pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách*, který probíhal při Policii ČR - Správě Severomoravského kraje a byl úzce propojen s činností policejní pracovní skupiny pro potírání lichvy. Základním úkolem asistentů policie je systematická práce s oběťmi trestné činnosti. Zprostředkovávají kontakty obětí a svědků s Policií ČR, informují občany z romské komunity o rizicích spojených s lichvou a také o možnostech, které jim spolupráce s policií v problematice lichvy nabízí. Jejich úlohou je tedy fungovat jako permanentní spojka mezi policií a komunitou a usnadňovat oběma stranám vzájemnou komunikaci. Asistenti jsou zařazení do systému terénní sociální práce a financováni z prostředků Úřadu vlády na terénní sociální práci. Vzhledem k tomu, že tento projekt je považován za přínosný, uvažuje Ministerstvo vnitra o jeho rozšíření do dalších lokalit s významným zastoupením romské populace, popř. s výskytem sociálně vyloučených komunit. Stručné hodnocení projektu obsahuje Zpráva o výsledcích činnosti pracovního týmu pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách, kterou vzala na vědomí vláda ČR usnesením ze dne 10. března 2004 č. 218/2004.
- Projekt *Styčný důstojník pro problematiku menšin* byl pilotně odzkoušen při dvou krajských policejních správách. Styčný důstojník je policista specializující se plně na systémový preventivní přístup Policie ČR k problematice národnostních a etnických menšin v daném regionu. Styčného důstojníka pro problematiku menšin lze využít jako

kompetentního konzultanta při řešení všech záležitostí, které se z pohledu Policie ČR týkají problematiky menšin. Styčný důstojník je vybaven velmi dobrou znalostí místní komunity a dokáže se v ní rychle orientovat. Systematicky monitoruje struktury komunit národnostních menšin v lokalitě, míru kriminality, asistuje při vyšetřování závažných deliktů a při řešení konkrétních problémů spolupracuje se zastupiteli měst a obcí. Styčný důstojník se také účastní kulturních a společenských aktivit minoritních komunit a aktivně participuje na vzdělávacích a volnočasových projektech pro menšiny pořádaných nevládními organizacemi. Zásadním způsobem se také podílí na sestavení Plánu činnosti Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám. Plán činnosti je základním dokumentem stanovujícím konkrétní úkoly, které má policie ve vztahu k menšinám v daném regionu za určenou dobu splnit.

- V návaznosti na úkoly stanovené Strategií probíhá při Policii ČR - Správě Severomoravského kraje projekt *Společný svět*, kterým severomoravská policie iniciuje užší spolupráci policie, orgánů státní správy a územní samosprávy, nevládních organizací a zástupců minorit při řešení problémů národnostních menšin v regionu.

V působnosti Ministerstva vnitra pokračoval rovněž v roce 2003 pilotní projekt *Příprava pro občany národnostních menšin k přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky*, který se uskutečňuje na základě rozhodnutí ministra vnitra od roku 1999.

Pilotní projekt tvoří tyto vzdělávací programy:

- a) příprava pro občany národnostních menšin k přijetí do služebního poměru příslušníků Policie ČR (přípravný kurs),
- b) základní odborná příprava (u policistů, kteří dosáhli úplného středního vzdělání, tzv. „maturanti“),
- c) přípravný pětiměsíční kurs pro občany národnostních menšin (u policistů, kteří nedosáhli úplného středního vzdělání – dále jen „nematuranti“).

Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Brně garantuje realizaci vzdělávacích programů, zejména pak organizaci a realizaci přípravného kursu. Dosud proběhlo osm přípravných kursů, které úspěšně absolvovalo 29 uchazečů, příslušníků národnostních menšin.

Významnou aktivitou v působnosti Ministerstva vnitra je uskutečňování *Programu prevence kriminality na místní úrovni*. Program je prováděn v rámci dotační politiky resortu s ohledem na oblast podpory národnostních menšin. Finančně se podporují projekty, jejichž cílem je překonávání předsudků, omezení xenofobie, zvýšení tolerance a emancipace příslušníků národnostních menšin, především romské minority. Záměrem je vytvoření podmínek pro bezkonfliktní soužití v lokalitě a omezení páčání rasisticky motivovaných trestných činů. Do *Programu prevence kriminality na místní úrovni* jsou zařazována města s nejvyšší mírou spáchané trestné činnosti a s kumulací dalších sociálně patologických jevů. V roce 2003 probíhal program v 91 městech, z nichž 33 realizovalo 40 projektů zaměřených na romskou komunitu, které stát dotoval 3 306 tis. Kč.

5. Opatření zaměřená na zajištění podmínek pro uchování a rozvoj kultury národnostních menšin

Přístup Ministerstva kultury k příslušníkům národnostních menšin žijícím v České republice je vyjádřen v základním dokumentu, který byl schválen usnesením vlády ze dne 10. ledna 2001 č. 40, *k aktualizaci Strategie účinnější státní podpory kultury (kulturní politika)*, a samostatně publikován pod názvem *Kulturní politika v České republice* (Ministerstvo kultury ČR, Praha 2001). Zásady podpory kulturních aktivit národnostních menšin jsou formulovány v článku 14 tohoto dokumentu takto:

„Rozvoj, uchování a prezentace kultury příslušníků národnostních menšin nesouvisí jen s ústavními a dalšími právními závazky českého státu vůči občanům. Vláda se ztotožňuje s přesvědčením moderních evropských států, že kultura každé národnostní menšiny, žijící na území konkrétního státu, obohacuje společnou kulturní pokladnici jejich občanského společenství jako celku.

Ministerstvo kultury hodlá i nadále vyhlašovat samostatnou grantovou řadu pro všechny obory kultury národnostních menšin, a to v rámci grantového programu, může tak však činit jen přiměřeně možnostem své rozpočtové kapitoly. Do budoucna, v návaznosti na vznik středního stupně veřejné správy, se prioritně zaměří na projekty širšího významu – budou preferovány multietnické akce, které podporují vzájemné poznání a porozumění a napomáhají potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie.

Ministerstvo kultury bude podporovat ve veřejných knihovnách vytváření speciálních knihovních fondů pro národnostní menšiny, zejména romskou.“

V návaznosti na tuto koncepci kulturní politiky Ministerstvo kultury podporuje aktivity příslušníků národnostních menšin

- a) výběrovým dotačním řízením na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice a na podporu integrace romské komunity, které patří v oblasti dotační politiky resortu mezi priority;
- b) podle oborů činnosti v rámci jiných svých grantových programů (viz PŘÍLOHA 3).

Poskytování dotací příslušníkům národnostních menšin je upraveno příslušným nařízením vlády o poskytování dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin. V této souvislosti byla v roce 2002 na Ministerstvu kultury ustavena Komise pro hodnocení projektů zaměřených na kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin, která je podobně jako dosavadní poradní sbor pro otázky národnostní kultury poradním orgánem 1. náměstka ministra kultury. Úkolem tohoto grémia je sledovat a vyhodnocovat kulturní potřeby příslušníků národnostních menšin, zejména pak posuzovat projekty přihlášené do výběrového řízení ve výše jmenovaném grantovém programu. Na rozdíl od poradního sboru pro otázky národnostně menšinové kultury jsou členy komise zástupci dalších národnostních menšin - bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské a ukrajinské.

Obsahem projektů, přihlášených do výběrového dotačního řízení na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice, mohou být

- umělecké aktivity,
- kulturně vzdělávací a výchovné aktivity,
- studium a rozbory národnostní kultury a lidových tradic,
- dokumentace národnostní kultury,
- ediční činnost,

- multietnické kulturní akce (směřující mimo jiné např. k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie).

5.1. Podpora kulturních aktivit jednotlivých národnostních menšin

Ve výběrovém dotačním řízení na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin se v roce 2003 ucházelo o státní dotaci celkem 71 subjektů se 107 projekty, z nichž 77 projektů státní dotaci získalo. Celková výše finančních prostředků rozdělených v tomto výběrovém dotačním řízení činila 8 300 tis. Kč. Vedle toho na základě usnesení vlády ze dne 7. dubna 2003 č. 347 poskytlo Ministerstvo kultury na realizaci projektu 5. ročníku Světového romského festivalu KHAMORO 2003 v Praze dotaci ve výši 1 379 tis. Kč (viz oddíl 2.2.). Z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byla do rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury převedena pro Muzeum romské kultury v Brně částka ve výši 1 100 tis. Kč. Celková částka na program podpory kulturních aktivit národnostních menšin činí 11 071 214,- Kč (viz PŘÍLOHA 1).

Přehled hlavních kulturních aktivit:

CHORVATSKÁ MENŠINA

Ve výběrovém dotačním řízení obdrželo Sdružení občanů chorvatské národnosti dotaci na *13. Chorvatský kulturní den 2003* a též na zřízení muzejní expozice o chorvatské národnostní menšině na jižní Moravě. Na chorvatském kulturním dni se v Jevišovce pravidelně představují chorvatské soubory z ČR i ze zahraničí.

V rámci programu *Chorvatského kulturního dne 2003* v Jevišovce, který se konal dne 14. září 2003, byla veřejnosti zpřístupněna stálá expozice k historii chorvatské národnostní menšiny na jižní Moravě. K uskutečnění projektu stálé expozice o chorvatské národnostní menšině na jižní Moravě se přistoupilo v roce 2002. Vzhledem k tomu, že bývalé chorvatské obce na jižní Moravě, jejichž obyvatelé byli vysídleni na střední a severní Moravu po únoru 1948, patří do sběrné oblasti působnosti Regionálního muzea v Mikulově, požádalo Sdružení občanů chorvatské národnosti v České republice (dále jen „Sdružení Chorvatů“) vedení muzea o spolupráci. Muzeum přijalo podnět ke spolupráci vstřícně a nabídlo možnost využití exponátů ze svých sbírkových fondů. Nicméně jako regionální muzeum nemá ve svých výstavních prostorách žádnou národopisnou expozici, vyjma národopisných momentů ve stálé expozici o tradičním vinařství a vinohradnictví na Moravě. Sdružení Chorvatů proto předložilo v rámci dotačního programu na podporu kulturních aktivit národnostních menšin Ministerstva kultury na rok 2003 projekt vybudování stálé expozice o chorvatské menšině v Jevišovce, a to ve spolupráci s Regionálním muzeem Mikulov. Projekt byl podpořen částkou ve výši 95 tis. Kč.

Realizace projektu se uskutečnila v roce 2003 v budově bývalé měšťanské školy v Jevišovce (dnes *Hospic MUDr. Hany Tomášové Jevišovka*). Pronájem prostor pro umístění stálé expozice je bezúplatný, smlouva je uzavřena na dobu neurčitou. Scénář výstavy připravila ředitelka Regionálního muzea Mikulov Dobromila Brychtová.

Stálá expozice má dvě části. První část představuje „chorvatskou jizbu“ s trojrozměrnými i dvourozměrnými exponáty, instalovanými v oddělené místnosti. Druhá část využívá prostor vstupní haly budovy a přilehlé chodby, kde jsou instalovány obrazy Othmara Růžičky.

Koncepce výstavy zahrnuje:

Panel č. 1 - sídla jihomoravských Chorvatů, jejich usídlení v oblasti Břeclavi a Mikulova,

Panel č. 2 - historicko demografické údaje o Chorvatech v Jevišovce od roku 1530,

Panel č. 3 - lidové kroje Chorvatů, historické prameny a současné rekonstrukce krojových součástí,

Panel č. 4 - prezentace výroby chorvatských lidových krojů (dokumentace Moravského zemského muzea v Brně z let 1932 a 1934),

Panel č. 5 - ukázky lidových krojů na příkladu svatebních párů z Jevišovky,

Panel č. 6 - prezentace díla vídeňského akademického malíře Othmara Růžičky (1877 - 1962), jehož celoživotní tvůrčí období je spojeno s jeho pobytem v Jevišovce; ve svém díle zobrazil všední i sváteční život Chorvatů jižní Moravy,

Panel č. 7 - prezentace aktivit Sdružení občanů chorvatské národnosti v České republice, spolupráce s občanským sdružením *Společnost přátel jižních Slovanů v ČR* se sídlem v Brně, zvláště pak s *Národopisným spolkem Pálava* v Mikulově (založen v roce 1993), v jehož rámci působí národopisná skupina zaměřená na záchranu a oživování lidové kultury moravských Chorvatů.

V kontextu historických souvislostí stálá expozice přibližuje širší veřejnosti na jedné straně kulturní tradice početně malé národnostní menšiny v České republice, na druhé straně pro příslušníky chorvatské národnostní menšiny je výrazem potvrzení jejich historické identity a přítomnosti v českých zemích.

MAĎARSKÁ MENŠINA

Aktivity příslušníků maďarské národnostní menšiny v České republice organizuje zastřešující občanské sdružení *Svaz Maďarů žijících v českých zemích*. Nejvýznamnějším projektem této organizace jsou každoročně pořádané *Dny maďarské kultury*, kdy je maďarská kultura formou různých kulturních akcí prezentována v několika městech v ČR.

NĚMECKÁ MENŠINA

Největší kulturní akcí občanů německé národnosti bylo v roce 2003 - podobně jako v předcházejících letech - *Velké setkání lidového umění a kultury německé menšiny a přátel Němců ze všech regionů*. Jedná se o každoroční setkání regionálních svazů, organizované *Shromážděním Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Další organizací příslušníků německé národnostní menšiny na území ČR je *Kulturní sdružení občanů německé národnosti*, která pořádá řadu kulturních akcí převážně místního zaměření. Mnohá občanská sdružení této národnostní menšiny projevují v rámci svých projektů zájem o tradiční lidovou německou kulturu na území ČR – např. *Svaz Němců, region Chebsko, Svaz Němců, regionální skupina Hřebečsko, Svaz Němců – severní Morava, Orlické hory, Svaz Němců – Liberec, Lužice – severní Čechy*.

Odbor umění a knihoven, který má ve své působnosti poskytování dotací profesionálním kulturním aktivitám, poskytl v roce 2003 dotaci Svazu Němců – region Chebsko na vydání knihy Anton Schuster: *Gschichtla asm Aghaland* v chebském dialektu němčiny.

Přehled o aktivitách německé menšiny přináší ročenka *Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien 2003*, zejména s ohledem na činnost 12 regionálních setkávacích středisek a dalších regionálních organizací, či mládežnické organizace Jugendkontakt-Organization (JUKON).

POLSKÁ MENŠINA

Největší členskou základnu organizace příslušníků polské národnostní menšiny má *Polský kulturně osvětový svaz v ČR* (dále jen „PZKO“), který každoročně uskutečňuje rozsáhlý projekt *Kulturně osvětová činnost*, zahrnující desítky akcí v oblasti Těšínského Slezska (koncerty, divadelní a slovesné aktivity, výstavy, přednášky, semináře apod.). Nejvýznamnější z nich je festival *Gorolski Świąto* v Jablunkově, zaměřený zejména na folklor; jeho součástí jsou ale i další doprovodné kulturní akce, výstavy apod. Dalším významným projektem PZKO je

loutkové divadlo *Bajka*. Každoročně vydává PZKO Slezský kalendář – *Kalendarz Śląski*, který je cenným zdrojem informací o životě polské menšiny v ČR.

Zastřešující organizaci příslušníků polské národnostní menšiny představuje *Kongres Poláků v ČR*. Významnou aktivitou tohoto sdružení je dokumentační činnost – shromažďování, zpřístupňování a popularizace předmětů archivní, knižní a muzejní povahy, dokumentujících minulost polské národnostní menšiny na území ČR.

Z dalších projektů polské národnostní menšiny je třeba připomenout činnost pěveckých sborů občanských sdružení *Ars Musica* a *Collegium Canticorum* z Českého Těšína i polský pěvecký sbor *Hutnik*, působící při Domě kultury – Sdružení uměleckých a zájmových aktivit v Třinci, pravidelné výstavy polských knih, pořádané *Sdružením přátel polské knihy* v Českém Těšíně a mezinárodní přehlídku lidových kapel a folklorních souborů, kterou každoročně organizuje občanské sdružení *Górole* v Mostech u Jablunkova.

Zástupci polské národnostní menšiny zvláště pozitivně hodnotí postoj ostravského studia České televize, které od 1. září 2003 začalo pravidelně vysílat zpravodajsko-publicistický týdeník v polském jazyce a od 1. ledna 2004 národnostně menšinový magazín - týdeník *Babylon*, zaměřený na národnostní menšiny žijící v České republice.

ROMSKÁ MENŠINA

Z projektů romské menšiny patřil k nejvýznamnějším festival *Romská píseň 2003*, který se konal v roce 2003 již podeváté v areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm; jeho pořadatelem je občanské sdružení *Demokratická aliance Romů ČR*. Tato akce se konala pod záštitou ministra kultury, stejně jako další projekty, jejichž obsahem byla propagace romské kultury. Je to zejména *Světový romský festival KHAMORO 2003* (viz výše oddíl 2.2.), organizovaný Občanským sdružením SLOVO 21, na němž se každoročně prezentují špičkové naše i zahraniční romské soubory a kapely.

Za nejvýznamnější kulturní projekt příslušníků romské národnosti lze považovat *Muzeum romské kultury v Brně*, které je odbornou a vzdělávací institucí ve svém oboru ojedinělou v České republice i v zahraničí (viz oddíl 2.1.). V prostorách muzea je účelně vybavená knihovna, která nabízí řadu titulů romské i romistické literatury – vedle knih a časopisů jsou k dispozici i magnetofonové kazety a CD s romskou hudbou. V rámci grantového programu odboru umění byl podpořen projekt *Obraz Roma ve výtvarném umění* – výstava. Z programu Knihovna 21. století byla této instituci poskytnuta podpora na projekt *Romové a kniha* a v programu Veřejné informační služby knihoven na projekt *Informační elektronický systém knihovny Muzea romské kultury*.

RUSÍNSKÁ MENŠINA

Společnost přátel podkarpatské Rusi a její rusínská sekce realizuje již po několikáté projekt Češi, Rusíni a Podkarpatská Rus. Mezi pravidelné akce *Folklorního souboru Skejušan* z Chomutova patří *Setkání Rusínů*.

ŘECKÁ MENŠINA

Občanská sdružení náležející k řecké národnostní menšině se zaměřují převážně na oblast tradiční kultury. *Asociace řeckých obcí* uspořádala v r. 2003 *Minifestival Asociace řeckých obcí v České republice*. Další akcí tohoto sdružení jsou *Významné dny řeckého národa*. O uchování tradiční kultury usiluje také občanské sdružení *Lyceum Řekyň*, jehož projekty se zaměřují na řecké národní kroje a tance. U příslušníků řecké menšiny nelze nezmínit i fakt, že vedle amatérských souborů jsou veřejnosti dobře známi i profesionální umělci, kteří na kulturní scéně působí již řadu let (Martha a Tena Elefteriadu).

SLOVENSKÁ MENŠINA

Nejpočetnější organizací slovenské menšiny je *Klub slovenské kultury*, jehož činnost je bohatá a různorodá. Zahrnuje přednáškové cykly, semináře, činnost folklorních souborů, vystoupení profesionálních umělců, výstavy i publikační činnost. Zvláštní pozornost věnuje *Klub slovenské kultury* dokumentační činnosti. Další velké slovenské sdružení *Obec Slováků v ČR* je pořadatelem mezinárodního festivalu slovenského folkloru *Jánošíkův dukát*, jehož 5. ročník se v roce 2003 konal opět v areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Tento festival získává postupně multietnický charakter, neboť se jej vedle slovenské menšiny účastní i příslušníci jiných národnostních menšin žijících v ČR.

Slovensko - český klub v roce 2003 opět organizoval *Dny slovenské kultury* v ČR. Kromě toho pořádá též klubové večery Slovenských dotykov.

Jubilejní 5. ročník mezinárodního folklorního festivalu národů a národnostních menšin *Praha – srdce národů* uspořádalo v květnu 2003 pod záštitou ministra kultury *Slovenské folklorní sdružení Limbora*. Festivalu se zúčastnilo 20 souborů z 12 států, za účasti cca 550 účinkujících. *Folklorní sdružení PÚČIK* z Brna se dlouhodobě zaměřuje na tradice a zvyky slovenského lidu uchované v lidových písních a tancích.

UKRAJINSKÁ MENŠINA

Největší občanské sdružení - *Ukrajinská iniciativa v České republice* – realizovalo projekt *Ukrajinský kulturní kaleidoskop pro rok 2003* a *Ukrajinci v Čechách včera, dnes a zítra*. Zahrnují celoroční činnost sdružení, koncerty, projekce filmů, výstavy a společenská setkání. Hlavní náplní činnosti další organizace - *Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny* - jsou hudební aktivity. V rámci sdružení aktivně vystupuje pěvecký *Sbor sv. Vladimíra* a další pěvecká uskupení.

ŽIDOVSKÁ KOMUNITA

V grantovém programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin židovská menšina podporu nežádala. Projekty jí se týkající jsou ale podporovány v rámci Ministerstva kultury v grantovém programu v působnosti odboru muzeí a galerií a v oblasti odborného tisku, který se dotýká např. historie židovského osídlení na Moravě.

Odbor umění a knihoven v grantu Knihovna 21. století ocenil dva projekty *Židovské obce Brno - Rozvoj fondů judaik v knihovně Židovské obce Brno* a *Kulturní a vzdělávací činnost knihovny Židovské obce Brno*.

MULTIETNICKÉ KULTURNÍ AKCE

Organizace příslušníků národnostních menšin uspořádaly v roce 2003 řadu samostatných folklorních festivalů, které mají multietnický kulturní charakter. Jde především o akce polské, romské, řecké a slovenské menšiny. Prezenci folklorních aktivit národnostních menšin, žijících v České republice, věnuje pozornost rovněž Ústav lidové kultury ve Strážnici, který v rámci programu Mezinárodního folklorního festivalu zajišťuje ve spolupráci se *Slováckým krúžkem* v Brně každý druhý rok samostatný pořad *Domovina*. Realizaci tohoto projektu pravidelně podporuje Ministerstvo kultury. V roce 2003 v rámci 58. ročníku strážnického Mezinárodního folklorního festivalu se tak opětovně uskutečnil pořad národnostních menšin žijících v České republice pod názvem *Domovina*.

5.2. Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin

V kapitole 334 Ministerstva kultury státního rozpočtu ČR na rok 2003 byla vyčleněna částka 30 000 tis. Kč na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin. Tuto položku doplnila částka 1 000 tis. Kč, která byla rozpočtovým opatřením převedena z kapitoly 333 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z programu podpory vzdělávání národnostních menšin a multikulturní výchovy do rozpočtové kapitoly 334-Ministerstva kultury na vydávání romského periodika *Kereka*, jenž je využíván jako učební pomůcka ve školách s romskými žáky. Vydavatelům národnostně menšinových periodik byly tak v roce 2003 poukázány dotace v celkové výši 31 000 tis. Kč.

Podle nařízení vlády o poskytování dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin je poskytovatelem dotací v programu rozšiřování a přijímání informací v jazycích příslušníků národnostních menšin, které tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR, Ministerstvo kultury. Administrace programu je v působnosti jeho odboru hromadných sdělovacích prostředků.

Výběrové dotační komisi Ministerstva kultury bylo na rok 2003 předloženo 24 projektů, jejichž předkladatelé se ucházeli o podporu ze státního rozpočtu.²¹⁾ Dotace byla poskytnuta vydavatelům 20 periodik, z toho 4 polským, 4 romským, 3 slovenským, 2 německým, 2 bulharským, 1 ruskému, 1 rusínskému, 1 ukrajinskému, 1 židovskému a 1 maďarskému. Přehled čerpání dotace je uveden v PŘÍLOZE 4.

BULHARSKÁ MENŠINA

- **Roden glas**, měsíčník

Vydavatel periodika je *Bulharská kulturně osvětová organizace*. Roden glas je tradiční tiskovinou bulharské národnostní menšiny v České republice, avšak vycházející nepravidelně.

Vydavateli byla výběrovou dotační komisí schválena dotace ve druhém kole výběrového řízení (částka 140 000,- Kč byla poukázána na 4. čtvrtletí 2003).

Vydavatel tak mohl vydat pouze 2 čísla časopisu. V časopisu jsou publikovány příspěvky o životě bulharské menšiny v České republice, o jejich společenských a kulturních aktivitách.

Z předloženého vyúčtování vyplynuly nejasnosti o výši příjmu z prodeje, výši remitendy apod. Tyto údaje vydavatel dodatečně upřesnil. Příjmy z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	140 000,- Kč
Celkové náklady	162 306,- Kč
Podíl dotace na projektu	86,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	20,38 %
Příjmy z prodeje	13 500,- Kč
Příjmy z inzerce	–
Vydání	2 čísla
Cena výtisku	10,- Kč
Celkový náklad	2 000 ks
Remitenda	–
Průměrná měsíční mzda redaktorů	
Prodáný náklad podle příjmů	80 %

²¹⁾ Členy výběrové dotační komise jsou mj. zástupci národnostních menšin, jmenovaní na základě návrhu Rady vlády pro národnostní menšiny.

- **Balgari**, dvouměsíčník

Projekt na vydávání periodika *Balgari* předložilo občanské sdružení *Vazraždane*. Dotace na celoroční vydávání měsíčníku byla schválena ve výši 550 000,- Kč. V únoru 2003 však vznikl rozkol uvnitř občanského sdružení a vedle sebe začaly působit dvě organizace - *Vazraždane* a *Vazraždane-Balgari*, ale v databázi MV v roce 2004 je vedena již pouze organizace *Vazraždane-Balgari*. Z důvodu dlouhodobě vleklého sporu o určení subjektu, který je příjemcem dotace a také vydavatelem časopisu, byla poukázána pouze částka 137 500,- Kč na první čtvrtletí. Zbývající částka 412 500,- Kč již nebyla poukázána.

Výše dotace	550 000,- Kč
Celkové náklady	172 664,- Kč
Podíl dotace na projektu	79,63 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	42,43 %
Příjmy z prodeje	20 050,- Kč
Příjmy z inzerce	12 000,- Kč
Vydání	4 čísla, vč. 1 dvojčísla
Cena výtisku	15,- Kč
Celkový náklad	1 000 ks
Remitenda	23 950,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	–
Prodáný náklad podle příjmů	39,60 %

Vydavatel vydal celkem 4 čísla (včetně jednoho dvojčísla). Ve vyúčtování není uvedena mzda redaktora, pouze honoráře 17 500,- Kč. Vydavatel měl problémy s distribucí titulu, výši remitendy apod. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné, uvedl však dary ve výši 15 900,- Kč.

MAĎARSKÁ MENŠINA

- **Prágai Tükör**, kulturně-společenský časopis, čtvrtletník

Vydavatelem časopisu je *Svaz Maďarů žijících v Českých zemích*. Jde o jediné maďarské národnostně menšinové periodikum, jehož vydávání je podporováno ze státního rozpočtu. Periodicita 5krát ročně, stránkový rozsah 90 až 100 stran. Tiskovina je obsahově zaměřena na zachování kulturní identity maďarské menšiny v České republice. Časopis je vydáván na profesionální úrovni.

Výše dotace	1 135 000,- Kč
Celkové náklady	1 278 601,- Kč
Podíl dotace na projektu	89,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	54,77 %
Příjmy z prodeje	97 620,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	5x ročně
Cena výtisku	25,- Kč
Celkový náklad	5 000 ks
Remitenda	8 000,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	–
Prodáný náklad podle příjmů	–

Ve vyúčtování nebyla uvedena průměrná měsíční mzda, pouze honoráře ve výši 271 470,- Kč, nejasný údaj o remitendě. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

NĚMECKÁ MENŠINA

- **Landeszeitung. Zeitung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien**, čtrnáctideník

Vydavatelem čtrnáctideníku je *Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Stránkový rozsah 8+4 strany. V uplynulém období se stabilizovalo složení redakce a jako noviny německé národnostní menšiny v České republice jsou vydávány na profesionální úrovni. Čtrnáctideník přináší aktuální informace

Výše dotace	2 200 000,- Kč
Celkové náklady	3 025 841,- Kč
Podíl dotace na projektu	73,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	68,59 %
Příjmy z prodeje	165 973,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x za 2 týdny
Cena výtisku	6,50 Kč
Celkový náklad	4 000 ks
Remitenda	310 453,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	12 786,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	5,49 %

a přehledy o činnosti regionálních organizací, rovněž původní články k politickým událostem ve vztahu k postavení německé menšiny v České republice.

Vydavatel má problémy s remitendou, nejasná je výše příjmu z prodeje apod. Příjmy z dotací z jiných zdrojů 156 712,- Kč (zdroj neuveden).

- **Prager Volkszeitung: Wochenblatt der deutschen Bürger in der Tschechischen Republik**, čtrnáctideník

Čtrnáctideník vydává Kulturní sdružení občanů německé národnosti České republiky. Jde o tradiční tiskovinu německé menšiny, obsahově zaměřenou na členskou základnu organizace. Stránkový rozsah je 12 stran.

Periodikum si zachovává stabilní podobu grafické úpravy, okruh přispěvatelů je omezen, zejména z vlastních řad příslušníků německé menšiny.

Není jasný podíl dotace na celkových nákladech vydávání periodika. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	1 900 000,- Kč
Celkové náklady	2 253 857,- Kč
Podíl dotace na projektu	84,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	54,32 %
Příjmy z prodeje	349 293,- Kč
Příjmy z inzerce	–
Vydání	1x za 2 týdny
Cena výtisku	8,- Kč
Celkový náklad	3 500 ks
Remitenda	7 800,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	17 000,- Kč (za 2 redaktorky)
Prodáný náklad podle příjmů	15,50 %

POLSKÁ MENŠINA

- **Głos Ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej**, obdeník

Vydavatelem novin je Kongres Poláků v ČR. Noviny přispívají k udržování a znalosti polštiny v rámci polské národnostní menšiny na Těšínsku. Oproti plánovanému počtu 156 čísel vyšlo 148 osmistránkových čísel, jeden 12 a jeden 16 stránkový speciál.

V roce 2003 se změnilo složení redakce a provedla též nová grafická úprava novin. Noviny mají solidní profesionální úroveň.

Podíl dotace na celkových nákladech je ve srovnání s ostatními vydavateli národnostně menšinového tisku nejpriznivější. Největší část příjmů plyne z předplatného a inzerce. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	4 948 000,- Kč
Celkové náklady	9 129 914,- Kč
Podíl dotace na projektu	54,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	62,07 %
Příjmy z prodeje	3 667 315,- Kč
Příjmy z inzerce	513 029,- Kč
Vydání	3x týdně
Cena výtisku	6,- Kč
Celkový náklad	5 500 ks
Remitenda	666 991,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	11 464,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	85,00 %

- **Nasza Gazetka. Dwutygodnik dla dzieci i mlodziezy**, čtrnáctideník

Jedná se o čtrnáctideník pro děti a mládež, jehož vydavatelem je Harcerstwo Polskie v ČR, počet stran 20.

Z vyúčtování dotace poskytnuté v roce 2003 vyplývala prodejnost časopisu 95,5 % díky předplatitelům. Výrobní náklady byly nižší, protože se do nich promítly výhodnější podmínky s firmou Polpress. Nepodařilo se

Výše dotace	1 114 000,- Kč
Celkové náklady	744 413,- Kč
Podíl dotace na projektu	88,85 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	45,47 %
Příjmy z prodeje	95 500,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x za 2 týdny
Cena výtisku	5,- Kč
Celkový náklad	1 000 ks
Remitenda	4 500,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	16 027,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	95,50 %

ovšem naplnit 20 % vlastních příjmů (dotace z Polska a Moravskoslezského kraje). Vydavatel vstoupil do jednání o novém způsobu financování časopisu Nasza Gazetka. Příjmy z dotací z jiných zdrojů 40 000,- Kč (Moravsko-slezský kraj), 6 824,- Kč (Wspolnota Polska).

- **Zwrot. Miesięcznik społeczno-kulturalny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego**, měsíčník

Kulturní měsíčník Zwrot je vydáván Polským kulturně osvětový svazem v ČR. Jde o tradiční tiskovinu, která si udržuje ustálenou obsahovou podobu. Časopis je zaměřen na kulturu, osvětu, historii a soudobé postavení polské národnostní menšiny v České republice.

Největším problémem z hlediska financování byly režijní náklady, kde podstatnou část tvoří mzdy a odvody z nich. Příjmy se podařilo oproti plánovaným zvýšit o 24 750,- Kč. Příjmy z inzerce nejsou žádné. Příjmy z dotací z jiných zdrojů 92 387,- Kč z Polska.

Výše dotace	1 219 000,- Kč
Celkové náklady	1 693 676,- Kč
Podíl dotace na projektu	72,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	66,32 %
Příjmy z prodeje	364 721,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	15,- Kč (+7,- Kč poštovné)
Celkový náklad	1 600 ks
Remitenda	22 795,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	10 000,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	93,75 %

- **Kurier Praski – Pražský kurýr**, měsíčník

Vydavatelem titulu je občanské sdružení Kurier Praski. Časopis má rozsah 12 stran a je zaměřen na pražskou komunitu Poláků, problematiku postavení Poláků jako menšiny v ČR a česko-polské vztahy.

Tiskovina je vydávána v nenáročném grafickém úpravě, přináší příspěvky v polštině, částečně též v češtině.

Procentní podíl dotace na nákladech projektu byl neúměrně vysoký, což je zdůvodněno nízkým počtem prodaných výtisků Kurýru. Výdaje za telefony, energii, cestovné, kancelářské potřeby a nájem byly hrazeny z vlastních zdrojů. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly.

Výše dotace	150 000,- Kč
Celkové náklady	154 063,- Kč
Podíl dotace na projektu	97,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	18,66 %
Příjmy z prodeje	3 053,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	10,- Kč
Celkový náklad	500 ks
Remitenda	–
Průměrná měsíční mzda redaktorů (1 externí pracovník)	2 000,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	–

ROMSKÁ MENŠINA

- **Amaro gendalos. Naše zrcadlo – Společensko-kulturní měsíčník**, měsíčník

Měsíčník vydávalo sdružení Dženo, vyšlo 10 čísel, 2x dvojčíslo, počet stran je 28. Jako společensko-kulturní měsíčník oslovoval nejenom romské čtenáře, ale rovněž i širší veřejnost, zajímající se o romskou problematiku či otázky postavení marginalizovaných skupin obyvatelstva, xenofobie a rasismu v České republice. Časopis byl vydáván v jazyce českém a romském, na konci každého čísla je anglické resumé.

Výše dotace	1 592 000,- Kč
Celkové náklady	2 212 359,- Kč
Podíl dotace na projektu	72,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	77,93 %
Příjmy z prodeje	31 263,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	15,- Kč
Celkový náklad	28 100 ks (za rok)
Remitenda	350 680,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	10 275,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	1,40 %

Příjmy z dotací z jiných zdrojů 100 000,- Kč (MŠMT), 489 096,- Kč (Nadace rozvoje občanské společnosti).

- **Kereka. Magazín nejen pro romské děti – Kruh**, měsíčník

Měsíčník vydává *Demokratická aliance Romů* v ČR, počet stran 36+8 stran přílohy, dvojčíslo 44 stran + 8 přílohy. Přináší příspěvky v jazyce českém a romském. Časopis je využíván jako pomůcka ve školách s romskými žáky, proto jeho vydávání podporuje MŠMT (rozpočtovým opatřením převedlo v roce 2003 částku 1 000 tis. Kč do rozpočtové kapitoly MK, která byla poskytnuta vydavateli).

Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	1 000 000,- Kč
Celkové náklady	1 428 619,- Kč
Podíl dotace na projektu	70,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	71,13 %
Příjmy z prodeje	420 000,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	12,- Kč (dvojčíslo 18,-Kč)
Celkový náklad	3 500 ks
Remitenda	89 460,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	16 418,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	78,70 %

- **Romano hangos. Romský hlas – Čtrnáctideník Romů v České republice**, čtrnáctideník

Vydavatelem periodika je *Společenství Romů na Moravě*. Tiskovina vychází od roku 1999, stránkový rozsah 8 stran, články jsou publikovány v českém a romském jazyce.

Vyčerpaná dotace činila 2 362 318,- Kč. Nevyčerpanou dotaci v částce 137 682,- Kč vydavatel poukázal na depozitní účet Ministerstva kultury a částka bude vrácena na účet Ministerstva financí. Příjmy z dotací z jiných zdrojů 972 588,- Kč od Nadace rozvoje občanské společnosti.

Výše dotace	2 500 000,- Kč
Celkové náklady	3 367 960,- Kč
Podíl dotace na projektu	74,23 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	71,30 %
Příjmy z prodeje	15 564,- Kč
Příjmy z inzerce	17 491,- Kč
Vydání	1x 14 dní (do 28. 2.) 1x týdně (od 1.3.)
Cena výtisku	6,- Kč
Celkový náklad	3 600 ks
Remitenda	2 118,-Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	13 183,-Kč
Prodáný náklad podle příjmů	88,60 %

- **Romano vod'i – Romská duše**, měsíčník

Vydavatelem titulu byla fyzická osoba, Vojtěch Lavička (později Romea, o. s.). Časopis o počtu stran 28+4 (rozšířené vydání 36+4). Periodikum má poutavou grafickou úpravu, je vydáván na solidní profesionální úrovni.

S redakci aktivně spolupracují mladí romští aktivisté, novináři. Jako nový romský časopis si za krátkou dobu získal oblibu romské i neromské veřejnosti. Časopis přináší články v jazyce českém, částečně v jazyce romském.

Příjmy z dotací z jiných zdrojů 301 152,- Kč (zdroj neuveden).

Výše dotace	1 690 000,- Kč
Celkové náklady	1 917 641,- Kč
Podíl dotace na projektu	88,13 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	56,91 %
Příjmy z prodeje	18 576,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně (1dvojčíslo, 1trojčíslo)
Cena výtisku	20,- Kč (předplatné 18,- Kč)
Celkový náklad	1 500 ks
Remitenda	18 000,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	7 161,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	6,88 %

RUSÍNSKÁ MENŠINA

- **Podkarpatská Rus - časopis Společnosti přátel Podkarpatské Rusi**, čtvrtletník

Výše dotace	38 000,- Kč
-------------	-------------

Společnost přátel *Podkarpatské Rusi* a její *rusínská sekce* vydává od roku 1991 zpravodaj *Podkarpatská Rus*. Periodikum je vydáváno v českém jazyce. Projekt na rok 2003 měl přispět k zajištění stabilizace redakce stálého periodika rusínské národnostní menšiny. Tento záměr se zatím nepodařilo uskutečnit.

Vydávání periodika v roce 2003 podpořilo Ministerstvo zahraničních věcí a Magistrát hl. města Prahy. Schválená dotace v rámci programu podpory vydávání národnostně menšinového periodického tisku resortu kultury byla v závěru roku 2003 vrácena na jeho depozitní účet.

RUSKÁ MENŠINA

- **Russkoje slovo – Izdaniye russkoj diaspory v ČR**, dvouměsíčník

Výše dotace	764 000,- Kč
Celkové náklady	1 236 125,- Kč
Podíl dotace na projektu	61,81 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	73,06 %
Příjmy z prodeje	14 932,- Kč
Příjmy z inzerce	254 520,- Kč
Vydání	6x ročně
Cena výtisku	30,- Kč
Celkový náklad	1 000 ks
Remitenda	22 500,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	–
Prodáný náklad podle příjmů	5,07 %

Časopis začalo vydávat občanské sdružení *Ruská tradice* v roce 2003 ve spolupráci se Sdružením krajanů a přátel Ruské tradice, deklarujících se jako nepolitické organizace.

Vydavatel klade důraz na rozvíjení kulturních a společenských tradic ruských spolků v oblasti kultury, vědy a vzdělávání, zároveň pomáhá krajanům z Ruska adaptovat se v novém prostředí ČR. Časopis vycházel v plnobarevné verzi, má 32 stran.

Mzdy redaktorů nejsou uvedeny, pouze honoráře v částce 121 380,- Kč. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

SLOVENSKÁ MENŠINA

- **Korene. Prvý slovenský časopis v ČR**, měsíčník

Výše dotace	2 980 000,- Kč
Celkové náklady	3 607 239,- Kč
Podíl dotace na projektu	82,61 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	49,42 %
Příjmy z prodeje	594 000,- Kč
Příjmy z inzerce	31 250,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	18,- Kč
Celkový náklad	6 000 ks
Remitenda	120 285,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	16 500,- Kč (za 2 redaktory)
Prodáný náklad podle příjmů	88,95 %

Časopis vydávala *Obec Slováků v České republice*. Titul je zaměřen na život slovenské menšiny v ČR. Obsahově se zaměřuje na otázky postavení Slováků jako národnostní menšiny v ČR, přináší přehledy o aktivitách místních a regionálních organizací Obce Slováků v ČR apod.

Časopis oslovuje zvláště i mladou generaci příslušníků slovenské menšiny. Jako samostatná příloha je k časopisu připojována

Detská príloha časopisu Korene – Koráliky.

Příjmy z dotací z jiných zdrojů vydavatel neuvádí, podíl dotace na celkových nákladech projektu je přitom vysoký.

- **Listy 2003. Česko-Slovensko-Európa-Politika-Etika-Kultúra**, měsíčník

Vydavatelem měsíčníku je *Klub slovenské kultury v České republice*, počet stran 36+4 obálka. Vzhledem k české a slovenské členské základně Klubu slovenské kultury časopis oslovuje také čtenářský okruh české veřejnosti. Příspěvky proto publikuje v jazyce slovenském i českém.

Významnou částí příjmů byl příjem z předplatného. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	2 980 000,- Kč
Celkové náklady	4 720 921,- Kč
Podíl dotace na projektu	63,00 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	76,93 %
Příjmy z prodeje	604 128,- Kč
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	20,- Kč
Celkový náklad	4 100 ks
Remitenda	195 816,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	17 120,- Kč (za 3 redaktory)
Prodáný náklad podle příjmů	80,00 %

- **Slovenské dotyky. Magazín Slovákov v ČR - Česko-slovenské vzťahy - Kultúra a spoločnosť**, měsíčník

Měsíčník vydává *Slovensko-český klub* v ČR. Počet stran cca 28. Časopis oslovuje nejen příslušníky slovenské menšiny v ČR, ale také českou veřejnost. Časopis má charakter kulturního magazínu s důrazem na literární tvorbu. Vyjadřuje to mj. pravidelná příloha *Literární dotyky – Zrkadlenie*. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	2 980 000,- Kč
Celkové náklady	3 989 790,- Kč
Podíl dotace na projektu	74,70 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	47,86 %
Příjmy z prodeje	844 410,- Kč
Příjmy z inzerce	30 750,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	18,- Kč (předplatné 10,- Kč)
Celkový náklad	8 000 ks
Remitenda	162 800,- Kč
Průměrná měsíční mzda redaktorů	15 000,- Kč
Prodáný náklad podle příjmů	71,26 %

UKRAJINSKÁ MENŠINA

- **Porohy. Časopis dlja Ukrajinciv v Českij respublici**, dvouměsíčník

Vydavatelem časopisu byla *Ukrajinská iniciativa* v ČR, počet stran 32 s přílohami. Časopis se věnuje problematice ukrajinských krajanů v ČR i ve světě, reflektuje také postavení občanů Ukrajiny s trvalým nebo dlouhodobým pobytem v ČR.

Mzdové prostředky redaktorů nejsou uvedeny, honoráře 22 000,- Kč. Příjmy z dotací z jiných zdrojů nebyly žádné.

Výše dotace	720 000,- Kč
Celkové náklady	907 535,- Kč
Podíl dotace na projektu	79,34 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	57,06 %
Příjmy z prodeje	84 000,- Kč
Příjmy z inzerce	10 770,- Kč
Vydání	6x ročně
Cena výtisku	20,- Kč
Celkový náklad	700 ks
Remitenda	–
Průměrná měsíční mzda redaktorů	–
Prodáný náklad podle příjmů	73,06 %

ŽIDOVSKÁ KOMUNITA

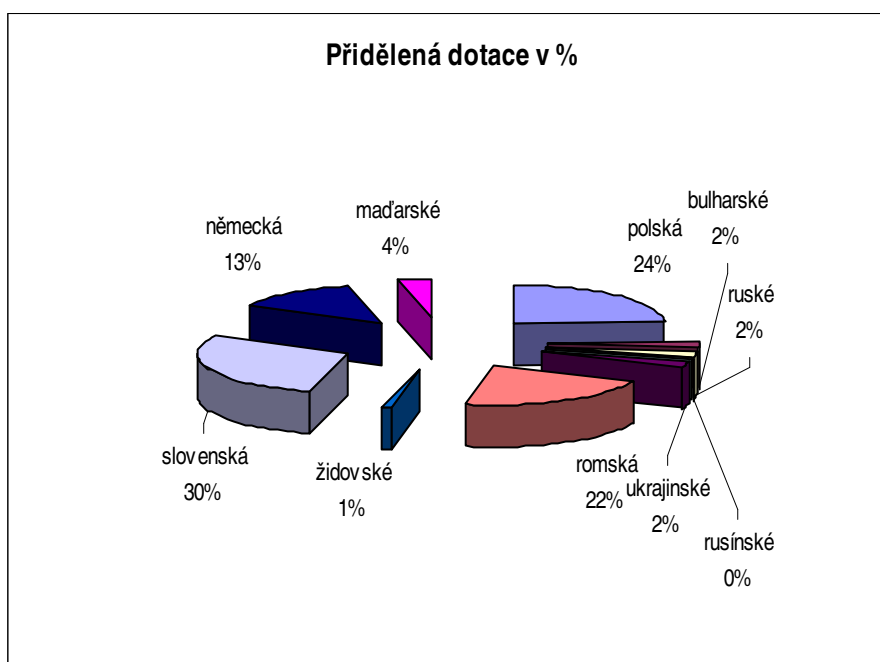
- **Maskil**, měsíčník

Vydavatelem titulu bylo občanské sdružení židovská kongregace *Bejt Simcha*, přidružený člen Federace židovských obcí ČR. Jde o kulturní měsíčník s rozsahem 16 stran o celkovém nákladu 1 čísla 600 ks (celkem vyšlo 12 ks) a byl distribuován zdarma do všech židovských obcí a jiných organizací v ČR, z malé části i na Slovensko.

Z výše uvedeného nelze hodnotit tržby z prodeje, remitendu, prodaný náklad, příjmy z inzerce apod. Vydavatel obdržel dotaci z jiných zdrojů 80 000,- Kč (Nadační fond obětí holocaustu).

Výše dotace	400 000,- Kč
Celkové náklady	574 742,- Kč
Podíl dotace na projektu	69,60 %
Podíl režijních nákladů na dotaci	84,30 %
Příjmy z prodeje	–
Příjmy z inzerce	0,- Kč
Vydání	1x měsíčně
Cena výtisku	zdarma
Celkový náklad	600 ks
Remitenda	–
Průměrná měsíční mzda redaktorů	4 125,- Kč (za 2 redaktory)
Prodáný náklad podle příjmů	–

<i>periodika</i>	<i>přídělená dotace (Kč)</i>	<i>poměr k celkové výši dotace (%)</i>
polská	7 431 000,-	24,00
bulharské	690 000,-	2,00
ruské	764 000,-	2,40
rusínské	38 000,-	0
ukrajinské	720 000,-	2,30
romská	6 782 000,-	22,00
židovské	400 000,-	1,30
slovenská	8 940 000,-	29,00
německá	4 100 000,-	13,00
maďarské	1 135 000,-	4,00
celkem	31 000 000,-	100,00

Interní kontrola Ministerstva kultury zjistila ve dvanácti případech (Ukrajinská iniciativa v České republice - vydavatel periodika *Porohy*, Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR - vydavatel periodika *Prager Volkszeitung*, Bulharská kulturně osvětová organizace v ČR - vydavatel periodika *Roden glas*, Svaz Slováků v České republice - vydavatel periodika *Slovenské rozhl'ady*, Klub slovenské kultury - vydavatel periodika *Listy 2002*, Svaz Maďarů žijících v Českých zemích - vydavatel periodika *Prágai Tükör*, Občanské sdružení Pražský Kurýr - vydavatel periodika *Kurier Praski-Pražský Kurýr*, Společenství Romů na Moravě - vydavatel periodika *Romano hangos*, Ruský institut - vydavatel periodika *Vesti*, Demokratická aliance Romů ČR - vydavatel periodika *Kereka-Kruh*, Polský kulturně osvětový svaz v ČR - vydavatel periodika *Zwrot*, Kongres Poláků v ČR - vydavatel periodika *Głos Ludu*), že příjemci dotace nedodrželi podmínku stanovenou v rozhodnutích Ministerstva kultury tím, že překročili maximální procento podílu dotace ze státního rozpočtu na financování projektu. Důvodem byly vykázané nižší náklady na realizaci projektu, než jaké byly stanoveny v rozhodnutích a uváděných příjemci dotací v žádostech. V obecné rovině lze porušení podmínek uvedených v rozhodnutí o poskytnutí dotace chápat jako porušení zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů. Je však třeba zdůraznit, že tuto skutečnost je oprávněn v konkrétních případech relevantně posoudit a rozhodnout pouze příslušný finanční úřad. Proto Ministerstvo kultury podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů, zaslalo ve výše uvedených případech oznámení příslušným finančním úřadům, které provedly kontrolní zjištění. Podle informací Nejvyššího kontrolního úřadu lze vydání jeho Kontrolního závěru z předmětné kontrolní akce očekávat koncem roku 2004. Další postup určí Ministerstvo kultury ve spolupráci se sekretariátem Rady vlády pro národnostní menšiny.

5.3. Program na podporu Integrace příslušníků romské komunity

Do konkursu na podporu integrace příslušníků romské komunity, vyhlášeného Ministerstvem kultury v roce 2003, se přihlásilo celkem 77 žadatelů se 100 projekty. Většina žadatelů měla status občanských sdružení, ale zúčastnily se i církevní organizace, obecně prospěšné společnosti, společnosti s ručením omezeným a fyzické osoby. Celkem bylo podpořeno 40 projektů od 33 žadatelů, přičemž byla rozdělena částka 1 985 tis. Kč. Z projektů podpořených v rámci programu Integrace romské komunity je třeba zmínit festival *Romská píseň 2003*, jehož již 9. ročník pořádala v areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm Demokratická aliance Romů ČR, dále projekt téhož sdružení Jekhetane-společně, *Karvinský romský festival*, který realizovalo Sdružení Romů Severní Moravy. Úspěšný byl též 2. regionální festival romské kultury, na který získalo dotaci Občanské sdružení pro podporu a rozvoj romské mládeže Jablonec nad Nisou. K zajímavým projektům patřil projekt *Obraz Roma ve výtvarném umění*, realizovaný Muzeem romské kultury, o. p. s. v Brně. Přehled těchto projektů je uveden v PŘÍLOZE 2. Přehled podpory projektů v programu Integrace příslušníků romské komunity v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je uveden v PŘÍLOZE 7, podporu projektů v programu Integrace příslušníků romské komunity v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí uvádí PŘÍLOHA 8.

6. Činnost orgánů samosprávy

Následující oddíl přináší prezentaci orgánů samosprávy charakterizující jejich činnost a postoje vůči příslušníkům národnostních menšin. Podklady příslušných zastupitelstev či výborů pro národnostní menšiny nejsou po stránce obsahové korigovány, pouze stylisticky upraveny.

6.1. Zastupitelstva obcí

Na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 se v souladu s ustanovením § 17 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zřizuje v obcích výbor pro národnostní menšiny. Přehled obcí, pro které tato povinnost ze zákona vyplývá, je uveden v PŘÍLOZE 9 a 10. Dikce zákona stanoví, že „obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny“. Pro představitele obcí však výklad příslušného ustanovení zákona není jednoznačný, tj. zda se zákon vztahuje na obce, kde tvoří příslušníci všech menšin v souhrnu přes 10 % obyvatelstva (podle PŘÍLOHY 9 jde celkem o 239 obcí), anebo se jedná pouze o příslušníky jedné národnosti (podle PŘÍLOHA 10 jde celkem o 101 obcí). Podnětem vyplývajícím z této Zprávy se bude zabývat odbor územní samosprávy Ministerstva vnitra a vydá příslušný metodický pokyn.

Z přehledu obcí s významným zastoupením příslušníků národnostních menšin jednoznačně vystupují tři nejpočetnější národnostní menšiny – německá, polská a slovenská (v abecedním pořadí). O romské komunitě, přestože podle kvalifikovaných odhadů je vůbec nejpočetnější národnostní menšinou v České republice (cca 200 tis. osob), podalo sčítání lidu značně zkreslené údaje a v přehledu obcí figuruje pouze jediná obec. Další zkreslení, které je třeba brát v úvahu, vychází ze samotné metody sčítání lidu. To v rozhodnou dobu zachytilo všechny osoby na území České republiky, bez ohledu na to, zda jsou jejími občany nebo ne.

Šetření, které provedl sekretariát Rady v obcích s 10 % obyvatel hlásících se k jedné jiné než české národnosti, ukázalo, že mnohé obce ustanovení zákona o obcích ve vztahu k menšinám doposud nenaplnily. Obce, jež mají více než 10 % obyvatel hlásících se k polské národnosti zřídily výbor ve všech případech (31 obcí v Moravskoslezském kraji). Z obcí, které mají tuto povinnost vůči německé menšině, tak učinily pouze 3 obce (Josefov, Krásno, Vejprty) z celkových 18, převážně v Karlovarském a Ústeckém kraji. V obcích s převahou slovenské menšiny jsou výbory zřízeny ve 4 obcích (Hradec - Nová Ves, Jiříkov, Rudná pod Pradědem, Stará Ves) ze 47 (Jihočeský, Karlovarský, Moravskoslezský a Plzeňský kraj). Obce, kde má nejméně 10 % zastoupení maďarská, romská a ukrajinská menšina, nemají výbor pro národnostní menšiny zřízen vůbec.

Jako důvod, proč výbor pro národnostní menšiny nebyl zřízen, představitelé obcí nejčastěji uvádí:

- menšina se nijak neprojevuje ani neorganizuje;
- nedělíme občany podle národností, ke všem máme stejný přístup;
- nemáme s menšinami žádné problémy, není třeba nic řešit;
- zřizování takového výboru je násilné, nechceme nikomu nadržovat;
- je obtížné zjistit, kdo se vůbec k menšině hlásil, protože neexistuje žádná evidence;
- příslušníci slovenské národnosti jsou starousedlíci, kteří přišli po druhé světové válce z Rumunska, ke slovenské národnosti se hlásí jen formálně, slovensky nemluví a ani nevyvíjejí žádnou spolkovou činnost;
- příslušníci německé menšiny se sdružují do spolků, jednou za rok pořádají setkání s krajany, v některých obcích jsou i členy zastupitelstva;
- ukrajinská menšina v obci ve skutečnosti nežije, jedná se o dělníky z Ukrajiny, kteří přijíždějí jen dočasně za prací.

Je zřejmé, že výbory pro národnostní menšiny se podílejí na výkonu samostatné působnosti obce a nemůže je zřizovat ani spravovat pověřený obecní úřad. V praxi se ukazuje, že zákon dopadá zejména na malé obce, ve kterých k naplnění podmínek dochází již při 5 až 20

občanech hlásících se k menšině. V takových případech mohou obce naplnit příslušné ustanovení zákona obtížně.

ALBRECHTICE

Dle výsledků zpracovaných dat ze sčítání lidí, domů a bytů, které proběhlo k 1. březnu 2001 v obci Albrechtice žije 4 071 trvale bydlících osob. Z národnostního hlediska se 2 855 občanů hlásí k národnosti české, 35 k moravské, 2 osoby k německé, 946 k polské, 1 k romské, 30 ke slezské a 147 ke slovenské. V obci žije největší národnostní menšina polská. Ta je zde rovněž jako jediná organizována, vyvíjí bohatou společenskou a kulturní činnost, má své národnostní školství. V obci existuje ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím, která od 1. ledna 2003 tvoří samostatný právní subjekt, jehož zřizovatelem je obec. Ve školním roce 2003 - 2004 navštěvuje MŠ 13 dětí, ZŠ v ročnících 1-5 navštěvuje 24 žáků. Pro školní rok 2004 - 2005 je do první třídy zapsáno 7 dětí. Výuka probíhá ve dvou třídách, je spojen 1. a 2. ročník a 3. až 5. ročník. Povinnou školní docházku žáci ukončují v okolních obcích, především Horní Suché a Českém Těšíně. Ve škole pracuje školní družina v době od 11.30 do 15.00 hod. Stále nedošlo ke schválení snížení normativu týkajícího se počtu žáků na jednoho učitele na 10, a proto jsou školy nuceny ke spojování tříd. Zdá se však, že výuka všech pěti ročníků v jedné třídě by nebyla kvalitní a nepřinesla by očekávané výsledky. Výbor si uvědomuje, že financování národnostního školství je velmi náročné, stát by ovšem v této oblasti v žádném případě neměl šetřit. Investice do vzdělání a výchovy je investicí správnou, která se musí v budoucnu státu vrátit.

V červnu 2003 polské národnostní školství oslavilo 175. výročí zděné školy. U této příležitosti obec poskytla na tisk almanachu a reklamní činnost 20 000,- Kč. Rovněž zdarma pronajala obecní sál, ve kterém proběhla slavnostní akademie. Spolupráci obce a školy lze hodnotit jako velmi dobrou. V rámci školy velmi aktivně pracuje skupina rodičů a přátel školy – Matice školská (*Macierz Szkolna*). Organizuje celou řadu akcí pro děti a rodiče - školní ples pro dospělé, maškarní ples pro děti, školní radovánky, společné výlety do hor.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pracuje v tříčlenném složení, v roce 2003 se sešel celkem pětkrát. Na svých zasedáních řešil především otázky projednání Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, projednání návrhu rozpočtu obce, otázky národnostního školství, petici „o dvojjazyčnosti“, přípravu oslav 175. výročí vybudování ZŠ s polským jazykem vyučovacím, projednání návrhu *Programu rozvoje obce Albrechtice*, schválení zprávy o situaci národnostních menšin na území obce Albrechtice za rok 2002.

Dle potřeby se zasedání výboru zúčastňovala předsedkyně místní skupiny Polského kulturně-osvětového svazu (PZKO), ředitelka ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím, zástupkyně obce v Kongresu Poláků. Spolupráce výboru s radou a zastupitelstvem obce je na velmi dobré úrovni.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Pro letošní školní rok škola požádala Obec Albrechtice o příspěvek na dva programy:

Spolupráce se školou v Obci Debowiec (Polsko) – „Poznejme se“	2 000,-Kč
Sportem a hrou proti drogám a kriminalitě	7 500,-Kč

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Největší společenskou organizací v obci je *Polský kulturně-osvětový svaz (PZKO)*. K 31. prosinci 2003 měla místní skupina PZKO 486 členů. V roce 1995 byl otevřen nový Dům PZKO po předchozí rekonstrukci bývalého kina. Na tuto přestavbu přispěla obec částkou 30 000,- Kč. V rámci PZKO pracuje celá řada souborů: dlouhodobou tradici má smíšený pěvecký sbor (asi 25 členů), velmi aktivní jsou divadelní soubory DROPSIK a DROPS. Obec přispěla na činnost divadelních souborů částkou 8 000,- Kč.

Organizace nevyvíjí žádnou podnikatelskou činnost. Na provoz a údržbu (ročně cca 100 000,- Kč) získává výběrem členských příspěvků a pronájmem vlastních prostor za účelem organizace různých rodinných oslav, podnikových konferencí apod.

Spolupráci obce, a především Výboru pro národnostní menšiny, s příslušníky národnostních menšin hodnotí jako velmi dobrou. Výbor pravidelně navštěvuje ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím a snaží se společně s ředitelkou řešit problémy školy. Předseda Matice školské je členem Výboru pro národnostní menšiny. Předseda výboru je členem výboru PZKO.

Na většině významných budovách v obci figurují dvojazyčné nápisy – na budově obecního úřadu, zdravotního střediska, nákupního střediska apod.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Podle názoru Výboru nejsou problémy týkající se užívání rodného jazyka na veřejnosti.

BOCANOVICE

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Legislativní opatření obce nejsou v rozporu se státní legislativou a právy příslušníků národnostních menšin. Pokud se týká organizování národnostních menšin v obci, je organizována polská menšina v místním sdružení PZKO.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Na území obce nejsou žádní členové této menšiny, proto se výbor k této problematice nevyjadřuje.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Smlouva nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Tříčlenný Výbor pro národnostní menšiny byl utvořen po volbách na zasedání zastupitelstva. Předsedou výboru byl zvolen člen zastupitelstva. V letošním roce měl výbor 2 schůzky, na kterých řešil žádost PZKO o dotaci na opravy místního Domu PZKO.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Zastupitelstvo obce přiznalo dotaci na opravu a nátěr oken ve výši Kč 10.000,- a na generální opravu sociálního zařízení ve výši Kč 20.000,-.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Do zastupitelstva obce ani do výboru pro národnostní menšiny v obci nebyly podány žádné stížnosti ani otázky týkající se národnostních menšin.

BUKOVEC

V obci působí pouze polská národnostní menšina. Tato menšina má organizaci MS PZKO a Sdružení rodičů. Polská menšina tvoří 38,8 % celkového počtu obyvatel obce. V zastupitelstvu má 40 % zastoupení.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Obec nemá uzavřenou veřejnoprávní smlouvu s polskou národnostní menšinou.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro národnostní menšiny byl založen v roce 2002. Členové výboru jsou současně zastupiteli obce. Na některá jednání je zvána ředitelka Polské základní školy v Bukovci. Lze konstatovat že spolupráce mezi školou a obcí je na dobré úrovni.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Je těžké hodnotit dotační politiku obce v kontextu mizivé možnosti naplňování příjmových položek rozpočtu obce. Polská menšina je dobře organizována v MS PZKO a ve Sdružení rodičů, což má podstatný vliv na financování jejích aktivit. Zatím MS PZKO Bukovec nepožadovalo po obci žádné dofinancování, na rozdíl od jiných místních organizací.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

V obci je příznivá atmosféra pro bezproblémové užívání mateřského jazyka v úředním styku na obecním úřadě.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Dosud nebyly evidovány žádné problémy týkající se společného soužití. Většina otevřených otázek se řeší průběžně na jednáních obecního zastupitelstva případně na jednáních Rady.

BYSTŘICE

Výbor i příslušníci menšin by uvítali změnu v legislativě v tom směru, aby zákon zaručoval práva příslušníků menšin bez toho, aby se jich museli domáhat peticemi apod. Obec podporuje kulturní a sportovní aktivity bez ohledu na to, jaká je v těchto subjektech menšinová angažovanost. Zástupci polské menšiny tvoří třetinu v obecním zastupitelstvu.

Dvojazyčné nápisy jsou umístěny na vjezdu a výjezdu z obce, na budovách škol, OÚ, atd. Ve zpravodajství na kabelové televizi jsou umisťovány pravidelné bloky v polském jazyce. Obdobně je využíván prostor pro texty v polském jazyce v obecním teletextu.

V obci lze zaznamenat individuální projevy národnostní nesnášenlivosti.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Viz výše.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Viz výše.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Viz výše.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Viz výše.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Viz výše.

HORNÍ LOMNÁ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Neřeší.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti
Romové v obci nežijí.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin
Žádné požadavky nejsou, tudíž ani smlouva není.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor byl zřízen v listopadu roku 2002, prakticky nevyvíjí žádnou činnost. Má jednoho člena.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

V obci žijí národnosti Čechů a Poláků bez problémů.

HORNÍ SUCHÁ

Nejpočetnější menšinou je polská (přes 22 %), své aktivity uskutečňuje v šesti organizacích. Romská menšina začíná rozvíjet činnost v organizaci *Demokratické aliance Romů* (DAR).

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
K ustanovení § 29 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích: z dosavadních poznatků vyplývá, že samotné uskutečnění petice vzbuzuje u některých příslušníků majoritního obyvatelstva zbytečné emoce a nevoli. Tím je nepříznivě ovlivňován objektivní výsledek. Při dodržení podmínky 10 % zastoupení příslušníků národnostních menšin v obci při sčítání lidu by dvojjazyčnost měla vyplývat ze zákona.

K ustanovení § 30 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích: obecní rozpočet by neměl být zatěžován výdajem za to, že na jeho území žije početnější národnostní menšina. Dvojjazyčné označení veřejných prostranství, veřejných budov a název obce by proto při splnění zákonných podmínek mělo být hrazeno ze státního (popř. krajského) rozpočtu.

Ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích není zřejmé, že zajištění práv příslušníků národnostních menšin patří (stejně jako další úkoly vymezené v § 35 odst. 1 a 2) do samostatné působnosti obce. Z toho vyplývá, že nejsou specifikovány úkoly či poslání výborů pro národnostní menšiny ani způsob či kompetence řešení jejich poznatků a připomínek. Navrhují do § 84 odst. 2 zákona zařadit bod ve znění „pečovat o kulturní a společenský rozvoj občanů národnostních menšin a zajišťovat podmínky pro zachování jejich mateřského jazyka.“

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Obec nemá statut rozšířené působnosti a práva příslušníků romské komunity jsou uskutečňovány průběžně. V této oblasti nebyly zaznamenány žádné negativní jevy.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Obec nemá uzavřenou veřejnoprávní smlouvu v této věci.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor byl zřízen na zasedání zastupitelstva dne 4. prosince 2000 a pro funkční období 2002 – 2006 dne 16. prosince 2002. Jeho členové zastupují maďarskou, polskou, romskou a slovenskou národnostní menšinu.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V roce 2003 byla poskytnuta dotace z obecního rozpočtu na následující aktivity:

<i>organizace (účel dotace)</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MO PZKO (koncerty mužského pěveckého sboru GAMA a souboru SUSZANIE)	90 000,-
ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem (přeshraniční spolupráce a výměna žáků se ZŠ v Lubomii v Polsku)	19 000,-
Macierz sokolna při ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem (příprava a provedení školního představení pro veřejnost)	7 000,-
Macierz sokolna při ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem (besídka MŠ pro rodiče a veřejnost)	5 000,-
Harcerstwo (soutěž mladých o znalostech přírody)	5 000,-
MO DAR (zajištění 3. ročníku soutěže romských družstev z okresů Karviná a Frýdek-Místek v kopané)	9 000,-
MO DAR (mikulášská besídka pro děti z romských rodin)	1 700,-

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Dlouhodobě se vyvíjí velmi dobře, zastupitelstvo je zváno na všechny větší akce pořádané organizacemi příslušníků národnostních menšin a ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem. Rovněž se zdárně rozvíjí přeshraniční spolupráce s městy Bielsko-Biala a Lubomia v Polsku a Gelnice na Slovensku. Předseda výboru informuje MO PZKO, MO DAR, Matici školní, ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem o aktuálních otázkách.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Kriticky hodnotí, že Parlament ČR dosud neratifikoval Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků. Předpokládají, že vládní návrh školského zákona zohlední specifické postavení národnostně menšinového školství, především v limitech žáků pro samostatné třídy a zvláštní finanční potřeby národnostního školství.

Nelze souhlasit s Pokynem MŠMT ze dne 20. listopadu 2003, kde se v čl. 2 bod 4/b a 5/b uvádí, že „zřizovatel uhradí rozdíl nákladů při nižším počtu žáků.“

Národnostní rozmanitost ČR, její historické kořeny, projevy a vývoj by měly být součástí osnov na ZŠ i SŠ (v dějepise či v občanské výchově). Už od útlého věku by se mělo začít s výchovou k vzájemnému porozumění, úctě a pochopení národnostní či etnické odlišnosti. Přehlížení této skutečnosti se stává podhoubím rasismu, netolerance a xenofobie.

HRADEC – NOVÁ VES

Obec byla téměř ze 100 % dosídlena po odsunu německých obyvatel. Většinu příslušníků menšin tvoří rumunští Slováci, kteří zde po roce 1945 našli nový domov. I když se hlásí ke slovenské národnosti, dvě generace prošly českými školami a používají bez problémů češtinu.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Pětičlenný výbor byl ustaven v roce 2002. Činností se neliší od spolupráce s majoritou.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

HRÁDEK

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
V současné době nejzávažnější potíže způsobuje § 29 zákona č. 128/2000 Sb., který neumožňuje schválit dvojjazyčné nápisy zastupitelstvu obce. Národnostní menšiny musí řešit tento požadavek pouze peticí. Je to chápáno jako nedostatek v české legislativě.

Náklady spojené s dvojjazyčným označováním musí podle § 30 zákona č. 128/2000 Sb., nést obec: „...Označení ulic a jiných veřejných prostranství provede obec na svůj náklad...“. Návrh na uvedení petice do života se těžko z finančních důvodů realizuje, chybí státní dotace.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V obci nejsou občané romské národnosti.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Žádná taková veřejnoprávní smlouva obce neexistuje.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Tríčlenný Výbor pro národnostní menšiny byl zřízen v prosinci roku 2000. Průběžně řeší náměty občanů k problematice dvojjazyčnosti v naší obci.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V roce 2003 na činnost národnostních menšin nebyly poskytnuty žádné dotace.

Polská menšina v obci Hrádek je organizována v MS PZKO a tento spolek si svou aktivní činností na poli kultury a sportu a členskými příspěvky zajistil na rok 2003 potřebné finanční prostředky pro svoji činnost. Spolek by uvítal vyhlášení grantů od obce.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Spolupráce obce a výboru pro národnostní menšiny je na dobré úrovni (společná organizace kulturních a sportovních akcí).

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Celý rok 2003 se na internetových stránkách vedla diskuse o různých „problémech“ vyplývajících z dvojjazyčnosti v obci. Někdy tyto diskuse vyústěly oboustranně ke krajnostem a k nevhodným narážkám. Výbor na svých zasedáních projednával diskusní příspěvky na webu, ale reagoval pouze na písemné dotazy.

CHOMUTOV

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Viz níže.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Viz níže.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Osmičlenný výbor byl zřízen 29. září 2003. Fakticky funguje od ledna 2004. Zasedá 1x za měsíc.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Viz výše.

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Viz výše.

CHOTĚBUZ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin Legislativní

- Právo na dvojjazyčné nápisy uzákoněním nutnosti petice umožňuje vznik národnostních vášní většiny vůči menšině. Obec je první na Těšínském Slezsku, kde občané polské národnosti odevzdali petici a sami na své kůži poznávají, jakou národnostní vášeň to rozpoutalo. Nepochopitelné je, proč se občané ČR, kteří při sčítání lidu deklarovali polskou národnost, musí ještě svých práv domáhat peticí.
- Volební zákony zavedením 5 % volebního prahu, a v komunálních volbách změnou výpočtu mandátů, zhoršily postavení národnostních menšin, zejména v obcích.
- Připravovaný školský zákon neobsahuje požadavky občanských sdružení národnostních menšin, zejména na snížení minimálního průměrného počtu dětí ve třídách. Navíc proti zájmu polské menšiny, vznik školy omezuje jen na některé obce (ty, kde působí výbor pro národnostní menšiny).

Nelegislativní

- Chybí koncepce národnostního školství zpracovaná vládou a Moravskoslezským krajem, vzniká dojem, jako by se ČR snažila skrytě diskriminovat národnostní školství (slovenské školy zrušeny, slučování polských škol).
- Uznávání doktorských diplomů absolventům z České republiky, kteří studovali v Polsku (medicína, právo).
- Nedostatečný je prostor vymezený pro národnostní menšiny ve veřejnoprávních médiích, i když se už s řešením této otázky začalo (5 minut na týden polská relace na ČT 1), většinový tisk se menšinovou tematikou prakticky vůbec nezajímá, a když, tak negativně.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Výbor se domnívá, že zákony umožňují dostatečnou ochranu romské komunity a její integraci do společnosti, avšak závažnými a neřešenými problémy jsou:

- dodržování zákonosti státními orgány, zejména Policií ČR, která např. dostatečně účinně nepostihuje skinheady, dokonce poskytuje ochranu jejich akcím,
- skutečnost, že soudy často při projednávání sporů straní většinové společnosti,
- pomalá práce soudů, soudní procesy rasistickým podtextem se většinou projednávají velice zdlouhavě a termíny vynesení rozsudků jsou bez věcného zdůvodnění oddalovány.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

V obci nebyla uzavřena smlouva k zajištění výkonu přenesené působností v dané oblasti.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Dne 6. ledna 2002 zřízen pětičlenný výbor. Činnost: vyhodnocení petičních podpisů, schválení znění dvojjazyčných nápisů a jejich rozmístění, publikace v obecním časopise v rodném jazyce.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V obci působí dvě místní organizace PZKO: Místní skupina PZKO Zpupná Lhota a Místní skupina PZKO Chotěbuz. Místní skupina Chotěbuz obdržela dotaci na kulturní činnost 5 000,- Kč; skupina Zpupná Lhota o dotaci nežádala.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Ve výboru jsou zastoupeni zástupci všech organizací sdružujících národnostní menšiny v obci (předseda výboru je zároveň předsedou místní organizace PZKO).

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

ČR dosud neschválila Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků, přestože své názory zaslala vládě občanská sdružení národnostních menšin a výbory pro národnostní menšiny v obcích a městech. Schází koncepce školské vládní politiky vůči polskému národnostnímu školství v ČR, chybí koncepce Výborů pro národnostní menšiny.

JABLUNKOV

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Ve městě má své organizace pouze polská národnostní menšina, podle výsledků posledního sčítání lidu dosahuje cca 20 %. Podíl ostatních národností nepřesahuje 2 % (slovenská – 2 %, slezská – 1,5 %, moravská – 0,5 %, německá – 0,1 %).

Je třeba upozornit na skutečnost, že ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je dána možnost zavedení dvojjazyčných nápisů formou petice v obcích, kde podíl menšinového obyvatelstva dosáhne 10 %. Navrhují, aby realizace výše uvedené možnosti v praxi nebyla podmíněna nutností petiční procedury, ale mohla být uskutečněna automaticky, jak vyplývá z citovaného zákona. Jedná se přece o velmi nízký počet obcí v rámci ČR, které danou podmínku splňují. Stejně tak finanční náklady provádějící zhotovení těchto dvojjazyčných nápisů by měly být hrazeny z centra, a ne z rozpočtu obcí. V opačném případě by obce mající na svém území národnostní menšiny byly znevýhodněny oproti ostatním obcím.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V Jablunkově není evidována romská národnost.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Město Jablunkov nemá uzavřenou veřejnoprávní smlouvu s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro národnostní menšiny byl zřízen v Jablunkově v roce 2000. Jeho členy je šest občanů národnosti polské, čtyři české a jeden slovenské. Problematika, projednávaná ve výboru v roce 2003: Evropská charta regionálních či menšinových jazyků, používání menšinových jazyků v úředním styku, otázka petice pro dvojjazyčné označení obce a veřejných institucí, financování rekonstrukce ZŠ s polským jazykem vyučovacím.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V rámci dotační politiky obce byly v roce 2003 podpořeny následující projekty:

- prostřednictvím PZKO

regionální síň A.Sikory	5 000,- Kč
folklorní festival Gorolski Święto	20 000,- Kč
pěvecký soubor Gorol	5 000,- Kč
folklorní soubor Zaolzi	8 000,- Kč
lidová kapela Nowina	8 000,- Kč
dětský soubor Lipka	8 000,- Kč
dětský soubor Torka	8 000,- Kč
pěvecký kostelní sbor	3 000,- Kč

- prostřednictvím ZŠ s polským jazykem vyučovacím

taneční skupina Rytmik	9 500,- Kč
atletický čtyřboj	4 000,- Kč
turistický kurs Chorvatsko	2 000,- Kč
slavnostní akademie	5 000,- Kč

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Představitelé MěÚ se zúčastňují schůzí PZKO a Matice školské. Spolupráce mezi městem a organizacemi polské národnostní menšiny je na dobré úrovni.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR svým pokynem stanovuje minimální počet žáků ve třídě, avšak nedostatečně zohledňuje tuto kvótu v rámci národnostních menšin.

KOMORNÍ LHOTKA

Dle sčítání lidu je v obci 1 103 obyvatel, z toho 21,5 % polské a 2,3 % slovenské národnostní menšiny. Obec je zřizovatelem ZŠ TGM, v níž se vyučuje MŠ a první stupeň ZŠ. ZŠ s polským vyučovacím jazykem je v sousední obci Hnojník. Financování mezi obcemi je zajištěno.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Polská menšina se aktivně podílí na řešení komunální politiky a věcí veřejných. Její příslušníci mají své zastoupení v zastupitelstvu. MO PZKO má široké spektrum kulturní, sportovní a společenské činnosti.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti
V obci bydlí jeden občan romské národnosti.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin
Obec nemá uzavřenou žádnou podobnou smlouvu.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny
Výbor byl ustanoven dne 12. listopadu 2000, je čtyřčlenný.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin
Obec neposkytuje finanční dotace ze svého rozpočtu na podporu národnostních menšin.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin
Zastupitelé se snaží koordinovat veřejný život občanů bez ohledu na příslušnost k národnosti.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky
Uvedené skutečnosti jsou dobrým příkladem toho, jak se vyvíjí vzájemné soužití občanů různých národností na území obce.

MILÍKOV

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Máme-li hodnotit tato opatření v našem příhraničním regionu, vidíme to jako velmi malý důraz Rady vlády pro národnostní menšiny na administrativu a novináře, kteří všechno velice zlehčují a překrucují. Tímto vznikají všelijaké zbytečné třenice.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin
Veřejnoprávní smlouva nebyla nijak zvlášť uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny
Výbor byl založen před dvěma roky, ve složení tří členů. Konkrétní činností je dohlížení na dobré soužití občanů v naší obci. Příklad: V třináctičlenném obecním zastupitelstvu je osm

členů polské národnosti. Zastupitelstvo muselo vyřešit otázku funkce české školy, pro nedostatek žáků měla být zavřena. Schválila se dotace 200 000,- Kč, a to i přesto, že je po jednom žáku ve 4. i 5. ročníku, aby česká škola měla zajištěnou existenci. Přitom když měla stejné problémy polská škola před sedmi až devíti léty, tak se to smetlo ze stolu a zůstal jen 1. a 2. ročník. Polská škola má v dnešní době v 1. až 5. ročníku 26 dětí.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Polská národnostní menšina, která převážně vždy zajišťuje kulturu v obci (odehrají se ročně jedno až dvě amatérská divadla, velikonoční pomlázková zábava atd.), si letos vyžádala z rozpočtu obce 7 000,- Kč. Pro srovnání: Hasiči dostávají dotaci 30 000,- Kč, TJ také 30 000,- Kč i více.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Obecní úřad Milíkov a národnostní menšina spolupracují na dobré úrovni.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Otevřené otázky menšinové politiky? Má být kladen větší důraz Rady vlády pro národnostní menšiny na administrativu a vnítrou správu daného regionu při napomáhání a vycházení vstříc daným požadavkům a okolnostem. Při vstupu do velké evropské rodiny chceme, aby o nás věděli, že naši praotcové zde žili, žijeme i my a budou žít i další pokolení našich dětí. Chceme, aby se naše obce, školy, řeky atd. jmenovaly v našem jazyce, protože jsme přirostli do Těšínské země a tady chceme i zemřít. Nejsme za jedno s některými novináři a lidovci, kteří nás pořád vyhazují někde za hranice, my jsme se nepřistěhovali (jak Vietnamci nebo Řekové a Slovinci) za práci, my jsme stálci naší země.

MOSTY U JABLUNKOVA

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

V každodenním životě se čím dál tím více projevuje absence základního legislativního opatření upravujícího práva příslušníků národnostních menšin. ČR dosud příslušnou Chartu regionálních či menšinových jazyků neratifikovala. V praxi se to projevuje např. ponižujícími peticemi ve vztahu k dvojjazyčným nápisům.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Není zapotřebí.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Není uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Tříčlenný výbor byl zřízen v listopadu 2002. Zabývá se dotační politikou obce, otázkami školství a spolupracuje s organizacemi sdružujícími polskou národnost.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

organizace (účel dotace)	dotace (Kč)
PZKO (podpora činnosti pěveckého souboru Przelecz)	17 000,-
Matice školská – Macierz Sokolna (sportovní akce, kulturní akce, akce k 170. výročí první polské školy v obci)	34 000,-
Górole (mezinárodní přehlídka kapel a souborů, účast na festivalech)	35 000,-

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše (bod 5). V obci působí PZKO, Matice školská a folklórní soubor *Górole*. Zastupitelstvo se pravidelně účastní všech akcí příslušníků národnostní menšin.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Jsou projednávány veřejně bez závažných připomínek jejich představitelů.

NÁVSÍ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Obec nemá hodnocení.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti
Nevyjadřuje se.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin
Nevyjadřuje se.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny
Výbor se schází dle potřeby a na výzvu kteréhokoliv člena výboru.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin
Obec poskytuje největší podporu v oblasti školství. V obci je zřízena příspěvková organizace, která zajišťuje výuku dětem polské menšiny. Škola měla v roce 2002/2003 25 žáků na prvním stupni ZŠ a 15 dětí v MŠ. Provoz tohoto zařízení hradila v roce 2003 formou finanční podpory ve výši 645 000,- Kč. Dále hradí neinvestiční náhrady obcím Jablunkov, Mosty u Jablunkova, Bystřici a Vendryni na zajištění výuky dětí příslušníků polské menšiny, kterou nepokrývá sama. Další podpora od obce je ženskému pěveckému sboru *Melodia* (8 000,- Kč). V roce 2003 obec získala grant MK (knihovna 21. století) ve výši 5 000,-, přičemž sama přispěla částkou ve výši 5 402,- Kč z vlastního rozpočtu.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin
Každé jednání výboru je za účasti starostky obce a zástupce místního sdružení PZKO.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky
Všechny otázky, které se týkaly problémů národnostně menšinové politiky, byly dosud vyřešeny ke spokojenosti všech zúčastněných stran.

NÝDEK

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny
Výbor byl v Nýdku zřízen již v prosinci 2001. V tomto funkčním období bylo složení výboru schváleno na zasedání zastupitelstva obce dne 18. prosince 2002. Ve výboru jsou 3 členové – všichni polské národnosti. Činnost výboru je zaměřena zejména na sledování a seznamování se se zákony v oblasti práv příslušníků národnostních menšin a informování dle potřeby zastupitelstva obce (což v případě novelizovaného znění různých usnesení či nařízení se nedaří vždycky včas.) Dále výbor sleduje a zabývá se problémy polské školy v Nýdku. Jinak výbor nevyvíjí žádnou iniciativu ani nevyhledává problémy.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin
Přes značné zadlužení obce se podařilo loni zajistit dotaci z rozpočtu obce ve výši 10 000 Kč na podporu aktivit místní skupiny PZKO. Část dotace ve výši 2 500 Kč byla použita na

úhradu divadelního představení *Sceny Polskiej* Těšínského divadla v obci. Zbytek byl použit na částečnou úhradu nutné opravy střechy Domu PZKO v Nýdku.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Spolupráce obecního úřadu s místní skupinou PZKO je dobrá, zejména díky vstřícnosti starosty obce. Členové výboru pracují zároveň v místní skupině PZKO.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Hodnocení národnostně menšinové politiky přenechává výborům vyšších instancí. Domnívá se však, že při řešení naléhavých problémů menšinových škol, vláda vsadila na přecházení (viz bod III/3 usnesení vlády č. 822 ze dne 6. srpna 2003).²²⁾

ŘEKA

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Obec v zájmu dobrého soužití s polskou menšinou vytváří podmínky pro uspokojování jejího kulturního a společenského života. Zastupitelstvo schválilo výbor, který respektuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 231/2001 Sb., o právech národnostních menšin.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Na území obce se nenachází žádná romská komunita, pověřenou obcí s rozšířenou působností pro obec je město Třinec.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Obec nemá uzavřenou žádnou veřejnoprávní smlouvu s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Zastupitelstvo obce zvolilo tříčlenný výbor na svém zasedání dne 20. listopadu 2002. Jeho náplní je řešení problémů týkajících se národních menšin - dosud bez problémů.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

MO PZKO v roce 2003 o žádné projekty na aktivity národnostních menšin nežádala. Obec se podílí na financování neinvestičních nákladů na ZŠ s polským vyučovacím jazykem.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Vzájemná spolupráce je vstřícná a bez větších problémů, které by měly dopad na vzájemné soužití menšiny a ostatních občanů obce.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Pokud nastanou, jsou řešeny vstřícně a zodpovědně ke spokojenosti všech občanů a národnostních menšin. Atmosféra v obci ohledně národnostních menšin je dobrá, jsou uznávána jejich práva týkající se rozvíjení vlastní kultury, práva na vzdělávání v polském jazyce a práva účasti na řešení věcí jich se týkajících.

TĚRLICKO

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Legislativní a nelegislativní opatření lze hodnotit jako dostatečně vstřícná k právům příslušníků národnostních menšin. Obec dlouhodobě vytváří podmínky pro uspokojování kulturního a společenského života národnostní menšiny.

²²⁾ Poznámka sekretariátu Rady: K opatřením v oblasti vzdělávání ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin viz oddíl 4. Zprávy.

Na území obce se nachází ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem, kterou obec podporuje, vydává kladné stanovisko k udělování výjimky z počtu žáků.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Podle posledního sčítání lidu se v obci nikdo nepřihlásil k romské národnosti.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

V obci nebyla uzavřena veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

V obci byl zřízen výbor pro národnostní menšiny v roce 2000. V tomto volebním období má výbor 7 členů, přičemž jeho předsedkyní je ředitelka ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem, která je členem zastupitelstva. Výbor se schází pravidelně 6x v roce, podle nutnosti i vícekrát. Konkrétní činnosti výboru: Koordinace práce zájmových organizací v Těrlicku (tři kluby PZKO, *Matice školská*, *Klub Mladých*, *Klub žen*, *Harcerstwo polské v ČR*), vypracovávání projektů pro získání dotací na činnost zájmových organizací, problematika národnostního školství, pomoc při spolupráci obce s obcí v Polsku (Chybie).

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Každý rok obec rozděluje dotace na činnost zájmových organizací. Zájmové organizace podávají žádosti o dotace na svoji činnost. Např. v roce 2003 bylo na činnost rozděleno 15 000,- Kč, a to na divadlo, dětské radovánky, turnaj ve vybíjené a výstavu ručních prací.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Spolupráci obce a především Výboru pro národnostní menšiny zastupitelstva s příslušníky národnostních menšin hodnotí výbor jako velmi dobrou. Zástupci a organizace národnostní menšiny aktivně působí v oblasti osvěty, kultury, v obecním tisku a společenském životě obce.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Atmosféra v obci ohledně soužití s národnostními menšinami je dobrá. V obci jsou uznávána práva týkající se rozvíjení vlastní kultury, přijímání a rozšiřování informací v mateřském jazyce, sdružování v národnostních sdruženích, práva na vzdělání v polském jazyce a práva účasti na řešení věcí jich se týkajících. Některé názvy budov státních orgánů jsou i v jazyce menšiny.

VĚLOPOLÍ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Nedošlo ke změnám oproti roku 2002. Obec patří k nejmenším v Česku a k 31. prosinci 2003 měla 219 obyvatel, z toho 39 se hlásí k polské národnosti, 1 ke slovenské a nikdo není příslušníkem romského etnika.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V souvislosti s tím, že v obci není dosud zaregistrován žádný příslušník romského etnika, nebylo nutno přistoupit k výkonu rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Stávající situace v obci nevyžaduje uzavření veřejnoprávní smlouvy obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Tříčlenný výbor pro národnostní menšiny byl zřízen v roce 2002.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Jedinou organizací, jež působí v obci, je základní organizace *Českého zahrádkářského svazu*, která sdružuje občany všech zde žijících národností. Národnostní menšiny nemají v obci samostatnou organizaci, a z toho důvodu dotační politika na jejich aktivity není uplatňována.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Souhrnně lze říci, že s ohledem na specifické podmínky v obci, tj. malý počet obyvatel, obec nemá školu, v obci není zřízena organizace příslušníků národnostní menšiny, dosud nevyvstal problém týkající se národnostní otázky, který by se řešil na úrovni obecního úřadu apod.; otevřené otázky národnostně menšinové politiky v rámci působnosti obecního úřadu Vělopolí prozatím neexistují.

* * *

6. 2. Zastupitelstva statutárních měst

BRNO

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 byly zastupitelstvem města schváleny dva dokumenty, na jejichž základě mohou organizace (občanská sdružení) žádat o dotace. Jsou to *Zásady pro poskytování dotací z rozpočtu statutárního města Brna* a *Pravidla pro žadatele o dotaci z rozpočtu statutárního města Brna na projekty národnostních a etnických menšin*.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Problematickou romské komunity v Brně se zabývá romská poradkyně, která spolupracuje s příslušníky této komunity na různých úrovních (např. poskytováním sociálně právního a bytového poradenství, monitoringem terénní sociální práce v romských rodinách, spoluprací se základními školami, podporou romských a proromských projektů, apod.).

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Města se smlouva netýká. Problematika je řešena v rámci magistrátu města (poradce pro národnostní menšiny a romská poradkyně) a ve výboru pro národnostní menšiny zastupitelstva města.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor byl zřízen v roce 2001. V roce 2003 pracoval v pětičlenném složení, se třemi zástupci národnostních menšin (romské, řecké a slovenské). Výbor se pravidelně schází dle plánu činnosti 1x měsíčně, zprávu o činnosti podává zastupitelstvu města 3x ročně. Zásadní otázky a problémy týkající se romské komunity v Brně jsou sledovány a kontakt s romskými organizacemi je vždy zajišťován přes zástupce Romů ve výboru. Agenda související s romskými projekty, resp. jejich doporučení pro dotační řízení, jsou průběžně zajišťovány magistrátem.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Přidělené dotace z rozpočtu města za období roku 2003 na základě podaných žádostí na tři odbory magistrátu (sociální péče, kultury, mládeže, školství a tělovýchovy) činí celkem 1 041 500,- Kč.

Přehled dotací poskytnutých organizacím národnostních menšin Magistrátem města Brna:

<i>národnostní menšina</i>	<i>organizace</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Romové	Společenství Romů na Moravě	Romové v městě Brně	80 000,-
	Společenství Romů na Moravě	Prevence mezi romskými dětmi a mládeží	60 000,-
	IQ Roma Servis	Fotbalový turnaj Brno-Skrabské (Slovensko)	15 000,-
	ODEL HIN DROM	Péče o romské děti a mládež	10 000,-
	Petrov – sdružení pro práci s dětmi	Zájmová činnost romských dětí	29 000,-
	Muzeum romské kultury v Brně	Dětský výtvarný ateliér: šance pro děti z ulice	12 500,-
	Muzeum romské kultury v Brně	Dotace na provozní náklady	150 000,-
Bulhaři	Bulharské kulturně osvětové zařízení	Uchování národnostní kultury, lidových tradic a rodného jazyka	57 000,-
	Pirin	Dotace na provozní náklady	5 000,-
Poláci	Polský klub – POLONUS	Poláci v Brně	67 000,-
Němci	Německé kulturní sdružení – Region Brno	Péče o německou kulturu	15 000,-
	Německý jazykový a kulturní spolek Brno	Jazykové, kulturní a osvětové vzdělávání	15 000,-
	Kulturní sdružení občanů německé národnosti České republiky	Péče o pokrokovou německou kulturu a její zachování	15 000,-
Rusíni	Společnost přátel Podkarpatské Rusi	Podpora činnosti brněnské pobočky	15 000,-
Rusové	Asociace ruských spolků v ČR	Dotace na provozní náklady	25 000,-
Slováci	Obec Slováků v Brně	Kulturní a společenská činnost organizace a provoz organizace	80 000,-
Jižní Slované	Společnost přátel jižních Slovanů	Kulturní, přednáškové, výstavní a literární aktivity multietnického charakteru	61 000,-
Maďaři	Svaz Maďarů žijících v českých zemích	Provoz kulturního a informačního střediska a vydávání zpravodaje Brünni Jaguár Futár (Brněnský maďarský kurýr)	73 000,-
Řekové	Řecká obec Brno	Rozvoj a uchování kultury, vzdělávání a vědomostí řecké menšiny žijící v Brně; Zachování národního charakteru Řeků a prohlubování spolupráce s českým národem; Rozvoj zájmové činnosti mládeže řecké menšiny žijící v Brně	97 000,-
	Lyceum Řekyň	Řecké tradiční tance	20 000,-
Židovská komunita	Židovská obec v Brně	Kulturní a vzdělávací centrum rabína Richarda Vedeta	40 000,-

Dotace pro organizace spolupracující v oblasti etnik:

SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty	Právní a sociální poradenství pro uprchlíky a cizince	60 000,-
Moravský národní kongres	Uchování a rozvoj moravské národní kultury, lidových tradic a vzdělávání	10 000,-
Folklorní sdružení Púčík	Slovenský kroj a jeho využití pro folklorní soubor	20 000,-

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Předseda výboru je v úzkém kontaktu s předsedy a výbory jednotlivých organizací. Dvakrát ročně organizuje výbor setkání předsedů organizací národnostních menšin, sloužící k výměně jejich zkušeností a projednávání nejbližších úkolů. Členové výboru se také zúčastňují různých kulturních akcí organizovaných národnostními menšinami.

Výbor se v roce 2003 podílel na přípravě *Týdne národnostních menšin*, pořádaném v Knihovně Jiřího Mahena v centru města. V průběhu čtyř dnů se v knihovně vystřídaly s kulturními pořady (tanec, hudba, zpěv, recitace, promítání filmů) všechny menšinové organizace působící v Brně.

Tradičně velký zájem mezi všemi obyvateli Brna byl o kulturní večer (v pořadí již třetí) s názvem *Žijeme v jednom městě*, zorganizovaný v Divadle Bolka Polívky v prosinci 2003. V programu se zpěvem, recitacemi a tanci představily všechny národnostní menšiny.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Ve statutárním městě Brně nejsou v současné době zásadní problémy mezi jednotlivými organizacemi národnostních menšin. U německé menšiny probíhá téměř již rok debata o společném využívání prostorů třemi německými menšinovými spolky. Výbor pro národnostní menšiny zastupitelstva města Brna diskusi o využívání prostor (knihovna a zasedací místnost) sleduje a je průběžně zástupci jednotlivých spolků informován. Již po několikáté se objevuje mezi menšinami názor na zřízení *Domu menšin*, resp. multietnického centra.

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Z údajů, poskytnutých Českým statistickým úřadem bylo zjištěno (údaje dle sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001):

<i>subjekt</i>	<i>počet obyvatel celkem</i>	<i>z toho národnostní menšiny celkem</i>	<i>z toho národnost romská</i>
České Budějovice	97 339	2 408 (tj. 2,5 %)	125 (tj. 0,13 %)
Správní obvod obce s rozšířenou působností	147 795	3 424 (tj. 2,3 %)	143 (tj. 0,1 %)

Z údajů vyplývá, že podle § 117, odst. 3, zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, není nutno pro obvod města zřizovat výbor pro národnostní menšiny. Skutečnost v počtu národnostních menšin bude pravděpodobně jiná, ale rozhodující jsou shora uvedené údaje.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Město má zato, že daná opatření postihují veškerou problematiku soužití s národnostními menšinami a v současné době není z jeho pohledu nutno cokoli měnit či doplňovat.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Vzhledem ke skutečnosti, že v žádné obci správního obvodu nedosahuje počet obyvatel, hlásících se k jiné národnosti (zejména romské) významnějších hodnot, není výkon rozšířené působnosti v této oblasti obcemi požadován.

Na magistrátu města není zřízena samostatná funkce romského asistenta. Romskou problematikou se od roku 2003 zabývají koordinátoři sociální péče. Postupně dochází ke zmapování všech romských rodin ve městě a okolí. Sociální práce se zaměřuje především na pomoc lidem žijícím v sociálně vyloučených lokalitách. Koordinátoři sociální péče jsou klientům průvodci při řešení každodenních problémů, především se je ale snaží vést k aktivní snaze vymanit se z pasti chudoby, ze závislosti na druhých a na státu. Pomáhají řešit dílčí problémy jednotlivých rodin. Jedná se zejména o poradenskou činnost, pomoc s řešením bytové situace, pomoc při zajišťování pracovního uplatnění a na prevenci kriminality. Spolupracují s romským koordinátorem Krajského úřadu v Českých Budějovicích.

Dosud nebyla zhotovena úplná a přesná evidence Romů ve městě a okolí. Proto je počet 1 800 až 2 000 Romů pouze odhadován. Neúplná evidence koordinátorů sociální péče je 1 360 Romů ve městě. Romové se v převážné většině ke své národnosti nehlásí. Dle sdělení Českého statistického úřadu se k 1. březnu 2001 při sčítání lidu hlásilo ve městě České Budějovice k romské národnosti pouze 125 osob. Ve městě pracuje pouze jedno romské občanské sdružení, jehož činnost je zaměřena na práci s romskou populací. Ostatní neziskové organizace mají ve svých programech volnočasové aktivity pro romské děti a mládež.

Nejčastější problémy:

- bydlení (nedostatek bytů, ničení stávajících bytů, sestěhovávání spřízněných rodin do jednoho bytu a s tím související nadměrná koncentrace osob, neplátiči - velké dluhy na nájemném),
- vzdělání (nezájem o vzdělání, většina ZvŠ, ZŠ, častý problém záškoláctví),
- nezaměstnanost (nedostatek pracovních příležitostí, nedostatečné vzdělání Romů, častá kriminální minulost, sociální dávky – nedostatečná motivace hledat si práci),
- komunikace (problém nalézt vhodné představitele Romů ke komunikaci a spolupráci).

V rámci komunitního plánování pro cílovou skupinu občanů z etnických menšin, kteří žijí na území města a u nichž vznikají potřeby a sociální problémy s integrací do majoritní společnosti, vyplynuly návrhy na rozšíření služeb sociální péče ve městě.

Dle první verze komunitního plánu sociálních služeb to jsou:

- startovací byty pro mladé romské rodiny,
- multikulturní centrum na sídlišti (u romských dětí a mládeže je důležité podchytit jejich zájem a motivaci vhodnými volnočasovými aktivitami),
- ubytovna pro společné bydlení romských rodin (problematika bydlení je stálý problém převážně romského etnika, ubytovna by měla sloužit pro společné bydlení romských rodin),
- romský nadační fond, zaměřený na zvyšování vzdělání, sloužil by k finanční podpoře romských rodin s dětmi (nákup učebních pomůcek, potřeb do školy, vybavení),
- výchovně vzdělávací kurzy pro romské děti (v rámci péče o etnické menšiny je navrženo pořádat výchovně vzdělávací kurzy pro romské dívky ve věku cca 12 let, vzdělávání by se mělo týkat oblastí zdravotní, vedení domácnosti apod.),
- finanční příspěvek na činnost OS Multikulturního centra pro etnické menšiny,
- pomoc dětem ze sociálně slabých rodin příslušejícím k etnickým menšinám a těm, jejichž rodiče nedbají o základní vzdělání svých dětí,
- zřízení místa romského poradce magistrátu města – sociální terénní pracovník.

Romskou problematikou se dále zabývají kurátoři pro mládež. Ti zejména zajišťují komplexní řešení problematiky kriminality dětí a mládeže včetně zajištění plnění řádné povinné školní docházky, zvláště u romských dětí. Spolupracují se školami a orgány činnými v trestním řízení a zajišťují sociálně právní ochranu dětí. Podílí se na preventivních programech. Dále je zajišťována psychologická pomoc a poradenství pro romské děti s výchovnými problémy.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Z důvodu uvedeného v bodě 2 nebyly veřejnoprávní smlouvy v této oblasti uzavírány.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro národnostní menšiny s ohledem na úvodem citované skutečnosti zřízen nebyl.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

<i>organizace</i>	<i>účel</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Občanské sdružení NEVO DŽIVIPEN – Nový život	částečné pokrytí provozních nákladů romského střediska	10 000,-
Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice	provozní náklady a obnova vybavení materiální základny	50 000,-
SHM – Salesiánské hnutí mládeže České Budějovice	jednotlivé akce (sportovní aktivity, ozdravné pobyty atd.)	87 000,-

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Výbor pro národnostní menšiny zřízen nebyl, nelze tedy hovořit o oficiální spolupráci na této úrovni. Případné problémy jsou řešeny individuálně na příslušných místech magistrátu.

S romskou populací spolupracuje:

Občanské sdružení NEVO DŽIVIPEN – Nový život – dobrovolné sdružení, které usiluje o oživování pozitivních tradic romské národnostní menšiny.

Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice – činnost především pro neorganizované skupiny sociálně handicapovaných dětí a mládeže, zabývá se výchovou a vzděláváním v pravidelné zájmové činnosti, zajišťuje zájmové kroužky, letní tábory a další pozitivní využití volného času. (např. projekt *Učte se s námi*, který je zaměřen na pravidelné doučování romských dětí a spolupráci s učiteli škol, které romské děti navštěvují).

SHM – Salesiánské hnutí mládeže České Budějovice – pozornost zaměřena na práci s dětmi a mládeží, která je nejvíce ohrožena ve svém materiálním a duchovním vývoji, za účelem prevence zločinnosti a patologických sociálních jevů.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Problematiku národnostně menšinové politiky nelze obecně podceňovat, což nabývá na aktuálnosti zejména před vstupem ČR do EU, a to i přesto, že konkrétně v podmínkách našeho města a celého správního obvodu se nejedná o problém vysloveně klíčový. Veškeré otevřené otázky bezpochyby mají původ v odlišné mentalitě menšin, což je nejvýraznější u romské komunity. Jedná se zejména o životní filosofii jako takovou, a tedy i jiná měřítko pro životní hodnoty obecně. Vše je zřejmě odvislé od ekonomické vyspělosti společnosti, a tudíž její schopnosti tyto problémy řešit s minimalizací dopadů na minoritní národnosti, a to v oblasti materiální i duchovní (zaměstnanost, bydlení, školství apod.). V podmínkách naší společnosti se bude zřejmě jednat (až na menší výjimky) o dlouhodobější proces, v němž by hlavní úlohu měli sehrát odborníci z oblasti psychologie, sociologie a sociální sféry.

HAVÍŘOV

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
V rámci správního území města jsou dodržována základní ustanovení zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Příkladem je fungování 4 základních škol (kapacita 375 dětí) a 5 mateřských škol (kapacita 100 dětí) s polským vyučovacím jazykem.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Od 1. září 2004 bude otevřena vyrovnávací třída, kterou budou navštěvovat zejména děti žadatelů o azyl v ČR. Rovněž od 1. září 2001 je zřízena přípravná třída pro děti se sociálním znevýhodněním. Od 1. ledna 2004 byla na magistrátu zřízena funkce poradce pro národnostní menšiny, který úzce spolupracuje s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje – poradcem pro národnostní menšiny (romským poradcem).

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

K dnešnímu dni nebyla uzavřena veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Rovněž nebyl ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zřízen výbor pro národnostní menšiny.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V roce 2003 se město neúčastnilo dotačního řízení v rámci projektů zaměřených na aktivity národnostních menšin, které jsou dotovány Radou vlády pro národnostní menšiny, ale každoročně se finančně podílí na projektech občanských i neziskových organizací, které se zabývají romskou problematikou (např. *Armáda spásy*, *Sdružení laiků Dona Boska*, o.s. *SP+D Kontakt*, o.s. *ŠERO HLAVA* atd.).

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

JIHLAVA

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin je dostačující.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V rámci každodenní činnosti magistrátu jsou jeho zaměstnanci plněny i úkoly ve smyslu § 6 odstavce 8), zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Kromě

běžných činností se odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Jihlavy vyjadřuje k žádostem škol v rámci programu *Podpora romských žáků středních škol*.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Veřejnoprávní smlouvu k zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin nemáme uzavřenu, neboť výkon přenesené působnosti ve všech oblastech zajišťujeme vlastními zaměstnanci (viz bod 2).

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor nebyl zřízen s ohledem na dosavadní bezproblémový vývoj a malé početní zastoupení národnostních menšin v regionu. Vyřizování agendy s ohledem na práva národnostních menšin, zejména pak záležitostí týkajících se romské komunity, se věnují všichni zaměstnanci magistrátu v rámci své působnosti a pracovního zařazení.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

<i>projekt</i>	<i>realizátor</i>	<i>upřesnění</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Romské centrum - klubovny a dílny	Oblastní Charita Jihlava	vybavení a podpora činnosti klubu	150 000,-
Malá řemesla – cesta k osamostatnění	Oblastní Charita Jihlava	vybavení dílny	151 000,-
Vyhledávání a práce s rizikovou mládeží v Centru prevence Vrakbar	Oblastní Charita Jihlava	vybavení klubu a podpora činnosti	50 000,-
Preventivní činnost ke snižování kriminality romské mládeže	Oblastní Charita Jihlava	podpora činnosti klubu	50 000,-
Čistá Jihlava	Romská jednota Vysočina Sdružení romských podnikatelů Vysočina		600 000,-
Akce terén - sociální práce	Romská jednota Vysočina Sdružení romských podnikatelů Vysočina		140 000,-

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Jihlava spolupracuje s organizacemi příslušníků národnostních menšin, o čemž svědčí i to, že na žádost zástupců *Romské jednoty Vysočina* byly doplněny Komise prevence Rady města, Komise pro sport a tělovýchovu Rady města, Komise pro kulturu Rady města a Komise pro neziskovou a sociální oblast Rady města o navrhované osoby z řad členů zmíněné organizace.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky je bez připomínek.

KARVINÁ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, v platném znění, má Karviná z funkce zřizovatele ve své síti škol a školských zařízení jedinou ZŠ s polským jazykem vyučovacím (Szkoła Podstawowa, Karviná-Fryštát, Dr. Olszaka 156, s 200 žáky, jejíž součástí je MŠ s 69 dětmi, školní jídelna se 198 stravníky a školní družina pro 92 žáků ZŠ).

Sloučením dvou ZŠ s polským jazykem vyučovacím (ZŠ Gustava Morcinka, č.p. 1112, Karviná-Nové Město, s počtem žáků 115 a ZŠ Dr. Olszaka, č.p. 156, Karviná-Fryštát, s počtem žáků 96) a jedné samostatné MŠ (MŠ s polským jazykem vyučovacím, Fryštátská 12/167 Karviná-Fryštát, s počtem dětí 49) k 30. červnu 2003 a vznikem jediného právního subjektu, vylepšil zřizovatel ekonomické a aprobační podmínky školy, a tím i žáků, příslušníků polské národnosti. Malotřídní způsob výuky na jedné z výše uvedených ZŠ po sloučení není nutný, není také nutno žádat o výjimku z počtu žáků dle § 6 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Finanční prostředky z rozpočtu obce vynaložené v roce 2003 na polské národnostní školství:

<i>název zařízení</i>	<i>provozní náklady (Kč)</i>	<i>odpisy (Kč)</i>	<i>dotace do investičního fondu (Kč)</i>	<i>dotace na aktivní politiku zaměstnanosti (Kč)</i>	<i>rekonstrukce budovy (Kč)</i>
MŠ s polským jazykem vyučovacím Karviná-Fryštát	134 724,-	0,-	0,-	0,-	4 982 759,-
ZŠ s polským jazykem vyučovacím Karviná-Nové Město G.Morcinka 1112	591 850,-	0,-	0,-	37 576,-	0,-
ZŠ s polským jazykem vyučovacím Karviná-Fryštát Dr. Olszaka 156	1 723 000,-	472 000,-	574 167,-		0,-
Finanční prostředky celkem	2 449 574,-	472 000,-	574 167,-	37 576,-	4 982 759,-

Do správního obvodu obce Karviná s pověřeným obecním úřadem spadá i obec Stonava s další základní školou, jejíž součástí je i dvoutřídní ZŠ s polským jazykem vyučovacím pro 17 žáků a MŠ s polským jazykem vyučovacím pro 12 dětí, a to ZŠ Stonava.

Finanční prostředky z rozpočtu obce Stonava vynaložené v roce 2003 na polské národnostní školství:

<i>název zařízení</i>	<i>materiál, opravy a údržba (Kč)</i>	<i>energie (Kč)</i>	<i>odpisy (Kč)</i>	<i>služby (Kč)</i>	<i>osobní náklady (Kč)</i>	<i>náklady celkem (Kč)</i>
ZŠ s polským jazykem vyučovacím Stonava-Holkovice	127 000,-	149 000,-	22 000,-	19 000,-	79 000,-	396 000,-
MŠ s polským jazykem vyučovacím Stonava-Holkovice	50 000,-	68 000,-	0,-	10 000,-	2 000,-	130 000,-

Jiné školy a školská zařízení s vyučovacím jazykem národnostních menšin na území města nejsou. ZŠ se slovenským vyučovacím jazykem byla vyřazena ze sítě škol dnem 30. června 2000 z důvodu nenaplnění (23 žáků v ročnících 1-9). Současná legislativa (zákon č. 273/2001 Sb.) v ostatních oborech je dostačující pro řešení přístupu k národnostním menšinám.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti - § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, v platném znění.

V oblasti základního školství plní žáci-příslušníci romské komunity, povinnou školní docházku na základních školách na území města podle trvalého bydliště. Věc upravuje obecně závazná vyhláška města č. 2/2001 o spádových obvodech základních škol na území Karviné. Největší soustředění žáků-příslušníků romské komunity je dle spádových obvodů na ZŠ Karviná-Nové Město, třída Družby 1383, na ZŠ Karviná-Hranice, tř. Rudé armády 2935 a na ZŠ Karviná-Mizerov, Žižkova 56/2364, a to na jejím odloučeném pracovišti v Karviné-Doly. Na dvou z těchto základních škol v souladu s *Metodickým pokynem MŠMT ke zřizování přípravných tříd pro děti se sociálním znevýhodněním a k ustanovení funkce vychovatele-asistenta učitele* č.j. 25 484/2000-22, je za účelem předcházení komunikačním a adaptačním obtížím ustanovena funkce vychovatele-asistenta učitele (1,68 pracovního úvazku).

Na ZŠ Karviná-Nové Město, třída Družby 1383 byly i v roce 2003 zřízeny dvě přípravné třídy pro 30 žáků. Finanční prostředky z rozpočtu obce vynaložené na doplatek mezd a odvody z mezd vychovatelek-asistentek učitele představují za rok 2003 částku 115 566,- Kč.

Město plně respektuje a podporuje činnost národnostních menšin ve městě, a to polskou, slovenskou, řeckou. Stejný přístup uplatňují i obce spadající do působnosti města (Petrovice,

Dětmarovice, Stonava). Zastupitelstvo města zřídilo Výbor pro národnostní menšiny, ve kterém jsou zastoupeny všechny menšiny působící ve městě.

Město plní úkoly směřující ke spolupráci s romskou komunitou:

- zástupce Romů je členem Výboru pro národnostní menšiny, Romové jsou zastoupeni v komisích Rady města, je zřízena funkce poradce pro romskou komunitu na OSPO,
- romská sdružení jsou zapojena do programu prevence kriminality ve městě (jsou zřízena střediska volného času dětí a mládeže, kde jsou převážně romské děti),
- na integraci romské komunity ve městě se podílí i Kanadská královská jízdní policie (magistrát se zapojil do projektu),
- spolupracuje na organizování společných projektů romské komunity a majority.

Na magistrátu působí sociální pracovník pro romskou problematiku, který svou činností napomáhá výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti. Sociální pracovník se také zúčastňuje pravidelných pracovních schůzek s krajskou koordinátorkou pro národnostní menšiny a záležitosti romské komunity, které svolává Krajský úřad Moravskoslezského kraje.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

O uzavření smluv s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti není výbor informován.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro národnostní menšiny byl zřízen na základě usnesení z 21. zasedání zastupitelstva města Karviné, dne 5. prosince 2000.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Prevence kriminality:

V rámci programu prevence kriminality byly podpořeny tyto projekty:

- o. s. Lacho lav (romské sdružení) - 20 000,- Kč,
- podpora letních příměstských táborů pro romské děti - 20 000,- Kč,
- ve městě je zřízeno 5 středisek volného času, která převážně navštěvují romské děti.

Odbor sociálně právní ochrany, odbor sociálních věcí: V roce 2003 obdrželo statutární město Karviná dotaci ve výši 388 800,- Kč na *Doplňkový program podpory terénní sociální práce*. V rámci vedeného programu pracovali ve městě 4 terénní sociální pracovníci, jejichž činnost byla zaměřena především na lokality, ve kterých je největší soustředěnost romského obyvatelstva. Magistrát poskytl v roce 2003 finanční příspěvek ve výši 12 000,- Kč občanskému sdružení Lacho lav na projekt *Letní tábor pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí*, přičemž 6 000,- Kč poskytl ze svého rozpočtu odbor sociálně právní ochrany a 6 000,- Kč Fond volného času dětí.

Dotační politika a podpora projektů na aktivity národnostních menšin v roce 2003 prostřednictvím rozpočtu Karviné

<i>název subjektu</i>	<i>poskytnuto (Kč)</i>
financování právních subjektů prostřednictvím OŠK:	
mateřské školy:	
- <i>polská MŠ Karviná - Fryštát</i> do 30.6.2003	134 724,-
základní školy:	
- <i>polská ZŠ L. Olszaka Karviná I</i> - příspěvek na provoz včetně provozu 2 MŠ od 1.7.2003	2 195 000,-
příspěvek do investičního fondu	574 167,-
- ze státní dotace na informační gramotnost	46 100,-
- <i>polská ZŠ G. Morcinka Karviná Nové Město</i>	
příspěvek na provoz včetně provozu MŠ do 30.6.03	591 850,-
z dotace Úřadu práce Karviná na aktivní politiku zaměstnanosti	37 576,-
- <i>ZŠ ul. Družby</i> - organizace přípravných tříd pro romské děti	115 566,-
prostřednictvím odboru školství:	
- na rekonstrukci objektu čp. 155 - změna užívání objektu pro účely provozování polské MŠ	4 982 759,-
- Sdružení Romů Severní Moravy	50 000,-

prostřednictvím Regionální knihovny Karviná:	
- zprostředkování knižní kultury pro občany polské a slovenské menšiny - dotace ze státního rozpočtu	110 000,-
prostřednictvím odboru sociálně právní ochrany:	
- podpora terénní sociální práce - integrace romské komunity	395 500,-
z účelového fondu primátora města:	
- Harcerstwo Polskie v ČR - Szczep Karviná – Fryštát	20 000,-
- pěvecko-hudební sdružení PZKO	14 000,-
z účelového fondu kultury:	
- Obec Slovákovi v Karviné	20 000,-
- Občanské sdružení Romů Severní Moravy	130 000,-
- Svaz česko-slovensko-polského přátelství	3 000,-
- MS PZKO Karviná – Fryštát	23 000,-
- polské pěvecké sdružení Przyjaźń	25 000,-
- MS PZKO Karviná – Ráj	122 000,-
- Matice školská polské ZŠ Karviná - Nové Město	25 000,-
- MS PZKO Karviná – Darkov	13 000,-
- Řecká obec Karviná	20 000,-
z účelového fondu volného času dětí:	
- polská ZŠ Karviná – Fryštát	30 395,-
- romské občanské sdružení Lacho-Lav	21 000,-
- klub mladých při MS PZKO Karviná – Ráj	10 000,-
- Demokratická aliance Romů ČR - ZO Karviná	3 000,-
- Matice školská při PZŠ Karviná - Nové město	15 000,-
z účelových prostředků určených na prevenci kriminality:	
- romské občanské sdružení Lacho-Lav	20 000,-
- Akademie J.A. Komenského na zajištění účasti romských dětí na letních příměstských táborech	20 000,-
z účelového fondu životního prostředí:	
- ZŠ s polským jazykem vyučovacím Karviná – Fryštát	1 500,-
celkem uvolněno prostřednictvím rozpočtu statutárního města Karviné v roce 2003	9 769 137,-
<i>z toho kryto: dotacemi ze státního a regionálního rozpočtu</i>	<i>549 626,-</i>
<i>vlastními zdroji města</i>	<i>9 219 511,-</i>

Odbor školství a kultury

příjemce dotace	počet projektů	výše dotace
Klub mladých při místní skupině PZKO	1	10 000,- Kč
Matice školská při ZŠ s polským jaz. vyučovacím Karviná-Nové Město G. Morcinka 1112	1	15 000,- Kč
Základní škola s polským jazykem vyučovacím Karviná-Fryštát Dr. Olszaka 156	15	30 395,- Kč
Demokratická aliance Romů ČR, městská organizace	2	3 000,- Kč
Občanské sdružení Lácho lav Malík Igor Br. Veverkových 2805	3	21 000,- Kč
celkem 6 příjemců	24 projektů	79 395,- Kč

příspěvek prostřednictvím	příjemce dotace	výše dotace
odboru kultury	Sdružení Romů severní Moravy	50 000,- Kč
	Regionální knihovny Karviná	110 000,- Kč
účelového fondu primátora města	Harcerstwo Polskie v ČR - Szczep Karviná-Fryštát	20 000,- Kč
	Pěvecko-hudební sdružení PZKO	14 000,- Kč
účelového fondu kultury	Obec Slovákovi v Karviné	20 000,- Kč
	Občanské sdružení Romů severní Moravy	130 000,- Kč
	Svaz česko-slovensko-polského přátelství	3 000,- Kč
	MS PZKO Karviná-Fryštát	23 000,- Kč
	Polské pěvecké sdružení Przyjaźń	25 000,- Kč
	MS PZKO Karviná-Ráj	122 000,- Kč
	Matice školská polské ZŠ Karviná- Nové Město	25 000,- Kč
	MS PZKO Karviná-Darkov	13 000,- Kč
	Řecká obec Karviná	20 000,- Kč
dotace celkem:		575 000,- Kč

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Město spolupracuje se zástupci jednotlivých národnostních menšin - *Regionální obec Slovákův, Asociace řeckých obcí Karviná*, s polskou, maďarskou, romskou národnostní menšinou. Ve srovnání s minulým rokem, kdy se vyskytl problém komunikace s romskou komunitou, byl tento rok výrazně lepší, avšak pouze ve spolupráci s občanským sdružením *Sdružení Romů Severní Moravy*.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Je potřebné řešit legislativně zaměstnanost Romů (zrušit diskriminaci při hledání práce i na úřadě), vyřešit otázku bydlení, placení nájmu, pořádek v bytových jednotkách a způsob přidělování sociálních dávek - řešit jejich využití a použití.

Za otevřenou otázku národnostně menšinové politiky lze dále považovat problematiku spojenou s vládním *Programem podpory romských žáků středních škol*. Významnou překážkou v úspěšné a skutečně efektivní realizaci tohoto vládního programu je časová prodleva (až 6 měsíců) od podání žádosti do doby, kdy škola obdrží fyzicky dotaci. S ohledem na sociální situaci rodin studentů, kteří o dotaci žádají, není vzhledem k tak velkému časovému zpoždění kompenzace žádnou pomocí. Opožděné vyplácení státní dotace jen zhoršuje mezilidské vztahy mezi vedením škol, romskými poradci a romskými rodinami a odrazuje ředitele škol aktivně se do vládního programu zapojit.

KLADNO

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

V městě a kladenském regionu žijí Romové dlouho, přičemž problémy v soužití se nejeví jako národnostní, ale sociální (špatná péče o děti, špatné hygienické návyky, kriminalita). V současné době žije ve správním obvodu města cca 6 000 osob jiné než české a romské národnosti, s těmito občany je soužití bezproblémové. Ve městě a jeho spádových obcích žije podle sčítání lidu v roce 2001 celkem 475 osob hlásících se k romské národnosti. Zjišťování, kdo je a kdo není Rom, vede k rasistickému způsobu uvažování.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Magistrát zajišťuje výkon přenesené působnosti při plnění úkolů napomáhajících integraci příslušníků romské komunity do společnosti prostřednictvím poradce pro národnostní menšiny. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví poskytuje pomoc romským občanům v oblastech sociálně právní ochrany dětí a sociální pomoci a prevence. Vedle toho se romské problematice věnuje kurátor pro dospělé občany.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Magistrát nemá uzavřenou žádnou takovou smlouvu (nebyl požádán žádnou z obcí ve správním obvodu).

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Protože procento občanů hlásících se k jiné než české národnosti nedosahuje potřebné výše, nebyl výbor zřízen.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví spolupracuje s občanským sdružením *Kredo* (které poskytuje bezplatné právní poradenství sociálně slabým občanům), se Střediskem pomoci ohroženým dětem *ROSA* (jehož činností je mj. předškolní výchova dětí ze sociálně slabých rodin) a s *Azylovým domem pro matky s dětmi o.p.s.* V současné době existují dvě sdružení Romů, a to

Sdružení Romů ČR (jež bylo v minulosti finančně podporováno, avšak po zneužití dotace na činnost Romského kulturního a vzdělávacího střediska o další finanční dotaci nepožádalo) a *Sdružení Romů a národnostních menšin* (které nespolupracuje a o finanční dotaci nežádá, podle informací má toto sdružení disponovat vysokou státní dotací z prostředků MPSV).

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Město registruje nezáměr o jakoukoliv spolupráci ze strany již existujících romských organizací na svém území a nemá přehled o jejich aktivitách, přestože požádalo prostřednictvím odboru sociálních věcí a zdravotnictví o spolupráci. U některých sdružení, která dostávají vysoké státní dotace zřejmě chybí kontrola jejich činnosti a využití těchto dotací.

LIBEREC

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Statutární město Liberec v roce 1999 zřídilo s přispěním státní účelové dotace v rámci *Komplexního součinnostního programu prevence kriminality na místní úrovni* Romské komunitní centrum v Liberci (RKC). Toto centrum není samostatným právním subjektem, je organizačně zařazeno pod oddělení prevence a sociálních věcí odboru sociální péče magistrátu. V centru jsou zaměstnáni dva pracovníci města – koordinátor pro RKC a asistentka pro RKC. Koordinátor pro RKC plní funkci romského poradce.

Do tohoto centra je soustředěna většina aktivit realizovaných pro romskou komunitu a další národnostní menšiny, ty jsou plně hrazeny z rozpočtu města. Informace o činnosti centra v roce 2003 jsou uvedeny níže.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Liberec neuzavřel v roce 2003 žádnou veřejnoprávní smlouvu s cílem zajistit výkon přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Rada města Liberec zřídila usnesením č. 346/03 Komisi pro národnostní menšiny a jmenovala nové členy. Ve starém složení fungovala komise od roku 1999. V současné době má komise 10 členů, jejím tajemníkem byl jmenován koordinátor pro RKC. Jednání komise se účastní celá řada hostů jiných národností. V komisi jsou zástupci židovské obce, zástupci německé, ukrajinské a romské národnosti a další.

Komise se schází zhruba 1 x měsíčně, činnost vyvíjí dle rámcového plánu schváleného na kalendářní rok. Ve spolupráci s oddělením prevence a sociálních věcí pořádá každý rok kulturní odpoledne národnostních menšin nazvané *Žijeme tady*. V roce 2003 proběhl již IV. ročník. Aktivity národnostních menšin jsou prezentovány ve Zpravodaji liberecké radnice ve stejnojmenné rubrice.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Liberec disponuje pěti fondy, z nichž mohou žadatelé získávat finanční dotace na realizaci svých aktivit. Jde o fond kulturní, sportovní, na podporu a rozvoj vzdělávání, ekofond a zdravotní a sociální fond.

Z kulturního fondu byla poskytnuta dotace Krajské vědecké knihovně v Liberci ve výši 12 000,- Kč na projekt *Prolínání kultur – česko-romská kniha pro děti* a 10 000,- Kč Centru Babylon, a. s. na *Romské slavnosti*. OS Kulturní tradice, jež požadovalo dotaci na Krajský festival romské kultury, neobdrželo žádnou dotaci, stejně tak Liberecké romské sdružení, které ze zdravotního a sociálního fondu požadovalo dotaci na technické vybavení terénních sociálních pracovníků. Do dalších fondů subjekty národnostních menšin nepodaly žádné žádosti.

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

RKC není určeno pouze pro romské etnikum. Některé navázané kontakty (např. s vietnamskou komunitou) bohužel již netrvají. Některé menšiny se nepodařilo kontaktovat vůbec (např. polskou, slovenskou atd.). V roce 2003 se prohloubila spolupráce s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, která realizovala tři večery Prolínání kultur, se společností při ČT Člověk v tísni, o. p. s. nadále spolupracujeme v oblasti terénní sociální práce, celá řada aktivit je realizována ve spolupráci s *Libereckým romským sdružením*, přesto silně pociťujeme absenci neziskových organizací působících v této oblasti.

MLADÁ BOLESLAV

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Právní úpravu považujeme za dostatečnou.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Magistrát nezřídil od 1. ledna 2003 funkci romského poradce. Zaměstnanec odboru sociálních věcí a státní sociální podpory, který pracuje jako sociální kurátor a dříve pracoval na Okresním úřadu jako romský poradce, je veden na Krajském úřadu Středočeského kraje jako kontaktní osoba pro romské spoluobčany. Činnost, která souvisí s touto prací však není v jeho pracovní náplni, a proto i úkoly obce s rozšířenou působností nemohou být na tomto úseku plněny tak, aby bylo napomáháno integraci romské komunity.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Veřejnoprávní smlouva k zajištění přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Do 31. prosince 2002 působil ve městě výbor pro romskou komunitu. Po 1. lednu 2003 nebyla činnost tohoto výboru obnovena. Agendu romské komunity částečně pomáhá zajišťovat mimo svou pracovní náplň sociální kurátor.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V roce 2003 byly dotacemi z prostředků Statutárního města Mladá Boleslav podpořeny tyto akce pro národnostní menšiny:

<i>organizace</i>	<i>dotace / podpora</i>	<i>účel</i>
občanské sdružení Ozvěna	3 000,- Kč	dětský den
občanské sdružení Dotyk slunce	5 000,- Kč	romský ples
občanské sdružení Krédo	materiální pomoc	bezplatné poskytnutí užívání nebytových prostor, nebyla účtována spotřeba elektrické energie, bezplatné kopírování tiskovin

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Domníváme se, že obnovení činnosti výboru pro romskou komunitu by bylo ku prospěchu věci v rámci komunikace a integrace romské komunity do společnosti. Dle poznatků pracovníků odboru sociálních věcí a státní sociální podpory by zřízení funkce romského poradce bylo třeba.

OLOMOUČ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Přijetí zákona o rovném zacházení a ochraně před diskriminací (antidiskriminační zákon) považujeme za prioritní pro tuto oblast činností. Zpracování Národního plánu sociálního začleňování považujeme zejména ve vztahu k romské národnostní menšině za velmi podstatné. Vypracování nové Koncepce integrace romských komunit se nám jeví též jako nezbytné. Přijetí účinných mechanismů kontroly využívání finančních prostředků NNO a s tím související problém vyhodnocování efektivity vynaložených finančních prostředků zamezí např. duplicitnímu vykazování dokladů při vyúčtování v rámci realizace několika projektů ve stejném časovém období.

Minimální kontakt s Radou vlády pro národnostní menšiny by měl být nahrazen užší spoluprací (v roce 2003 se jednalo pouze o zaslání Zprávy o situaci národnostních menšin v ČR za rok 2002, což se nám jeví jako nedostatečné). Rada vlády pro záležitosti romských komunit alespoň organizuje 1 x ročně pravidelná celorepubliková setkání (informativní a vzdělávací akce).

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

- a) K 1. únoru 2003 byla na Magistrátu města Olomouce zřízena funkce poradce pro národnostní menšiny. Jedná se o kumulovanou funkci s funkcí vedoucího oddělení sociálních kurátorů. Příslušný pracovník plní také úkoly napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti ve správním obvodu.
- b) Město se aktivně zapojilo do Programu podpory sociální inkluze příslušníků romských komunit subprogramem *Podpora terénní sociální práce 2003*. V rámci projektu vytvořil čtyřčlenný tým terénních sociálních pracovníků, který úspěšně realizoval v uplynulém kalendářním období terénní sociální práci v lokalitách na území města s větší koncentrací romských občanů. Podařilo se propojit práci obou sociálních odborů města s terénní prací romských občanů pod vedením realizátora projektu - poradce pro národnostní menšiny.
- c) Spolupráci opačným směrem, vzhledem ke Krajskému úřadu Olomouckého kraje, se daří zabezpečit nejen po linii metodické a informativní, ale přímo realizátorské. Příslušní pracovníci se aktivně podílejí na akcích a aktivitách krajské koordinátorky pro národnostní menšiny, a podobně se koordinátorka účastní akcí uspořádaných v této oblasti na území našeho města např.:
 - romská pouť na Sv. Kopečku, již tradiční každoroční akce Olomoucké charity, na které participují romská občanská sdružení našeho města,
 - mikulášská besídka pro romské děti, každoročně uspořádávaná odborem sociálních služeb a zdravotnictví magistrátu pro 250 dětí,
 - letní tábory (2 turnusy), pořádané od r.1991 na tábornické základně Domu dětí a mládeže olomouckou pobočkou občanského sdružení Společenství Romů na Moravě za finanční podpory magistrátu,
 - zájezdové aktivity pro romské rodiny s dětmi (výlet do ZOO, do kovbojského městečka na jižní Moravě, ale i do zahraničí – Osvětim, Krakov a další).
- d) Ve spolupráci s ostatními představiteli aktivních národnostních menšin na území města se magistrát podílel zejména na aktivitách Bulharského klubu Olomouc a to na:
 - setkání národnostních menšin a cizinců, které se konalo v dubnu 2003 v Bulharském kulturně osvětovém klubu v Olomouci pod názvem *Příjemný večer*,
 - *Dnech bulharské kultury* (s finanční podporou města) - čtyřdenní setkání věnované nejen menšině bulharské, ale i dalším menšinám se konalo v Olomouci v květnu. Hostoval zde taneční a pěvecký soubor ze Sofie, který vystupoval pro školy v dopoledních hodinách a odpoledne koncertoval v Národním domě a na olomouckém náměstí v rámci kulturního léta.

- e) Na kulturně sportovní akci kraje v září 2003 *Umíme se domluvit*, konané společně se zdravotně postiženými město též participovalo, kulturní program zajišťovala romská občanská sdružení v areálu Speciální mateřské a základní školy pro sluchově postižené v Olomouci. Zastoupení národnostních menšin tehdy bylo široké, neboť soutěží se účastnili i další příslušníci, např. Bulhaři, Slováci, Řekové, Vietnamci, Turci, Arméni atd.
- f) Město zprostředkovává informační servis o akcích, dotačních titulech vůči neziskovému sektoru. Podílí se i na organizačním zabezpečení jednotlivých akcí či činnostech ve prospěch integrace příslušníků národnostních menšin do většinové společnosti.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Žádná smlouva nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Vzhledem k výsledkům sčítání lidu v roce 2001 nebyl výbor konstituován. Vyřizování agendy je prováděno na odboru sociálních služeb a zdravotnictví, prostřednictvím pracovníka – poradce pro národnostní menšiny. Ten navrhuje a po schválení organizačně zajišťuje setkávání představitelů jednotlivých národnostních menšin, případně participuje na akcích konkrétních spolků, pomáhá i při zajišťování finančních prostředků potřebných pro realizaci aktivit. Svolává představitele romských občanských sdružení k řešení integrace Romů do společnosti (tj. koordinuje terénní sociální práci na území města, podporuje zavádění funkce romských pedagogických asistentů do škol, prosazuje rozšiřování tzv. nultých ročníků pro romské děti, vzdělávání romských terénních sociálních pracovníků na různých dalších vzdělávacích seminářích atd.). Participuje na projektech NNO působících na území města.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

V roce 2003 se mohla všechna občanská sdružení na území našeho města ucházet o podporu projektů zaměřených na konkrétní obor: kulturní aktivity, sportovní, vzdělávací, sociální apod. (bez ohledu na to, zda se jednalo o spolky menšinové). V průběhu roku si sdružení mohla také zažádat o jednorázovou podporu do výše 5 tis. Kč na konkrétní projekty.

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz bod 2.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Před vstupem do EU považujeme za předčasné otázky vyhodnocovat, neboť očekáváme od členství v Evropské unii sjednocení pohledu na tuto problematiku a přijetí jednotného legislativního rámce (azylanti, migranti apod.) ve všech evropských státech.

OSTRAVA

Z celkových 316 744 obyvatel města se při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 hlásilo k jiné národnosti než české 10,4 %. Nejvíce k národnosti slovenské – 3,5 %, moravské – 2,3 % a ostatní od 0,00 – 0,3 %. K romské národnosti se hlásí 0,2 %. Zastupitelstvo města Ostravy z těchto důvodů nezřídilo výbor pro národnostní menšiny.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Legislativní opatření ve smyslu § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., a zákona č. 128/2000 Sb., nepočítá s faktem, že při sčítání lidu se občané oficiálně nepřihlásí k romské národnostní menšině a tím nesplní podmínku § 117 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

K romské národnostní menšině se při posledním sčítání lidu v roce 2001 přihlásilo 658 občanů, což je 0,2 % z celkového počtu občanů. Zastupitelstvo města Ostravy z těchto důvodů nezřídilo výbor pro romskou menšinu. V současné době zajišťuje agendu týkající se romské

menšiny romský poradce, který je od ledna roku 1999 funkčně zařazen na oddělení sociální prevence, odboru sociálních věcí a zdravotnictví.

Na základě podrobné znalosti a trvalého kontaktu s terénem příslušného regionu romský poradce:

- sleduje situaci romských komunit v regionu podle kritérií demografických, socioekonomických, vzdělanostních a rodových, podle způsobu života s přihlédnutím k délce usídlení a místu původního pobytu,
- spolupracuje s pracovníky státní správy a obecních samospráv, jejichž činnost se dotýká života romských komunit i jednotlivců,
- vyhledává osobnosti regionu, jejichž vztah k romským komunitám či občanům je pozitivní, a hledá možnosti pro jejich aktivní spolupráci na řešení problémů romských komunit i jednotlivců (např. podnikatelé v otázkách zaměstnanosti apod.),
- udržuje kontakty s regionálními či místními nevládními organizace, jejichž činnost se dotýká zájmů a cílů romských komunit,
- provádí individuální a skupinovou sociální práci, přičemž úzce spolupracuje se školami, které navštěvují romské děti,
- udržuje kontakty s organizacemi dětí a mládeže a ve spolupráci s nimi hledá cesty k naplnění času romských dětí a mládeže,
- koordinuje činnost terénních sociálních pracovníků (8) při obcích a NNO,
- koordinuje činnost zdravotně-sociálního asistenta.

V městě od ledna roku 2003 pracuje *Stálá pracovní skupina pro integraci romské menšiny* pod záštitou náměstka primátora. Ta má 20 stálých členů a dle potřeby zve odborníky.

V roce 2003 vznikla v rámci komunitního plánování *Pracovní skupina zaměřená na romské etnikum*. Komunitní plánování je metoda zapojování dalších subjektů do plánování v sociálních službách, umožňuje získávat objektivnější informace o situaci v terénu a propojovat zadavatele, poskytovatele a uživatele služeb.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro romskou menšinu nebyl zřízen (viz bod 2). Ostatním národnostním menšinám slouží odbor vnitřních věcí v rámci spolupráce s orgány zastupujícími národnostní menšiny (jde o poradenskou činnost při uplatňování práv národnostních menšin vyplývajících z právních předpisů, poradenskou činnost pro jejich zástupce, když se chtějí zaregistrovat na MV jako občanské sdružení a zprostředkovává styk jednotlivých zástupců národnostních menšin v rámci města, pokud o to požádají).

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Ve společenském a občanském životě se aktivně deklarují 4 národnostní menšiny (maďarská, řecká, ukrajinská, bulharská). Ty se obracejí na orgány města s žádostmi o různé dotace a granty. Maďarská menšina je v Ostravě představována Svazem Maďarů žijících v českých zemích – základní organizace v Ostravě (dále jen „Svaz“). Tato pobočka je spolu s jinými ve své činnosti zaštitěna pražskou centrálou svazu. Pobočky přispívají do maďarského časopisu s celostátní působností – *Prágai Tükör* (Pražské zrcadlo). Svaz má celkem 600 členů, z toho ostravská pobočka 140 členů. Pobočka má v Ostravě od r. 1992 Maďarský klub (se sídlem 28. října 15, Moravská Ostrava), a je jedinou pobočkou, jež působí na území bývalého Severomoravského kraje. Maďarský klub slouží také jako bezplatné informační, překladatelské a průvodcovské centrum. Svou činnost financuje z těchto prostředků: členské příspěvky (spíše v symbolické výši), granty ministerstva kultury, jenž jsou účelově vázány na určité kulturní akce a finanční dary od maďarských nadací, jenž jsou používány především na nákup vybavení klubu. Jednou z nejvýznamnějších kulturních akcí pořádaných Svazem jsou

Dny maďarské kultury, poslední čtyři ročníky byly podporovány výraznou částkou z rozpočtu města Ostravy. Pro rok 2003 obdržel Svaz pro tuto akci dotaci ve výši 120 000,- Kč.

Řecká národnostní menšina má nejsilnější zastoupení na severní Moravě. Členská základna Řecké obce v Ostravě (cca 200 členů) nemá zatím své sídlo. Svou činnost financuje z těchto prostředků: členské příspěvky (vzhledem k převládajícím členům v důchodovém věku pouze symbolické) a sponzorské dary movitějších členů. V průběhu předcházejících dvou let neobdržela Řecká obec v Ostravě ze strany města žádnou dotaci. V roce 2003 sice požádala město o dotaci na *Podporu a rozvoj řecké identity v ČR* ve výši 96 500,- Kč, avšak žádost byla pro formální nedostatky zamítnuta. Spolupráce s řeckým velvyslanectvím se omezuje na podporu výuky řečtiny. V tomto roce se Řecká obec v Ostravě chystá podpořit Olympiádu 2004, a to přednáškovou a výstavní činností zabývající se olympijskými hrami. Rovněž se připravuje výroba makety starověké Olympie, jež má být věnována městu Ostravě. Na internetových stránkách Řecké obce jsou mimo jiné informace a propagace turistiky v Řecku. Pro zájemce z řad studentů je přes ministerstvo školství Řecké republiky zprostředkovávána možnost studia na řeckých školách. K informaci širší občanské veřejnosti dále slouží i informační tabule Řecké obce v Ostravě.

Ukrajinská národnostní menšina je od roku 1992 prezentována pobočkou Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny. V současné době sdružuje kolem 50 členů. Pobočka nedisponuje místnostmi, kde by se členové mohli scházet, kde by mohli uložit knihy, korespondenci sdružení, archiv. S ukrajinským velvyslanectvím mají jen velmi slabé kontakty, knihy a určitou pomoc (nikoli finanční) jim poskytuje ukrajinská menšina v Prešově a místnosti pro krátkodobý pronájem Bulharský klub v Ostravě. Sami vytvářejí a rozšiřují v omezeném množství almanach *Ostravská prosvita*, organizují akce k výročí významných ukrajinských představitelů (např. narození Tarase Ševčenka), výstavy knih, apod. V roce 2003 obdržela pobočka grant v oblasti kultury z rozpočtu statutárního města Ostravy pro rok 2003 na vydávání almanachu *Ostravská prosvita* ve výši 15 000,- Kč.

Bulharská národnostní menšina je prezentována především kulturně osvětovou činností Bulharského klubu v Ostravě (cca 250 členů) se sídlem 28. října 4, Moravská Ostrava. Klub je ve svých aktivitách mimořádně úspěšný: pořádání každoročního „babina dnu“, svátku Cyrila a Metoděje, vystoupení folklórních souborů, propagace bulharského jazyka, oslav bulharských státních a pravoslavných svátků, organizace setkání všech bulharských klubů z celé ČR apod. Spolupracuje se všemi národnostními menšinami v Ostravě. Klub má podporu ze strany bulharského velvyslanectví, jež se snaží o další rozvoj spolupráce mezi naším krajem a Bulharskem. V předcházejících letech nežádal o dotaci na svou činnost, až pro rok 2004 podal žádost o dva granty na kulturní činnost, zejména na podporu koncertů bulharských pěvců.

Přehled poskytnutých grantů, účelových dotací a víceletých účelových dotací na projekty NNO v oblasti sociální péče – rizikové skupiny občanů, dětí a mládeže (příp. menšiny), v roce 2003:

organizace	projekt	dotace (Kč)
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka – azylové zařízení pro lidi bez domova	1.200.000,- (VUD)
Armáda spásy	Azylový dům pro lidi bez přístřeší	1.200.000,- (VUD)
Vzájemné soužití	Doplnění sociálních služeb poskytovaných <i>ohroženým skupinám Romů v Ostravě</i> (Kontaktní práce v komunitních centrech, poskytování sociálně-právního poradenství, raná péče, podporovaná zaměstnání pro romské občany)	250.000,- (UD)
S.T.O.P.	Individuální a skupinové doučování dětí	83.000,- (G)
Ostravská univerzita	Sociální asistence pro rodiny s dětmi s výukovými a výchovnými problémy (nevyčerпали 84 tis. Kč)	240.000,- (G)

Legenda: G – grant, UD – účelová dotace, VUD – víceletá účelová dotace

V rámci výběrového řízení Ostravy na poskytnutí účelových dotací – dotací a městských grantů na podporu aktivit v oblasti prevence kriminality a protidrogové prevence jsme v roce 2003 podpořili tyto projekty, týkající se národnostních menšin:

organizace	účel dotace	dotace (Kč)
Občanské sdružení DEN Pavučina	zájmové aktivity pro sociálně slabé, především romské děti a mládež lokality Ostrava-Kunčičky	100.000,-
ZvŠ internátní –Ostrava-Vizina	letní tábor pro romské děti	20. 000,-
ZvŠ internátní –Ostrava-Vizina	zájmové aktivity pro děti, převážně romské	30. 000,-
ZvŠ Ostrava-Vítkovice, Halasova	pracovní výchova pro děti, převážně romské	30. 000,-
ZvŠ Ostrava-Hrabůvka, U Haldy	podpora sportovních aktivit pro děti, převážně romské	9.000,-
Občanské sdružení Společně-Jekhetane	podpora činnosti Komunitního centra Jekhetane, pro převážně romské děti, mládež i dospělé	250. 000,-
Saleziánský dům dětí a mládeže Don Bosco	podpora aktivit zájmové činnosti Saleziánského střediska pro sociálně slabé především romské děti	550. 000,-
Občanské sdružení Vzájemné soužití	podpora činnosti OS Vzájemné soužití – jednotlivých komunitních center	400. 000,-
Občanské sdružení Sdružení Romů na Moravě	Sociální poradna pro Romy (nedodržena účelová dotace – proti OS je vedeno trestní stíhání)	100. 000,-
Občanské sdružení OPAT	Výměnný jehlový program (nedodržena účelová dotace – proti OS je vedeno trestní stíhání)	300.000,-
celkem		1.789. 000,-

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Výbor pro romskou menšinu nebyl zřízen.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

PARDUBICE

Při sčítání lidu v roce 2001 se v Pardubicích k jiné než české národnosti přihlásilo necelých 5 % obyvatel města. Nejpočetnější národnostní menšina je slovenská. Nicméně již od roku 1989 lze na území města pozorovat změny v etnické skladbě obyvatelstva. Podle našich zkušeností k tomu dochází zejména v důsledku umístění malých i velkých investorů, zahraničních i českých a také navazováním trvalých kontaktů veřejné i soukromé sféry se zahraničím. Národnostní ani etnické menšiny na území našeho města nejsou kromě romské a ruské nijak organizovány. Přesto město v roce 2004 prostřednictvím Komise Rady města pro záležitosti menšin osloví příslušníky národnostních a etnických menšin a nabídne jim spolupráci.

K romské národnosti se přihlásilo 160 osob. Z titulu obce s rozšířenou působností magistrát města vykonává přenesenou působnost ve svém správním obvodu v oblasti výkonu práv příslušníků romské komunity a jejich integrace do společnosti. Tento správní obvod zahrnuje 36 obcí. Romové žijí v 11 obcích. Ve třech obcích (Pardubice, Rybitví a Dašice) žije 90 – 95 % z celkového odhadovaného počtu 1300 – 1400 osob, přičemž v samotných Pardubicích je asi 1000 až 1100 Romů. Ve zbývajících 8 obcích žije maximálně jedna romská rodina, ale objevují se i jednotliví Romové, samostatně žijící či ve smíšených rodinách.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Právní úprava práv příslušníků národnostních menšin v ČR je podle města vcelku dostatečná. Velké mezery však město spatřuje v otázce vymahatelnosti právních norem. To se týká zejména přímé i nepřímé diskriminace osob z důvodu jejich příslušnosti k národnostní menšině nebo jejich etnického původu, rasy či barvy pleti ze strany poskytovatelů služeb (stravovací a ubytovací služby, diskotéky apod.) a zaměstnavatelů. Na sociální situaci romských komunit má osudový dopad zejména diskriminace při zaměstnávání. Na nízké vymahatelnosti se podílí mnoho faktorů, např. nízká ochota Policie ČR prověřovat diskriminaci a její tendence případy odkládat, přinejlepším klasifikovat je jako přestupky, bezzubé možnosti České obchodní inspekce při prokazování porušení zákazu diskriminace spotřebitele prodávajícím, což se v plné míře vztahuje i na Úřady práce při prokazování odpírání práva na zaměstnání občanům z důvodu rasy, barvy pleti ze strany zaměstnavatelů. Nemalou měrou podle našeho názoru přispívá k nízké vymahatelnosti rozptýlenost

antidiskriminačních právních norem do jednotlivých zákonů. V tomto směru město očekává zlepšení situace po přijetí připravovaného tzv. antidiskriminačního zákona.

Město využívá dotace na terénní sociální práci; tento program administrovaný Radou vlády pro záležitosti romské komunity je pro nás velice užitečný. Kladně rovněž vnímá existenci *Národní strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám*, nicméně její implementaci zatím v Pardubicích nepociťuje.

Za vysoce pozitivní opatření považuje město podporu vzniku přípravných tříd pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, které se v našich podmínkách vztahuje zejména na romskou komunitu. Vzdělávání považuje za jeden ze základních předpokladů pro integraci, proto bychom uvítali zákonnou povinnost rodičů (nejen romských) zařadit své dítě na základě doporučení specializovanou institucí do předškolního vzdělávání. V této souvislosti postrádá popis postupu k založení takové přípravné třídy.

Nesmírně potřebný a užitečný je také *Program podpory romských žáků*. Při jeho aplikaci v praxi se však vyskytují závažné obtíže, vyplývající ze skutečnosti, že přidělená dotace je připsána na účet žádajících škol velmi pozdě: za druhé pololetí školního roku 2002/2003 až v měsíci srpnu 2003 (což mělo za následek odmítnutí účasti romského učeň na závěrečných zkouškách ze strany ředitele soukromé školy), za první pololetí školního roku 2003/2004 až 13. prosince 2003, tedy těsně před školními prázdninami. (V důsledku toho jedna zdejší škola přidělenou dotaci v celém rozsahu vrátila do státního rozpočtu!) Město naléhavě žádá nápravu celého systému na úrovni MŠMT, MF, krajských úřadů i škol tak, aby k tak závažnému jeho selhání již nemohlo dojít.

Město by uvítalo systém odborného vzdělávání pro pracovníky obcí zodpovědné za agendu národnostních menšin. Vhodné by bylo, aby kromě specializovaných seminářů byli zváni také na semináře pro romské poradce. Dále by ocenilo, kdyby součástí vzdělávání, alespoň sociálních pracovníků obcí, byla problematika národnostních a etnických menšin, cizinců a uprchlíků.

Systém vzdělávání romských poradců je v současné podobě vyhovující, což platí i pro zajištění vzdělávání terénních sociálních pracovníků prostřednictvím o.s. Drom Brno.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Obecné údaje o romských komunitách ve správním obvodu statutárního města Pardubice jsou uvedeny v úvodu. Výkon předmětné rozšířené působnosti personálně zajišťuje romská poradkyně ve spolupráci s poradkyní pro menšiny a rovnost. V roce 2003 bylo provedeno dotazníkové šetření ve všech obcích našeho správního obvodu, čímž město získalo přehled o romské komunitě v jednotlivých obcích. Při výkonu přenesené působnosti se pak zaměřilo na obě obce s nejpočetnější romskou komunitou. Úzká spolupráce probíhá s obcí Dašice, která na podnět města zažádala v prosinci 2003 o státní dotaci z programu Podpora terénní sociální práce na rok 2004 a tato žádost byla úspěšná. Současně město s Dašicemi konzultovalo jejich postup při zajišťování bydlení pro romskou rodinu, která již desátým rokem bydlí v nuzných podmínkách ve stavební buňce. V obci Rybitví navázali komunikaci - bližší spolupráce zde vyžaduje delší čas.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Statutární město Pardubice má uzavřenou veřejnoprávní smlouvu s městem Holice pro rok 2003 k zajištění výkonu rozšířené působnosti při plnění úkolů ve smyslu § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. I ve správním obvodu Holic bylo provedeno dotazníkové šetření, které prokázalo, že zde žije jen několik romských rodin. Od 1. ledna 2004 město Holice smlouvu na předmětnou rozšířenou působnost neobnovilo.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Vzhledem k výsledkům sčítání lidu z roku 2001 nevznikla statutárnímu městu Pardubice zákonná povinnost ustavit výbor pro národnostní menšiny. Vyřizování agendy s ohledem na práva národnostních menšin, včetně záležitostí týkajících se romské komunity, má město personálně

zajištěno prostřednictvím poradkyně pro menšiny a rovnost, romské poradkyně a dvou terénních sociálních pracovníků, institucionálně pak na romskou komunitu specializovanými jeslemi a školkou (děti předškolního věku), Romským střediskem (děti školního věku a jejich rodiče), Společenským klubem (romská mládež) a Komisí Rady města Pardubic pro záležitosti menšin. V prosinci 2003 Rada města Pardubic schválila koncepci činnosti této komise.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

<i>donátor</i>	<i>příjemce dotace</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Ministerstvo kultury	OS Kulturní svaz občanů romské národnosti	Přehlídka romských skupin a soutěž zpěváků Pardubického kraje	40.000,-
	OS Regiom	Podpora rozvoje romské kultury a kulturních aktivit dětských a mládežnických souborů	40.000,-
Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity	OS Městská romská rada	Romský asistent při získávání zaměstnávání z programu Předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků	88 475,-
	statutární město Pardubice	Mzda dvou terénních sociálních pracovníků z Programu podpory terénní sociální práce	112.000,-*

* skutečně čerpáno 81 118,- Kč, přičemž podíl města činil 9 000,- Kč.

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 bylo v Pardubicích celkem 11 občanských sdružení příslušníků národnostních menšin, z toho 10 romských a 1 ruské. Kromě pravidelných setkání s romskou poradkyní docházelo k nepravidelným pracovním schůzkám zástupců menšin s předmětnými odbory magistrátu. Pracovně se zástupci menšin setkávali s náměstkem primátora, téměř denně pak s romskou poradkyní a poradkyní pro menšiny a rovnost. Obsahem schůzek bylo u romské komunity především bydlení, zaměstnávání, diskriminace, vzdělávání, předávání informací, pomoc při zpracovávání projektů, konzultace konkrétních případů, účast romské komunity v programech apod. V roce 2003 byl zástupce Romů jmenován do Bytové komise Rady města.

Město bylo koordinátorem mezinárodního programu *Roma Rights and Access to Justice in Europe*, financovaného britským ministerstvem pro mezinárodní rozvoj (Department for International Development), v Pardubicích známého pod názvem *Lidé v naší společnosti*. Rok 2003 byl posledním rokem programu. V polovině roku 2003 podpořilo město aktivity NNO jednak předáním kontaktů na romskou komunitu, jednak zapojením odboru školství a mateřských škol do nového projektu *Kukadla* občanského sdružení Step by Step Česká republika. Současně ke konci roku město podpořilo zahájení nového tříletého mezinárodního programu financovaného americkou vládní agenturou USAID a nazvaného *Program romské integrace*.

S občanským sdružením Ruský institut probíhala jen občasná setkání v záležitosti zřízení Prvního rusko-českého gymnázia.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Město považuje za velmi důležité zmínit ještě jednu otázku, a tou je možnost získávání informací. Věřící, že nedojde již k případu, kdy podstatné informace týkající se romské komunity byly sděleny pouze členům Rady vlády pro záležitosti romské komunity, přičemž informace se nedostala k romským koordinátorům (jedná se o finanční prostředky z programu *Předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách*), a že komunikační kanály budou v roce 2004 nastaveny tak, aby se veškeré informace dostaly i na lokální úroveň. Dále konstatuje, že je velmi nepřehledná situace se státními dotacemi k podpoře národnostních menšin a romské komunity. Informace o vyhlášených programech jsou roztříštěné, každé ministerstvo má svůj systém, kam tuto informaci „schová“. Uvědomuje si, že ze statutu Rady vlády pro národnostní menšiny nevyplývá taková informační povinnost, nicméně se na ni touto cestou obrací, aby iniciovala potřebný jednotný informační systém, který by byl přehledným způsobem zveřejněn spolu se všemi ostatními programy vyhlášenými jednotlivými ministerstvy i Evropskou unií, alespoň na informačním Portálu veřejné správy ČR.

PLZEŇ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Z nelegislativních opatření se jedná zejména o pozornost, která je městem věnována příslušníkům národnostních menšin. Finančně jsou podporovány jednotlivé organizace, které pomáhají příslušníkům národnostních menšin v jejich integraci (např. terénní sociální pracovníce pro romskou komunitu, Občanská poradna Plzeň, občanské sdružení Společenství „Začít spolu“) či jsou podporovány přímo organizace nebo spolky jimi zřízené (viz bod 5). Některé z těchto organizací jsou přímo zařazeny do rozpočtu města Plzně.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti
Město se řídí § 6 odst. 8 zák. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Zajišťování výkonu přenesené působnosti na území města v celé oblasti právního řádu ČR, a tedy i v oblasti práv příslušníků národnostních menšin, je zajišťováno zákonem č. 320/2002 Sb., o zániku okresních úřadů a vyhláškou MV ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, a to pro území obcí Dýšina, Chrást, Chválenice, Kyšice, Letkov, Lhota, Losiná, Mokrouše, Nezabavice, Nezvěstice, Starý Plzenec, Štáhlavy, Štěnovický Borek, Týmákov.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Rada města Plzně svým usnesením č. 650 z 14. září 2000 schválila založení Komise pro integraci romské menšiny a etnických skupin Rady města, která od roku 2003 nese název Komise pro integraci etnických menšin Rady města. Patnáctičlenná komise je složena z politických zástupců (předseda komise je člen Rady města), ze zástupců zainteresovaných institucí (zástupci občanských sdružení včetně terénní sociální pracovníce pro romskou komunitu), zástupců romské komunity a odborníků (zástupci ze Západočeské univerzity v Plzni – Fakulta pedagogická, Fakulta humanitních studií, zástupce Úřadu práce). Tajemník komise, který je romský poradce, je zaměstnancem magistrátu.

Na jednání komise je možno jako hosty zvát i jiné odborné pracovníky, zástupce organizací, církví, sdělovacích prostředků apod. Komise má vlastní Jednací řád a Statut komise.

Hlavní cíle činnosti komise:

- podporovat rozvoj informovanosti a činnosti preventivního charakteru, které směřují ke snižování konfliktů mezi majoritou a minoritami, podporovat integraci etnických minorit do občanské společnosti;
- trvalá analýza potřeb etnických menšin žijících na území města Plzně;
- zajišťovat informovanost pracovníků státní správy a samosprávy v dané problematice a podílet se na jejich proškolení.

Rada města svým usnesením č. 1176 ze dne 9. října 2003 zadala ke zpracování *Koncepci pro integraci menšin* na území města Plzně. Tato koncepce by měla být zpracována do listopadu 2004, přičemž v rozpočtu na její zpracování je vyčleněno cca Kč 500 000,-.

V rámci magistrátu působí romský poradce, který spolupracuje s terénní sociální pracovnící pro romskou komunitu. Oba dále spolupracují s krajskou koordinátorkou romských poradců. Terénní sociální pracovníce je finančně podporována městem a byla rovněž podporována Radou vlády pro záležitosti romské komunity.

Terénní sociální práce v romské komunitě je na území města realizována od května 2001. S klienty je pracováno v jejich přirozeném prostředí. Terénní sociální pracovníce využívá při své práci znalosti romského jazyka a reálií.

Terénní sociální pracovníce v roce 2002 pracovala s 297 klienty, v roce 2003 s 375 klienty.

Od dubna 2002 probíhá společný projekt s Městskou policií *Policie přítelem*, který se zabývá volnočasovými aktivitami, konkrétně zajišťuje chod volnočasového centra v lokalitě s vyšším počtem romských občanů. Počítá se s rozšířením této činnosti i do další plzeňské lokality. Dále zde působí Komise pro otázky integrace cizinců Rady města Plzně.

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Dotační politika vychází ze smyslu zákona č 128/2000 Sb., o obcích, kde zastupitelstvo města uvolňuje finanční prostředky na celou řadu projektů a aktivit. Součástí této komunální politiky je i podpora národnostních menšin.

Na území města působí celá řada organizací, které jsou podporována městem či městskými obvody. Přehled organizací, které svoji činnost směřují také k romské komunitě, a které byly podpořeny městem v roce 2003:

Občanské sdružení *Začít spolu* obdrželo v roce 2003 z městského rozpočtu 1 000 190,- Kč.

Toto sdružení provozuje dvě zařízení:

- *AD centrum*, které realizuje terénní sociální práci a protidrogovou prevenci zaměřenou především na romskou komunitu.
 - *Centrum pro rodinu* je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a zajišťuje volnočasové aktivity, poradenskou činnost a sociální pomoc. Projekt je složen z několika dílčích programů, které se věnují odlišným tématům, ale jsou vzájemně provázané, a zároveň vychází z potřeb komunity:
- Podaná ruka* - představuje individuální případovou práci s klienty (sociální poradenství, krizovou intervenci, apod.),
- Vinické léto* - podporuje komunitní rozvoj plzeňského sídliště Vinice,
- Miro Suno* - podpora pravidelné celoroční činnosti hudebních a tanečních skupin romských dětí, mládeže i dospělých,
- Mos* - program primární prevence sociálně – patologických jevů, probíhá formou pravidelných setkání v době vyučování ve zvláštní škole, kde se nachází i Centrum pro rodinu. V návaznosti na tyto setkání je v odpoledních hodinách vyhrazen prostor pro individuální setkání s žáky.

Další organizace:

TJ Plzeň Roma	21 000,-
Městská charita	11 824 000,-
Naděje	903 687,-
Ulice – Agentura terénní sociální práce	457 000,-
Křesťanské středisko pomoci ENA	458 000,-
Teen Challenge Plzeň	550 000,-
Středisko křesťanské pomoci ECM	349 500,-
Občanská poradna Plzeň	310 000,-
Centrum protidrogové prevence a terapie	791 000,-
Středisko volného času dětí a mládeže	354 405,-
Salesiánské středisko mládeže	1 101 000,-
Diecézní charita	576 000,-

Tyto organizace vyvíjely aktivity pro všechny občany města Plzně, a tedy i pro národnostní menšiny. Mimo výše uvedené organizace byly a jsou v Plzni mnohé organizace, které získávají z rozpočtu města finanční příspěvky na svoji činnost zaměřenou na sociokulturní činnost pro občany, a tedy samozřejmě i etnické menšiny. Všechny organizace poskytnuté finance od města vyúčtovávají a podávají zprávu o své činnosti, o počtu realizovaných aktivit apod.

Tyto prostředky město chápe jako poskytnuté všem občanům města Plzně. Z této myšlenky pak vychází závěr, že při hodnocení aktivit nedochází k dělení na akce určené pro národnostní menšiny a ostatní občany.

Z Kulturní komise Rady města Plzně byly v roce 2003 podpořeny tyto subjekty:

Nadace R. Löwyho	90 000,-
Obec Slovakov	25 000,-
Společenství „Začít spolu“ – Vinické léto	30 000,-

Z Nadačního fondu pro kulturní aktivity občanů města Plzně byly v roce 2003 podpořeny:

Alliance Francoise	20 000,-
Svaz Maďarů žijících v českých zemích	10 000,-
Zach's Pub – koncert skupiny Natalika	5 000,-

Dále zde působí Nadace 700 let města Plzně. Ta podpořila mj. v roce 2003 tyto projekty:

Společenství „Začít spolu“ – Centrum pro rodinu	60 000,-
Salesiánské středisko mládeže	20 000,-
Klokánek	68 000,-

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

- Diecézní charita Plzeň

Ve městě působí od r. 1994 Poradna pro migranty a uprchlíky zřízená při Diecézní charitě Plzeň. Poskytuje sociálně-právní poradenství azylantům, cizincům všech typů pobytu včetně krajanů, zastupuje klienty při jednání na úřadech a Cizinecké policii. Organizuje materiální pomoc jednotlivcům a humanitární pomoc do zahraničí; od září 2001 provozuje poradna Multikulturní centrum pro azylanty a dlouhodobě legálně usazené cizince, kde je cizincům nabízeno sociálně-právní poradenství a jsou připravovány multikulturní večery. Ve školním roce 2002/2003 proběhl projekt *Podpora chápání kulturních odlišností cizinců*.

- Občanská poradna Plzeň, člen Asociace občanských poraden

Služby poradny jsou určeny všem, kteří se ocitli v tíživé životní situaci, tedy i Romům a cizincům. Nabízí specializované programy, jejichž cílem je zpřístupnit služby poradny určitým skupinám obyvatel (např. sociálně znevýhodněným Romům).

Další program poradny je zaměřen především na sociálně rizikové skupiny a na sociálně znevýhodněné romské obyvatelstvo, a to v lokalitách Plzeň – Slovany a Plzeň – Vinice.

V rámci projektu Multikulturní výchovy, který započal v průběhu roku 2000, byly realizovány tyto aktivity:

- příprava manuálů o jednotlivých etnických menšinách pro učitele a sociální pracovníky,
- v roce 2000 spoluúčast na pilotním projektu Ministerstva vnitra, odbor azylové migrační politiky pro zvyšování profesionálních a komunikačních dovedností pracovníků státní správy a samosprávy a pedagogických pracovníků v rámci práce s cizinci, ve spolupráci s Diecézní Charitou Plzeň a Facií Praha.

Oblastní sdružení MYŠ (My a škola):

- projekt *Korálky setkání*,
- vzájemné návštěvy dětí ze školky a dětí z uprchlického tábora, sbírka hraček aj.

Na území města působí další organizace: Romska misie, FK Roma Plzeň Stará Garda, R - net. Statutární město Plzeň a jednotlivé odborné komise Rady města Plzně spolupracují se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin. V komisích jsou zastoupeni příslušníci národnostních menšin – viz bod 4.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Soudíme, že na území města Plzně jsou vytvořeny všechny předpoklady k aktivnímu řešení případných otázek národnostních menšin. Další otázky se otevrou poté, až bude mít město k dispozici Koncepci integrace menšin, kdy zpracovatel navrhne způsoby aktivního řešení.

ÚSTÍ NAD LABEM

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Na období tří let byl vypracován *I. Komunitní plán péče ve městě a okrese Ústí nad Labem na rok 2001-2003*. Tento dokument zahrnující politické zadání veřejnoprávních institucí, odborné požadavky poskytovatelů služeb, názory uživatelů péče, data z informačního systému sociálních služeb a možnosti veřejných rozpočtů při rozvoji sociálních služeb sloužících občanům města, je závazným materiálem.

2. Výkon rozšířené působnosti obecního úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Ústí nad Labem napomáhá integraci příslušníků romské komunity tím, že podporuje aktivity v oblastech volnočasových, preventivních, vzdělávacích, kulturních a poradenských. V současné době se připravuje *II. Komunitní plán ve městě Ústí nad Labem*. Dle informací zpracovatelů a zároveň předkladatelů – Centra komunitní práce, budou opatření a cíle koncipovány dle možností legislativy tak, aby bylo možné je naplnit.

3. Veřejnoprávní smlouva obce s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 nebyla uzavřena žádná veřejnoprávní smlouva uvedeného charakteru.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Ve městě není v současné době zřízen výbor pro národnostní menšiny ve smyslu § 117 odst.3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, neboť na územních obvodech žije podle posledního dostupného sčítání lidu méně než 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české:

	slovenská	romská	polská	německá	ukrajinská	celkem
počet	2 225	296	160	609	220	3 510
v %	2,33	0,31	0,16	0,64	0,23	3,68

Vzhledem k legislativním podmínkám není možné zákonně vyžadovat zřízení výboru.

Vyřizování agendy s ohledem na práva národnostních menšin je v náplni práce asistenta primátora pro otázky menšin, který zajišťuje koncepční a rozvojovou činnost, koordinační činnost, terénní a intervenční činnosti, public relations a činnost publikační.

Na naplňování práva a potřeb národnostních menšin se dále podílí řada lokálních občanských sdružení nabízejících své služby (např. tlumočnictví) na různých úrovních místních exekutiv.

5. Dotační politika obce - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

Z rozpočtu na oblast kultury a sportu bylo na podporu projektů aktivit národnostních menšin v roce 2003 uvolněno 380 tis. Kč na 34 akcí, 12 organizací dostalo dotaci na celoroční činnost.

Dotace na sportovní aktivity:

příjemce	akce	dotace (Kč)
Black and White, o.s.	Překonání rekordu v hraní hokejbalu	9 000,-
Black and White, o.s.	Dlouhodobá činnost – nad 18 let	2 310,-
Budoucnost, o.s.	Dlouhodobá činnost – nad 18 let	5 610,-
Budoucnost, o.s.	Dětský den	2 000,-
Budoucnost, o.s.	Fotbalový turnaj mladších a starších žáků	2 000,-
Budoucnost, o.s.	Fotbalový turnaj mladších žáků	2 000,-
Budoucnost, o.s.	Fotbalový turnaj starších žáků	2 000,-
Budoucnost, o.s.	Fotbalový turnaj mladších žáků	2 000,-
Budoucnost, o.s.	Volnočasové aktivity	19 594,-
Karika, o.s.	Dlouhodobá činnost – nad 18 let	9 570,-
KS Jekhetane, o.s.	Sportem ke zdraví	6 000,-
Oblastní charita	Rozvoj sportovních aktivit	3 400,-
Oblastní charita	Sportovní letní tábor	4 000,-
Oblastní charita	Sportovní víkendový pobyt v přírodě	2 000,-
ZŠ Předlice	UNESCO CUP	3 000,-
celkem		76 484,-

Dotace na kulturní aktivity:

příjemce	akce	dotace (Kč)
Archiv města ÚL.	Vydání publikace Školáci z předlické ZŠ	70 000,-
Budoucnost, o.s.	Ukončení roku 2003	5 000,-
Budoucnost, o.s.	Výlet k památníku – Lety u Písku	8 000,-
Budoucnost, o.s.	Romský festival – Benátky n. J.	5 000,-
Budoucnost, o.s.	Návštěva 1. romského kostela v Čechách	5 000,-
Český červený kříž	Zahájení nového školního roku	5 000,-
Český červený kříž	Vánoční besídka pro děti	7 000,-
Český červený kříž	Ukončení školního roku	5 000,-
Člověk v tísni, o.p.s.	Mezinárodní festival Jeden svět	20 000,-
Kheroro, o.s.	Oslava Mezinárodního den Romů	5 000,-
KS Alois	Mezinárodní festival romské kultury	50 000,-
KS Jekhetane, o.s.	Rom-festival pro děti a mládež	20 000,-
KS Jekhetane, o.s.	Celoroční činnost v Krásném Březně	20 000,-
KS Jekhetane, o.s.	Celoroční činnost v Mojžíři	20 000,-
Oblastní charita	Den dětí	2 800,-
Oblastní charita	Návštěva divadelního představení	1 500,-
Poradna pro integraci	Představování kultur etnických komunit	15 000,-
Poradna pro integraci	Barevná planeta IV.	40 000,-
celkem		304 300,-

Z dotací z rozpočtu obce na projekty nestátních neziskových organizací v roce 2003 byly v rámci *Podpory programů příslušníků národnostních a etnických menšin* podpořeny dva projekty v celkové výši 125 tis. Kč.

6. Spolupráce obecního úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Statutární město Ústí nad Labem je členěno do čtyř městských obvodů, přičemž každý městský obvod ve své působnosti spolupracuje s místními organizacemi, jejichž klienti jsou z řad národnostních menšin.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

ZLÍN

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Podle sčítání lidu se k romské národnosti hlásí 58 občanů, další národnostní menšiny jsou zastoupeny minimálně. Vzhledem k tomu nelze daná opatření objektivně hodnotit.

2. Výkon rozšířené působnosti městského úřadu při plnění úkolů napomáhajících výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V případě, že některý z obyvatel správního obvodu (a stejně tak i skupina obyvatel) potřebuje naši pomoc, vždy se město snaží – v rámci daných možností – vyjít vstříc. Integraci se snaží zajistit kvalitní sociální prací a nediskriminujícím přístupem. Cílem města je, aby k němu měli Romové důvěru, a vedle toho, aby měli ostatní obyvatelé důvěru k Romům. Slouží mu k tomu mj. podpora organizace, jež pomáhá romským dětem při školní přípravě.

3. Veřejnoprávní smlouva města s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Žádná taková smlouva uzavřena nebyla.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor nebyl zřízen, nebyla splněna zákonná podmínka (viz výše).

5. Dotační politika města - podpora projektů na aktivity národnostních menšin

<i>organizace (účel dotace)</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Sdružení dětí a mládeže ČR (romské šátky – výstava)	5 000,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (kdo jsou to Romové? - přednáška)	5 000,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (romská keramika – výstava)	2 000,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (Zlín – Hodonín – Osvětim - výstava)	6 500,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (Zlínsko – sběrné tábory – Osvětim)	20 000,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (výstava romských knih)	4 250,-
Sdružení dětí a mládeže ČR (výstava fotografií „Romano gav – romské osady“)	4 250,-
Občanské sdružení ARGO (doučování romských dětí)	20 000,-

6. Spolupráce městského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

* * *

6. 3. Krajská zastupitelstva

JIHOČESKÝ KRAJ

V kraji jsou z národnostních menšin zastoupeny národnosti slovenská, romská, německá a polská. Podle sčítání lidu, domů a bytů v ČR z roku 2001 se v kraji přihlásilo k národnosti slovenské 1,3 %, romské 0,1 %, německé 0,2 %, polské 0,08 % obyvatel.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin Činnost v oblasti národnostních menšin se řídí platnou legislativou:

- zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších úprav,
- zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákonem č. 129/2000 Sb., o krajském zřízení.

Podle platné právní úpravy (zákon č. 83/1990 Sb.) mohou příslušníci národnostních menšin v ČR zřizovat svá občanská sdružení. Této možnosti dosud využila pouze slovenská národnostní menšina. Již několik let se prezentuje prostřednictvím *Klubu slovenských dotykov*, a to především pořádáním *Dnů slovenské kultury* ve spolupráci s magistrátem města. V Jihočeském kraji není pobočka žádné ze společensko-kulturních organizací ostatních národnostních menšin působících na republikové úrovni. V rámci občanských aktivit spontánně vznikají různé typy organizací, které mohou určitý národnostně menšinový program deklarovat, ale praktickou činnost v tomto směru nevykonává žádná. O spolupráci nepožádala dosud žádná z národnostních organizací.

Příslušníci národnostních menšin žijící v našem kraji představují skupiny obyvatel, které nemají problémy v soužití s majoritní populací.

Současnou legislativu je možné hodnotit jako dostatečně vstřícnou k právům příslušníků národnostních menšin. S ohledem na jejich kvantitativní zastoupení v našem kraji, i přes absenci zájmových sdružení a spolků, nevzniká potřeba zvláštní pozornosti k vytváření podmínek pro uspokojování jejich kulturního, společenského a zájmového vyžití.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Krajský úřad zřídil funkci romského koordinátora pro záležitosti romské komunity, která je vykonávána od 1. června 2002.

Jihočeský kraj má ve svém správním obvodu 17 obecních úřadů s rozšířenou působností. Vzhledem k tomu, že Senát neschválil Parlamentem ČR navrhovanou povinnost zřídit při těchto úřadech samostatnou funkci romského poradce, pověřily tyto obce uvedenou agendou zaměstnance, kteří mají kumulované funkce (protidrogoví koordinátoři, kurátoři pro dospělé apod.). Obecní úřady obcí Vodňany a Strakonice však dosud nepověřily žádného zaměstnance výkonem funkce romského poradce ani v kumulované formě.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Tato smlouva byla uzavřena podle § 66a zák.č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, na období od 1. ledna 2003 do 31. prosince 2003 mezi obcemi s rozšířenou působností Strakonice a Blatná. V současné době smlouva nebyla obnovena a obce zajišťují agendu samostatně.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Z 625 tisíc obyvatel kraje se k romské národnosti hlásí 618 občanů, tj. necelé 1 % obyvatel a k ostatním národnostem ještě méně. V kraji tak není naplněna podmínka stanovená § 78 odst.2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, o povinnosti zřídit tento výbor zastupitelstva. Uváděný počet občanů hlásících se k romské národnosti však neodpovídá skutečnosti. Velký počet Romů se totiž z různých důvodů k romské národnosti nepřihlásilo. Na základě neoficiálních zjištění lze předpokládat, že romských občanů žije v kraji více než 9 000. I z toho důvodu je vhodné jednat o zřízení Výboru pro národnostní menšiny zastupitelstva kraje, který by se zabýval jednak potřebami příslušníků národnostních menšin a jednak záležitostmi romské komunity.

5. Dotační politika kraje

Aktivity organizací příslušníků národnostních menšin jsou podporovány v rámci obecnějších členění grantových oblastí (podpora kultury, sociální péče a vzdělávání) a řídí se pravidly dotační a grantové politiky na podporu nestátních neziskových organizací. Specifický program ve vztahu k aktivitám národnostních menšin krajským úřadem vyhlášen nebyl.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Výbor pro národnostní menšiny dosud není ustaven, a proto bližší spolupráci s organizacemi národnostních menšin nelze specifikovat.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Vyjma problematiky romské, nejsou v současnosti v oblasti národnostní menšinové politiky žádné zásadní otázky, které by vyžadovaly bezodkladné řešení. Perspektivně lze považovat za otevřené otázky ty problémy, které vyvstanou v souvislosti se vstupem ČR do EU. Při jejich aktuálním řešení by měl být nápomocen již zmíněný Výbor pro národnostní menšiny.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Jihomoravský kraj považuje za jednu ze svých významných historických předností kulturní pestrost. Tradice vlídného postoje jižní Moravy ke spoluobčanům z jiných kulturních okruhů sahá až do středověku a lze říci, že i do počátku samostatné české státnosti, kdy Morava a Uhry spolu sousedily již od 10. století a mezi vládnoucími rody Přemyslovců a Arpádovců se utvářely blízké vztahy. Ve středověku pak, za velké středověké kolonizace bylo u nás přijato mnoho nových obyvatel německy mluvících, později, za tureckých válek i významná chorvatská menšina. V tolerantní jižní Moravě našly útočiště i jinde pronásledované náboženské menšiny Židů a novokřtěnců. V moderní době pak i Rusové, Bulhaři a Řekové. Kulturní kořeny jižní Moravy tak byly budovány i za významného přispění těchto kulturních podnětů.

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Legislativní úprava práv příslušníků národnostních menšin se jeví jako dostačující. Dle vyjádření jednotlivých menšin nejsou v tomto ohledu pociťovány nedostatky.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

V oblasti napomáhání romské komunity a její integraci do společnosti je třeba zmínit zřízení funkce koordinátora pro záležitosti romské komunity. Jeho úkolem je pomáhat romské komunitě v oblastech zaměstnanosti, vzdělání, bezpečnosti, bydlení, komunikace s úřady, v koordinační, metodické a lektorské činnosti romských poradců, pedagogických asistentů, terénních sociálních pracovníků, zástupců nevládních organizací a samospráv zabývajících se problematikou národnostních menšin v kraji, apod.

Krajský úřad (jmenovitě odbor školství) je také aktivní v napomáhání integraci, zejména romské menšiny, do společnosti a ve vzdělávání jejích příslušníků. V oblasti základního školství odbor školství pořádá pravidelná setkání a spolupracuje se školami, které jsou zaměřeny na výchovu a vzdělávání dětí příslušníků národnostních menšin v rámci kraje, konkrétně:

- v rámci koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí je ve spolupráci s ředitelstvím škol daných lokalit kraje vyvíjena maximální snaha rozšiřovat síť přípravných tříd v systému základního vzdělávání pro žáky;
- v současné době je zřízeno na území kraje při 8 základních školách 7 přípravných tříd pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a 2 přípravné třídy pro děti z jazykově znevýhodněného prostředí, počet vychovatelů-asistentů učitele vzrůstá a zvyšuje se jejich kvalifikace ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU (Kabinetu multikulturní výchovy), s cílem zefektivnění spolupráce učitelů a asistentů v jednotlivých lokalitách;
- je snaha průběžně zintenzivňovat podporu a propagaci zřizování přípravných tříd a funkce vychovatel-asistent učitele s cílem rozšířit tyto formy vyrovnávacích postupů systematicky tam, kde se u romských žáků projevují vzdělávací problémy a přípravné třídy a funkce vychovatel-asistent učitele dosud zřízeny nebyly;
- je snaha usilovat o to, aby funkce vychovatel-asistent učitele byla ustavována rovněž na úrovni 2. stupně základních škol (např. ZŠ Stará v Brně), v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy, popř. ve středních odborných učilištích.

V oblasti středního školství byl průběžně do roku 2002 realizován program *Podpora romských žáků středních škol* ve spolupráci s Radou vlády ČR pro záležitosti romské komunity a středními školami (včetně učilišť) kraje, vždy ve dvou kolech, s cílem podpořit studium těch romských žáků, jejichž rodinám činí náklady spojené se středoškolským studiem potíže. Od roku 2003 tento program realizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

V oblasti přípravy pedagogických pracovníků odbor školství, odd. mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Pedagogickou fakultou MU (kabinetem multikulturní výchovy a katedrou občanské výchovy) a Fakultou sociálních studií MU v Brně

- připravuje vzdělávací programy pro pregraduální a postgraduální studium na téma multikulturní výchova, lidská práva;
- zajišťuje vzdělávací a jiné programy určené národnostním menšinám a dětem azylantů;
- nabízí kurzy pro pedagogicko psychologickou přípravu vychovatelů-asistentů učitele (romských asistentů);
- ve spolupráci s Pedagogickým centrem v Brně se odbor školství v rámci projektu PHARE CZ 00-02-03 podílí na reformě multikulturního vzdělávání, a to především pedagogů základních škol kraje – cílem proškolení je, aby prvky multikulturní výchovy prostoupily celý vzdělávací proces a aby se nejvíce projevíly ve vytváření kooperativních a komunikačních kompetencí dětí. Výsledků projektu multikulturního vzdělávání bude použito v nově koncipovaném *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání*, přičemž snahou je, aby projekt PHARE, který je zaměřen jednak na vzdělávání pedagogů

v multikulturní tematice, jednak na vytváření specifických podmínek pro vzdělávání romských žáků, napomohl plnohodnotnému vzdělávání dětí z minorit a dětí romských a podílel se na vytváření multikulturní společnosti v rámci jednotlivých lokalit kraje;

- ve spolupráci s Pedagogickým centrem Brno je v současné době vytvářen a zaváděn model multikulturního kurikula do systému vzdělávání na základních školách.

Je třeba se také zmínit o akci odboru školství, který na doporučení MŠMT ve spolupráci s Kulturním a vzdělávacím střediskem Židovského muzea v Praze připravuje se ZŠ a ZvŠ kraje k příležitosti Dne památky obětí holocaustu a prevence zločinů proti lidskosti výstavu *Zmizelí sousedé* a přehlídku dětských souborů - zahájení výstavy se uskuteční 27. ledna 2004 na ZŠ Vranovská.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Není uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Zastupitelstvo kraje ustavilo, a to již na svém prvním ustavujícím zasedání v prosinci roku 2000, Výbor pro národnostní menšiny. Jeho úkolem je komunikovat s jejich příslušníky a napomáhat kulturnímu životu a soužití s většinovým obyvatelstvem. Cílem této komunikace je i pomoc při specifických problémech, se kterými se příslušníci menšin mohou setkat. Pro zřízení výboru nebyly dány zákonné podmínky dle zákona o krajích. Jeho zřízení bylo tak dobrovolným rozhodnutím politické reprezentace vzešlé z krajských voleb.

Výbor zahájil činnost navázáním kontaktů se zástupci národnostních menšin a s jejich sdruženími a spolky, které vyvíjejí činnost na území kraje. Podařilo se tak zmapovat situaci v problematice národnostních menšin i jejich potřeby, počet sdružení a spolků, přehled jejich činnosti i počet členů a vznikl tak souhrnný analytický materiál. Nebyly zjištěny zásadní diskriminační projevy a tendence vůči národnostním menšinám v kraji.

Výbor se pravidelně setkává se zástupci národnostních menšin, které zve na svá zasedání. Minimálně jednou za rok výbor zasedá za účasti zástupců vedení kraje a menšin s cílem výměny zkušeností mezi menšinami a zjištění aktuálních informací o stavu, problémech a potřebách jednotlivých menšinových sdružení. Členové výboru se také zúčastňují kulturních akcí i pracovních porad pořádaných jednotlivými sdruženími.

Zastupitelstvo kraje však zřízením Výboru nevyčerpalo všechny možnosti podpory rozvoje kulturních aktivit, národní identity i tradic menšin a pomoci při jejich integraci, zejména romské menšiny, do majoritní společnosti.

Další významnou iniciativou Výboru a krajského úřadu je snaha o vybudování multikulturního centra v Brně. Vybudování centra, které by mělo fungovat pro národnostní menšiny, cizince i další občany kraje jako centrum poradenské (sociální, právní, pro kontakty s úřady), informační, společenské (setkávání, klubová činnost), kulturní (festivaly, koncerty, výstavy, divadelní představení) a vzdělávací (pořádání přednášek a kursů, konferencí, výuka českého jazyka pro cizince). Tento projekt navazuje na *Program rozvoje Jihomoravského kraje* i na *Společný regionální operační program*. Cílem projektu je především posílení sociální integrace, prevence vzniku sociální exkluze a sociálně patologických jevů, odstraňování předsudků, boj s xenofobií a rasismem, vzdělávání občanů a úředníků v oblasti integrace cizinců, podpora rozvoje kultury a navázání tak na multikulturní tradice kraje a města Brna.

Vybudování multikulturního centra by přispělo k lepšímu vzájemnému poznání a soužití mezi menšinami a většinovou populací a obohatilo by kulturní život celého regionu.

5. Dotační politika kraje

Z iniciativy výboru byl dále v letošním roce schválen zvláštní grantový program pro národnostní menšiny a přijata zvláštní dotační pravidla. Přijetím těchto pravidel výbor získal významnou ingerenci v posuzování projektů a přidělování dotací.

Z rozpočtu kraje jsou každoročně poskytovány dotace na projekty týkající se kulturních a sportovních akcí, především volnočasových aktivit dětí a mládeže menšin, protidrogové problematiky a dalších. Těmto akcím je poskytována i záštita hejtmána či kraje. Například v květnu tohoto roku se z iniciativy výboru na základě projektu slovenského sdružení, za významné finanční podpory a záštity poskytnuté krajem, uskutečnila kulturní akce, multietnické setkání pod názvem *Návraty ke kořenům*, kterého se zúčastnily všechny národnostní menšiny kraje, jejich sdružení a spolky se svými tanečními, hudebními i recitačními ukázkami, ukázkami ze své gastronomie, vydavatelské činnosti a svých tradičních řemesel.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Viz výše.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Otevřené problémy národnostně menšinové politiky a závažnější projevy intolerance či rasové diskriminace se dle zjištění Výboru a vyjádření zástupců národnostních menšin téměř nevyskytují. V malém rozsahu se objevují u romské menšiny a projevují se nepřímo při jednání na úřadech, hledání zaměstnání a vstupu do restaurací. Výjimečně se objevily rasově motivované útoky.

KARLOVARSKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

V kraji jsou nejvíce zastoupeni jsou občané Vietnamu, Slovenska, Ukrajiny, Ruska a Německa, většinou s trvalým pobytem a pobytem s vízem nad 90 dní. K imigraci do kraje vede cizince především skutečnost strategické polohy a blízkosti státní hranice se SRN, jakož i motivace podnikání, sloučení s rodinou aj. Po obrovském nárůstu a kulminaci nově přichozích v letech 1995 - 2001 (až 250 % jen na Chebsku), nastává po sladování azylových, vstupních a pobytových procedur s legislativou EU obrát a stabilizace. K dispozici menšinám je na Krajském úřadě kvalifikovaný etnolog ve funkci koordinátora pro romské záležitosti, národnostní menšiny a integraci cizinců. V Karlových Varech je Centrum pro migraci Českého helsinského výboru a Poradna pro migranty a uprchlíky při Farní charitě, které mají též pobočky v Aši a Ostrově. Také funguje Krajská rada pro multikulturní vzdělávání za aktivní účasti zástupců menšin aj. Činné jsou kulturní spolky *Obce Slováků*, *Svazu Vietnamců*, *Kulturní svaz Němců* a četná občanská sdružení Romů, zastřešená většinou *Krajskou radou Romů*. Stále však platí kulturní sounáležitost a více či méně uzavřenost jednotlivých komunit s diametrálně odlišnými problémy a starostmi. Koncentrace cizinců a menšin je spíše ve velkých městech, v případě občanů bývalých sovětských republik pak i na vesnicích. Romské komunity, převážně Sokolovska, se řadí k nejpočetnějším v republice.

Specifická je oblast záležitostí romského etnika, kdy celorepubliková antipatie, xenofobie a nezájem provází spolužití. Ze 132 zaslaných pozvánek na obce kraje k projednání snadného přidělování státních dotací na romské terénní sociální pracovníky, se dostavili zástupci čtyř obcí! Institut romského poradce na sedmi pověřených obcích s rozšířenou působností, funguje na plný úvazek ve třech; v ostatních obcích je řešen kumulací funkcí a částečným úvazkem. Přesto se daří budovat romská centra, osvědčila se funkce romských asistentů, fungují koordinované terénní programy, zřízena byla Občanská poradna řešící ponejvíce bytovou problematiku aj. Přesto česká společnost nevytváří multikulturní prostředí a každý Rom má dnes svou zkušenost s diskriminací, každodenním pohrdáním a skrytým rasismem; každý Arab je pro české smyšlený potencionálním fundamentalistou; každý sudetský Němec „jde po našem majetku“ a ač profitujeme z vietnamských tržišť, jejich mentalitu a odlišnost familiérně nerespektujeme. Dochází tak bohužel celospolečensky ne k vzájemnému obohacování, ale odcizování, vylučování a uzavřenosti.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Od 1. února 2002 je na krajském úřadě zaměstnán koordinátor; na všech pověřených obcích pak osoba styčná.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Veřejnoprávní smlouvy nebyly uzavřeny.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor ve smyslu zákona č.129/2000 Sb. nebyl zřízen, krajský úřad zvolil po dohodách princip individuálního přístupu k jednotlivým minoritám, bez zájmu o problémy druhých.

5. Dotační politika kraje

<i>organizace</i>	<i>náplň projektu</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Občanské sdružení Český západ, Teplá	Sociální a terénní práce v oblasti Tepelska a Toužimska	120 000,-
Romské občanské sdružení Karlovy Vary, Krajská rada Romů	Khamoro 2003	25 000,-
Klub slovenskej kultúry a Obec Slováků	výstava J.Kollára	5 000,-
<i>přerozdělení 250 000,- Kč z Dotačního výboru Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity</i>		
Romská komunita v Ostrově		12 000,-
Romská komunita v Nejdku		118 000,-
Romská komunita v Toužili		25 000,-
Romská komunita v Chodově		20 000,-
Romská komunita v Kynšperku		30 000,-
Romská komunita v Chebu		45 000,-

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Organizovány jsou jen výše zmíněné menšiny, jinak existuje určité individuální napojení přes krajského koordinátora. Aktivní je společný zájem na vzdělávání dětí a střetávání v Krajské radě pro multikulturní vzdělávání, která se schází několikrát do roka.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

V souvislosti s naším vstupem do EU se mění také uvažování migrantů, kdy přestáváme být zemí přestupnou a pro mnohé se stáváme územím cílovým. Garantem rovnosti je politická a ekonomická stabilita ČR, jako i soulad českého práva s normami ES. V kraji však chybí uprchlické zařízení, které by učilo toleranci. Státu pak chybí dostatečné uznání výhodnosti integrace dlouhodobě přítomných a zavedení principu přibývání práv s délkou pobytu.

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

S Radou vlády pro národnostní menšiny nemá krajský úřad užší kontakt; stejně tak Rada vlády pro záležitosti romské komunity. Tento orgán nerealizoval žádné setkání krajských romských koordinátorů a ani romských poradců obecních úřadů s rozšířenou působností. Krajské koordinátory se proto začali setkávat sami. První setkání se uskutečnilo v kraji. Příkladem spolupráce s kraji má Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, od níž by bylo jistě vhodné převzít systém koordinace, vzdělávání a metodického vedení nejen krajských úřadů, ale i obcí s rozšířenou působností.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Na Krajském úřadě působí krajský koordinátor romských poradců, dalším zaměstnancem je koordinátor národnostních menšin, který se zabývá také agendou integrace azylantů. Po zrušení okresních úřadů, kde působili romští poradci, Krajský úřad napomohl k vytvoření nové sítě pracovníků zajišťujících integraci romských komunit na obecních úřadech

s rozšířenou působností. V současné době je agenda zajišťována na všech 15 obecních úřadech s rozšířenou působností. V lokalitách, kde je vyšší koncentrace sociálně znevýhodněných romských spoluobčanů, působí terénní sociální pracovníci (Hradec Králové, Hořice, Náchod, Trutnov, Broumov).

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Veřejnoprávní smlouva mezi obcemi s rozšířenou působností pro výkon agendy národnostních menšin nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

V kraji nebyl (s ohledem na výsledky sčítání lidu v roce 2001) zřízen Výbor pro národnostní menšiny. Zřízen však byl Výbor pro romské záležitosti, jehož složení je následující: hejtman Královéhradeckého kraje, radní Krajského úřadu s gescí pro oblast sociální, vedoucí odboru sociálních věcí Krajského úřadu, zástupce Policie ČR – správy Východočeského kraje, ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové, ředitel Speciální školy v Hradci Králové, Ředitel úřadu práce Náchod, zástupce ředitele Městské policie Hradec Králové, vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Trutnov, romský podnikatel, zástupce komunitního centra v Hradci Králové, romská terénní pracovníce, zástupce romských poradců měst s rozšířenou působností, zástupce odboru školství mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu a krajský koordinátor romských poradců. Výbor se sešel zatím jednou a jeho základní činnost je především napomáhání při zajišťování integrace příslušníků romské komunity do majoritní společnosti. Agendu národnostních menšin a azylantů zajišťuje koordinátor národnostních menšin, který je také členem komise pro integraci národnostních menšin Magistrátu města Hradec Králové. V loňském roce 2003 a na počátku roku 2004 proběhlo na Krajském úřadu několik schůzek, jejichž hlavním tématem bylo vybudování „Multikulturního centra“ v Hradci Králové.

5. Dotační politika kraje

Krajský úřad v roce 2003 vyhlásil několik grantů zaměřených na národnostní menšiny. Celkem bylo rozděleno 849 500,- Kč. V této grantové politice plánuje kraj pokračovat i v následujících letech.

<i>organizace</i>	<i>název projektu</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Diakonie ČCE - středisko Milíčův dům	Kalo beng - program pro romské děti a mládež	25 000
Diecézní charita Hradec Králové	Setkání národů	70 000
Diecézní charita Hradec Králové	Zájmové aktivity pro žadatele o azyl	140 000
Džas dureder dživipnaha	Vybavení klubovny a rozšíření sportovní činnosti	31 500
Nový život	Komunitní centrum Nový život	90 000
Občanské sdružení dětí a mládeže Začít spolu	Komunitní centrum a volnočasová činnost	70 000
Občanské sdružení Na podporu kultury v Novém Bydžově	Volnočasové aktivity dětí a mládeže ze sociokulturně znevýhodněného prostředí	7 000
Občanské sdružení Nový život	Sportovní oddíl - fotbal + turnaj zvláštních škol	8 000
Občanské sdružení přátel Zvláštní školy v Dobrušce	Nuda? Co to je?	25 000
Občanské sdružení Romů Dživipen	Činnosti pro volný čas Romů	5 000
Občanské sdružení Salinger	Komunitní centrum - Pražská 559, Hradec Králové (rozšíření projektu do Okružní ul. 873, Hradec Králové)	165 000
Regionální romské občanské sdružení Města Náchod	Romské komunitní centrum	91 000
ROS-klub	Ukončení prázdnin s dětmi a mládeží	9 800
ROS-klub	činnost terénního pracovníka	45 000
ROS-klub	Romský fotbalový turnaj „O pohár ROS klubu“	4 500
Sbor jednoty bratrské v Nové Pace	Úprava a vybavení místnosti pro romský klub	12 700
SOUŽITÍ – JAROMĚŘ	SOUŽITÍ - JAROMĚŘ - program pro romské děti a mládež	50 000
celkem		849 500

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Krajský úřad se zaměřuje svou činností v oblasti národnostních menšin především na národnostní menšinu romskou. Pro romské poradce z pověřených obecních úřadů pořádá zhruba každé dva měsíce porady. Koordinátor romských poradců osobně jedná se zástupci samosprávy, napomáhá romským občanským sdružením. Nezapomínáme také na spolupráci s neziskovými organizacemi, pro které krajský úřad připravil za spolupráce Občanského poradenského střediska Hradec Králové či Občanského sdružení Agens Praha několik vzdělávacích seminářů. V kraji je založeno na 30 neziskových organizací, aktivních jich je však méně než 10.

<i>název</i>	<i>ulice</i>	<i>PSČ</i>	<i>město</i>
Občanské sdružení Broumovských Romů	U Větrolamu 270	550 01	Broumov
Občanské sdružení Džas lače dromeha	Tyršova 866	547 01	Náchod
Občanské sdružení Feder Roma	Drtinova 221	503 11	Hradec Králové
Občanské sdružení Jdeme dál životem	Žižkova 54	550 01	Broumov
Občanské sdružení Jekethane	Krakonošovo nám. 16/19	544 01	Trutnov
Občanské sdružení Kálo bílá	Běloveská 2013	547 01	Náchod
Občanské sdružení Lovlo Khosno	Kostelní 7	518 01	Dobruška
Most k životu o.p.s.	Šikmá 300	541 01	Trutnov
Občanské sdružení Nový život	Lánovská 485	543 01	Vrchlabí
Občanské sdružení Olaši hradeckého kraje Barato	Dvorská 500	503 11	Hradec Králové
Občanské sdružení Přátel Zvláštní školy v Dobrušce	Opočenská 115	518 01	Dobruška
Občanské sdružení Romano llo	Pitrova 242	503 46	Třebechovice p.Orebem
Občanské sdružení Romských dětí a mládeže města Jičína	U Trati 857	506 01	Jičín
Občanské sdružení Romů Dživipen	Haškova 1234	500 02	Hradec Králové
Občanské sdružení Romů Kopidlenska	Drahoraz 40	507 32	Drahoraz
Občanské sdružení Romů náchodského regionu	P. Velikého 985	547 01	Náchod
Občanské sdružení Romů rychnovského regionu	Palackého 695	516 01	Rychnov nad Kněžnou
Občanské sdružení Romů v Náchodě	Raisova 1554	547 01	Náchod
Občanské sdružení ROS klub dětí a mládeže	Jiřího z Poděbrad 172	508 01	Hořice v Podkrkonoší
Občanské sdružení Salinger	Selicherova 1420	500 12	Hradec Králové 12
Občanské sdružení Sdružení pro romskou vzdělanost	Kollárova 145	500 02	Nový Bydžov
Občanské sdružení Se všemi	Jugoslávská 1539	547 01	Náchod
Občanské sdružení SK Roma Náchod	Šafránice 447	547 01	Náchod
Občanské sdružení Soužití	Dolnopleská 432	551 01	Jaroměř - Josefov
Občanské sdružení Úsvit	Haškova 1238	500 02	Hradec Králové
Občanské sdružení Výbor pro odškodnění romského holocaustu	Barákova 1012	508 01	Hořice v Podkrkonoší
Občanské sdružení Wakeren	Heřmanice 106	509 01	Nová Paka
Občanské sdružení Začít spolu	Kladská 164	550 01	Broumov

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Spolupráce krajských úřadů a Rady vlády pro národnostní menšiny je velmi sporadická. Krajský úřad by uvítal metodický pokyn a větší aktivitu z této strany, např. ve věci dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu romské komunity. Spolupráci by také jistě přispělo uspořádání setkání na Radě vlády pro národnostní menšiny, kde by byli krajům poskytnuty základní informace k této problematice.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

V kraji působí několik desítek nestátních neziskových organizací, které sdružují příslušníky národnostních menšin, z nichž se 25 subjekty navázal kraj prostřednictvím Výboru

zastupitelstva kraje pro národnostní menšiny živou spoluprací. Jedná se zejména o organizace pracující v kulturní a sociální oblasti. Významně jsou v těchto organizacích zastoupeni především příslušníci polské národnostní menšiny. Méně pak řecké, slovenské, romské, německé, bulharské, maďarské a ukrajinské národnostní menšiny.

V souvislosti s § 117 odst 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, je ustaveno v obcích Těšínského Slezska celkem 33 výborů obecních zastupitelstev pro národnostní menšiny. Jde zejména o obce ve správním území obcí Český Těšín, Třinec, Jablunkov, Frýdek-Místek, Karviná a Havířov. V těchto obcích tvoří podstatnou část obyvatelstva příslušníci polské národnostní menšiny.

V Moravskoslezském kraji má historickou tradici polské národnostní školství. Začátkem roku 2003, v souvislosti s obecným úbytkem žáků, byla obcemi provedena optimalizace sítě stávajících škol s polským vyučovacím jazykem v kraji. V současné době jsou v kraji 3 mateřské školy s polským vyučovacím jazykem (jako právní subjekty, ostatní mateřské školy se staly součástí ředitelství základních škol), 20 základních škol s polským jazykem vyučovacím, 4 školy s českým vyučovacím jazykem, které mají součást s polským vyučovacím jazykem a 2 střední školy s polským vyučovacím jazykem.

Výbor zastupitelstva kraje pro národnostní menšiny, v souvislosti s diskusí o funkčnosti stávající optimalizace sítě škol s polským jazykem vyučovacím, vyvolal jednání mezi představiteli krajské samosprávy a zástupci organizací sdružující příslušníky polské národnostní menšiny působící v kraji, která byla uzavřena vzájemnou dohodou.

V září 2003 zahájilo televizní studio veřejnoprávní České televize v Ostravě pravidelné vysílání zpravodajství v polském jazyce.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu ve výše uvedené oblasti je realizován především činnostmi obsaženými v náplni práce koordinátorky pro národnostní menšiny a záležitosti romské komunity, která je zařazena do odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu. V průběhu roku 2003 se podařilo zajistit kontinuitu výkonu funkce romských poradců na 20 z 22 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Došlo k navázání pracovního kontaktu s těmito zaměstnanci při řešení konkrétních problémů dotýkajících se romských komunit žijících v kraji, především v oblasti sociální a školské. Na základě této spolupráce bylo možné zpracovat údaje o současné situaci romských komunit v kraji ve formě *Zprávy o situaci romských komunit žijících v Moravskoslezském kraji za rok 2003*. Koordinátorkou byl také administrován a monitorován vládní *Program předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků*, v jehož rámci bylo radou kraje schváleno rozdělení účelové dotace převedené do rozpočtu kraje ze státních zdrojů v celkové výši 3 200 tis. Kč nestátním neziskovým organizacím k podpoře realizace projektů v rámci tohoto programu. V rámci realizace pilotního projektu boje s lichvou v romských komunitách žijících v kraji byla prostřednictvím koordinátorky navázána spolupráce mezi krajským úřadem, Policií ČR, správou Severomoravského kraje, odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR a NNO. Výsledky spolupráce a výměny informací se projeví ve vysokém počtu objasněných případů lichvy v kraji. Součástí projektu byl také kurs základních komunikačních dovedností ve vztahu k příslušníkům romské komunity pro 24 členů ostravského policejního týmu. Kurs vedla koordinátorka pro národnostní menšiny a záležitosti romské komunity. Na základě žádosti odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra prošlo obdobným kursem dalších 40 policistů z Karlovarského kraje. Na pomoc obcím na území kraje, kde dochází k lokální kumulaci obyvatel příslušejících k romské etnické skupině zpracoval odbor kultury a památkové péče v roce 2003 materiál s názvem *Návrh řešení problematiky lokální kumulace obyvatel příslušejících k romské etnické skupině v lokalitách na území Moravskoslezského kraje*, který byl vzat na vědomí zastupitelstvem kraje usnesením č. 37/2765 ze dne 26. února 2004.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Obecní úřady obcí v působnosti kraje nemají, podle našich informací, uzavřenou veřejnoprávní smlouvu s cílem zajištění výkonu.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor byl zřízen podle § 35 písm. q zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, rozhodnutím zastupitelstva kraje č. 2/6 ze dne 12. 2. 2001. Výbor má 11 členů, kteří byli zvoleni na základě dohody jednotlivých politických klubů zastupitelstva, v souladu s § 78 odst 2 výše uvedeného zákona. V průběhu roku 2003 výbor:

- a) konal funkci dotační komise v dotačním programu vyhlášeném pro rok 2003 krajem na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území kraje,
- b) doporučil radě kraje schválit projekt *Romského kulturního a společenského centra v Karviné*, předložený občanským sdružením Sdružení Romů Severní Moravy formou žádosti o investiční prostředky k dostavbě objektu z finančních přebytků rozpočtu kraje za rok 2002. Předložený návrh byl doporučen Radou kraje usnesením č. 30/1990 ze dne 22. května 2003 ke schválení zastupitelstvu kraje, které usnesením č. 16/492/2 ze dne 19. června 2003 rozhodlo o podpoře projektu částkou ve výši 2. 000 tis. Kč,
- c) zabýval se aktuální situací polského národnostního školství v kraji a vyzval představitele Svazu polských učitelů v ČR k vypracování vlastní představy optimální sítě polského národnostního školství v kraji v termínu do září 2003,
- d) seznámil se s návrhem odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu na zřízení nových studijních oborů zaměřeným směrem k etnickým skupinám na vybraných středních školách zřizovaných krajem (úkol vyplývající z usnesení zastupitelstva kraje č. 13/330/1 ze dne 12. prosince 2002) a odsouhlasil jednotlivé realizační kroky obsažené v předloženém návrhu,
- e) přijal opatření vedoucí ke zlepšení situace na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností týkající se zachování kontinuity výkonu činnosti romských poradců,
- f) seznámil se s náplní vládního *Programu předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků* a doporučil radě kraje schválit návrh odboru kultury a památkové péče na rozdělení účelové dotace převedené do rozpočtu kraje ze státních zdrojů v celkové výši 3. 200 tis. Kč nestátním neziskovým organizacím k podpoře realizace projektů v rámci tohoto programu.

5. Dotační politika kraje

Dotační program podpory aktivit příslušníků žijících v kraji pro rok 2003 byl vyhlášen usnesením zastupitelstva kraje č. 13/354/1 ze dne 12. 12. 2002. Do programu bylo přihlášeno celkem 55 projektů organizací sdružujících příslušníky národnostních menšin. Usnesením zastupitelstva kraje č. 15/401/1 ze dne 27. března 2003 bylo schváleno celkem 22 projektů předložených 19 organizacemi sdružujícími příslušníky národnostních menšin (seznam podpořených organizací viz níže). V rámci dotačního programu bylo v roce 2003 rozděleno celkem 700 tis. Kč z rozpočtu kraje.

Umělecké aktivity

<i>organizace</i>	<i>název projektu</i>
ČHAVE JILESTAR	VIII. ročník folk-country festivalu Bohumínský vlak
Na okraji	RASTA ESTA – festival etnické hudby
Matice slezská	XI. Festival Na POMEZÍ
Kongres Poláků v České republice	Takoví jsme 2003
Macierz Sokolna w RC – Matice školská v ČR	VII. Bagiecky festy

Kulturně vzdělávací a výchovné aktivity

<i>organizace</i>	<i>název projektu</i>
Společně-Jekhetane	Folklorní soubor JEKHETANE
Řecká obec Ostrava	Menšinová politika Řecké obce Ostrava
Městský úřad Jablunkov	Poklady ze staré truhly
Centrum kultury a vzdělávání Moravská Ostrava	Rytmem k porozumění
Liga za lidská práva, práva dětí a mládeže	Klubová činnost pro romskou mládež pro města Bruntál a Krnov
Charita Frýdek-Místek	Klub NEZBEDA
Řecká obec Karviná	Menšinová politika Řecké obce Karviná
MOTÝL Havířov, o. p. s.	Den pro toleranci
Svaz Maďarů žijících v českých zemích	Kulturní, informační a dokumentační činnost maďarské menšiny, žijící na území MS kraje
PZKO (Nebory)	DEN OSZELDY
Sdružení přátel polské knihy	Výstava polské knihy a doprovodné literární akce
Kongres Poláků v ČR	Perspektiva 21
Regionální knihovna Karviná	Zprostředkování knižní kultury a informačního servisu jako základní společenské potřeby pro občany polské a slovenské národní menšiny žijící v Těšínském Slezsku v ČR.

Dokumentace národnostní kultury

<i>název organizace</i>	<i>název projektu</i>
Kongres Poláků v ČR	Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Ediční činnost

<i>název organizace</i>	<i>název projektu</i>
Spolek-Towarzystwo AVION	Těšínské divertimento v kavárně AVION
Sdružení přátel polské knihy	Otylia Tobola Lutynskie tango i inne opowiesci
Harcerstwo Polskie v ČR	Nasza Gazetka

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Výbor pro národnostní menšiny navázal spolupráci s organizacemi sdružující příslušníky národnostních menšin v kraji, je průběžně informován o pořádaných akcích v průběhu roku, kterých se členové výboru v rámci možností zúčastňují. Přímoú kontaktní osobou na krajském úřadu pro zástupce organizací sdružující příslušníky národnostních menšin žijících v kraji je koordinátorka pro národnostní menšiny a záležitosti romské komunity.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Pro rok 2004 zůstává otevřena otázka zpracování krajské koncepce romské integrace a možnost využití fondů EU pro přípravu a realizaci projektů vztahujících se k udržení a posílení kultury, jazyka a tradic příslušníků národnostních menšin žijících na území kraje.

OLOMOUCKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Je potřebné přijetí zákona o rovném zacházení a ochraně před diskriminací (antidiskriminační zákon) a naplnění směrnice 2000/43/ES ze dne 20. června 2000. Zejména ve vztahu k romské národnostní menšině je třeba v návaznosti na *Společné memorandum o sociálním začleňování* připravit urychleně *Národní plán sociálního začleňování*. Nezbytné se též jeví dokončení revize *Koncepce integrace romských komunit* v kontextu limitů finančních prostředků, je třeba zabývat se konečně účinnými mechanismy kontroly využívání finančních prostředků NNO (jde o vážný problém, který se netýká pouze dotačních titulů směřujících do oblasti národnostních menšin, zejména pak integrace romských komunit). Zejména proromská sdružení se velmi dobře orientují v prostředí dotačních titulů různých donátorů a je namnoze pro krajské koordinátory pracné získat informace o všech finančních prostředcích (CEDR – např. dotace poskytnuté v roce 2002 byly uveřejněny až v roce 2003). Jedna organizace může získat dotace na projekty

z různých zdrojů (NROS, MPSV, MŠMT, Rada vlády pro záležitosti romské komunity apod.). Někteří donátoři nevyžadují přiložení výročních zpráv, které by měly mít jistou vypovídající hodnotu o činnosti a měly by být podmínkou získání dotačních titulů. Romové upozorňují na to, že faktická realizace aktivit u těchto sdružení neodpovídá vynaloženým finančním prostředkům a účelu. Na druhé straně romská sdružení mají problémy s vyúčtováním dotací, což bylo ověřeno i při poskytování příspěvků krajem. Konzultací s občanskými sdruženími bylo např. zjištěno, že není uložena elementární povinnost jednotlivé doklady opatřovat razítkem či údajem, ze kterého projektu výdaj byl uhrazen, existuje tedy hypotetická možnost, že náklad může být vyúčtován opakovaně v rámci několika projektů, které probíhají paralelně. Další vynořující se otázkou je i vyhodnocování efektivity vynaložených finančních prostředků.

Pokud jde o Radu vlády pro národnostní menšiny, pak krajské úřady s ní bohužel nemají žádné užší kontakty, tímto orgánem nebyly realizovány žádné semináře či setkání s pověřenými pracovníky krajských úřadů. Stejně tak Rada vlády pro záležitosti romské komunity spontánně nerealizovala informativní či vzdělávací akce pro krajské koordinátory. Z výše uvedených důvodů krajsí koordinátoři započali realizovat sami setkání v jednotlivých krajích, na které zvali kompetentní pracovníky z jednotlivých resortů. Pokud jde o spolupráci obou rad s kraji, pak by patrně stálo za zamyšlení převzít „organizační dobrou praxi“ Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, a to včetně informačních toků.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Od 1. ledna 2003 byla na Krajském úřadu zřízena funkce krajského koordinátora pro národnostní menšiny, který zajišťuje i integraci azylantů v oblasti bydlení.

Pokud jde o romskou národnostní menšinu, pak po zrušení okresních úřadů bylo prvořadým úkolem vytvořit novou síť pracovníků zajišťujících integraci romských komunit na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Přenos kompetencí z okresních úřadů na tzv. obce III. typu byl pro tyto obce nelehkým úkolem (zajištění sociálně právní ochrany dětí, dávky poskytované zdravotně postiženým apod.). Vedoucí pracovníci některých obcí považovali zřízení funkce romských poradců za nadbytečnou (občanský princip, výsledky sčítání lidu, malý počet Romů v lokalitě). V průběhu roku se podařilo zajistit personálně agendu na všech obcích, a to podle specifik lokalit. Nejeví se potřeba vytvoření samostatné funkce na všech zmíněných úřadech. Spolupráci s obecními úřady s rozšířenou působností lze hodnotit jako dobrou zejména v těch lokalitách, kde lze hovořit o vyšší koncentraci příslušníků romských komunit (Přerov, Olomouc, Prostějov, Jeseník, Šternberk). Nevznikají problémy při přenosu informací a zejména plnění úkolů požadovaných Radou vlády pro záležitosti romských komunit, případně ministerstev. V exponovaných lokalitách spolupracují pověřené pracovníci s obcemi, neziskovými romských a proromskými nestátními organizacemi, školami, úřady práce, policií a dalšími institucemi.

Zejména neziskovým organizacím je dále krajskou koordinátorkou zajišťován informační servis o dotačních titulech v jednotlivých resortech i nadačních fondech, pomoc při zpracování žádostí, konzultace složitějších sociálních situací klientů apod. Všechny romské a proromské organizace byly informovány o možnosti ucházet se nejen o tzv. malé granty do 20 000 Kč, ale i o granty a veřejné zakázky v rámci OPOK 2003. V roce 2003 byla uzavřena i dohoda s o.s. EPICO o pomoci romským sdružením při podávání žádostí o dotace. Dle zpětné informace této možnosti využily jen 2 romská sdružení.

Za velmi přínosné považujeme vyčlenění finančních prostředků na vzdělávání v sociálních službách. V letošním roce zajišťuje VCVS o. p. s s DROM o. p. s. školení 30 terénních sociálních pracovníků působících na obcích a v NNO v Olomouckém kraji. Nejúspěšnější frekventanti budou přijati do 2. běhu kursu terénních sociálních pracovníků, který realizuje DROM o. p. s.

Dalším úkolem bylo zmapování všech subjektů, které participují na integraci romských komunit, a to zejména v neziskovém sektoru. Koordinátorka se postupně seznamovala se všemi romskými aktivisty působícími v Olomouckém kraji.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Veřejnoprávní smlouva nebyla uzavřena mezi žádnými obcemi.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor nebyl v kraji konstituován s ohledem na výsledky sčítání lidu v roce 2001 a faktickou absencí subjektů participujících na aktivitách národnostních menšin. Jeví se vhodnějším konstituovat poradní orgány na úrovni obcí s rozšířenou působností, které jsou schopny podle lokálních podmínek účinněji řešit problémy. Krajská koordinátorka se zúčastňuje všech setkání, která jsou realizována obcemi s rozšířenou působností. V Jeseníku a Olomouci se setkávají pracovníci samosprávy s romskými a proromskými organizacemi a dalšími zainteresovanými subjekty (pedagogičtí pracovní, asistenti vychovatelé učitelů, terénní sociální pracovníci). V Prostějově bylo realizováno setkání se starosty obcí, do kterých se přestěhovali Romové z kolonie od Sv. Anny v Prostějově.

Za příklad dobré praxe lze považovat přístup Přerova, který zpracoval Program soužití v Přerově. Zde pracuje Poradní sbor národnostních menšin a etnik, ve kterém mají většinové zastoupení Romové. Cílem je přinášet informace o specifických potřebách příslušníků minorit představitelům města a napomáhat jejich reálnému naplňování. Za významný lze považovat fakt, že Romové získali příležitost pracovat ve všech komisích města, což je v rámci kraje ojedinělé. Pro ilustraci uvádíme tabulku poskytnutých dotací Přerovem v roce 2003 na činnosti související s integrací romských komunit.

Finanční prostředky Města Přerova směřované do oblasti národnostních menšin a na občany ze sociokulturně znevýhodněného prostředí za rok 2003

<i>název projektu</i>	<i>dotace (Kč)</i>	<i>cílová skupina</i>
Podpora tréninkových kursů v oblasti vzájemné komunikace mezi osobami ohroženými sociální exkluzí – romskou minoritou a majoritou	140 500,-	Minority, úředníci, zástupci NNO
Zvyšování informační gramotnosti příslušníků romských komunit a tvorba výukových programů s aktivní participací Romů	110 500,-	Romové a žáci ZŠ B. Němcové
Romská pouť	4 200,-	Romové, zástupci Charity
Občanská poradna (zprovoznění)	24 000,-	Minority, pro sociálně slabé
Program soužití – sportovní činnost a rozvoj 2003	5 000,-	Minority
Maškarní bál (pronájem)	3 000,-	Minority a majorita
Seminář RSM a noc s cimbálovkou (pronájem)	2 000,-	Minority a majorita
Sportovní aktivity pro romské děti a mládež (Prevence kriminality)	31 152,-	Děti a mládež ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Klub mládeže (Prevence kriminality)	110 000,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Výchovně vzdělávací programy pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (Prevence kriminality)	91 727,-	Dtto
Letní tábor	20 000,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Výlet do ZOO	1 724,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Letní tábor	17 950,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Doprava tábor	5 300,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Letní tábor	7 358,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Výlet Brno	1 600,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Mikuláš	479,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Pracovní pomůcky	9 136,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Tábor (Prevence kriminality)	13 100,-	Děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
Program terénní sociální práce	141 105,-	Dva TSP(jeden od 7/2003)
celkem	739 825,-	

Při Magistrátu města Olomouce pracují v komisích dva Romové, kteří kandidovali ve volbách za seskupení Šance 21/Zelení.

Magistrát podpořil národnostní menšiny a integraci romských komunit následujícími dotacemi:

organizace	popis projektu	dotace
Charita Olomouc Komunitní centrum Khamoro	Program centra, jehož součástí je i romská mateřská školka (dvě oddělení), nabízí dětem ze sociálně handicapovaných rodin, které v uvedené lokalitě žijí, vhodné volnočasové aktivity i možnost doučování a přípravy do školy. Konkrétním obsahem projektu je náplň volného času dětí a mládeže v nízkoprahovém zařízení Komunitního centra Khamoro. V odpoledních jsou organizovány zájmové kroužky pro děti a mládež (sportovní, hudební, taneční a výtvarný).	55 000,-
Společenství Romů na Moravě, pobočka Olomouc	Společenství Romů na Moravě, jehož olomoucká organizace existuje od roku 1992 a má asi 190 registrovaných členů. Sdružení se profiluje v oblasti protidrogové problematiky (distribuce letáků mezi prodejce volně zneužitelných látek a mezi potenciální uživatele v rámci romské populace), realizuje monitoring porušování lidských práv a dohled nad rasisticky motivovanými činy, zabezpečuje dále volnočasové aktivity pro romské i neromské děti a mládež (posilovna, výtvarný a hudební kroužek, tradičně pořádá letní tábory pro děti na Pohořanech a poznávací zájezdy), jejichž cílem je integrace a pozitivní vnímání romského etnika majoritní společností.	93 000,-
Bulharský osvětový klub v Olomouci	Činnost klubu.	5 000,-
Romské ženy a přátelé	Volnočasové aktivity pro děti.	2 000,-
romští terénní sociální pracovníci	Dofinancování činnosti romských pracovníků působících v roce 2003 pod Magistrátem města Olomouce.	27 000,-

Také město Jeseník podpořilo částkou 10.000,- Kč letní tábor pro děti pořádaný Občanským sdružením Za lidská práva romských občanů. Městem jsou vyhlašovány granty v oblasti kultury a sportu, příslušníci národnostních menšin o dotace nežádali. V lokalitě žijí Řekové, Němci (starší generace), Ukrajinci a Poláci. Dle dostupných informací nevyvíjejí žádnou činnost, která by mohla být podpořena.

5. Dotační politika kraje

V roce 2003 nebyla krajem explicitně vyjádřena podpora aktivit příslušníků národnostních a etnických menšin (včetně romské). Všechny organizace však byly přímo i prostřednictvím obcí s rozšířenou působností průběžně informovány o možnosti získání finanční podpory v rámci OPOK 2003 (kultura, vzdělávání, sociální služby) a zejména pak o možnosti získat finanční příspěvek do 20 000 Kč na činnost nestátních neziskových organizací.

Příspěvky do 20 000 Kč byly poskytnuty těmto subjektům:

Společenství na Moravě se sídlem ve Šternberku	festival Khamoro v Praze	20 000,-
Bulharský osvětový klub	Dny bulharské kultury	20 000,-
ZO demokratická aliance Prostějov	šíření romských tradic a uchování kultury	5 000,-
Romské ženy a přátelé	volnočasové aktivity dětí	10 000,-
O. s. Romani Lavuta Prostějov	Presentace romské hudby a tance (nevyúčtováno)	20 000,-
O.s. Ester Zálesí	sociální asistence a terénní sociální práce ve vyloučených romských komunitách	20 000,-
Archa Prostějov	prázdninové volnočasové aktivity romských dětí	20 000,-
O. s. Eduko Olomouc	benefiční koncert A. Gondolána a romské divadlo	20 000,-
O. s. Romské sdružení mládeže Prostějov	na Romfest 2003 Olomouckého kraje (nevyúčtováno)	20 000,-
O. s. Za lidská práva romských občanů Jeseník	volnočasové aktivity dětí	20 000,-
O. s. Moravská brána Lipník nad Bečvou	materiální vybavení pro volnočasové aktivity romských dětí	10 000,-
O. s. Sapore Šumperk	projekt sociální poradny „So kames“	20 000,-
U klub Leo Friedl Olomouc	Mezinárodní etno – jazzový projekt	17 100,-
Létající Rabín Prostějov	dotisk 400 ks CD nosičů s židovskou hudbou	11 000,-

Celkem bylo touto formou podpořeno 14 subjektů v celkové částce 233 100,- Kč.

V rámci OPOK 2003 v programu Vzdělávání v sociálních službách získalo Vzdělávací centrum veřejné správy, pobočka Olomouc, částku 373 248,- Kč na školení terénních sociálních pracovníků obcí a NNO, kteří působí ve vyloučených romských komunitách. Jedná se o program akreditovaný MŠMT, který je realizován v součinnosti s DROM o. p. s. pro 30

prevážně romských terénních sociálních pracovníků. Dále v rámci OPOK 2003 v programu Sociální služby uspělo o. s. ESTER Zálesí, které realizuje programy integrace romských komunit na Javornicku (podporované zaměstnávání, bydlení), získalo částku 500 000,- Kč.

Multikulturní akce *Umíme se domluvit* byla podpořena částkou 50 000,- Kč. V dubnu 2003 byl kraj organizačně nápomocen občanskému sdružení EDUKO při zajištění *Mezinárodního dne Romů* (romská mše a setkání absolventů Evangelické akademie v Praze), stejně tak byla poskytnuta i technická pomoc při realizaci *Benefičního koncertu Antonína Gondolána* (tvorba plakátů, zajištění dokumentování akce).

V roce 2003 obdržel dotaci Rady vlády pro záležitosti romské komunity z programu *Podpora sociální inkluze příslušníků romských komunit*, akceptoval doporučení směřovat dotaci na lokalitu Jesenicka.

Rozdělení dotace ve výši 1 000 tis. Kč předcházela opakovaná jednání, a to i za účasti krajské koordinátorky romských poradců v Jeseníku. K jednání byly přizvány všechny NNO, které v regionu participují na realizaci programů směřujících k romským komunitám. Cílem jednání bylo optimalizovat sociální služby a efektivně finanční prostředky využít. Nezdařilo se žel docílit toho, aby projekty byly realizovány na vskutku partnerském základu. Příčinou byl subjektivní a zpočátku nevyvratitelný názor občanského sdružení Za lidská práva romských občanů, že dotace je určena Radou vlády pro záležitosti romské komunity výhradně na činnost tohoto sdružení.

Občanské sdružení Ester Zálesí získalo částku 680 910,- Kč na projekt *Integrace a prevence exkluze v romských komunitách mikroregionu Javorník a spádových obcí*, který byl zaměřen na program zaměstnanosti Romů, chráněné a podporované bydlení, komunitní centrum a program terénní sociální práce.

Občanské sdružení Za lidská práva romských občanů se sídlem v České Vsi získalo dotaci ve výši 319 090,- Kč na projekt *Jen čtyřlístek nestačí*, který je směřován na terénní sociální práci v sociálně vyloučených komunitách.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 byl navázán ze strany koordinátorky pro národnostní menšiny kontakt se všemi subjekty, které deklarují aktivity v oblasti národnostních menšin (zejména romská a proromská sdružení), a to včetně účasti na pořádaných akcích. V kraji je 51 nestátních neziskových organizací, které se zabývají národnostními menšinami, zejména pak působí přímo i nepřímo v oblasti integrace romských komunit. Z tohoto počtu lze 25 subjektů označit za romská občanská sdružení, z nichž 13 je neaktivních, případně navazuje pouze epizodický kontakt s krajskou koordinátorkou, nevyvíjí žádnou činnost, informuje o svých namnoze smělych plánech, které budou realizovat za předpokladu získání finančních prostředků a budov. V roce 2003 vznikla Krajská rada podnikatelů Olomouckého kraje (zastoupen Přerov, Olomouc, Šternberk), jejímž cílem bylo řešit nezaměstnanost příslušníků romských komunit. Z iniciativy hejtmana proběhlo setkání zástupců romských podnikatelů s řediteli stavebních firem s cílem zajistit podporu subdodávek na větších akcích. Představitelé Rady byli koncem roku požádáni o vyhodnocení kroků realizovaných na tomto poli, což však neučinili, ač firmy byly vůči nim vstřícné a některé zakázky byly realizovány.

Oblast kontaktů s ostatními národnostními menšinami je rozvíjena prostřednictvím *Bulharského klubu* v Olomouci. Ve spolupráci s tímto subjektem realizoval a podpořil kraj následující aktivity:

- Setkání národnostních menšin a cizinců žijících na území kraje *Příjemný večer*, které se uskutečnilo se 4. dubna 2003 v *Bulharském kulturně osvětovém klubu* v Olomouci. Zde se setkali příslušníci slovenské, srbské, chorvatské, německé, ukrajinské a vietnamské menšiny. Příslušníci některých menšin a cizinců vyjádřili pocit, že zejména starší generace na ně nahlíží prizmatem minulosti jako na ty, kteří ublížili naší zemi (např. zástupce

německé menšiny, osoby rusky hovořící). Účastníci nemají kapacity na podobné akce (malá organizovanost, pracovní vytíženost, absence prostor) a uvítali by vznik multikulturního centra.

- *Dny bulharské kultury*, organizované ve spolupráci s *Bulharským kulturně osvětovým klubem* Olomouc ve dnech 26. – 29. května 2003, pozváni byli i příslušníci ostatních národnostních menšin. Hostoval taneční a pěvecký soubor ze Sofie, který v dopoledních hodinách vystupoval pro školy (spojeno s vědomostní soutěží) a odpoledne koncertoval pro veřejnost v Národním domě v Olomouci a na náměstí. Kraj přispěl na akci 20 000,- Kč a Magistrát města Olomouce částkou 5 000,- Kč.
- Sportovní a kulturní akce *Umíme se domluvit*, na které se podíleli zdravotně postižení, kulturní program zajišťovali Romové. Akce se uskutečnila dne 27. září 2003 v areálu Speciální mateřské a základní školy pro sluchově postižené v Olomouci. Dalšími organizátory akce byl kraj, spolek vozíčkářů *Trend*, *Oblastní unie neslyšících* Olomouc a *Bulharský kulturně osvětový klub* Olomouc. Kraj, vyjma organizační a koordinační pomoci, přispěl na akci částkou 50 000,- Kč. Setkali se zde nejen zástupci zdravotně a mentálně postižených, ale i etnických a národnostních menšin žijících na území kraje. Organizátoři pro ně uspořádali turnaje v malé kopané, šipkách dvojic a boccií dvojic (hra podobná pétanque), ve kterých si společně zasoutěžili vozíčkáři, sluchově a mentálně postižení, Romové, Bulhaři, Slováci, Řekové, Vietnamci, Turci, Arméni, zástupci Krajského úřadu, tým zahraničních studentů Univerzity Palackého Olomouc a oddělení Cizinecké policie Olomouc. Občanské sdružení romských žen a přátel se reprodukovanou etnickou a balkánskou hudbou, doplňovanou živými vstupy romských hudebníků, postaralo o příjemnou atmosféru.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Neuveдено.

PARDUBICKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Romové jsou chráněni proti diskriminaci na trhu práce zákoníkem práce, který není dostatečně účinný, neboť stále dochází k porušování tohoto zákona. S diskriminací se setkávají i v obchodním styku a ve službách, přestože by je měl chránit zákon o ochraně spotřebitele. Nepřímá diskriminace postihuje Romy i v dalších oblastech, ve větší míře jde o tzv. latentní diskriminaci. Vláda české republiky dosud nepřijala komplexní zákon proti diskriminaci, jak předepisuje směrnice 2000/43/ES.

Je velmi nutné dokončit revizi Koncepce romské integrace. Krajsí koordinátoři nemají přehled o dotacích, které získají NNO v dotačních programech určených pro národnostní menšiny. V každém vyhlášeném programu by v žádosti měla být kolonka pro vyjádření krajského koordinátora. Koordinátor zná NNO ve svém kraji a ví, kdo je schopen projekt dotáhnout do zdárného konce tak, aby byl ve výsledku prospěšný cílové skupině. Koordinátoři by také měli být zastoupeni v hodnotících komisích na jednotlivých ministerstvech i na Radě vlády ČR pro záležitosti romské komunity. Koordinátor může předejít možným problémům, které mohou nastat a také získá potřebné informace o výši finančních prostředků, způsobu rozdělení a následně může sledovat realizaci jednotlivých projektů. V současné době nemá přehled o přidělených dotacích organizacím, které ve svých projektech uvádějí aktivity určené romským komunitám, zvláště proromská sdružení se velmi dobře orientují v dotačních řízeních různých donátorů. Jedna organizace může získat na jeden projekt finanční prostředky z různých zdrojů - NROS, MPSV, MŠMT, MK, Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity, ale výsledky neodpovídají vynaloženým prostředkům.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Od 1. července 2002 byla na Krajském úřadu zřízena na základě výběrového řízení funkce krajského koordinátora pro záležitosti romské komunity, který také zajišťuje agendu integrace cizinců a azylantů. Krajský úřad řídí a koordinuje, ve svém správním obvodu, plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti. V obcích s rozšířenou působností byla vytvořena síť romských poradců, kteří zajišťují integraci romských komunit. Personálně je tato činnost zajištěna na všech obcích III. typu a to podle specifik lokalit. Jedná se především o funkce kumulované s jinými agendami. Samostatná funkce romské poradkyně byla ustanovena pouze na Magistrátu města Pardubic, funkci zastává pracovnice romského původu. Ne na všech úřadech se jeví potřeba vytvoření samostatné funkce (nízký počet Romů), ale máme v kraji správní obvody, kde by bylo potřebné vytvořit samostatnou funkci, a to zejména z důvodu větší kumulace problémů a vyšší koncentrace romských komunit.

Byla vytvořena pracovní místa terénních sociálních pracovníků, kteří pracují přímo v romských lokalitách. Zastoupení terénních sociálních pracovníků: Pardubice, Ústí nad Orlicí, Moravská Třebová. V těchto městech jsou pracovníci financováni z programu Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity, státních dotací a 15 % spoluúčasti města.

Od května 2004 budou zřízena nová místa terénních sociálních pracovníků na základě úspěšných projektů neziskových organizací v kraji, a to občanské sdružení *Darjav* Pardubice a občanské sdružení *Rozvoj* Ústí nad Orlicí. Krajská koordinátorka svolává pravidelné porady romských poradců, spolupracuje s romskými a proromskými neziskovými organizacemi.

Národnostní menšiny a etnické skupiny žijící v Pardubickém kraji: slovenská, ukrajinská, vietnamská, čínská a korejská. Žádná výše jmenovaná skupina se nepotýká s velkými sociálními problémy, tak jako občané romské menšiny. O vztazích jednotlivých menšin nemáme mnoho informací, neboť zvláště vietnamská komunita si zachovává uzavřenost.

V městě působí jako jediné občanské sdružení Ruský institut, který usiluje o otevření Prvního česko-ruského gymnázia v Praze, a vydával časopis *Vesti*. Při magistrátu bude zřízena Komise pro záležitosti menšin, osloveny budou všechny národnostní menšiny žijící v Pardubicích. Ostatní národnostní menšiny se významně neprojevují, splývají s většinovým obyvatelstvem.

Ze strany krajského úřadu je nejvíce věnována pozornost romské menšině.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

V roce 2003 byly uzavřeny čtyři veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi s rozšířenou působností na výkon přenesené působnosti na úseku národnostních menšin podle zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů:

Pardubice – Holice s platností od 6. 1. 2003 do 31. 12. 2003,

Česká Třebová – Lanškroun s platností od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003,

Česká Třebová – Ústí nad Orlicí s platností od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003, které byla pro rok 2004 dohodou ze dne 8. 12. 2003 prodloužena platnost do 31. 12. 2004,

Česká Třebová – Žamberk s platností od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003.

Uzavřené veřejnoprávní smlouvy pomohly řešit zejména problémy romské komunity po ukončení činnosti okresních úřadů, s nimiž zanikla síť romských poradců. Při realizaci smluv se nevyskytly zásadní nedostatky.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor pro národnostní menšiny nebyl v kraji zřízen, ale postupně se při pověřených obcích zřizují Komise pro národnostní menšiny a etnické skupiny.

městský úřad	komise – charakteristika – činnost
Vysoké Mýto	předseda: místostarosta Ing. Martin Krejza, osm členů, dva romští zástupci, řeší aktuální problémy
Česká Třebová	předsedkyně: místostarostka Ing. Jaromíra Žáčková, šest členů, dva romští zástupci, řeší aktuální problémy na lokální úrovni

Usnesením Rady kraje R/388/02 byla dne 21. června 2002 zřízena Komise Rady Pardubického kraje pro integraci romské menšiny a dalších etnických skupin. Ta se schází pravidelně jednou za tři měsíce. V rámci grantového řízení na podporu programů sociální politiky kraje se zabývala hodnocením projektů, které byly podány v programu Integrace národnostních menšin. Komise se aktuálně věnuje integraci romské menšiny v rámci kraje. Koordinátorkou pro romské záležitosti byla zřízena pracovní skupina, která se schází jednou měsíčně a je složena ze zástupců jednotlivých lokalit kraje s vysokým počtem romských komunit. Pracovní skupina navrhuje a podává náměty do Komise RPK pro integraci romské komunity a dalších etnických skupin. Zároveň působí jako zdroj informací.

Za významný lze považovat fakt, že Romové dostali příležitost pracovat v jednotlivých komisích a mají tak šanci aktivně se podílet na integraci své menšiny.

5. Dotační politika kraje

V roce 2003 Krajský úřad vyčlenil ze svého rozpočtu finanční částku ve výši 1 000 tis. Kč na podporu programu Integrace národnostních menšin. Tato finanční částka však nebyla zcela vyčerpána, neboť bylo do dotačního řízení přihlášeno málo projektů.

Městský úřad v Ústí nad Orlicí pravidelně přispívá na činnost romského občanského sdružení Rozvoj, v roce 2003 se jednalo o nízkou finanční částku ve výši 14 000,- Kč. Romská sdružení byla podporována též Magistrátem města Pardubic a Městským úřadem ve Svitavách.

V roce 2003 obdržel Pardubický kraj dotaci Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity z programu *Podpora sociální inkluze příslušníků romských komunit*. Dotace byla na základě podaných projektů poskytnuta občanskému sdružení Rozvoj se sídlem v Ústí nad Orlicí ve výši 611 525,- Kč a o.s. Městská romská rada se sídlem v Pardubicích ve výši 88 475,- Kč.

Dotace byla poskytnuta v celkové výši 700 000,- Kč.

Občanské sdružení Rozvoj úspěšně realizovalo projekt sociální poradenství, terénní sociální práce. Městská romská rada zřídila pracovní místo romského asistenta, který se zabýval za spolupráce ÚP Pardubice nezaměstnaností Romů.

Přidělené finanční prostředky nebyly zneužity a všechny byly řádně vyúčtovány. V čase realizace projektů byla provedena kontrola.

příjemce grantu	název projektu	popis projektu	dotace
Naděje Česká Třebová	Klub David	Volnočasové aktivity pro děti a mládež, sdružení pracuje několik let na profesionální úrovni a má zkušenosti s podobnými projekty	63 000,-
Darjav Pardubice	Mimoškolní příprava dětí	Projekt zaměřen na školní přípravu dětí, doučování, vzdělávací aktivity. Je zpracován odborně a je potřebný pro další vzdělávání dětí.	29 000,-
Město Pardubice	Mimoškolní vzdělávání jako forma integrace romských dětí	Velmi důležitý projekt z hlediska dalšího vzdělávání romských dětí. Je zaměřen mimo jiné i na odstraňování bariér a příčin společenské izolace dětí. Příprava dětí na vstup do ZŠ, doučování.	30 500,-
Klub hurá kamarád Pardubice	Dětská letní dílna pro romské i neromské děti- poznejme se navzájem	Projekt je zpracován na vysoké odborné úrovni a týká se letní aktivity za účasti romské zpěvačky Idy Kellerové. Jedná o integrační projekt.	187 000,-
Regiom Pardubice	Vzdělávací letní tábor pro romské děti	Letní tábor je zaměřen na školní a předškolní přípravu dětí.	70 000,-
Město Svitavy	Přípravný ročník a centrum pro romské děti 2003	Přípravný ročník a klubová činnost, vše na profesionální úrovni	52 000,-
Slunce svítí pro každého	Letní výtvarně-vzdělávací pobyt pro romské děti	Týdenní pobyt dětí v přírodě jako pokračování celoročních vzdělávacích a zájmových aktivit. Pobyt pro děti, které by se jej jinak nemohly zúčastnit.	29 200,-
	Vzdělávání romských dětí, příprava na školu	Dětem se věnuje pracovnice, která má letitou praxi jako učitelka MŠ. Projekt funguje, 3x týdně se děti připravují na vstup do školy.	49 750,-
ROZVOJ	Vzdělávací a informační centrum	Aktivity budou mít dosah pro celý kraj, informace budou sloužit všem občanským sdružením, vzdělávací aktivity pro studenty, osvěta, sběr a předávání informací, spolupráce se studenty VOŠ sociálně právní z České Třebové.	159 600,-
Romani Ruža	Integrace Romů		29 950,-

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Koordinátorka pro romské záležitosti spolupracuje s romskými neziskovými organizacemi v rámci kraje. Pořádá pro ně vzájemná setkání za účelem předání zkušeností a informací o činnosti jednotlivých organizací. V loňském roce se uskutečnilo setkání občanských sdružení. V kraji celkem pracuje 12 organizací, které se zabývají integrací romských komunit.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

V současné době se jednotlivé národnostní menšiny žijící v Pardubickém kraji významně neprojevují, snaží se spíše o začlenění do společnosti. Předpokládáme, že situace národnostních menšin bude více aktuální po vstupu České republiky do EU.

PLZEŇSKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Legislativní opatření se jeví jako dostačující.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Agenda je koordinována jmenovaným pracovníkem, který je v pravidelném kontaktu s pověřenými pracovníky z obcí s rozšířenou působností v kraji, zprostředkovává informace a formou pravidelných konzultací se seznamuje s aktuální situací v jednotlivých lokalitách.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Nebyla uzavřena.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Nebyl zřízen. Podle posledních výsledků sčítání lidu, domů a bytů žije na území kraje 95,2 % obyvatel české národnosti. Nejpočetnější menšinou jsou osoby slovenské národnosti (1,4 %), dále Němci (0,4 %) a Romové (0,1 %). Vyřizování agendy je podle vzniklých situací prováděno romskými poradci a poradci na 15 městských úřadech (obcích s rozšířenou působností), popř. koordinátorem romských poradců a koordinátorem pro národnostní menšiny krajského úřadu. Ze strany národnostních menšin nejde o systémový přístup, nýbrž spíše o řešení individuálních záležitostí.

5. Dotační politika kraje

V roce 2003 nebyl samostatný program z vlastních prostředků kraje pro národnostní menšiny uskutečňován. Bylo realizováno dotační řízení k rozdělení finančních prostředků poskytnutých MF v rámci programu *Předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků*.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Demografické složení obyvatel Plzeňského kraje napovídá, že k velkým problémům v této oblasti nedochází, ale je třeba průběžně situaci sledovat a na případné problémy reagovat.

PRAHA

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin
Legislativní opatření hl. m. Prahy ve vztahu k národnostním menšinám se opírají dlouhodobě o zákon o hlavním městě Praze²³⁾ a zákon o právech národnostních menšin.²⁴⁾

²³⁾ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

²⁴⁾ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

Na základě obsahu těchto zákonů byla také vytvořena a Radou hl. m. Prahy i jejím zastupitelstvem schválena dne 17. října 2002 pod číslem 47/11 dlouhodobá koncepce politiky Prahy ve vztahu k národnostním menšinám.²⁵⁾ Tato koncepce, respektující práva národnostních menšin a podporující jejich konkrétní naplňování zejména v oblasti uchování a rozvoje jejich vlastní identity (kultura, jazyk, vzdělání, prezentační a publikační činnost), je základem i pro rozhodování RHMP i ZHMP pro podporu aktivit národnostních menšin na území Prahy.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Hl. m. Praha jako obec s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní také výše uvedené úkoly následujícím způsobem: prací koordinátorky hl. m. Prahy pro záležitosti romské komunity na území hl. m. Prahy (funkce byla zřízena 1. dubna 2000), pravidelným setkáváním poradního sboru romských poradců jednotlivých MČ, pravidelnou komunikací s jednotlivými městskými částmi o záležitostech romské komunity v jednotlivých městských úřadech, plenárními zasedáními občanských sdružení národnostních menšin, přípravou koncepce politiky Prahy ve vztahu k romské komunitě na území Prahy, výzkumnou činností specifické situace romské komunity v Praze, finanční podporou činnosti romských občanských sdružení.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin resp. spolupráce Komise pro oblast národnostních menšin RHMP s úřady městských částí hl. m. Prahy

Spolupráce Komise RHMP pro oblast národnostních menšin na území města je zajišťována:

- komunikací se starosty MČ a jimi pověřenými pracovníky pro uvedené záležitosti,
- plenárními zasedáními občanských sdružení národnostních menšin dvakrát do roka,
- prezentací koncepce politiky hl. m. Prahy ve vztahu k národnostním menšinám v jednotlivých MČ,
- spoluprací při organizování setkání národnostních menšin a s nimi spojených každoročních konferencí a výstav,
- spoluprací s MČ na výzkumné činnosti o situaci národnostních menšin.

4. Činnost výboru/komise pro národnostní menšiny

Komise RHMP pro oblast národnostních menšin byla založena 13. června 2000. Výbor ZHMP nebyl vytvořen, avšak komise zprostředkovává komunikaci i směrem k radním a zastupitelům hl. m. Prahy. Předsedkyně komise je radní pro oblast zdravotnictví, sociální péče a národnostních menšin. Členy komise jsou zástupci jednotlivých národnostních menšin, odborníci a zástupci sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny.

Usnesením Rady hl. m. Prahy číslo 0117 byly provedeny změny ve složení komise, které by měly napomoci zejména analytické stránce ve vztahu k národnostním menšinám (příprava pětiletého působení finanční podpory občanských sdružení národnostních menšin, situace národnostních menšin v posledních deseti letech, organizace odborných mezinárodních konferencí v rámci setkávání národnostních menšin, podpora kvalitní obsahové stránky publikací o národnostních menšinách v Praze atd.).

Činnost komise spočívá v komunikaci se zástupci národnostních menšin a napomáhá nejenom řešení obecných otázek, ale i konkrétní činnosti národností při realizaci jejich grantů.

5. Dotační politika kraje

Dotační politika hl. m. Prahy je od roku 1999 založena na systematickém vyhlašování programů na podporu kultury a publikační činnosti. Výhledově se v souvislosti se zaváděním evropských strukturálních fondů rýsují možnosti rozšířit stávající programy o program vzdělávací, který by zahrnoval podporu národnostních menšin v realizaci vzdělávacích aktivit, podporu nedělních škol, vzdělávacích částí časopisů, vzdělávacích příruček apod.

²⁵⁾ Viz Koncepce politiky hl. m. Prahy ve vztahu k národnostním menšinám. Vydala Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin. Praha 2003.

Každoročně uděluje Rada hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin dotaci kolem 3 000 tis. Kč. Od roku 1999 do roku 2004 bylo tedy přiděleno národnostním menšinám na jejich projekty cca 15 000 tis. Kč. S takovou finanční podporou byla vytvořena řada kvalitních grantů jak povahy kulturní, tak osvětové a publikační. Tyto granty jsou chápány i jako příprava k činnosti *Domu národnostních menšin*.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Spolupráce probíhá vcelku na kvalitní úrovni. Jedním z nedostatků komunikace je, že zástupci si dosud ještě zcela neuvědomili, že zastupují nikoliv pouze své kmenové občanské sdružení, ale celou komunitu, všechna občanská sdružení příslušné národnosti.

Organizace příslušníků národnostních menšin působící v Praze ²⁶⁾

<i>národnost</i>	<i>organizace</i>	<i>charakteristika</i>
bulharská	Bulharská alt. kulturně osvětová organizace sv. Cyrila	Kultura, spolková činnost, publikační činnost
	Bulharský kulturně osvětový klub	Spolková činnost, kultura, vydávání periodika
	Vazražďane	Kultura, spolková činnost, sobotní škola
	Zaedno	Spolková činnost, kultura
maďarská	Svaz Maďarů žijících v českých zemích	Spolková činnost, kultura
německá	Kulturní sdružení občanů německé národnosti	Spolková činnost
	Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Svaz Němců v regionu Prahy a středních Čech)	Spolková činnost
polská	Nebyla dodána informace	
romská	Matice romská	Péče o sociálně potřebné děti a rodiče, spolková činnost, kultura, vydavatelská činnost
	Sdružení Velká ohrada	Péče o sociálně potřebné děti, vzdělávání, spolková činnost
	Občanské sdružení R-MOSTY	Spolková činnost, net-working, péče o sociálně potřebné děti, poradenství
	Liga komunitních škol	Filmový projekt, vydavatelská činnost
	Občanské sdružení Náš svět	Péče o sociálně potřebné děti, spolková činnost
rusínská	Společnost přátel Podkarpatské Rusi	Spolková činnost, výstava (společně s Obščestvem Rusínů), kultura, vydavatelská činnost
	Obščestvo Rusínů	Spolková činnost, výstava (společně se Společností přátel Podkarpatské Rusi)
ruská	Ruská tradice	Spolková činnost, kultura (výstavy, koncerty), publikační činnost,
	Artek	Spolková činnost, vzdělávání
	Ruský institut	Spolková a publikační činnost
řecká	Řecká obec Praha	Spolková činnost, kultura, vzdělávání
slovenská	Nebyla dodána informace	
srbská	Srbské sdružení Sáva	Spolková činnost, vzdělávání, kultura (výstavy, prezentace slovesného umění), publikační činnost
	Česko-jugoslávská kulturní aliance	Spolková činnost, kultura (literární tvorba, filmové projekce, výstavy)
ukrajinská	Ukrajinská iniciativa v České republice	Spolková činnost, vzdělávání, péče o děti, konference, kultura, publikační činnost
vietnamská	Občanské sdružení BAMBUS	Spolková činnost, péče o děti, publikační činnost

²⁶⁾ Jde o výčet těch sdružení, která spolupracují s Magistrátem hl. m. Prahy

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Otevřenou otázkou zůstává příprava Domu národnostních menšin. Ze strany města je vše připraveno pro jeho rekonstrukci. Hlavní překážkou, která se vyskytla na konci roku 2003, je žaloba Spolku elektrotechniků na vyklizení objektu Vodelova 602, na jehož vlastnictví si spolek dělá nárok. Soudní proces je připravován, ale řešení celé záležitosti se zřejmě neobejde bez aktivit Rady vlády pro národnostní menšiny.

ÚSTECKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Od 1. září 2002 je krajským úřadem zaměstnána romská koordinátorka, která se zabývá problematikou Romů.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

V roce 2001 byl zřízen výbor pro národnostní menšiny. Pro nečinnost byl v roce 2002 zrušen.

5. Dotační politika kraje

V roce 2003 byl vyhlášen *Program předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků* se zaměřením na bydlení, trh práce a sociální služby. Celkem byly podpořeny projekty ve výši 5 710 000,- Kč. Odborem kultury byl podpořen projekt *Svátek lužickosrbské poezie*, jejímž realizátorem byla Městská knihovna ve Varnsdorfu.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

V kraji působí aktivně romské organizace a Poradna pro integraci cizinců.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

V rámci kraje se řešily pouze menší problémy soužití občanů s romskou komunitou.

ZLÍNSKÝ KRAJ

1. Hodnocení legislativních i nelegislativních opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin

Při stanovování opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin by bylo vhodné zvažovat kontinuitu opatření, zejména pokud se jedná o poskytování finančních prostředků. V letošním roce byla částka na dotace podpory terénní sociální práce snížena, proto nebyly z kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity poskytnuty prostředky na činnost těchto pracovníků. Došlo tak k závažné situaci, kdy obce ze svých zdrojů nebyly schopny náklady na tyto pracovníky pokrýt. Omezila se tak jejich činnost a tato skutečnost byla negativně hodnocena jak ze strany obcí, tak ze strany romské komunity. Jinak je situace v legislativě hodnocena jako dostačující.

2. Výkon rozšířené působnosti krajského úřadu při plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti

Byla zřízena funkce krajského koordinátora pro záležitosti romské komunity, a současně koordinátorka pro národnostní menšiny a integraci cizinců.

3. Veřejnoprávní smlouva s cílem zajištění výkonu přenesené působnosti v oblasti práv příslušníků národnostních menšin

Obce s rozšířenou působností zajišťují a plní úkoly vyplývající ze zákona o právech příslušníků národnostních menšin i zákona o obcích prostřednictvím jednotlivých odborů

obecních úřadů. Na krajském úřadě je problematikou národnostních menšin pověřena osoba, která je zařazena do odboru kanceláře hejtmána.

4. Činnost výboru pro národnostní menšiny

Výbor nebyl na obcích s rozšířenou působností ani na krajském úřadu zřízen, jelikož v našem kraji nesplňujeme 5-procentní zastoupení občanů jiné národnosti. K vyřizování agendy ve vztahu k záležitostem romské komunity je na pověřených obcích určen úředník, který má kumulovanou funkci, např. s protidrogovým koordinátorem a kurátorem pro dospělé. V praxi to znamená, že péči o dospělé občany, nezletilé a mladistvé zajišťuje odbor sociálních věcí. Ve městě Kroměříž a Uherské Hradiště funkce romského poradce nebyla zřízena a ani jí nebyl žádný pracovník pověřen. V roce 2003 pracovalo v kraji 11 terénních pracovníků a 2 pedagogické asistentky.

5. Dotační politika kraje

Pověřené obce v našem kraji dotační politiku národnostních menšin řeší převážně formou prázdninových aktivit pro romské děti. V Rožnově pod Radhoštěm byl v září 2003 zahájen roční rekvalifikační kurs pro romské občany „ROMPROJEKT“, realizovaný v rámci spolupráce měst Valašské Meziříčí a Bossum (Nizozemsko), s cílem zajistit zaměstnání zejména pro romskou mládež. Některé náklady jsou dotovány z prostředků jmenovaných měst. Kraj vyčlenil v r. 2003 ze svého rozpočtu na integraci romské komunity částku ve výši 600 000,- Kč. V červnu loňského roku byl vyhlášen *Podprogram malého rozsahu na integraci romské komunity*, kde se mohly nestátní neziskové organizace zapojit a žádat dotaci na své projekty. Rovněž byla poskytnuta částka 100 000,- Kč na bydlení pro romskou rodinu Oblastní charitě Kroměříž. Financovaly se také žádosti o finanční dar ve výši 13 000,- Kč, které byly adresovány hejtmanovi kraje.

6. Spolupráce krajského úřadu a výboru pro národnostní menšiny se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin

Prostřednictvím krajské koordinátorky pro romskou problematiku spolupracujeme s předsedy romských organizací, se zástupci romské komunity, romskými podnikateli a neziskovými organizacemi zabývajícími se integrací romské komunity. Výbor pro národnostní menšiny ustanoven nemáme. Při krajském úřadu funguje Komise pro národnostní menšiny, etnické skupiny a integraci romských komunit.

7. Hodnocení otevřených otázek národnostně menšinové politiky

Problémem převážně romské komunity je špatné bydlení, vysoká nezaměstnanost, nízká vzdělanost a diskriminace. Všechny tyto závažné problémy se snaží krajský úřad prostřednictvím krajské koordinátorky pro romskou problematiku řešit.

7. Národnostní menšiny ve vlastním pohledu

Obdobně jako v předešlých letech požádal sekretariát Rady zástupce národnostních menšin, kteří jsou jejími členy, o zpracování podkladových materiálů podle stanovené struktury. Změna oproti roku 2001 a 2002 spočívá v tom, že za rok 2003 bylo požadováno zpracovat podkladové materiály s důrazem na podporu činnosti organizací příslušné menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvky z jiných zdrojů atd.) a uvedení stručné charakteristiky podpořených projektů, včetně celkové výše dotací na realizaci těchto projektů. I když většina zástupců národnostních menšin na výzvu reagovala, úroveň zaslaných podkladů je značně nesourodá a někdy svědčí o nepochopení konkrétních problémů. Část příspěvků přináší nové informace, jiné doplňují údaje z let 2001 a 2002 a někteří zástupci menšin na otázky odpověděli konstatováním, že stav proti roku 2001 a 2002 se nezměnil, popř. nereagovali vůbec. V následujícím přehledu proto již uveřejněné údaje z předešlých let neuvádíme, pokud nejsou doplněny novými skutečnostmi. V případě, že odpověď navazuje na údaje z roku 2002, původní text uvádíme malým typem písma. Nové informace jsou uvedeny standardním typem písma. Prezentace národnostních menšin, jak ji formulují zástupci národnostních menšin, není věcně korigována, pouze v případech zjevné diskrepance je text doplněn poznámkou pod čarou.

BULHARSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Podle definitivních výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 se k bulharské národnosti přihlásilo 4 363 obyvatel, z toho 2 711 mužů a 1 652 žen. Tradičně počet mužů výrazně převažuje nad počtem žen. Geografické usídlení Bulharů v ČR je celoplošné, koncentrování jsou především ve velkých městech - v Praze bydlí 32%, t.j. 1 334 lidí, v Brně 300, v Ostravě 441 atd. Někteří jsou českými občany, jiní mají trvalý či dlouhodobý pobyt v ČR. Pro usazování Bulharů v ČR je typická lokální atomizace. Kvalifikovaný odhad skutečného počtu je obtížný, protože nebylo povinné přihlásit se k národnosti. Podle našeho odhadu žije v ČR dvakrát více Bulharů, než uvádí oficiální statistika. Po roce 1989 se zvýšila imigrace do ČR - charakteristická je převaha specialistů se středním a vysokoškolským vzděláním. Díky projektu „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ Ministerstva práce a sociálních věcí ČR se očekává mírný nárůst imigrace z Bulharska, převážně intelektuálů.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. a/ Typy organizací a jejich organizační struktury

Sdružování Bulharů v Čechách má dlouholetou tradici. V roce 1862 založili bulharští a čeští studenti v Praze tajný spolek *Pobratim* s cílem podporovat bulharské národně osvobozené hnutí proti turecké nadvládě a sjednocení Slovanů. Za podobným účelem byla v roce 1869 ustavena v Táboře bulharská matice – sdružení *Postojanstvo*. Roku 1880 byl založen první oficiální česko-bulharský spolek *Bulharská sedjanka* a ve 30. letech 20. století sdružení *Sv. Ilija* v Praze, *Sv. Georgij* v Brně a další sdružení. Za komunistické éry vznikaly po celém území republiky bulharské kluby, sjednocené později v *Bulharskou kulturně osvětovou organizaci* v ČR (dále jen „BKOO“). Tato organizace má kluby v Praze, Ostravě, Olomouci, Plzni, Mladé Boleslavi, Chomutově, Mostě, Kladně a Ústí nad Labem. Členové *Bulharského kulturně osvětového klubu v Brně*, který byl součástí BKOO, ukončili v roce 2002 jeho existenci a téhož roku založili novou a zcela nezávislou organizaci, občanské sdružení *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně* (v jeho rámci působí též folklórní taneční soubor *Kytka*). Osamostatnil se též klub v Ústí n. L., jenž je od roku 2002 zaregistrován jako *Bulharské občanské sdružení sv. Cyrila a Metoděje Ústí n. L.* Avšak i když se regionální kluby mohou podle článku 14 Stanov BKOO vyčleňovat jako samostatné právní subjekty, jejich členská základna zůstává nadále pod zastřešením společné BKOO. V roce 1992 odešla část členů z *Bulharského kulturně*

osvětového klubu v Praze a založila *Bulharskou alternativní osvětovou organizaci „Cyrila a Metoděje“*, roku 1995 přejmenovanou na *Bulharskou kulturně osvětovou organizaci „Sv. Cyrila a Metoděje“* v Praze. V roce 1996 vzniklo v Praze neformální sdružení *Hyshove*. V roce 2001 bylo založeno v Praze občanské sdružení *Vazražďane* a v roce 2002 občanské sdružení *Zaedno*. V témže roce vznikly v Brně kromě již zmíněného *Bulharského kulturně osvětového sdružení v Brně* další dvě organizace: *Občanské sdružení Pirin* a *Sdružení pro Bulharsko*. Každá z uvedených organizací má pěti až devítičlenný výbor v čele s předsedou.

2. b/ Členská základna

Bulharský kulturně osvětový klub v Ostravě patří k početně největším. Sdružuje Bulhary a jejich rodiny z celého Moravskoslezského kraje, má 250 registrovaných členů. *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně* vykazuje 80 členů; *Bulharské občanské sdružení sv. Cyrila a Metoděje v Ústí n. L.* 40 členů; *Občanské sdružení Pirin* 35 většinou středoškolských a vysokoškolských studentů, ale i pracujících; *Bulharská kulturně osvětová organizace „Sv. Cyrila a Metoděje“* v Praze 20 členů. Občanské sdružení *Vazražďane* má 50 členů, převážně vysokoškolsky vzdělaných; *Zaedno* sdružuje mladou bulharskou inteligenci, má 12 členů; neformální organizace *Hyshove* 50 členů. Všechna uvedená sdružení mají mnoho sympatizantů. Nicméně primát si udržuje *Bulharský kulturně osvětový klub v Praze*, který vykazuje členskou základnu cca 300 až 500 členů.

2. c/ Priority

Priority jsou vesměs deklarovány ve stanovách jednotlivých organizací. Jsou to zejména: zachování bulharské identity, udržování bulharských tradic, jazyka a popularizace bulharské kultury prostřednictvím nejrůznějších kulturních a společenských akcí – koncertů, výstav, přednášek, kurzů, rozvíjení vztahů s majoritní společností.

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Téměř všechna sdružení pořádají oslavy tradičních bulharských svátků: 1. března („Baba Marta“), 3. března (státní svátek Bulharska), pravoslavné Velikonoce („Velik den“), 24. května (Den slovanských věrozvěstů), pravoslavné Vánoce (Koleda) atd. Vyvíjejí kulturně vzdělávací činnost a pořádají různé společenské akce pro širokou veřejnost.

Bulharský kulturně osvětový klub v Ostravě slaví také „Babin den“ a Den nezávislosti Bulharska. Pořádá videoprojekce bulharských filmů, organizuje schůzky s bulharisty. Velmi oblíbené jsou různé exkurze pro členy klubu a jejich rodiny. Pro děti pořádá Dětské sportovní dny a Dětský karneval. Každoročně zve folklórní skupiny z Bulharska a Česka. Spolupracuje s ostatními menšinami v regionu i mimo něj (s Řeky, Maďary, Ukrajinci, Rusy).

Folklórní taneční soubor *Kytka Bulharského kulturně osvětového sdružení v Brně* každoročně vystupuje na celé řadě kulturních akcí v rámci města Brna a Jihomoravského kraje. Sdružení pořádá kursy bulharštiny, Dětský sportovní den a prezentaci bulharských filmů. Tradičně slaví tzv. „Nikuldenska večer“.

Bulharský kulturně osvětový klub v Praze se podílí na organizačním zajištění řady akcí nadlokálního významu, např. Folklórního festivalu Praha srdce národů, fotbalového turnaje menšin o pohár Senátu Parlamentu ČR, spolupracuje s Folklórním sdružením ČR, dále s Bulharskou školou v Praze a Bulharským institutem. Společné akce členů klubu se konají minimálně jednou v měsíci. Klub vydává též samostatný bulletin „Inform“. V sídle klubu (Americká 28, Praha 2) jsou pro členy instalovány 2 satelitní programy, prostřednictvím kterých je možno sledovat celostátní bulharské TV programy, dále jsou zde k dispozici dva české a dva bulharské deníky.

Občanské sdružení Pirin, respektive jeho hlavní součást - *Soubor bulharských lidových tanců Pirin* - se účastní společných aktivit národnostních menšin v Brně. Pro širokou veřejnost organizuje semináře bulharských lidových tanců.

Zaedno – sdružení Bulharů a jejich přátel – pořádá výstavy, folklórní a rockové koncerty a oslavu tradičního bulharského svátku vína „Trifon Zarezan“.

Vazraždane kromě oslav tradičních bulharských svátků organizuje od roku 2002 sobotní školu „Čtu, píšu a mluvím bulharsky“ ve spolupráci s *Bulharskou kulturně osvětovou organizací „Sv. Cyrila a Metoděje“* v Praze. Organizuje koncerty, výstavy a vydává vlastní časopis „Balgari“. *Bulharská kulturně osvětová organizace „Sv. Cyrila a Metoděje“* v Praze se zaměřuje na vydavatelskou činnost – vydává bulletin „Rodna reč“ a knihy. Členové spolku *Hyshove* tradičně oslavují „Gergeov den“ (svátek sv. Jiří).

2. e/ *Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)*

BKOO v Praze: <http://www.cmail.cz/bgklub>, o.s. *Vazraždane*: <http://www.sweb.cz/vazrazdane>, o.s. *Zaedno*: <http://www.sweb.cz/3a1>, o.s. *Pirin*: <http://www.pirin.cz>, Sdružení pro Bulharsko: <http://www.bgr.cz>, *Hychove*: <http://www.hyshove.ic.cz/indexr.htm>, Bulharské kulturní osvětové sdružení v Brně: <http://www.bkos.wz.cz>.

3. *Podmínky výkonu práv národnostních menšin*

3. a/ *Sdružování*

Existují 2 typy organizací - neformální a se statutem registrovaného občanského sdružení. Sdružuje se pouze 10–12% příslušníků bulharské menšiny. Část z těchto lidí se též tradičně sdružuje v pravoslavné církvi.

3. b/ *Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)*

Bulharská menšina je zastoupena v Radě vlády pro národnostní menšiny, ve Výboru Rady vlády pro spolupráci s orgány samosprávy a ve Výboru Rady vlády pro dotační politiku. Dále v poradním orgánu MŠMT pro záležitosti národnostních menšin, ve výběrových dotačních komisích MK pro periodický tisk a pro kulturní aktivity, v Komisi Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin apod.

3. c/ *Užívání jazyka menšiny v soukromém a veřejném životě*

Bulharština se používá hlavně v soukromém životě.

3. d/ *Užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny*

Stále se vyskytují problémy s přepisováním koncovky „-ová“ k ženským příjmením.²⁷⁾

3. e/ *Vzdělávání*

Od roku 1948 v Praze existuje Bulharská základní škola a později i Gymnázium Petra Berona; zřizovatelem je Ministerstvo školství Bulharské republiky. V současné době má 120 žáků. Pro bulharské děti a pro děti ze smíšených rodin včetně předškolních, které navštěvují české školy, založilo občanské sdružení *Vazraždane* sobotní školu „Čtu, píšu a mluvím bulharsky.“ Kursy bulharštiny organizuje *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně*, *Zaedno* a *Pirin* vyučují bulharské lidové tance. *Zaedno* také třikrát ročně pořádá Posezení s bulharskou lidovou hudbou a zpěvem.

3. f/ *Kulturní činnost (viz též 2. d)*

Páteří kulturního života menšiny jsou většinou oslavy významných tradičních bulharských svátků - jak pravoslavných, tak lidových i občanských. Některá sdružení se zúčastňují různých multikulturních akcí – Praha srdce národů (BKOO), Schola Pragensia (BKOO a *Vazraždane*), Mezinárodní konference Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám (*Vazraždane*). Soubor *Pirin* účinkoval na třech mezinárodních folklorních festivalech. Soubor *Kytka* vystoupil v rámci „Dnů Evropy,“ na předvánoční akci „Mosty mezi městy“ a na vernisáži účastníků mezinárodní soutěže „O nejlepší fotografie z Bulharska,“ pořádanou *Sdružením pro Bulharsko*. Podle vyjádření zástupce BKOO by mělo být rozdělování prostředků na periodický tisk spravedlivější (minimální dotace 400 tis. Kč na periodikum).

²⁷⁾ Poznámka sekretariátu Rady: Zástupci bulharské národnostní menšiny však žádný konkrétní podnět k tomuto problému nepředložili – viz oddíl 3.6. Zprávy.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

BKOO vydává časopis „Roden glas“, Bulharský kulturně osvětový klub v Praze bulletin „Inform“. Bulharská kulturně osvětová organizace „Sv. Cyrila a Metoděje“ vydává bulletin „Rodna reč.“ Vazraždane vydává časopis „Balgari“ (kulturně-informační vydání pro Bulhary v Čechách), jenž je velmi dobře přijímán většinou bulharské menšiny. Příznivé ohlasy přicházejí i z dalších států, kde je bulharská menšina. Pirin vydal brožuru „Bulharský folklór;“ Zaedno má informační webové stránky a mailing list.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně obdrželo dotaci 57 tis. Kč od Magistrátu města Brna na projekt „Uchování národnostní kultury, lidových tradic a rodného jazyka.“ Pirin obdržel od Magistrátu města Brna 5 tis. Kč dotace na provozní náklady a 60 tis. Kč od MŠMT na projekt „Výuka bulharských lidových tanců“. Jihomoravský kraj podpořil projekt podaný Sdružením pro Bulharsko „Bulharské kulturní dny a výstava fotografií z Bulharska“ ve výši 30 tis. Kč. Bulharský kulturně osvětový klub v Olomouci obdržel 5 tis. Kč od Magistrátu města Olomouce na činnost klubu a 20 tis. Kč od Olomouckého kraje na „Dny bulharské kultury.“ BKOO dostala od MHMP 35 tis. Kč na účast na festivalu „Praha srdce národů“ a 50 tis. Kč na vydání knihy „Ukotvené stíny“, 140 tis. Kč od MK ČR na vydávání časopisu „Roden glas“. Vazraždane obdrželo od MK ČR 137 500 Kč na vydávání časopisu „Balgari“. Bulharská kulturně osvětová organizace „Sv. Cyrila a Metoděje“ obdržela od MHMP dar 80 tis. Kč na vydání knih „Praha na vlnách věků“ a „Nostalgie.“ Dále od MŠMT 35 650 Kč na projekt „Čtu, píšu a mluvím bulharsky“. Podle vyjádření zástupce BKOO není správné ponechávat v dotačním programu MK na vydávání periodického tisku rezervu.

4. Projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství

Zaedno zorganizovalo v roce 2003 sociologicko-ekonomický průzkum pracovní diskriminace v ČR vůči cizincům, vedený odborníkem z Chicagské univerzity Alexandrem Popovem. Výsledky mimo jiné hovoří o tom, že bulharští experti, hovořící plynule česky, mají oproti českým kolegům 2,5krát menší šanci získat odpovídající místo v ČR. K diskriminační selekci dochází podle výzkumu již při uvedení bulharského příjmení v přihlášce ke konkursu.

5. Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci

Příslušníci bulharské menšiny pociťují nedostatky zejména v otázce dvojího občanství. Dále považují za neúnosný způsob poskytování dotací ministerstvy ČR: maximální výše dotace je 70 % na jednotlivý projekt. Zbývajících minimálně 30 % bývá zejména u finančně náročnějších projektů natolik vysoká částka, že předkladatelé z řad méně početných menšin, jakou je i bulharská, ji nemohou zajistit. Tato situace de facto znemožňuje realizaci mnoha projektů. Dále se zástupci menšiny domnívají, že mají nárok na bezplatné vyučování rodného jazyka. Nelíbí se jim rovněž omezené a většinou negativní informování o Bulharsku v českých médiích.

6. Problémy v životě menšiny

Nejvýznamnější problémy jsou vnitřního rázu. Probíhá proces vymezování názorových platform zástupců jednotlivých bulharských organizací. Doposud není shoda na východiscích pro společný postup představitelů organizací bulharské menšiny. Většina sdružení a spolků nemá stále prostory pro svou činnost. Proto organizace vkládají velké naděje do projektu „Dům národnostních menšin“ v Praze.

7. Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)

Spolupráce s magistráty Prahy a Brna je hodnocena jako velmi dobrá. Folklórní taneční soubor Kytka vystupuje na kulturních akcích bulharské menšiny, jakož i jiných multikulturních pořadech. Rovněž vystoupení souboru Pirin byla vysílána v českých médiích: Česká televize uvedla vystoupení souboru v pořadech Notes a Velký vůz, Český rozhlas Brno odvysílal hodinový rozhovor se

členy souboru. Činnost sdružení *Zaedno* byla prezentována v pořadu ČT Velký vůz a v Českém rozhlase 6. Pořad o ostravském klubu byl vysílán ostravským studiem Českého rozhlasu.

8. Vlastní hodnocení postavení menšiny

Bulharská menšina v ČR je početně malá a je usídlena rozptýleně po celém území. Její příslušníci se celkem dobře adaptují v českých podmínkách. Většinou se otevřeně hlásí ke své národnosti. K českému národu mají pozitivní vztah; je to dané historickou zkušeností a dlouhou tradicí bulharsko – české vzájemnosti, sahající hluboko do 19. století. Česká inteligence se významně podílela na vybudování obnoveného bulharského státu po osvobození od turecké nadvlády. Již od poloviny 19. století v Čechách studovala řada bulharských studentů. I dnes Bulhaři přijíždějí do ČR nejen za prací, ale též studovat. Mnozí z nich tu nalézají nový domov a rodiny.

CHORVATSKÁ MENŠINA

Situace chorvatské menšiny se v roce 2003 nikterak nezměnila oproti roku 2002. Je mj. popsána v příspěvku na semináři o implementaci zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin v ČR.²⁸⁾ Aktuální situaci menšiny dokresluje též příslušná pasáž oddílu 5.2. Zprávy.

MAĎARSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

K maďarské národnosti v ČR se podle posledního sčítání lidu v roce 2001 přihlásilo 14 672 osob. Jelikož ve sčítání lidu uvedení údaje o národnosti nebylo povinné, dle našeho odhadu tento počet bude mírně vyšší (cca 19-20 tisíc). Podle geografického usídlení jejich počet převažuje v Severočeském a Moravskoslezském kraji, v Praze, následují pak Plzeňský, Východočeský, Jihomoravský a Jihočeský kraj. Maďarská menšina v ČR představuje specifickou komunitu, která nese některé znaky autochtonní i některé znaky neautochtonní etnické menšiny. Do českých zemí se Maďaři dostali v bývalém Československu jednak nedobrovolně (v rámci tzv. výměny obyvatelstva po 2. světové válce, roztroušeně do bývalých sudetoněmeckých oblastí), jednak v socialistickém Československu dobrovolnou migrací (většinou do větších měst, především za studiem a za prací). Maďaři tedy nikde v ČR netvoří souvislou etnickou enklávu.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Hlavními akcemi všech organizačních jednotek Svazu Maďarů jsou především: kulturně vzdělávací a dokumentační činnost (besedy, přednášky, výstavy, apod.), dny maďarské kultury, organizace činností pro děti (sportovní den, mikulášská besídka, různá představení), návštěvy divadelních představení v regionálních divadlech, oslavy státních svátků Maďarské republiky, pietní akce, klubová setkání, organizace výstav.

Další akce jednotlivých organizačních jednotek: OJ Praha - spoluorganizátor mezinárodního folklorního festivalu „Praha srdce národů“, a „Setkání kultur“, která je společnou akcí národnostních menšin v Praze; recitační soutěž v přednesu poezie v maďarském jazyce za účasti členů Svazu, prezentace dvou knih spojené s autogramiádou, vzdělávací tábor v Medlově; OJ Brno - účast na akcích Folklór bez hranic, Žijeme v jednom městě a Návraty ke kořenům (ZO Brno), vydala publikaci a CD u příležitosti 10. výročí vzniku ZO v Brně; OJ Plzeň – setkání s maďarskými účastníky bienále výtvarníků v Plzni; OJ Teplice: účast na slavnostním otevření lázeňské sezóny v Teplicích, dny maďarské kuchyně v Teplicích.

2. e/ Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)

Svaz Maďarů má domovskou stránku (www.csmmsz.org) a je vydavatelem časopisu Prágai Tükör (www.pragaitukor.com).

²⁸⁾ Sitek, H.: Chorvati v České republice. In: Sborník příspěvků ze semináře o implementaci zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin v ČR (Koloděje, 2. prosince 2003). Praha. 2004, s. 36-37.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

Svaz Maďarů disponuje v současnosti jedním celostátním periodickým časopisem Prágai Tükör (Pražské zrcadlo), který vychází již 11 let (pětkrát ročně). Brněnská základní organizace vydává regionální časopis Brünni Magyar Futár (Brněnský maďarský kurýr).

Regionálně byl možný příjem vysílání rozhlasové stanice Regina: jednou za 3 týdny. Bohužel v průběhu povodní v roce 2002 bylo sídlo rádia vyplaveno. V současné době se uvažuje o pokračování vysílání.

V lednu 2004 bylo na ČT zahájeno vysílání nového programu Babylon, mapujícího život národnostních menšin, kde předpokládáme, že bude věnován prostor také naší menšině.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Neuvedeno.

6. Problémy v životě menšiny

Svaz Maďarů nevlastní dostatečné finanční prostředky na provoz sekretariátu s placeným pracovníkem, z tohoto důvodu vznikají potíže v koordinaci spolupráce s organizačními jednotkami a tím souvisí i občasná neúčast na celostátních aktivitách národnostních menšin.

S velkými nadějemi očekáváme stále se prodlužující zřízení Domu národností v Praze; za velmi vstřícný krok zastupitelů je považováno schválení záměru a výběr vhodného objektu.

Jako specifický problém lze uvést i obtíže se zapojováním mladé generace do činností a života organizací maďarské národnostní menšiny.

NĚMECKÁ MENŠINA

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

Německá menšina se sdružuje ve dvou velkých sdruženích:

Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR (KSONN) eviduje 28 základních organizací, které na svých výročních členských schůzích předkládají přehled o svých aktivitách spolu s revizí finančního hospodaření. K 31.prosinci 2003 je evidováno 2194 členů, nových 52, úmrtí 89, odhlášeno pro vysoký věk a pobyt v léčebných ústavech 62. Z toho 1709 žen, 485 mužů, průměrný věk 71 let.

Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Shromáždění) je demokraticky zvolené společenství Němců žijících v ČR se sídlem v Praze. Shromáždění zastřešuje v současné době 22 samostatně registrovaných svazů včetně jejich 30 regionálních organizací. Počet členů ve Shromáždění se pohybuje ročně kolem 5 800 (evidence přírůstků, odchodů a úmrtí je evidovaná v jednotlivých svazech). Průměrný věk členů je 62 let. V tomto počtu není zahrnutá mládež a děti v jednotlivých svazech, protože se stav každoročně mění. U každého svazu však můžeme počítat od 20 do 50 mladistvých. Shromáždění Němců má i svoji mládežnickou organizaci JUKON, jež má v současné době 120 členů ve věku od 18 do 30 let.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Německá menšina pozoruje posun k lepšímu, například možnost vyjádřit stanovisko k ustanovení Úmluvy, možnost projednání problematiky tzv. Humanitárního gesta ve vládě ČR. Menšina také uvítala možnost vzniku výborů pro národnostní menšiny ve městech a obcích. Spolupráce s orgány samosprávy je však v regionech různá, dle sdělení jednotlivých svazů s regionální působností je spolupráce s orgány samosprávy teprve v počátcích, výbory v současné době vznikají. V krajích a městech, kde je působnost těchto výborů již ustálená, je většinou i dobrá spolupráce

s národnostní menšinou. Po komunálních volbách a zrušením okresů se však s nástupem nových činitelů v některých městech a obcích situace pro menšiny poněkud zhoršila.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

Stav nezměněn dle roku 2002. Oba německé čtrnáctideníky jsou nepostradatelnými pojítky a nejcennějším zdrojem informací pro velmi rozptýlenou německou menšinu. Tisk přináší osvětu, informace, doplňuje slovní zásobu, modernizuje jazyk a pomáhá v dalším vzdělávání menšiny.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotací programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Německá menšina má možnost požádat jako i ostatní menšiny o státní dotaci na Ministerstvu kultury, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a u obecních a krajských samospráv. Na Ministerstvu kultury byla také poskytnuta dotace na tisk novin. Na Ministerstvu školství byla poskytnuta jedna dotace ve výši 120 000 Kč Svazu Němců Hřebečsko, Moravská Třebová na letní mezinárodní tábor s výukou němčiny. Obecní samosprávy udělovaly dotace dle svých finančních možností. Krajské samosprávy se na dotacích podílely jen výjimečně. Státní dotace na vydávání tisku a na kulturní aktivity jsou však v posledních letech silně kráceny nedosahují ani možných 70 %, a jsou tím pádem pro neziskové organizace nedostačující. Předpisy státní administrace k financování organizací znemožňují provoz řídicího článku, například financování sekretariátů. Finanční příspěvky z měst a magistrátů jsou přijímány s vděčností a podporují kulturní akce udržování lidových tradic, Dny kultury v regionech a další vzdělávání menšiny. Výše dotací z obcí a měst se pohybuje řádově od 2000 do 30 000 Kč .

5. Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci

Nejtěžší problém německé menšiny - nebyl splněn záměr vlády ČR - tzv. humanitární gesto vůči občanům německé a chorvatské národnosti.

Menšina vnímá nedostatky v zákonech, chybí v mnoha případech prováděcí předpisy k právům národnostních menšin. Týká se to úpravy menšinového školství, otázek dvojího občanství, majetkově-právních záležitostí (restituční zákony jsou pro občany německé národnosti nespravedlivé). Chybí prováděcí předpisy při uplatňování nároku na tlumočníka při úředním jednání, hlavně na nejnižším stupni samospráv.

Předpisy státní administrativy k financování menšinových organizací včetně menšinového tisku jsou natolik omezené, že znemožňují provoz řídicího článku, např. financování sekretariátu a u menšinových novin pouze 70% nákladu na vydávání tisku.

Nedostatky jsou i v ustanovení předpisů při uplatňování dvojjazyčných názvů obcí a měst. Kroniky měst udávají vznik s původními názvy a muzea ve svých sbírkách také toto označení uvádějí. Proč by názvy měst a obcí nemohly být v oblastech původu dvojjazyčné, když reklamě cizojazyčné výrazy nezakazují?

6. Problémy v životě menšiny

Silný rozptyl v celé ČR, starší věková hranice (péče o občany německé národnosti v domovech důchodců, léčebné pobyty v ústavech - pro neznalost německého jazyka se strany ošetřujícího personálu dochází mnohdy k nedorozumění). Chybějící možnost rozšířené výuky německého jazyka na všech stupních škol. Chybějící dvě generace inteligence v důsledku poválečných a totalitních let, stále obavy starší generace svobodně se projevovat, malé členství ve sdruženích jako důsledek obavy z intolerance K aktualizaci třeba uvést, že z mnohých svazů přicházely v uplynulém období stížnosti na vysílání televize Nova, konkrétně pořadu „Sedmička“, kde tehdejší moderátorka Jana Bobošíková při každé příležitosti kladla protiněmecké otázky a svými výroky provokovala proti německé menšině. Podotýkáme, že jsme si jako menšina vědomi všech válečných hrůz, které Německo ostatním národům způsobilo, jsme si vědomi toho, že se na tyto události nemá zapomínat, ale je kriticky také nutno podotknout, že německá menšina žije v tomto státě již od 12. století. Byly doby zlé ale i dobré ve spolužití obou národů. Od roku 1945 se německá menšina podílí ve prospěch českého státu na všech hospodářských odvětvích, je zapojena do kulturního života

a vými akcemi podporuje Českou republiku i v mezinárodních česko-německých projektech ve smyslu Česko-německé deklarace. Proto požadujeme méně štvavosti a více uznání.

POLSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Polská menšina je soustředěna v oblasti Těšínského Slezska. V současnosti zde žije dle statistických údajů cca 37 000 Poláků. Mimo území Těšínského Slezska žije zhruba dalších 15 000 Poláků (Praha, Brno východní a severní Čechy). Statistické údaje asi věrně zrcadlí realitu. Takže současný počet Poláků v ČR je 51 968. Optimisté odhadují 60 000 – 65 000. Polsko-slezským nářečím mluví na Těšínsku i mnoho příslušníků české národnosti. Soustředěnost Poláků na území Těšínského Slezska je zvýhodňuje vůči jiným menšinám, ale tato homogenita se trvale rozměňuje a prodělává trvalou erozi.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

V roce 2003 byly nově založeny *Stowarzyszenie Artystów Plastyków* a *Stowarzyszenie Inteligencji Chrześcijańskiej*. O založení samostatného spolku usilují také sportovci polské národnosti.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

V Senátu Parlamentu ČR je polská menšina zastoupena dvěma senátory (US-DU, KSČM), v Poslanecké sněmovně je zastoupená polská menšina 1 poslancem (původně US-DU, dnes bez stranické příslušnosti). Tito zastupitelé však nejsou reprezentanty polských zájmů v pravém slova smyslu, jelikož především reprezentují zájmy své politické strany. Na parlamentní úrovni není zřízen žádný orgán, který by zaručoval menšinám pravidelnou možnost účasti na řešení záležitosti, které se týkají práv menšin.

Na úrovni vlády a některých ministerstev jsou zřízeny poradní orgány, kde jsou příslušníci polské menšiny zastoupení (v Radě třemi členy, v poradních orgánech resortů po jednom).

3. d/ Užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny

Přesto že zákon o matrikách je vstřícnější k užívání jmen a příjmení v polském jazyce, přetrvává v úřadech tendence jejich počešťování.²⁹⁾

3. e/ Vzdělávání

Zástupci polské národnostní menšiny prostřednictvím občanského sdružení Společnost polských učitelů v ČR zpracovali připomínky k návrhu zákona o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména k § 14 odst. 1, který stanoví, že škola s vyučovacím jazykem menšiny se zřizuje v obci, podle něhož obec nebo kraj, popřípadě ministerstvo, zajišťuje pro příslušníky národnostních menšin vzdělávání v jazyce národnostní menšiny v mateřských, základních a středních školách, a to v obcích, v nichž byl v souladu se zákonem o obcích zřízen výbor pro národnostní menšiny. Vyjádřili názor, že ustanovení je nelogické, znásobuje podmínky nutné pro zřízení školy a v praxi by se také mohlo projevit jako restriktivní opatření, na jehož základě by obec zrušila fungující školu s vyučovacím jazykem menšiny prostě z důvodu, že v obci zřízen výbor pro národnostní menšiny nebyl, i když ta zákonné podmínky pro jeho zřízení splňuje.³⁰⁾ V této souvislosti byly zaslány podkladové materiály náměstkovi ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Jaroslavovi Müllnerovi a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny, které obsahují návrh změny ustanovení § 14 odst. 1.³¹⁾ Společnost polských učitelů v ČR dále zaslala Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy podnět k činnosti Pedagogického centra pro

²⁹⁾ Poznámka sekretariátu Rady, kterému zástupci národnostních menšin zaslali podklady pro zapracování do Zprávy: Se stanoviskem o tendenci počešťování ženských příjmení nelze souhlasit, jde o subjektivní, věcně nepodložený názor. Viz oddíl 3.6. Zprávy.

³⁰⁾ Viz oddíl 3.1. Zprávy.

³¹⁾ Viz oddíl 4.1. Zprávy.

polské národnostní školství v Českém Těšíně,³²⁾ úpravě učebních plánů pro školy s polským vyučovacím jazykem a k možnosti používání učebnic schválených v Polsku ve školách s polským vyučovacím jazykem v České republice.

3. f / Kulturní činnost

Polská menšina rozvíjí velmi bohatou a rozmanitou kulturní činnost. Největší zásluhy v kulturní oblasti má PZKO. Zajímavá a potřebná je činnost loutkového divadla Bajka a Polské scény Těšínského divadla. Kulturní činnost polské menšiny si zaslouží větší podporu finančních prostředků ze státního rozpočtu. Současný stav je nevyhovující.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

V této oblasti bylo v roce 2003 docíleno největšího úspěchu. Ostravské studio ČT zavedlo vysílání v polském jazyce. Polské vysílání se koná jednou týdně, vždy ve čtvrtek ve vynikajícím vysílacím čase (18:10) a trvá 5 min. Zavedení polského vysílání v ČT chápe polská menšina jako největší počín za posledních 15 let.

Díky státním dotacím jsou vydávána čtyři periodika v polském jazyce:

- obdeník *Głos Ludu*,
- čtrnáctidenník *Nasza Gazetka*,
- měsíčníky *Zwrot* a *Kurier Praski*.

Vedle toho jsou vydávány měsíčníky *Jutrzenka* a *Ogniwo*, které slouží jako pedagogické pomůcky. Bez státní podpory je vydáván čtvrtletník válečných veteránů *Wiarus*.

Rozhlasové vysílání v polském jazyce zabezpečuje Český rozhlas Ostrava v rozsahu 15 minut denně.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Neuveдено.

ROMSKÁ MENŠINA

Ani jedním ze tří zástupců národnostní menšiny v Radě nebyl dodán podklad.

RUSÍNSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Vzhledem k tomu, že Rusíni v ČR (předtím v Československu) se vyznačují značnou variabilitou, je určení počtu jejích členů - ať již jde o oficiální (který je uváděn na základě dat ze sčítání obyvatelstva) či o kvalifikovaný početní odhad - velmi obtížné. Postavení menšiny determinovaly dějinné události, zejména násilná opatření totalitních systémů v polovině 20. stol. Snad žádný jiný národ (národnost) v historii tak nebyl postižen úředně nařízenou likvidací svého názvu a jazyka. V případě Rusínů se tak stalo poté, když po druhé světové válce bylo území Podkarpatské Rusi připojeno k SSSR.

Podle sčítání obyvatelstva z r. 2001 žije v ČR 1 109 osob hlásících se k rusínské národnosti, ve skutečnosti je však tento počet mnohem vyšší. Odhaduje se zhruba na 10 000 lidí. Je to důsledek skutečnosti, že rusínská národnost byla oficiálně „zrušena“ a její příslušníci v celém tzv. východním bloku byli nuceni hlásit se k ukrajinské, nebo - v tehdejší Československu - k české resp. slovenské národnosti. Je prokazatelné, že po rozpadu ČSR v letech 1938-9, zejména však po 2 světové válce, po připojení Podkarpatské Rusi k SSSR, se několik desítek

³²⁾ Poznámka sekretariátu Rady: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy opakovaně potvrdilo, že v rámci systémových opatření v oblasti školství se Pedagogického centra pro polské národnostní školství žádná restriktivní opatření nedotýkají a nedotknou.

tisíc Rusínů rozhodlo přesídlit do tehdejšího Československa. Posléze se však museli utkat s tím, že národnost, jejíž součástí byli, oficiálně neexistuje. Je proto pochopitelné, že si pak raději zvolili českou nebo slovenskou, než ukrajinskou národnost. (Na sčítacích formulářích rubrika „rusínská národnost“ vůbec neexistovala.)

Rusíni a jejich potomci se v průběhu let neztratili, ale postupně asimilovali, během komunistického režimu se stali Čechy či Slováky, stali se ke svým kořenům lhostejnými. Ztratili motivaci - potřebu národní identifikace s etnikem, k němuž původně patřili. Tento stav v podstatné míře přetrvává. Řada Rusínů, kteří po druhé světové válce přesídlili do českých zemí odjinud, např. ze Slovenska či z Rumunska, se chovala obdobně. Je příznačné, že kupř. chomutovská komunita Rusínů, která přišla do Čech z Rumunska (kupř. z obce Skejuš), hovoří rodným jazykem, zná lidové zvyky a písně, je často řeckokatolického vyznání, avšak její příslušníci se považují za Slováky. Přetrvalo to z období, kdy bylo i riskantní se k rusínské (ale i k ukrajinské!) národnosti hlásit; existoval totiž, přinejmenším v lidovém povědomí, pocit nebezpečí, že tito lidé, budou-li trvat na původní národnosti, nuceně přestěhují na Ukrajinu.

Od počátku 90. let však v ČR dlouhodobě pobývá silná (i když početně obtížně odhadnutelná) skupina osob z Podkarpátí, která sem přišla za prací a která - zejména pokud s nimi dochází k „neúřední“ komunikaci - se hlásí k rusínské národnosti. Někteří z nich, zvláště mladí lidé, v posledních letech navazují kontakty se zdejšími rusínskými národnostními organizacemi a hlásí se k aktivní činnosti. Platí to v určitých konkrétních případech i pro Rusíny ze Slovenska.

V ČR jsou Rusíni zastoupeni v řadě regionů; nejvíce jich je v Praze, v severních Čechách a na severní Moravě, lze je vysledovat i na střední a jižní Moravě.

Velmi spolehlivým svědectvím přítomnosti Rusínů je řeckokatolická příp. pravoslavná církev a jejich kostely. Liturgií, poutí i dalších církevních akcí se účastní mnoho věřících z církevních komunit v celé republice. Kostely jsou plné věřících, mezi nimi mnoho nových zdejších „přistěhovalců“ za prací.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. a/ Typy organizací a jejich organizační struktury

Nejpočetnější organizací je Společnost přátel Podkarpatské Rusi s rusínskou sekcí (založena roku 1990). Původním názvem navázala na obdobnou organizaci působící v ČSR před druhou světovou válkou. SPPR původně vznikla jako společenství „rodáků“, tj. Čechů i Rusínů, kteří mají rusínské kořeny. Od počátku tedy sdružovala vedle příslušníků rusínské menšiny také české příznivce podkarpatoruského regionu, kteří se tam narodili, ale také zájemce o historii, kulturu a další realie, přírodu PR, o turistiku na tomto území atd. Postupem doby se v praxi přetvářela na národnostní organizaci, která si vzala za úkol být představitelem rusínské menšiny. SPPR je členem Světové organizace Rusínů a je zastoupena v jejím nejvyšším orgánu – Světové radě Rusínů. Je rovněž zastoupena v Radě vlády pro národnostní menšiny a v obdobných orgánech krajských. SPPR má odbočky v Brně, Jindřichově Hradci, Českém Těšíně. Pořádá každoročně svou valnou hromadu, která hodnotí činnost v uplynulém období, schvaluje program další činnosti a volí výkonný výbor. Organizuje kulturní a vzdělávací akce, vydává časopis a publikace, věnované rusínské tematice.

Další organizací je Obšcestvo Rusinov sdružující Rusíny na území České republiky.

2. b/ Členská základna

SPPR má v současné době na 1000 členů plus další desítky formálně neorganizovaných příznivců (předplácejí si např. časopis). V drtivé většině jde o Rusíny (a Čechy) žijící v ČR, několik členů a stálých příznivců je ze zahraničí (Slovensko, Zakarpatská oblast Ukrajiny, Německo, USA), kteří se na činnosti podílejí mj. články v časopise Podkarpatská Rus, lektorskou účastí na přednáškách, sponzorskými dary (jsou většinou určeny pro humanitární pomoc Rusínům na Podkarpatské Rusi).

O počtu členů Obšcestva Rusinov nemá SPPR konkrétní informace, nicméně s touto organizací spolupracuje, mj. v roce 2003 se společně připravuje výstava o Rusínech.

2. c/ Priority

Obsah činnosti organizace je dán stanovami. Jde zejména o obnovu a rozvoj rusínské identity, podporu rusínských aktivit doma i v zahraničí, poznávání a studium dějin a aktuálních problémů Rusínů zvláště na někdejší Podkarpatské Rusi; SPPPR vyvíjí kulturní, vzdělávací, ediční aj. činnost, podporuje poznávací a turistické zájezdy do regionů obývaných Rusíny, aktivně spolupracuje s organizacemi rusínských národnostních menšin v SR, Maďarsku, na Ukrajině, v Polsku, Srbsku a Černé Hoře, Chorvatsku a v USA a Kanadě aj.

Soustřeďuje dokumenty, fotografie i věcné předměty z historie Rusínů. (Byla uzavřena dohoda s odd. soudobých dějin Národního muzea v Praze, s jehož pomocí jsou tyto dokumenty shromažďovány a archivovány.)

K významným prioritám pro nejbližší období patří rozšíření členské základny SPPR (i formálně neorganizovaných zájemců o činnost organizace) – především o příslušníky rusínské menšiny, získání Rusínů, kteří dlouhodobě žijí a pracují v ČR, zabezpečení většího podílu mladých lidí na aktivitách organizace, úprava struktury organizace a stanov, aby lépe odpovídaly novým podmínkám a aktuálním potřebám a spolupráce s médii (ČT, Český rozhlas, periodika) – prezentace rusínské národnosti, jejích reálií, kultury atd.

2. e/ Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)

Organizace má nově své internetové stránky (<http://sweb.cz/podkarpatska.rus/>), na nichž se mj. prezentuje i časopis; ten má rovněž svou e-mailovou adresu.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. e/ Vzdělávání

Problematika vzdělávání je ztížena vzhledem k situaci menšiny a její roztroušenosti na území ČR. Nicméně je možné i žádoucí v této oblasti vyvíjet větší aktivitu. Cíle: prostřednictvím projektů dalšího vzdělávání podpořit sebeidentifikaci a zvýšení národního povědomí (i sebevědomí) příslušníků rusínské národnosti, podpořit zajímavé a pro menšinu atraktivní formy sdružování příslušníků rusínské menšiny (kluby, spolky) především za účelem společných vzdělávacích akcí, poskytnout možnost dalšího vzdělávání prostřednictvím kulturně vzdělávacích akcí (přednášky, besedy), podpořit v příslušnicích rusínské menšiny potřebu dialogu s majoritní společností, zdůrazňovat významný podíl Rusínů (či lidí s rusínskými kořeny) trvale žijících v naší republice na kulturním bohatství země i na současném společenském a kulturním životě ČR (např. umělci typu jako Ladislav Smoljak, Jiří Sopko, Štěpán Rak, Juraj Jakubisko a další). A naopak – připomínat trvalé hodnoty, které v české kultuře vznikly díky rusínské a podkarpatoruské inspiraci: literatura (Čapek, Olbracht, Zatloukal, Hořec), film (Vančura, Dostal, Kachyňa), výtvarné umění a fotografie (Kristofori, Kyndrová, Cudlín, Štursa) atd. K realizaci těchto i dalších vzdělávacích cílů bude účelné spojit síly i prostředky s dalšími resorty.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Neuveдено.

6. Problémy v životě menšiny

Zásadní problémy v současné době nejsou, pouze organizační (SPPP nemá vlastní kancelář, telefon, administrativní sílu) a samozřejmě s tím spojené problémy finanční.

V posledním období se podařilo ve značné míře překonat dlouhodobou vzájemnou nedůvěru až averzi mezi představiteli rusínské a ukrajinské menšiny, navázat kontakt, dokonce i spolupráci. (Dodejme, že na tom má značný podíl společná účast na činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny.) Rovněž se podařilo navázat pracovní kontakt s velvyslanectvím Ukrajiny. Hroty, které se v uplynulých letech občas projevovaly, byly v podstatě obroušeny.

7. Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)

Některé příklady pozitivní praxe byly uvedeny výše. Za velmi kladný rys činnosti uplynulého období lze označit spolupráci s Obščestvem Rusinov (společně byly připraveny výstavy v lednu 2004 v Praze). Dále spolupráci s Arcidiecézní charitou v Ostravě – úspěšný podíl na akci Adopce na dálku. SPPR v poslední době spolupracuje rovněž s Českou televizí na „typech“ pro pořad o národnostních menšinách Babylon a přípravě.

Jako další příklad spolupráce lze uvést – vedle již zmíněné Rady vlády – také národnostní komisi Magistrátu hlavního města Prahy či konstruktivní zájem brněnských orgánů o práci odbočky SPPR v Brně.

8. Vlastní hodnocení postavení menšiny

Rusínská národnostní menšina je v ČR poměrně nepočetná. Její postavení ve společnosti tomu v podstatě odpovídá, i když by se Rusíni mohli v řadě případů projevovat daleko výrazněji, víc se prosazovat. Např. v kulturním životě ČR hrají velmi významnou roli někteří původem rusínští umělci (po obou rodičích či alespoň po jednom, např. režisér Juraj Jakubisko, hudebník Š. Rak, malíř J. Sopko a další). Většinou se ke svým kořenům ochotně hlásí, ale spíš na výzvu médií než z vlastní iniciativy. Málokdy vystupují na veřejnosti také jako příslušníci rusínské národnosti. (V poslední době je světlou výjimkou Juraj Jakubisko.)

Nejde však jen o známé osobnosti; Rusíni vůbec se stále ještě nenaučili být výrazně hrdí na svou národnost, víc ji uplatňovat v kulturních a dalších vhodných souvislostech v rámci Česka.

RUSKÁ MENŠINA

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Příprava stavby pravoslavného duchovního a společenského centra, jinak stav nezměněn.

- Společenská setkání u příležitosti významných svátků,
- Kulturní program (koncerty vážné hudby, autorské večery, večery poezie, výstavy výtvarného umění atd.),
- Vydávání ruskojazyčných periodik,
- Vydávání děl místních ruskojazyčných autorů,
- Příprava stavby pravoslavného duchovního a společenského centra.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. a/ Sdružování

Stav oproti roku 2001 a 2002 nezměněn. Je potěšující vstřícný přístup vlády při získávání pozemku v Praze 10, kde by již v roce 2004 mohla být zahájena stavba humanitárního a společenského pravoslavného centra. Právě zde vidí ruská národnostní menšina možnost řešení palčivých problémů, které tíží jak tuto menšinu, tak český stát, a to s vynaložením minimálních nákladů a jejich velmi rychlou návratností.

Největší překážkou realizace spolkového života a sdružování ruské národnostní menšiny je nedostatek finančních prostředků a zejména pak neexistence vhodných prostor, kde by bylo možné umístit knihovnu, videotéku, fonotéku, archivy, pořádat společenské a kulturní akce, věnovat se práci s mládeží v rámci prohlubování znalostí českých dějin a státnosti, národní kultury a společenských zvyklostí, stejně jako navazování na kulturní tradice Ruska, přervané bolševickým převratem. Znamé potíže, které vedou k oddalování provozu Domu národnostních menšin, vedou ruskou komunitu k hledání prostor, které by bylo možné pro výše uvedené účely pronajmout.

Ruská menšina se v mnohem větší míře než v občanských sdruženích tradičně sdružuje v Pravoslavné církvi. Tak dochází ke zdánlivému paradoxu, že je Pravoslavná církev v českých zemích jedinou církví, kde se počet věřících v posledních letech výrazně zvětšil a odhaduje se v současné době na 100 000 občanů. Tato církev spojuje v českých zemích vedle ruské, také

ukrajinskou, běloruskou, bulharskou, řeckou, srbskou, rusínskou a další menšiny. (Ostatní církve zaznamenaly pokles počtu věřících v uplynulých deseti letech o 30 – 50%)

Pravoslavná církev v českých zemích, pod vedením Vladyky Kryštofa, arcibiskupa pražského a českých zemí, věnuje podstatnou část svého úsilí práci s novými imigranty a mládeží, jejich orientaci na morální a etické hodnoty křesťanské civilizace a hodnot demokratické společnosti. Zmíněný nárůst zájemců o tyto hodnoty ale způsobil, že se většina těchto lidí ani nevejde do současných chrámů a jsou nuceni stát za jakéhokoli počasí venku před chrámem. Nedostatek prostor omezuje možnosti pořádání besed, nedělních škol apod. Známa je i stoupající kriminalita některých občanů států bývalého SSSR, kteří k nám přijíždí za prací, žijí zde v zoufalých podmínkách, společenské izolaci a jsou často zneužíváni kriminálními živly. Pravoslavná církev má dostatek zkušeností, zájmu a ochoty zabývat se těmito problémy a předcházet jim. A právě lidé ze zemí bývalého SSSR, kteří se ocitli v těžké životní situaci se na pravoslavnou církev spontánně obrací. Bez odpovídajících prostor a technického zázemí, které by měly být součástí nové katedrály, není možné účinnou pomoc a prevenci v potřebném rozsahu poskytovat.

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Ve sledovaném roce se podařilo navázat velice těsnou spoluprací s Inspekcí ministerstva vnitra a vyřešit případ několika zkorumpovaných příslušníků cizinecké policie, kteří zneužívali svou pravomoc.

Předseda o.s. Ruská tradice pracuje jako člen Komise rady Hlavního města Prahy pro oblast národnostních menšin. V ostatních městech probíhá tato účast ad hoc, při řešení jednotlivých problémů nebo zajišťování konkrétních akcí.

3. f / Kulturní činnost

V roce 2003 se podařilo organizaci Ruská tradice získat finanční podporu magistrátu pro několik úspěšných projektů. Jedná se o vydávání knih mapujících osudy ruské emigrace, pokračování série koncertů vážné hudby na téma „Prolínání a vzájemné obohacování české a ruské hudební kultury v 19. a 20. století“, vydávání časopisu „Ruské slovo“, který se stal informačním orgánem a sjednocujícím prvkem ruské diaspory a jejích organizací. Probíhají společenské večery, zpravidla spojené s koncertními vystoupeními, presentace nových knih pražských ruskojazyčných autorů, autorské večery hudby a poezie atd. Omezujícím faktorem je nedostatek akusticky vhodných a finančně dostupných prostor v Praze. Částečné zlepšení tohoto stavu očekáváme od připravovaného vybudování Domu národnostních menšin v Praze.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

V ruštině vychází celá řada komerčně orientovaných periodik, která se ale rovněž věnují otázkám života menšiny, problémům adaptace, kultuře atd. Český rozhlas vysílá v ruštině denně třicetiminutový blok, Česká televize rozšiřuje pořady věnované problematice menšin, avšak ruská menšina nedostává v těchto pořadech prakticky žádný prostor. Proto se komunita rozhodla požádat o udělení vlastní licence a zahájit vlastní rozhlasové vysílání v ruském jazyce. Předpokládáme, že tato stanice bude věnovat vysílací čas i ostatním menšinám, zejména pak ukrajinské, srbské, bulharské a řecké.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací
Neuveдено.

4. Projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství

Tyto problémy citlivě vnímá zejména mládež. Jedná se o ojedinělé případy diskriminace, kdy pořadatelé odmítají pouštět na diskotéku Ukrajince a Rusy. Za mnohem závažnější ale pokládáme jednání některých příslušníků cizinecké policie a dopravní policie. Tyto případy jsou sice ojedinělé, ale široce diskutované uvnitř menšiny. Bohužel, nedůvěra v objektivitu

orgánů státní správy vede k tomu, že se postižení bojí toto jednání dosvědčit a tak zůstává nevyšetřené. Naštěstí se v roce 2003 podařilo, za výrazného přispění ministra vnitra, vyřešit zneužívání pravomoci několika příslušníků cizinecké policie. Tím podstatně stoupla důvěra uvnitř menšinové komunity v politiku vlády. Pro tyto lidi je to jejich první praktická zkušenost se západní demokracií.

ŘECKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Oproti roku 2001 a 2002 stav nezměněn. Snahou všech řeckých organizací je dlouhodobé a systematické zjišťování počtu příslušníků řecké menšiny na území České republiky. Jednotlivé Řecké obce vytváří vlastní přehledy občanů. Na základě vzájemné spolupráce odhadujeme celkový počet přibližně 5 000 osob.

Řecká komunita se nachází na celém území České republiky. Nejvíce Řeků žije v Moravskoslezském kraji (Krnov, Ostrava, Šumperk, Jeseník, Třinec, Karviná, Bohumín, Havířov, Vrbno pod Pradědem, Město Albrectice, Osoblaha, Dívčí Hrad, Rudoltice, Krásné Loučky, Staré Purkartice, Jindřichov, Zlaté Hory) v Jihomoravském kraji (Brno, Znojmo, Mikulov, Hevlín) a v Praze. Osamocené rodiny se nacházejí i v dalších místech: Jablonec nad Nisou, Liberec, Hradec Králové, Jihlava, Vyškov, Olomouc, Strážnice.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. b/ Členská základna

Asociace řeckých obcí v ČR: 758 členů ve 12 obcích, Praha 110 (neaktualizováno), Krnov 100 (neaktualizováno), Ostrava 87 (neaktualizováno), Brno 70 (neaktualizováno), Šumperk 69 (neaktualizováno), Krnov-město 59, Třinec 58, Karviná 54 (neaktualizováno), Bohumín 50 (neaktualizováno), Jeseník 47, Havířov 36 (neaktualizováno), Vrbno pod Pradědem 18 (neaktualizováno). Lyceum Řekyň v ČR: 155 členů, Česká společnost novořeckých studií: 69 členů, Společnost přátel Nikose Kazantzakise: 51 členů (neaktualizováno), Klub přátel Řecka 164 členů.

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Stav oproti roku 2001 a 2002 nezměněn. V každoročním plánu činnosti *Klubu přátel Řecka* je lednové setkání členů Klubu přátel Řecka, Řecké obce Praha a Společností přátel Nikose Kazantzakise, spojené s tradičním řeckým přivítáním nového roku *kopsimo pitas* a přednáškou z oblasti řecké kultury. Kolektivní účast členů Klubu přátel Řecka na akcích jiných organizátorů, věnovaných řecké kultuře, zejména na folklorních festivalech s účastí řeckých tanečních souborů ČR. Pravidelná služba v Řecké knihovně čtenářům z řad členů KPŘ a Řecké obce Praha a veřejnosti. Přednášky o řecké literatuře, dějinách a jiných řeckých námětech. Podpora činnosti řeckého tanečního a pěveckého souboru Akropolis z Prahy. Autobusový zájezd do míst spjatých s řeckou kulturou nebo s historií příchodu a pobytu Řeků v ČR. Podpora prezentace řecké kultury (v roce 2003 dar Národnímu muzeu v Praze v částce 10.000,- Kč z odkazu první předsedkyně na restaurování řeckého keramického kráteru z antické sbírky NM). Mimo plán činnosti se členové klubu věnují archivnímu studiu dějin řecké diaspory v ČR a připravují knihu s pracovním názvem *Řecký lid v českých zemích*. Kromě toho též v roce 2003 účast na vědeckých sympoziích v Řecku a v Maďarsku, věnovaných řecké emigraci v evropských zemích. V Maďarsku byla navázána spolupráce s Řeckou samosprávou v Budapešti, která nyní zasílá do Prahy pro čtenáře Řecké knihovně své řecké časopisy.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Řecká menšina je zastoupena v Radě vlády pro národnostní menšiny jedním zástupcem, který je zároveň i členem Výboru Rady vlády pro národnostní menšiny pro spolupráci s orgány samosprávy. Řecká menšina má od roku 2002 svého zástupce i ve Výboru Rady vlády pro

národnostní menšiny pro dotační politiku, v poradním orgánu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro záležitosti národnostních menšin, v Poradním sboru náměstka ministra kultury pro otázky národnostní kultury, v mediální komisi rozhlasu a televize. Od roku 2003 jsou příslušníci řecké menšiny také členy ve výběrové dotační komisi Ministerstva kultury pro oblast podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin a v poradní skupině programové ředitelky České televize pro národnostní menšiny. Předseda Řecké obce Ostrava je členem Výboru pro národnostní menšiny Moravskoslezského kraje. Předseda Řecké obce Praha a další členka správní rady jsou členy Komise pro oblast národnostních menšin na území hlavního města Prahy Rady hlavního města Prahy. Člen Řecké obce Brno je členem Výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna, člen Řecké obce Karviná je členem Výboru pro národnostní menšiny v Karviné. Řecká obec Jeseník je zastoupena v komisi pro řešení otázek národnostních menšin při městském úřadu Jeseník. Předseda Řecké obce v Třinci je členem komise pro národnostní menšiny Městského úřadu v Třinci.

3. c/ *Užívání jazyka menšiny v soukromém a veřejném životě*

Stav oproti roku 2001 a 2002 nezměněn. Ministerstvo spravedlnosti České republiky eviduje 21 tlumočnicků novořeckého jazyka.

V soukromém životě je řecký jazyk používán individuálně dle znalostí jednotlivců. Ve veřejném životě používán není.

3. e/ *Vzdělávání*

Stav oproti roku 2001 a 2002 nezměněn. Jako vážný nedostatek pocítujeme nutnost každoročně svádět boj o státní dotaci na výuku řeckého jazyka s nejistým výsledkem a nutnost tuto výuku spolufinancovat. Domníváme se, že máme nárok na bezplatnou výuku rodného jazyka tak, jako ostatní občané.

Pro žáky základních i středních škol je zabezpečována výuka řeckého jazyka v místech působení Řeckých obcí pouze v odpoledních hodinách. Žáci se slučují podle stupně svých jazykových znalostí do tříd pro začátečníky a pokročilé z několika ročníků více škol. Výuku řeckého jazyka pro předškolní děti umožňují Řecké obce v Praze, v Brně a Šumperku. Na Masarykově univerzitě v Brně na filozofické fakultě v Ústavu klasických studií probíhá výuka novořečtiny a starořečtiny. K řeckému temperamentu neodmyslitelně náleží i řecký tanec-nenahraditelná součást naší národní identity. O studium lidových tanců, jejich zapisování, přesné dodržování a výuku pečuje Lyceum Řekyň v České republice. Financování výuky je velmi náročné a zabezpečováno z různých zdrojů z rozpočtu MŠMT ČR, z rozpočtu měst a obcí, nadačních a soukromých darů a dotací Řecké republiky.

3. f/ *Kulturní činnost*

Kulturní činnost řecké menšiny je velmi bohatá a podílí se na ní všechny organizace. K nejvýznamnějším kulturním svátkům, které výrazně obohatily kulturní dění v České republice v uplynulém roce patří Řecké dny v Krnově-olympiáda (organizovala Řecká obec Krnov-město) a 6. Řecké dny v Brně (organizovaly Řecká obec Brno, Hellenika nadační fond, Lyceum Řekyň v České republice, Česká společnost novořeckých studií a Ústav klasických studií Masarykovy univerzity v Brně). Všechny Řecké obce připravují kulturní a společenský program ke státním svátkům Řecké republiky 25. březen a 28. říjen, ukončený tradiční řeckou lidovou zábavou s hudbou a tancem.

3. g/ *Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)*

Příslušníci řecké menšiny v roce 2003 nevydávali žádné periodikum. Přijímání informací v řeckém jazyce považujeme za nezbytné, ale finančně velmi nákladné a v současnosti nedostatečné. Aktuální informace lze získat pouze na webových stránkách Řecké obce Krnov-město. Individuální je satelitní příjem řecké stanice EPT. Televizní a rozhlasové vysílání českých médií v řeckém jazyce není zabezpečováno vůbec.

3. h/ *Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací*

Asociace Řeckých obcí v České republice (AŘO ČR) – nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v České republice za rok 2003.

Řecká obec Praha - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.

Řecká obec Krnov - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Řecká obec Ostrava - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Řecká obec Brno - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Řecká obec Šumperk - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny za rok 2003.
 Řecká obec Krnov-město - dotace z MU Krnov ve výši 30 000,- Kč na pořádání Řeckých dnů Krnov 2003 - olympiády. Ostatní dotace na výuku řeckého jazyka, oslavu státních svátků a Řecké dny Krnov 2003 byly poskytnuty AŘO ČR z MŠMT a z MK ČR.
 Řecká obec Třinec - dotace z MU Třinec na činnost organizace: na pronájem, výuku řeckého jazyka, folklórní taneční soubor, semináře učitelů, sportovní aktivity.
 Řecká obec Karviná - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny za rok 2003.
 Řecká obec Bohumín - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny za rok 2003.
 Řecká obec Jeseník - neobdržela žádnou dotaci ani finanční příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje.
 Řecká obec Havířov - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Řecká obec Vrbno pod Pradědem - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Lyceum Řekyň v České republice - uspělo ve výběrovém řízení a konkurech ministerstev a obcí a získalo dotace:

- MK ČR – „Řecké tance“ ve výši 70 000,- Kč na semináře řeckých tanců
- MK ČR – „Řecké kroje“ ve výši 35 000,- Kč na zhotovení řeckých národních krojů z Epiru
- MK ČR – „Mezinárodní folklórní festival národnostních a etnických menšin-Polská republika“ ve výši 10 000,- Kč na dopravu
- MŠMT – „Výuka řeckých tanců“ ve výši 200 000,- Kč na výuku řeckých tanců, semináře řeckých tanců a materiální zabezpečení výuky
- Statutární město Brno – „Řecké tradiční tance“ ve výši 20 000,- Kč pro činnost Tanečního souboru Lycea Řekyň v ČR.

Česká společnost novořeckých studií - obdržela příspěvek České akademie věd na publikování sborníku s přehledem přednášek konaných v daném roce.
 Společnost přátel Nikose Kazantzakise - nepodala podklady ke zprávě o situaci řecké menšiny v ČR za rok 2003.
 Klub přátel Řecka - obdržel příspěvek Ministerstva zahraničí ČR na webové stránky.
 Hellenika nadační fond - neobdržel žádnou dotaci ani finanční příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje.

5. *Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci*

Přestože žijí Řekové na území České republiky již 55 let, jsou naši krajané, kteří nemají české občanství vedeni jako cizinci s povinností prodlužování pobytu. Tito spoluobčané se dostávají do problémů při studiu, nemohou uzavřít pracovní poměr na dobu neurčitou, mají omezený přístup ke získání úvěru nebo hypotéky na bydlení.

6. *Problémy v životě menšiny*

Nevyřešeným problémem zůstává úhrada nájmu za pronajaté nebytové prostory pro činnost většiny řeckých organizací, výjimkou jsou hlavní město Praha a Krnov.

7. *Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)*

Dobrou spolupráci se samosprávou hodnotí představitelé Řecké obce Krnov-město, jako příklad uvádějí spolupráci při pořádání Řeckých dnů Krnov 2003 - olympiády. Jako dobrou označuje spolupráci s orgány veřejné správy dále jen Řecká obec Jeseník. Lyceum Řekyň v ČR navázalo při vystoupeních tanečního souboru mnoho neformálních a přátelských kontaktů s příslušníky různých národnostních a etnických menšin nejen tradičně usídlených na českém území, ale i v dalších částech Evropy. Řecké kulturní, společenské a sportovní akce jsou u našich spoluobčanů, bez rozdílu národností, velmi populární a vyhledávané.

8. Vlastní hodnocení postavení menšiny

Řecká národnostní menšina projevuje v rámci obcí, měst a krajů i celé České republiky nepřehlédnutelnou kulturní, společenskou a hospodářskou aktivitu. Příslušníci řecké diaspory si vybudovali dobré postavení v české společnosti, které dále posilují. Pořádané akce jsou hojně navštěvovány českou majoritou a těší se i značné pozornosti představitelů samospráv. Řecká komunita sehrává i významnou úlohu v navazování přátelských vztahů s Řeckem, např. partnerská dohoda mezi Krnovem a Aténami - čtvrtí Pefki.

SLOVENSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Podle definitivních výsledků sčítání lidu žilo v ČR k 1. 3. 2001 cca 193 190 občanů slovenské národnosti. Při sčítání v roce 1991 (ještě za společného státu ČSFR) to bylo cca 314 000. Mediální kampaň před sčítáním výrazně negativně ovlivnila jeho výsledky. Média zdůrazňovala obavy z porušení ochrany osobních dat a připomínala, že kolonky o národní identitě a náboženském vyznání nejsou povinné.

Nejvíce Slováků žije v Moravskoslezském kraji (42 357), Ústeckém (21 172), Jihomoravském (15 452), Středočeském (14 191), Karlovarském kraji (13 655) a v Praze (17 406). Ve všech uvedených oblastech jde o Slováky a jejich potomky, kteří osídlovali pohraničí po roce 1945, slovenské reemigranty z Rumunska, Maďarska, Zakarpatské Ukrajiny a jejich potomky, taktéž po roce 1945 (zpracováno v dokumentačním středisku KSK). Do Ostravy, Karviné, Prahy či jiných českých měst směřovaly migrace Slováků na stavby I. a II. pětiletky, dále do Prahy po roce 1945 a zejména v 60. a 70. letech přišla tzv. „úřednická migrace“ - stranický aparát, armáda apod. Slováci tvoří velmi specifickou menšinu. Jazyková, kulturní a duchovní blízkost s Čechy je zvláštním fenoménem, který působí oboustranně pozitivně, současně je však významným asimilačním faktorem. Slováci jsou při výzkumech veřejného mínění Čechy stále vnímáni a označováni jako „nejoblíbenější“ národ. Mezi Čechy a Slováky existuje historicky vytvořená vzájemnost, kterou se větší sdružení (menšinová slovenská) snaží pěstovat, upevňovat a vytvářet její novou kvalitu.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. a/ Typy organizací a jejich organizační struktury

V České republice v roce 2003 aktivně působilo 11 občanských sdružení, která se prezentují jako sdružení slovenské menšiny. Jsou to: *Česko-Slovenská scéna*, *Demokratická aliancia Slovákov*, *Folklórne združenie Púčík*, *Klub slovenskej kultúry* (dále jen „KSK“), *Obec Slovákov v ČR*, *Slovensko-český klub*, *Slovenské folklórne združenie Limbora*, *Slovenský literárny klub v ČR*, *Spolok Detvan*, *Spolok priateľov slovenského divadla*, *Zväz Slovákov*. Na aktivitách slovenské menšiny se podílí i *Historická skupina priamych účastníkov SNP* (organizace bez právní subjektivity – součást Svazu bojovníků za svobodu), *Spoločnosť M. R. Štefánika* (bez právní subjektivity) a *Slovenská evangelická cirkev a.v. v ČR*.

Z hlediska početnosti členské základny, organizační struktury (vnitřního fungování) a převažující formy aktivit můžeme tato sdružení rozdělit na čtyři základní typy:

- a) sdružení s členskou základnou, jehož významnou část tvoří příslušníci majoritního národa se sídlem a s převažujícími aktivitami klubového charakteru v Praze (KSK – 2 500 členů v roce 2003). KSK je občanské sdružení, nepolitické, zaměřené na kulturní, sportovní, vzdělávací činnost, pěstující česko-slovenskou vzájemnost. Vrcholným orgánem KSK je Valné shromáždění, které se schází nejméně 1 krát za dva roky. Volí Radu KSK, která má 13 členů a 5 náhradníků, revizní komisi. Pod vedením Rady KSK pracuje 10 sekcí KSK, které organizují a naplňují činnost KSK.
- b) sdružení s členskou základnou tvořenou převážně příslušníky menšiny, s organizační strukturou po celé ČR (na základě samostatných regionálních poboček) a se spolkovými aktivitami v Praze a jednotlivých městech ČR (*Obec Slovákov v ČR*; 1 250 členů v roce

2003 ve 12 regionálních Obcích - Praha, Karlovy Vary, Sokolov, Teplice, Plzeň, Stříbro, Kladno, Brno, Tábor, Kroměříž, Karviná, Třinec). V dalších městech pracují jednotliví aktivisté OS v ČR, které je klasickým krajským sdružením Slováků se všemi typickými znaky takové organizace a nejširším spektrem aktivit.

- c) sdružení s členskou základnou, sídlem a aktivitami převážně v Praze, se spolupracujícími kluby v Českých Budějovicích, Brně, Kroměříži, Moravské Třebové a jednotlivými aktivisty v dalších regionech (*Slovensko-český klub* – 400 členů v roce 2003). *Slovensko-český klub* se deklaruje jako výběrová organizace aktivních členů, kteří se podílejí na rozvoji česko-slovenských vztahů a slovenského života v ČR.

Uvedená sdružení vydávají publikace a časopisy, organizují pro své členy i pro veřejnost kulturní, společenské, folklórní a poznávací akce (např. zájezdy na Slovensko s prezentací slovenských umělců).

- d) sdružení s členskou základnou, sídlem a aktivitami (převážně) v Praze a v jednom případě v Brně (*Folklórne združenie Púčík*). Jejich aktivity jsou zaměřeny téměř výhradně na jeden druh činnosti: například folklór, vydavatelské aktivity, divadlo, apod.

2. b/ Členská základna

Celkový počet organizovaných členů v jednotlivých sdruženích je odhadem 4 až 5 tisíc. Nejpočetnější jsou: KSK (2 600) a Obec Slováků v ČR (1 250 členů v 12 organizacích). Specifický je výběrový Slovensko-český klub se základnou 400 členů. Kromě toho je asi sto členů v občanských sdruženích, které jsou kolektivními členy klubu (Kluby Slovenských dotyků, Spoločnosť priateľov Slovenska). Folklórní sdružení Limbora a Púčík mají cca 200 aktivních členů (od dětí po dospělé). Ostatní sdružení jsou výrazně méně početná.

2. c/ Priority

Priority činností organizací se odvíjí od jejich programu a konkrétních aktivit. Společným jmenovatelem je snaha o prezentaci hodnot slovenské kultury a emancipaci slovenské menšiny. Cílem těchto snah je uchování slovenské kultury a jazyka v prostředí majoritního národa. Všechny organizace se s větší či menší intenzitou hlásí k pěstování vzájemnosti mezi Slováky a Čechy.

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Akcí, organizovaných jednotlivými sdruženími jsou za rok stovky. Za hlavní akce lze označit ty, které osloví největší počet členů organizací a ostatních občanů ČR. Jsou jimi slovensko-české kulturní festivaly (Dny slovenské kultury v jednotlivých městech ČR), mezinárodní folklórní festivaly (Praha – srdce národů, Jánošíkov dukát aj.), divadelní přehlídky (Slovenské divadlo v Praze, To nejlepší z humoru na slovenské scéně aj.), loutkové divadlo, dramatizované čtení pohádek, scénky pro děti v českém a slovenském jazyce, filmové podvečery, plesy (Slovenský ples v Praze, česko-slovenský ples v Českých Budějovicích), majálesy, sportovní soutěže, sportovně-vlastivědné zájezdy pro děti, semináře, významné vydavatelské počiny jednotlivých sdružení, ocenění významných osobností za práci ve prospěch dobrých vztahů mezi Slováky a Čechy (cena Mateja Hrebendu), výstavy (např. Slovenské výtvarné léto), besedy (Kluby Slovenských dotyků, Kluby Koreňov, Podvečery nielen pre ženy aj.).

2. e/ Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)

Činnost slovenských menšinových organizací a jejich názory prezentují dvě ucelené profesionálně připravované domény – www.czsk.net (případně www.cz-sk.net), spravovaná Slovensko-českým klubem, a www.slovak.cz, (případně www.slovaci.cz), spravovaná Obcí Slováků v ČR. Obě obsahují prezentaci organizací, jimi vydávaných časopisů (Slovenské dotyky a Korene) a aktivit. Prezentace Slovensko-českého klubu navíc obsahuje (na adrese www.svet.czsk.net) denně aktualizovaný internetový denník krajanů: Český a slovenský svet. Ten je určený Čechům a Slovákům žijícím po celém světě, včetně slovenské menšiny v ČR a české na Slovensku. Je vydáván s podporou státních orgánů ČR a SR a do značné míry

překračuje rámec problematiky slovenské menšiny v ČR. Je však vydáváný menšinovou organizací a problematiku této minority podrobně reflektuje.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. a/ Sdružování

Podmínky pro sdružování příslušníků slovenské menšiny jsou dané platným zákonem o sdružování občanů. Nedostatkem tohoto zákona podle některých organizací slovenské menšiny je, že blíže nespecifikuje sdružení národnostní menšiny a tuto definici neobsahuje ani zákon o právech příslušníků národnostních menšin. Současná zákonná úprava umožňuje, aby se za sdružení národnostní menšiny (s právem žádat o státní dotace) považovaly i subjekty, které podle názoru některých zástupců menšinu (ani její minimální část) nereprezentují.

K tomu v podstatě stačí jenom zvolit vhodný název sdružení. Někteří státní úředníci při dotačních řízeních zákon o sdružování občanů interpretují tak, že mezi sdruženími obecně není rozdíl (sdružení zahrádkářů a sdružení národnostní menšiny „jsou si rovna“). Podle názoru zástupců slovenské menšiny tomu tak z mnoha důvodů není. Zatímco podle některých organizací slovenské menšiny by měl odlišné postavení sdružení národnostních menšin reflektovat zákon či podzákonná norma, podle jiných je forma občanského sdružení přijatelná a problémy jsou pouze v praxi – v nedostatečných informacích úředníků o skutečných aktivitách jednotlivých organizací.

Spolky spolupracují na akcích, Jediným problémem je činnost *Fóra slovenských aktivit* (dále jen „FOSA“), které již 4 roky pracuje na svém statutu; ten doposud nebyl schválen spolky. Problémem je, že FOSA chce statutem zastřešit spolky s právní subjektivitou, vyvíjející velkou činnost, právě tak jako spolky bez právní subjektivity, jejichž činnost je jiná a spolky mající charakter spíše profesních sdruženích, jejichž charakter je též jiný. Navíc mít jednotné stanovisko v široce rozvrstveném spektru spolků (politicky, zájmově, atd.), jehož jediným jmenovatelem je slovenská národnost a nepoužít nedemokratických prostředků, je v demokratické společnosti obtížné. V současné době nikdo z členů Rady pro národnostní menšiny nemá právo svolávat FOSA.

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Slovenská menšina má tři zástupce v Radě vlády pro národnostní menšiny (nominované KSK, Obcí Slováků v ČR a Slovensko-českým klubem). Její představitelé jsou předsedy výborů Rady pro dotační politiku a pro spolupráci s orgány samosprávy. Zástupci slovenské menšiny jsou rovněž ve výběrových komisích MK pro oblast menšinové kultury a šíření informací v jazycích národnostních menšin, a také ve výběrové komisi MŠMT. Menšina je zastoupena i na úrovni samosprávy, především v komisi pro národnostní menšiny Magistrátu hl. m. Prahy.

KSK nemá již rok žádné zastoupení v uvedených orgánech.³³⁾ *Obec Slováků* a *Limhora* jsou členy komise při Magistrátu hl.m. Prahy. V komisi Ministerstva kultury pro přidělování podpory na aktivity národnostní kultury je za FOSA zástupce, v Radě vlády pro národnostní menšiny je zastoupena *Obec Slováků* a *Slovensko-český klub*, jako host je zván zástupce KSK. Výborná je spolupráce s orgány samosprávy v Praze, Českých Budějovicích, Moravské Třebové či Brně, kde města výrazně podporují menšinový život a podílejí se na organizování Dní slovenské kultury. I v dalších městech, kde pracují regionální Obce Slováků nebo regionální Kluby Slovenských dotyků, je velmi dobrá spolupráce (včetně ekonomické pomoci ze strany města). Týká se to Karviné, Kroměříže, Plzně, Karlových Varů a Sokolova. První kontakty začínají i na úrovni nově vytvořených krajů (Plzeň, Ostrava, Zlín, Karlovy Vary, Středočeský kraj). V komisích pro národnostní menšiny pracují Slováci v Praze, Brně a Karviné.

³³⁾ Poznámka sekretariátu Rady: Jde o tendenčně zkreslenou informaci. V Radě jsou zástupci národnostních menšin, ne jednotlivé menšinové organizace. Z personálních změn ve vedení KSK v roce 2003 jsou vyvozovány předčasné závěry. V roce 2004 byli noví členové vedením KSK jmenováni jako zástupci slovenské menšiny do příslušných orgánů (Rada, resortní komise).

3. c/ Užívání jazyka menšiny v soukromém a veřejném životě

Slovenský jazyk lze v běžném styku používat bez větších omezení. Jisté problémy vznikají na poštách a v bankách, kde je požadováno vyplňování dokladů (např. uvedení částky „slovem“) výhradně česky. Slovenština je pouze omezeně a velmi sporadicky akceptována ve vysílání veřejnoprávní České televize. Pozitivně je možno z tohoto hlediska hodnotit Český rozhlas.

3.d/ Užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny

S užíváním jména a příjmení nebyly zaznamenány žádné problémy.

3. e/ Vzdělávání

Menšina nemá národnostní školství, o vzdělávání ve slovenském jazyce není dostatečný zájem.

V současnosti neexistuje v ČR žádná slovenská menšinová škola. Kvůli nedostatečnému zájmu dětí a rodičů zanikla v roce 2001 ZŠ se slovenským vyučovacím jazykem v Karviné–Mizerově, ze stejného důvodu neuspěl ani projekt Gymnázia M. R. Štefánika v Praze. Neexistuje ani program výuky slovenštiny. Slovensko-český klub společně s MŠMT ČR, Univerzitou Karlovou a velvyslanectvím SR v ČR zorganizoval v roce 1999 konferenci Letní škola tolerance, na které upozornil na problém absence slovenštiny a slovenských reálií v českém školství. Na základě výstupů konference došlo k domluvám ministrů školství ČR a SR o částečné nápravě tohoto stavu do roku 2004 a o zavedení slovenštiny jako nepovinného předmětu na základních školách s vyšší koncentrací slovenského obyvatelstva.

3. f / Kulturní činnost

Zahrnuje divadlo, film, výstavy slovenských výtvarníků, koncerty slovenských umělců, vše doprovázené zájmem z řad většiny. Kulturní činnost KSK je bohatá, a to i z vlastních zdrojů, protože mezi členy KSK je mnoho umělců. Rovněž bohatou činnost vyvíjí *Slovensko-český klub, Limbora, Obec Slovákov v ČR*. Organizace slovenské menšiny se podílejí i na širších mezinárodních kulturních projektech.

Organizace slovenské menšiny spolupracují při organizování velké části slovenských kulturních akcí na území ČR. Mezi hlavní patří cyklus festivalů *Dni slovenskej kultúry po Českej republike* (organizuje Slovensko-český klub v jednotlivých městech a městských částech ve spolupráci s místními radnicemi a kulturními spolky a s Klubem slovenské kultury), stálá produkce Café teatru *Černá labuť* Česko-Slovenské scény (organizuje Česko-Slovenská scéna, produkční skupina Chamber Prague a Slovensko-český klub), divadelní a folklorní festivaly „To najlepšie zo slovenského humoru“ (organizuje Klub slovenskej kultúry), „Jánošíkov dukát“ (spoluorganizují Obec Slovákov v ČR, Púčík, Limbora) a „Praha – srdce národů a národností“ (organizuje Limbora s Klubem slovenské kultury), „Slovenský ples v Praze“ (organizují všechny slovenské spolky), či udělování Ceny Mateja Hrebendy (Obec Slovákov v ČR). Z dalších významných akcí je možné jmenovat festival „Slovenské divadlo v Praze“, organizovaný Divadlem Bez Zábradlí a občanským sdružením Adria a celou řadu dalších festivalů. Kulturní činnost vyvíjejí i regionální Obce Slovákov v ČR a kluby Slovenských dotykov (kolektivní člen Slovensko-českého klubu). Slovenská kultura, včetně menšinové, je dobře zastoupená v některých, převážně velkých městech (Praha, Brno, České Budějovice, Moravská Třebová, Plzeň, Karviná, Karlovy Vary, Sokolov a další), jinde je situace horší. Organizace slovenské menšiny se podílejí i na širších mezinárodních kulturních projektech, například Slovensko-český klub spoluorganizuje největší dětskou vědomostní soutěž v zemích V4 Eurorebus a koordinuje s národními PEN-kluby rozsáhlý literární projekt „Stredoeurópania v strednej Európe“.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

Slovenská menšina vydává v ČR tři měsíčníky. Nejvyšší náklad (cca 8 000 ks) z nich má časopis Slovenské dotyky, který vychází s přílohou Literárne dotyky. Vydává jej Slovensko-český klub. Největší rozsah má časopis Listy 2004, který vydává Klub slovenskej kultúry společně s Demokratickou alianciou Slovákov. KSK také vydává Měsíční přehled KSK, knihy - dvojazyčné pohádky a příležitostně odbornou literaturu.

Obec Slovákov v ČR vydává časopis *Korene*, který oslovuje i nejmladší generaci prostřednictvím dětské přílohy Koráliky. V roce 2002 vyšlo i jedno číslo čtvrtletníku *Slovenské rozhl'ady*, který vydává Zväz Slovákov v ČR. Slovensko-český klub provozuje ještě denně aktualizovaný internetový magazín krajanů *Český a slovenský svet*. Česko-Slovenská scéna ve spolupráci s partnery vydává *Ilustrovaný žurnál Černá labuť*, který vychází jako příloha *Slovenských dotykov*.

Od roku 1993 funguje vysílání pro slovenské spoluobčany Českého rozhlasu. Trvale kritizovanou skutečností je, že Česká televize své poslání vůči slovenské menšině v ČR a v oblasti česko-slovenských vztahů nenaplnuje.

Slovenská minorita vydává stále vzrůstající počet neperiodických publikací, zvláště aktivní jsou v tomto směru sdružení Slovensko-český klub a Zváz Slovákov v ČR. Nakladatelskou činnost vyvíjí také Klub slovenskej kultúry, Demokratická aliancia Slovákov a Obec Slovákov v ČR. Záběr jednotlivých sdružení je specifický. Například Obec Slovákov v ČR vydává publikace zaměřené na vědeckou reflexi slovenské menšiny v ČR a perspektivy jejího vývoje (dosud vyšly: Quo vadis slovenská menšina?, Slovenskosť v multikultúrnom svete, Slovesné obcovanie a básnická sbírka Jána Mikušínca: Verše pre radost'). Slovensko-český klub se mimo knih profilů věnuje nejvíce literatuře (např. Čítanka moderní slovenské literatury pro střední školy, Slovenská literatúra v Prahe 2000, Pražské inšpirácie slovenských spisovateľov, autorské dílo D. Gregorovej, J. Kuniaka, J. Rakytka, V. Skalského, ZU. Sojkovej) a memoárům významných osobností z řad menšiny. Zváz Slovákov a Klub slovenskej kultúry se věnuje historii. S velkým zájmem byly tyto publikace přijaty v odborných kruzích. V roce 2001 dosáhla asi největší ohlas kniha profilů Slovensko-české osudy (100+1 osobnost české společnosti ze Slovenska) vydané Slovensko-českým klubem. Dokumentační středisko slovenské menšiny, které působí v rámci Klubu slovenskej kultúry, prezentuje putovní výstavu „Století Slováků v českých zemích“, která byla instalována v Jeseníku, Tachově, Králíkách, Jindřichově Hradci a Českém Krumlově. V současnosti je výstava na Slovensku (Martin, Bratislava, Košice).

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Sdružení slovenské národnostní menšiny využívají dotační programy MK na podporu šíření informací v jazycích národnostních menšin a na kulturu národnostních menšin, dotační programy MŠMT ČR, Hlavního města Prahy, dalších měst a krajských úřadů, dále zahraniční zdroje (ze Slovenska, Mezinárodní visegrádský fond a jiné), výnosy z vlastní činnosti, členské příspěvky a sponzorské dary. Celková výše dotací ze státního rozpočtu přesáhla 10 mil. Kč.

4. Projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství

Česká majoritní společnost je podle výzkumů nejtolerantnější vůči slovenské menšině. Projevy intolerance se objevují spíše výjimečně, v podstatě výhradně ve slabším sociokulturním prostředí, případně mezi dětmi. Na údajnou diskriminaci si stěžují někteří uchazeči o zaměstnání z řad menšiny, kdy je důvodem předpoklad, že budou mít problémy s češtinou, přestože český jazyk ovládají dobře. Vyskytly se i stížnosti, že příslušníkům slovenské menšiny je někdy bráněno v používání slovenštiny tam, kde to zákon garantuje, například v právních dokumentech. Za diskriminaci můžeme označit i postoj části managementu České televize, která až na výjimky odmítá slovenský jazyk na obrazovce, i když k tomu neexistují věcné ani zákonné důvody.

5. Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci

Z hlediska legislativy pociťuje slovenská menšina jako největší problém nedostatečnou úpravu povinnosti veřejnoprávní České televize věnovat se vysílání naplňujícímu potřeby národnostních menšin a absenci povinnosti škol či MŠMT ČR aktivně zjišťovat zájem dětí (resp. rodičů) o výuku jazyků menšin, např. i formou nepovinného předmětu. Tato povinnost není dostatečným způsobem zahrnuta ani do školského zákona, který vláda předkládá ke schválení Poslaneckou sněmovnou. Jako největší ohrožení pociťuje slovenská menšina snahu o nepřiměřenou úpravu režimu na česko-slovenské hranici a v pobytovém režimu pro občany SR, se kterými má menšina pochopitelně úzké vazby.

6. Problémy v životě menšiny

Mezi problémy v životě menšiny, kromě výše zmíněných, patří podfinancování mnoha projektů a úplná absence financování činnosti menšinových organizací. Problémem je výrazný nedostatek slovenského tisku a knih (hlavně mimo Prahu). Z veřejných knihoven v ČR byly po roce 1993 prakticky úplně vyřazené knihy ve slovenštině. Jediná knihovna v ČR (Karviná) má samostatné oddělení slovenské literatury.

Ze strany některých pracovníků institucí je údajně pocíťováno jako nedostatek, že nefunguje FOSA, protože v minulých letech bylo udržováno spíše uměle než fakticky. Pokud má platforma slovenské menšiny fungovat, měla by opět vzniknout z iniciativy a potřeby spolků, nikoliv proto, že slovenských občanských sdružení je mnoho a tak by je měl zastřešit jednotný nebo alespoň konsensuální názor. Několikaletá diskuse nad statutem FOSA a dlouhodobé přerušení jeho činnosti kvůli neakceptování připomínek ze strany spolků poukazuje na jeho nefunkčnost.

7. Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)

Mezi pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života patří spolupráce menšinových sdružení s některými městy, především s Prahou, Českými Budějovicemi, Moravskou Třebovou, Kroměříží, Brnem a dalšími, rovněž s Krajskými úřady Liberec, Karlovy Vary, Jihočeským, Východočeským a dalšími. Ta podporují menšinová sdružení formou grantů, spoluúčasti, bezplatným poskytováním prostor pro činnost apod. V případě Prahy se objevuje i spolupráce s městskými částmi, jmenovitě s Prahou 3, 6, 7, 2, 1 a 13. (viz bod 3b).

8. Vlastní hodnocení postavení menšiny

Slováci jsou největší a velmi specifickou národnostní menšinou žijící na území ČR. Slovenská menšina v zde velmi rychle vykristalizovala v strukturovanou a velmi aktivní komunitu, která hraje významnou roli v kulturním a společenském životě země. Má mimořádně významné postavení mezi národnostními menšinami v ČR i mezi slovenskými krajanskými komunitami ve světě (druhá nejpočetnější po slovenské komunitě v USA, ale se silnější jazykovou a kulturní identitou). Slabinou je školství a spolupráce s veřejnoprávní Českou televizí.

Slovenská menšina se nachází vzhledem ke své příbuznosti a dlouholetému životu ve společném státě ve zcela specifických podmínkách. Velká část Slováků se menšinou necítí, jazyková blízkost postupně vytlačuje slovenský jazyk z ČR. Prozatím je dostatečný zájem o slovenskou kulturu - všechny její projevy. Vytrácí se slovenské knihy, prakticky nedostupný je slovenský tisk. Vysílání ve slovenském jazyce je časově omezené, v TV takřka neexistuje. I když jde o soukromé společnosti a stanice, bylo by dobré uvažovat nad projekty, které by slovenštinu udržely v českém prostředí.

SRBSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

K srbské národnostní menšině v České republice podle sčítání lidu z roku 2001 se hlásí 1 801 občanů ČR. Příslušníci srbské menšiny žijí rozptýleně po celém území ČR, nejvíce ve velkých městech, jako je Praha, Brno, Ostrava, Liberec, Most a další.

Srbové žijící v ČR pocházejí nejen ze státu, který je dnes uznáván OSN, Srbska a Černé Hory, nýbrž ze všech historických území, na kterých před balkánským konfliktem žili Srbové a která dnes náleží jiným státům - jako je Srbská krajina, Srem, Banat a Bačka v Chorvatsku, či oblasti v Bosně a Hercegovině a dnešní Makedonii. Je zajímavé, že Srbové ze Slovinska neutíkali do jiných států, jelikož odjakživa byli v této bývalé jugoslávské republice menšinou. Utíkali pouze ti Srbové, kteří se cítili ohroženi a jež na zmíněných územích nebyli menšinou, ale většinovým obyvatelstvem a cítili se ohroženi před etnickými čistkami prováděnými zmíněnými státy. Klidný život a uplatnění našli v blízké slovanské zemi a právním státu jako je ČR.

Podle kvalifikovaného odhadu žije v ČR přibližně 10 000 až 12 000 Srbů. Řada Srbů zde již více desítek let žije, má české státní občanství a cítí Českou republiku jako svoji druhou vlast. To jsou občané, kteří žijí převážně ve smíšených manželstvích, ve kterých již druhá dokonce třetí generace v ČR žije.

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. a/ Typy organizací a jejich organizační struktury

Činnost a existence Srbů v České republice má hluboké historické kořeny a dlouholetou tradici. V současné době se srbská národnostní menšina v České republice deklaruje

k existenci aktivní činnosti *Srbského sdružení sv. Sáva* - které úzce spolupracuje s *Česko-jugoslávskou kulturní aliancí*. Srbské sdružení Sáva je sdružení srbské národnostní menšiny v ČR a Česko-jugoslávská kulturní aliance je sdružení srbských a českých občanů. Udržuje především kulturní vztahy a stará se o kulturní spolupráci mezi oběma národy. Srbské sdružení Sáva a Česko-jugoslávská kulturní aliance jsou dobrovolné, nevládní, nepolitické organizace, které se řídí stanovami a usneseními svých zvolených orgánů a příslušnými platnými právními předpisy České republiky. Srbské sdružení Sáva a Česko-jugoslávská kulturní aliance jsou právnickým subjektem s vlastní právní subjektivitou. Srbské sdružení Sáva sdružuje srbskou etnickou menšinu, pojatou ve smyslu současné multietnické reality, tj. ti co studovali, žijí a našli pracovní uplatnění na území České republiky a české občany sympatizující s touto menšinou. Česko-jugoslávská kulturní aliance sdružuje srbské a české občany a stará se o kulturní spolupráci mezi oběma národy. Srbské sdružení Sáva a Česko-jugoslávská kulturní aliance jsou občanská sdružení registrovaná Ministerstvem vnitra ČR. Srbské sdružení Sáva je registrováno v roce 2002.

2. b/ Členská základna

Členská základna Srbského sdružení Sáva má všechny věkové kategorie členů od nejmenších, kteří chodí do základní školy až po členy důchodového věku. Rovněž je profesně různorodá. Počet členů sdružení je 137 a na dvě stě přívrženců. Členská základna Česko-jugoslávská kulturní aliance se věkově tolik neliší. Jejími členy jsou příslušníci střední generace a důchodového věku a 15 % tvoří studenti středních a vysokých škol.

2. c/ Priority

Srbské sdružení Sáva a Česko-jugoslávská kulturní aliance rozvíjejí kulturní tradice a oživují folklór srbské etnické menšiny v České republice. K dosažení svého programu se zaměřují na tyto činnosti:

- osvětově rozvíjet kulturní činnost, pečovat o jazyk a lidové tradice srbského etnika,
- pořádat odborné semináře a vzdělávací akce v oblasti vzdělání, kultury a umění,
- organizovat různé formy přednáškové činnosti a pořádat kurzy srbského a českého jazyka.,
- pořádat výtvarné, literární, hudební, divadelní a filmové akce, výstavy, koncerty,
- pořádat prezentace obchodních firem a spolupracovat s institucemi hmotné a duchovní kultury,
- napomáhat při realizaci překladů a vydávat překlady významných srbských a českých spisovatelů,
- příležitostně vydávat almanachy, listy zaměřené na historii, kulturní tradici, literaturu Srbska,
- chce vydávat krajanský list Sáva a udělovat ceny za výjimečnou kulturní činnost a překladatelské dílo ve formě diplomů, medailí nebo peněžních premií.

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti Srbského sdružení Sáva je péče o jazyk a tradice srbského etnika, pořádání vzdělávacích akcí, přednášek z oboru srbské kultury a jazyka, zatímco Česko-jugoslávská kulturní aliance se zaměřuje na pořádání výstav, divadelních a filmových akcí v obou státech a udržení kulturních styků mezi oběma národy.

2. e/ Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)

Zatím nejsou.

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. a/ Sdružování

Členskou základnu *Srbského sdružení sv. Sáva* tvoří převážně příslušníci srbského etnika z území hlavního města Prahy, zatímco *Česko-jugoslávská kulturní aliance* má členskou základnu z celé ČR. Obě organizace úzce spolupracují a pomáhají si v kulturních a společenských aktivitách.

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Snaha po deklarování srbské národnostní menšiny v Praze a ČR je utvrzována i členstvím zástupce srbské národnostní menšiny v Komisi Rady hlavního města Prahy pro oblast národnostních menšin již třetím rokem. Za srbskou menšinu Srbské sdružení Sáva rovněž delegovalo svojí předsedkyni do Rady vlády České republiky pro národnostní menšiny, která v Radě prozatím má status hosta.

3. c/ Užívání jazyka menšiny v soukromém a veřejném životě

Nešťastné historické události posledního desetiletí 20. století přivedly do ČR velký počet srbských rodin od babiček a dědečků až po vnoučata, kteří si ji zvolili za svoji druhou vlast. Už se nejedná o jednotlivce či malé skupiny, ale vsutku o závažný počet, který má všechny prerogativy menšinové společnosti. A právě proto je před tuto národnostní skupinu vytyčen problém, jak se plnohodnotně zapojit do nového prostředí a jak si zároveň zachovat svoji svébytnost.

Srbové v České republice - zcela jisté můžeme tvrdit - nejsou bilingvní tj. neovládají jazyk většinového obyvatelstva, a to na všech jazykových úrovních - fonologické, morfologické, lexikální a syntaktické. Jejich znalosti jsou chudé a chabé a obzvlášť neovládají pravopis a psanou podobu češtiny. Dá se říci, že starší generace Srbů, kteří již desítky let v ČR žijí, mluví totiž spíše kalkovanou češtinou. A již samým tím, kdy se syntaktické a jiné jazykové modely kalkují (překládají) v lingvistice je známo, že nelze mluvit o takových jedincích jako o bilingvních. Je málo Srbů, kteří si alespoň uvědomili, že jejich znalost češtiny je chabá a zrádná“. To znamená, že příslušníci srbské menšiny především spoléhají na jazykovou příbuznost, a spíše se domnívají, že češtinu ovládají. A vlastně je stav zcela opačný. Nejenže ji po fonetické a fonologické stránce neovládají, ale nerozlišují ani různé funkční styly a ještě méně ovládají její psanou podobu.

V soukromém životě a komunikaci s dalšími příslušníky srbské menšiny Srbové užívají své mateřštiny, srbštiny bez omezení. Na veřejnosti příslušníci srbské menšiny užívají v rámci svých znalostí češtinu, spíše smíšeninou ze srbských a českých slov, jelikož díky příbuznosti obou jazyků k základnímu dorozumění přece jen dochází. Je nutno vydat pro Srbskou menšinu zvláště psanou učebnici češtiny zpracovanou na základě srbštiny, pořádat kursy a jinou pomoc k osvojení češtiny a poskytnout literaturu a knižní fond v češtině, jakož i tisk.

Rovněž je kontakt s vlastním jazykem velmi omezený, protože se do ČR nedostává denní tisk ze Srbska a kontakt s mateřským jazykem a kulturou je značně omezený.

V manželstvích, ve kterých jeden z členů je příslušníkem většinového národa, děti se školní docházkou mluví a píší v češtině, ale nejednou jim osvojení znalostí učiva a obzvlášť češtiny dělá nemalé problémy. Rovněž se jim nedostává základu a znalostí mateřského jazyka.

3.d/ Užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny

Jména a příjmení příslušníků srbské národnostní se do češtiny obvykle v dvou bodech stávají překážkou pro většinovou společnost. To je podoba srbských příjmení končících na „-ić“, tedy na měkké, palatální ě do češtiny často přepisují s tvrdým ě. Tak nepatrné rozdíly by neměly být překážkou pro správnou podobu psaní srbských jmen, jelikož - pro přirovnání - třeba psaní norských jmen s více ä, ö (grafémy, které čeština rovněž nemá) se Češi snaží psát vždy správně. Další problém nastává s přepisováním koncovky „-ová“ u ženských příjmení. Snaha jednotlivců příjmení žen ponechávat v původní podobě je marná, jelikož dostačujícím znakem pro rodovou příslušnost v srbštině je koncovka křestního ženského jména.³⁴⁾

³⁴⁾ Poznámka sekretariátu Rady: Se stanoviskem o tendenci počesťování ženských příjmení nelze souhlasit, jde o subjektivní, věcně nepodložený názor zástupce menšiny. K problematice matriční praxe nepředložili zástupci srbské národnostní menšiny žádný konkrétní podnět. Viz oddíl 3.6. Zprávy

3. e/ *Vzdělávání*

Lze zcela odpovědně konstatovat, že Srbové nejsou plnohodnotně zapojení do českého prostředí, že jsou nízkou úrovní znalosti jazyka majority (u středních a starších ročníku) nutně omezení v intelektuální a jiné činnosti. Proto je nevyhnutelně zapotřebí organizovat jazykovou výuku pro téměř všechny členy srbské národnostní menšiny v podobě kursu s učiteli, rovnocenně ovládajícími oba jazyky, kteří by dovedli upozornit a přiblížit jazykové odlišnosti a tím této menšinové skupině usnadnili osvojení základních znalostí češtiny. Je totiž velice smutné, že když se potkáte se Srbem, který v České republice žije 40 let, uslyšíte jeho český mluvený projev. Že se nejedná jen o individuální záliby a individuální schopnosti, je zřejmé, a oni právě potvrzují nutnost takové výuky.

Další skupina Srbů, která vyžaduje pečlivý a odpovědný přístup vzhledem k jazykové vybavenosti a nutnosti zapojit tuto menšinovou národnostní skupinu do české společnosti, jsou děti základních škol, které jsou - donuceny vlastními životními příběhy a historickými událostmi - ze dne na den vržené do českých škol a nucené studovat na českých školách bez jakékoliv předchozí přípravy. Dětem způsobují obtíže právě odlišnosti, jak fonetické tak pravopisné a stylistické. I přesto je ale na místě konstatovat, že srbské děti na českých školách mají výjimečné úspěchy ve vyučování všech předmětů, nejednou jsou nejlepšími žáky školy nebo patří mezi dobré a bezproblémové žáky, ale přesto osvojení češtiny představuje pro ně závažný problém. Proto by se nadále měla této skupině věnovat zvláštní pozornost ze strany Ministerstva školství a dalších institucí. Pro vylepšení jejích prospěchů z češtiny je nutné organizovat doplňující výuku češtiny s takovým učitelem, který bude schopen jazykové jevy, charakteristické pro češtinu, tlumočit na základech jejích mateřštiny.

U dětí se školní docházkou, které mají za sebou jen několik tříd ukončených ve vlastním jazyce, a potom se přistěhovaly do ČR a ihned se začaly učit v jazyce českém, je nutné odborně je zasvěcovat na základě jazykových učebních metod do jazyka srbského, aby se mohly beze zbytku cítit příslušníky srbského etnika.

U dětí, které se učí na českých školách, je cítit nedostatek výuky i dalších školou povinných předmětů - jako jsou dějiny a osud vlastního národa, historie vlastní literatury a umění, a také je zasvěcovat do kulturních hodnot vlastního národa. Jsou nejednou odkázány na texty či mediální zprávy, které jsou podané nesprávně, chabě či dokonce zaujatě.

Také by se nemělo zapomenout, že pro tuto věkovou skupinu srbské menšiny - tedy pro děti - je velice důležité, skrze znalost srbského jazyka zachovávat jejich identitu, pečovat o jejich kulturu a poučovat je o vlastních dějinách, zasvěcovat je do dědictví předků a poučovat je na zkušenostech minulých pokolení. Právě i jediné tak se tito členové společnosti - pouze zachováním své národnostní svébytnosti - stanou faktorem, který českou společnost zpestří, který do české společnosti vnese multikulturní prvky a který rozšíří pojetí dnešního světa i z jiného úhlu - úhlu národa, který po staletí vytrvával na balkánské výspě a odtamtud pevně ochraňoval ostatní národy Evropy.

3. f / *Kulturní činnost*

V posledních dvou letech se kulturní činnost silně aktivizovala pořádáním kulturních a společenských akcí, které byly finančně podpořeny MČ Prahy 2 a MČ Prahy 4 i morálně podpořeny Ministerstvem kultury České republiky a Magistrátem hlavního města Prahy.

Srbské sdružení Sáva v roce 2003 realizovalo několik svých projektů. Hlavní projekt Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva (besedy, přednášky, večery poezie) byl podpořen z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003. Dále se Srbské sdružení Sáva aktivně podílelo na akcích pořádaných Magistrátem hlavního města Prahy: účastnilo se výstavy Schola pragensis, kde její prezentace vzbudila pozornost publika a ostatních představitelů národnostních menšin v Praze, představitelé sdružení se zúčastnili III. Mezinárodní konference Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám, předsedkyně Srbského sdružení Sáva

přednesla referát na téma Bilingvizmus a srbská národnostní menšina na zmíněné konferenci; zúčastnilo se výstavy Prolínání v rámci III. Mezinárodního setkání národnostních menšin s pracemi výtvarnice Margity Zmijanović.

Hlavní projekt Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva (besedy, přednášky, večery poezie) byl finančně podpořen hlavním městem Prahou z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003.

Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 0488 ze dne 15.4.2003 byl projekt schválen a podpořen dotací z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003. Srbskému sdružení Sáva byl darován finanční příspěvek ve výši 40 000,- Kč. Realizovaný projekt Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva se skládal z přednáškové části, jednoho večera poezie a z besed se známými tvůrci srbské národnostní menšiny nebo s hosty, známými umělci ze Srbska.

Projekt Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva (přednášky, večery poezie, besedy) a další projekty organizovaný Srbským sdružením Sáva prezentovaly kulturu Srbů v hlavním městě Praze a přispěly k udržování a rozvíjení tradic srbské menšiny v České republice a Praze. Zároveň přispěly k rozvíjení a udržování kulturních vztahů mezi oběma národy a obohacení kulturního života občanů v hlavním městě Praze.

Vydalo první vlastní publikaci tištěnou dvojjazyčně: *Almanach kulturních a osvětových aktivit Srbského sdružení Sáva, sdružení srbské národnostní menšiny v České republice v roce 2003.*

Srbské sdružení Sáva podle svých stanov také vydává almanachy, listy a publikace zaměřené na historii, kulturní tradici a literaturu Srbska. Proto využilo možností v psané podobě zachovat část svých aktivit, které se uskutečnily v roce 2003. Publikace byla finančně podpořena hlavním městem Prahou z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003. Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 1037 ze dne 8. 7. 2003 byl projekt schválen a podpořen dotací z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy a pro rok 2003 Srbskému sdružení Sáva byl darován finanční příspěvek ve výši 25 000,- Kč. Realizace publikace byla uskutečněna v prosinci roku 2003, po ukončení akcí plánovaných projektem Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva v roce 2003, který byl realizován v měsících říjnu, listopadu i prosinci 2003. Byly uskutečněny tři přednášky, dvě besedy a jeden básnický večer s významnými členy srbské menšiny v Praze a s hosty ze Srbska - básníkem Djoko Stojičićem a prof. Fakulty výtvarných umění v Bělehradě, malířem a výtvarným kritikem Zoranem Pavlovičem. Během průběhu akcí byl pořizován zvukový záznam, kterého se využilo právě k snímání obsahu textů, rozhovorů a večerů poezie k tisku tímto grantem podpořené publikace. V upravené a zkrácené podobě jsou texty prezentovány v Almanachu Srbského sdružení Sáva. Jazykový poměr v publikaci je 50 procentní. Vzhledem k výši finančních prostředků je publikace tištěná v 150 výtiscích. Publikace má 60 stran a bylo ji přiděleno ISBN a čárový kód Národní knihovny v Praze. To, co pro srbskou menšinu žijící v Praze má zcela výjimečný význam, je, že tato publikace je tištěna česky a srbsky, tedy, že právě díky Magistrátu hlavního města Prahy se srbské národnostní menšině poprvé dostává do rukou publikace, ve které mohou o tématech, která je zajímají, číst jak v češtině, tak v srbštině.

Společným projektem Česko-jugoslávské kulturní aliance a srbského sdružení Sáva v roce 2003 byly tři výstavy srbských malířů v prostoru foyeru Lidového domu v Praze v Hybernské ulici. Náklady na všechny tyto akce byly hrazeny z vlastních zdrojů.

- V prosinci 2003 byly vystaveny obrazy a kresby výtvarného kritika a profesora fakulty výtvarných umění v Bělehradě Zorana Pavloviče, dlouholetého děkana Fakulty výtvarných umění v Bělehradě a místopředsedy mezinárodního sdružení výtvarných kritiků AICA. Výstava byla přístupna české veřejnosti do 31. prosince 2003. Výstavu za přítomnosti autora zahájili statutární zástupce hejtmána Ústeckého kraje Jaroslav Foldyna a předsedkyně Česko-jugoslávské kulturní aliance Branka Kubešová.

- V lednu 2004 se konala výstava grafiky prof. Fakulty výtvarných umění v Bělehradě Žarko Smiljaniće. Výstavu 6. ledna zahájili Miroslav Klivar a Branka Kubešová za přítomnosti řady významných činitelů - Marie Součkové, ministryně zdravotnictví, statutárního zástupce hejtmána Ústeckého kraje Jaroslava Foldyny, exvelvyslance Jugoslávie v ČR Djoko Stojičiče a dalších významných osobností.

- V únoru 2004 byla zpřístupněná výstava grafika a malíře Mehmeda Slezoviće z Nového Pazaru. Výstavu 3. února 2004 zahájili Miroslav Klivar a Branka Kubešová za přítomnosti autora a řady významných osobností. Výstava trvala do 29. února 2004.

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

Přijímání informací, periodického a neperiodického tisku v srbském jazyce je nulové.

Právě proto Srbské sdružení Sáva má záměr požádat Ministerstvo kultury České republiky o dotační příspěvek ze státního rozpočtu na podporu měsíčníku СРПСКА РЕЧ (Srbské slovo), který by vycházel v srbštině a přinášel zprávy a komentáře z aktuálního dění jak v České republice tak i v Srbsku a Černé Hoře. Dál Srbské sdružení Sáva má záměr pedagogickou, osvětovou a vydavatelskou činnost rozvíjet vydáváním zvláštních publikací, příruček, slovníků, jazykových pomůcek a překladových knih jak ze srbštiny do češtiny tak i z češtiny do srbštiny. Rovněž by se chtělo Srbské sdružení Sáva zapojit k požadavkům společně s ostatními menšinami na národnostně menšinové vysílání Českého rozhlasu a pro národnostní menšinové vysílání České televize v jazycích menšin žijících v České republice.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Srbské sdružení Sáva, sdružení srbské menšiny v ČR dosud dostalo dotační podporu pouze na obecní úrovni, zatímco se mu z krajské samosprávy a ministerstev dosud nedostalo dotační podpory. Část zdrojů získává ze sponzorských darů a nepatrnou část z členských příspěvků.

Projekty Srbského sdružení Sáva

- Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva

Hlavní projekt Kulturní aktivity Srbského sdružení Sáva (besedy, přednášky, večery poezie) byl finančně podpořen hlavním městem Prahou z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003. Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 0488 ze dne 15.4.2003 byl projekt schválen a podpořen dotací z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003 a Srbskému sdružení Sáva byl darován finanční dar ve výši 40 000,- Kč. Avšak celkové náklady pro sedm akcí činily 54 322, 30 Kč.

- Almanach kulturních a osvětových aktivit Srbského sdružení Sáva, sdružení srbské národnostní menšiny v České republice v roce 2003.

Ten byl podpořen grantem hlavního města Prahy z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy pro rok 2003. Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 1037 ze dne 8. 7. 2003 projekt byl schválen a podpořen dotací z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hlavního města Prahy, pro rok 2003 Srbskému sdružení Sáva byl darován finanční příspěvek ve výši 25 000,- Kč. Celkové náklady činily 33 600,- Kč.

Česko-jugoslávská kulturní aliance

- Dny srbské kultury v Praze (únor 2003)

Zastupitelstvo Městské části Praha 4 rozhodlo svým usnesením č. 19Z-30/2002 ze dne 24. dubna 2002 o přidělení finančních prostředků, účelově vázaného grantu ve výši 40 000,- Kč. Městská část Praha 2 poskytla kulturní grant ve výši nájemného výstavních prostor v Novoměstské radnici č. sálu 202 a 203 na dobu jednoho měsíce a Magistrát hl. m. Prahy Velkou zasedací síň poskytl zdarma na 5 dnů. Celkové náklady pro tuto akci činily 125 476,- Kč.

4. *Projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství*

Příslušníci srbské menšiny se dosud nestali terčem pro projevy intolerance a diskriminace ze strany ostatních obyvatelů ČR. Ale to neznamená, že obavy před možnou diskriminací příslušníci srbské menšiny nepociťují. A právě proto valná část Srbů při sčítání lidu v roce 2001 neuvedla svou národnost z obav možné diskriminace. Ale je na místě rovněž konstatovat, že žádný projev intolerance vůči příslušníkům srbské národnostní menšiny nebyl zaznamenán.

5. *Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci*

Příslušníci srbské menšiny se chtějí aktivně zapojit do české společnosti a být její aktivní a tvůrčí součástí. Považují za nutné aby se jim jako menšinovému společenství dostalo uznání ze strany českých institucí, které se zabývají problematikou menšin a jelikož se tomu dosud tak nestalo právě toto považují za legislativní nedostatek ohledně srbské menšiny. Srbské menšině jako celku, jejímu sebevědomí a aktivitám by toto velice přispělo a pomohlo.

6. *Problémy v životě menšiny*

Zásadní problém v životě srbské menšiny je, že dosud nezřídila svůj klub, tj. nemá prostory ve kterých by byla zřízena knihovna a další tiskové materiály a ve kterých by se příslušníci srbské menšiny scházeli, vyměňovali názory a řešili svoje problémy, věnovaly se dalším aktivitám a provozovali by kulturní činnost. Proto bude srbské sdružení Sáva usilovat o zřízení takového prostoru - malého kulturního a společenského centra pro srbskou národnostní menšinu. Se žádostí o pomoc se obrátíme na příslušné orgány a instituce, které by nám mohly pomoci s řešením tohoto problému.

7. *Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)*

Jsme spokojeni, že máme svého představitele v Komisi pro oblast národnostních menšin na území hlavního města Prahy. Věříme, že se náš představitel zapojí do práce Rady vlády pro národnostní menšiny a že příslušníci srbské menšiny, kteří jako svoji druhou vlast zvolili Českou republiku, přispějí svými intelektuálními a lidskými hodnotami k zpestření a obohacení života české společnosti.

8. *Vlastní hodnocení postavení menšiny*

Srbská menšina se ještě plnohodnotně nezapojila do české společnosti a je ve fázi konsolidace a organizování. Pro příslušníky srbské menšiny je nutno vypracovat programy pro osvojení českého jazyka, a to s pomocí příslušného odboru Ministerstva školství, tělovýchovy a mládeže. Srbské sdružení Sáva chce připravit programy pro bližší a zevrubnější seznámení se s českými dějinami a kulturou a uskutečnit poznávací zájezdy za kulturními památkami českého národa a bližším poznáním českého kulturního dědictví, jako jsou třeba jednodenní výlety na hrad Křivoklát, Karlštejn, Konopiště a do Prahy. Dále Srbské sdružení Sáva chce daleko více - jestliže k tomu budou prostorové a jiné podmínky - organizovat setkání se svými členy a příznivci ve vlastních klubových prostorech, vyvíjet vlastní sportovní a společenské aktivity a hodnotněji se zapojovat do české multikulturní společnosti. Srbské sdružení Sáva dál chce pokračovat s organizováním srbské menšiny v ČR, pořádat výstavy, přednášky, besedy, večery poezie a společenské akce, které budou prezentovat život srbské menšiny v ČR a také udržovat kontakt s děním v Srbsku a zvát jako hosty významné představitele srbské kultury a umění. Dále má záměr požádat Ministerstvo kultury o finanční příspěvek na vydávání měsíčníku v srbsčině Srbska reč (Srbské slovo). Jsme přesvědčeni, že u českých institucí jako jsou Ministerstvo kultury a Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže a dalších částech regionální a obecní samosprávy naše snahy a úsilí se budou setkávat s porozuměním a podporou.

UKRAJINSKÁ MENŠINA

1. Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků vlastní menšiny a její geografické usídlení

Podle oficiálních údajů z posledního sčítání lidu žije na území ČR přibližně 20 tisíc Ukrajinců - občanů ČR a 22 tisíc Ukrajinců s trvalým pobytem v ČR. Přesný odhad počtu příslušníků ukrajinské národnosti, kteří pobývají na území ČR pouze přechodně, není znám. Lze se však domnívat, že na rozdíl od minulých let, je jejich počet značně menší (přibližně 150 tisíc).

2. Přehled o činnosti organizací menšiny, zejména nové iniciativy

2. a/ Typy organizací a jejich organizační struktury

V ČR jsou registrována tato nezisková občanská sdružení: *Ukrajinská iniciativa v ČR* (UIČR); mezi nové projekty UIČR patří zejména integrační projekty pro novou vlnu ukrajinské emigrace určené pro dospělé, ale rovněž jejich děti. Jedná se o realizaci tiskových materiálů v podobě brožur, publikování v časopise *Porohy* sociálně-právní rubriky, participace při vytvoření webových stránek se sociálně-právní poradnou. Pro děti těchto nových imigrantů UIČR nabízí, kromě nedělní školy, která existuje již několik let, zájmové kroužky různého druhu. Dalšími sdruženími ukrajinské menšiny jsou *Sdružení Ukrajinek v ČR* (SUČR), *Fórum Ukrajinců v ČR* (FUČR), které reprezentuje aktivity ukrajinských imigrantů v ČR v současnosti, a *Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny* (SUPU).

2. b/ Členská základna

UIČR – 900 osob, SUČR – 220 osob. Fórum Ukrajinců má cca 130 členů. SUPU – nebyly dodány informace.

2. c/ Priority

Udržování a rozvíjení ukrajinské kultury, ukrajinsko-české vzájemnosti, informování majority o ukrajinské menšině v ČR a Ukrajině, potlačování xenofobních nálad, pomoc při integraci.

2. d/ Hlavní akce v každoročním plánu činnosti organizací

UIČR, SUČR a SUPU každoročně zajišťují pro ukrajinskou společnost kulturní akce spojené s ukrajinským církevním a kulturním kalendářem. Jedná se především o oslavu Starého a Nového Roku, Velikonoc, Jana Kupala (červen), Mikulášskou oslavu, z kulturních akcí jsou to především novoroční ukrajinský ples „Malanka“ (UIČR), „Dny Tarase Ševčenka“ (UIČR, SUČR, SUPU), svátek „Nezávislost Ukrajiny“, sváteční setkání a programy (UIČR, SUPU, SUČR), pietní akce k Hlodomoru na Ukrajině (SUČR, UIČR). Kromě těchto akcí se každoročně pořádají i akce multikulturní ve spolupráci s ostatními národnostními menšinami na území hl. m. Prahy (festival „Praž – srdce národů“, „Setkání kultur“ - (UIČR). Vydávání časopisu pro Ukrajince – zajišťuje UIČR.

2. e/ Prezentace organizace v dálkově přístupném informačním systému (internet)

Prezentace UIČR - www.ukrajinci.cz (zaměřuje se především na domácí dění, aktuální akce, informace o diaspoře, komunikace se čtenáři časopisu *Porohy* + viz *Porohy* PDF, informace o dětských programech, ukrajinské diaspoře ve světě). Prezentace FUČR - www.ukrainians.cz (zaměřuje se na aktuální dění na Ukrajině, částečně na dění v ČR a problémy migrantů, prezentaci firem. Je to největší Ukrajinský internetový portál v ČR od roku 2001, který existuje ve 4 jazykových mutacích. Při vypracování struktury stránek byla zvláštní pozornost věnována oddílům stránky a způsobu rozmístění informací o návštěvnících. Návštěvníci jsou velmi různí jak co se týče věku, tak i podle povolání: studenti, byznysmeni, úředníci, umělci, novináři a mnoho jiných. Bohužel, internet není informační zdroj pro většinu Ukrajinců. Návštěvnost je kolem 100 lidí denně).

3. Podmínky výkonu práv národnostních menšin

3. a/ Sdružování

Nemáme připomínek. Praxe dostatečně odpovídá demokratickým principům.

3. b/ Účast na řešení záležitostí, které se týkají práv národnostních menšin (spolupráce s orgány samosprávy a státní správy, účast zástupců menšiny v orgánech samosprávy, výborech pro národnostní menšiny na úrovni krajů, měst a obcí)

Spolupráce je dostatečná a vstřícná mimo připomínky v bodu 5.

FUČR se většinou zaměřuje na Ukrajince. Žádá o rozšíření Rady vlády pro národnostní menšiny, v Magistrátu hl.m. Prahy atd. o vlastního zástupce.

3. c/ Užívání jazyka menšiny v soukromém a veřejném životě

Veřejně jsou v ukrajinském jazyce používány informační letáky, pozvánky apod., veřejně přístupné přednášky knihoven a organizací s ukrajinistickou problematikou je rovněž možno vyslechnout v ukrajinském jazyce.

3.d/ Užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny

Není zachována blízkost vyslovování při fonetickém přepisu ukrajinských jmen a příjmení podle anglického standardu v podmínkách českých, což je problém obecnější (viz překlady z ukrajinštiny v dokladech).

3. e/ Vzdělávání

Vzdělávání v ukrajinském jazyce a kultuře zabezpečuje řada univerzit, neziskových organizací, ústavů aj. (viz FF UK v Praze, MU v Brně, UP v Olomouci, Slovanská knihovna v Praze atd.)

3. f / Kulturní činnost

Podpora činnosti ukrajinských organizací plyne především z grantů: viz MK, MŠMT, Magistrát hl. m. Prahy. Občanské sdružení Forum Ukrajinců ČR organizuje koncerty různých hudebních žánrů (např. underground BORŠČ, folk&ska HAYDYMAKY).

3. g/ Rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny (periodický i neperiodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání, internet apod.)

Tisk: časopis pro Ukrajince v ČR *Porohy* (vydává UIČR, dvouměsíčník pro Ukrajince v ČR s podporou MKČR), „Ostravská prosvita“ - občasník s podporou Magistrátu města Ostravy, „Ukrajinskyj visnyk“ - občasník, vlastním nákladem (UIČR).

Rozhlasové vysílání: pětiminutové vysílání na ČRo Regina, jednou týdně (domluva všech uvedených ukrajinských vysílání se zaměřením na politické, kulturní a sportovní dění na Ukrajině + aktuální dění v ukrajinské diaspoře v ČR)

Televizní vysílání: není vyhrazen vysílací čas pro ukrajinskou menšinu.

3. h/ Podpora činnosti organizací menšiny (dotační programy ministerstev, obecní a krajské samosprávy či příspěvků z jiných zdrojů); uveďte stručnou charakteristiku podpořených projektů, včetně celkové výše dotací

Ukrajinská iniciativa v ČR:

<i>donor</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (kč)</i>
Ministerstvo kultury ČR	Ukrajinský kulturní kaleidoskop	245.000,-
	Ukrajinci v Čechách včera, dnes a zítra	180.000,-
	vydávání časopisu pro Ukrajince v ČR <i>Porohy</i>	720.000,-
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Poznávej svou druhou vlast, Řidna škola a Děti-dětem	220.000,-
Magistrát hl.m. Prahy	podpora vokálně-instrumentální skupiny Ignis, dětského pěveckého a tanečního kroužku Barvinok, Vydání zrcadlové sbírky básní představitele pražské ukrajinské školy J.Malanjuka, multikulturní akce Praha – srdce národů a Setkání kultur	180.000,-

Sdružení Ukrajinek v ČR

<i>donor</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (kč)</i>
Magistrát hl.m. Prahy	kulturní aktivity	20.000,-
	vydání knihy - českého překladu o prezidentu Vološinovi	80.000,-

FUČR: Většinou (99%) české státní a nestátní fondy ignorují projekty Ukrajinců, nebo dávají

minimální „úřednické“ částky. Výjimkou je projekt dokumentárního filmu o Ukrajincích v Evropě (našel podporu v Státním fondu České kinematografie o výši 500 tis. Kč, což byla čtvrtina rozpočtu).

Velice zvláštním způsobem existuje fotbalový klub našeho sdružení (FC Forum Ukrajinců ČR). Klub dostal výjimku Českomoravského fotbalového svazu a muže hrát regulérní soutěž s „cizineckou“ sestavou. Za rok klub dostal se ze III. Pražské třídy do II., a má šance postoupit i dál. Kromě vynikajících ukrajinských hráčů, kteří hráli fotbal v Ukrajině, máme reprezentanta státu Jordánsko.

4. *Projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství*

FUČR: Široký pojem intolerance je těžko specifikovatelný, je spojen především s osobním rozhledem každého jedince z majoritní společnosti. Diskriminaci v dnešní době pozorujeme především ve vztahu zaměstnavatelé – zahraniční zaměstnanci. Bohužel zákony týkající se zaměstnávání znevýhodňují a diskriminují jak zahraniční pracovníky, tak i české zaměstnavatele, které zbytečná byrokracie a nesmyslná protahování nutí k porušování zákonů a zaměstnávání cizinců nelegálně. Nelegální zaměstnávání pak přináší spoustu zbytečných problémů a nebezpečí, zejména zahraničním pracovníkům. Tato praxe v konečném důsledku vytváří na trhu práce tlak, který často podporuje intoleranční smýšlení a jednání majority.

5. *Pociťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci*

Život ukrajinské národnostní menšiny v posledních 10 letech významně ovlivnila tzv. čtvrtá emigrační vlna, která je nucena kromě kulturních potřeb zajistit především své potřeby sociální a integrační. Nedostatek v práci orgánů veřejné moci, který ukrajinská menšina pociťuje (jedná se především o novou emigrační vlnu - občané ČR i Ukrajiny, kteří žijí na území ČR na základě dlouhodobého nebo trvalého pobytu) spočívá především v nedostatečné informovanosti této skupiny lidí o podmínkách sociálních, zdravotních, pracovně-právních apod. Na naše organizace se obrací představitelé výše uvedené skupiny lidí s otázkami souvisejícími s pojištěním sociálním i zdravotním apod. Kromě toho vzniká v poslední době pocit, že státní orgány, vyjímaje Ministerstvo vnitra, neustále operují s 10 let starými a velice nedokonalými sociologickými informacemi apod. Při zpracovávání integračních projektů se ani Ministerstvo práce a sociálních věcí, ani Ministerstvo zdravotnictví neobrací na naše organizace, ale neobrací se ani na ukrajiniisty. Veškeré letáky a brožury, které jsme měli možnost vidět, jsou často na nízké úrovni, především jazykové, což dle našeho názoru deklasuje celou práci a snižuje důvěryhodnost. Rovněž vyhlášené integrační programy postrádají jasné představy zadavatele a jsou odmítány slovy – „v této podobě nebyl přijat“, „nevyhovuje“ apod. Z tohoto vzniká pocit, že sám zadavatel má pouze povšechnou představu o svých požadavcích.

6. *Problémy v životě menšiny*

Kromě sociálně-právních (viz bod 5) se na konci minulého roku rozhořela ostrá debata mezi částí ukrajinských věřících a biskupstvím řecko-katolické církve v Praze. Část těchto věřících velice silně protestovala proti vysvěcení římskokatolického kněze na biskupa řeckokatolické církve. Hysterické jednání obou stran přerostlo v ostrý konflikt, který se ukrajinské diasporní organizace v ČR budou snažit v tomto roce smírnou cestou vyřešit.

FUČR: Vláda by měla dotovat národnostní tisk, rádio, kulturní střediska, školy, školky a spoustu jiných zajímavých věcí. Neříkáme, že to nedělá. Určitě ano, ale ne pro Ukrajince. Dotace pro Ukrajince je kolem 700 tisíc.

7. *Příklady dobré praxe (pozitivní příklady vytváření podmínek pro rozvoj menšinového života, spolupráce s orgány veřejné správy apod.)*

Vzhledem k potřebám kulturním a vzdělávacím si velice vážíme podpory finanční i morální především Ministerstva kultury v ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, rovněž Magistrátu hl. m. Prahy a Magistrátu města Poděbrad apod. Rovněž vysoce oceňujeme práci všech komisí a rad, které se zabývají národnostními menšinami, včetně sekretariátu Rady

vlády pro národnostní menšiny, kde pocítujeme otevřenou komunikaci bez předsudků a velkou snahu o pochopení naší komunity.

8. *Vlastní hodnocení postavení menšiny*

Ukrajinská menšina v ČR a rovněž organizace sdružující Ukrajince ČR prošly v posledních letech velkým přerodem. Nárůst počtu obyvatel ukrajinské národnosti na území ČR (jak občanů ČR, tak i Ukrajinců s dlouhodobým nebo trvalým pobytem), snížení počtu nelegálních pracovníků a výměna generací uvnitř komunity přispěly ke změně struktury a metod práce uvedených organizací. V důsledku nedůstojné anti-ukrajinské mediální kampaně posledních let byly vyvíjeny snahy ukrajinských organizací o pozitivní reprezentaci národnosti jako celku a snahy poskytnout pomoc při integračních procesech poslední ukrajinské emigrační vlny, na kterou nové životní prostředí klade velké nároky. Lze říci, že ukrajinská komunita žije plnohodnotným kulturním a společenským životem.

FUČR: Podle našeho názoru situace není beznadějná. Je nutná velká veřejně - informační a podporující činnost samotné ukrajinské komunity s pomocí vlády Česka, státních a nestátních fondů. Tato činnost bude zárukou zlepšení image, ona bude hnací silou normalizace vztahů mezi českou, potažmo evropskou společností a všemi představiteli ukrajinské komunity.